

Detaljplan för del av Arenastaden, stadsdelarna Järva och Råsunda

Sammanfattning

Samråd genomfördes i december–februari 2013 om ett planförslag som innehöll cirka 1800 lägenheter. Det inkom många synpunkter, de flesta kritiska mot förslaget och mot att den naturvärdesinventering som hade gjorts inte var heltäckande. Efter samrådet har kompletterande inventeringar genomförts. De har visat att området innehåller flera viktiga biotoper. Arter som skyddas i artskyddsförordningen så som mindre hackspett, skrattmåss och fladdermus har setts i området. Planläggning som riskerar att påverka livsvillkoren för dessa arter på populationsnivå kräver dispens. Vid muntlig fråga har länsstyrelsen framfört att de sannolikt inte skulle bevilja dispens, vilket har medfört restriktioner för bebyggelsen i området vid tennishallen och vid minigolfbanan.

Stadsbyggnadsförvaltningen tog fram ett granskningsförslag där bebyggelsen togs bort i delar som hade störst naturvärde. De byggbara ytorna har minskat i sådan omfattning att förvaltningen bedömt det som omotiverat att planlägga för bostäder vid tennishallen och minigolfbanan. Bebyggelsen och planområdet är minskat, förslaget innehåller nu 600-700 bostäder.

Länsstyrelsen, kommunens förvaltningar, sakägare och andra berörda har beretts tillfälle att lämna synpunkter på planförslaget med miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Handlingarna har visats på biblioteket i Solna Centrum och vid Solna forum i Solna stadshus samt på Solna stads hemsida under tiden 3– 31 mars 2014. De yttranden som inkommit under granskningen har sammanfattats och kommenterats i ett utlåtande efter granskning, daterad 2014-05-14.

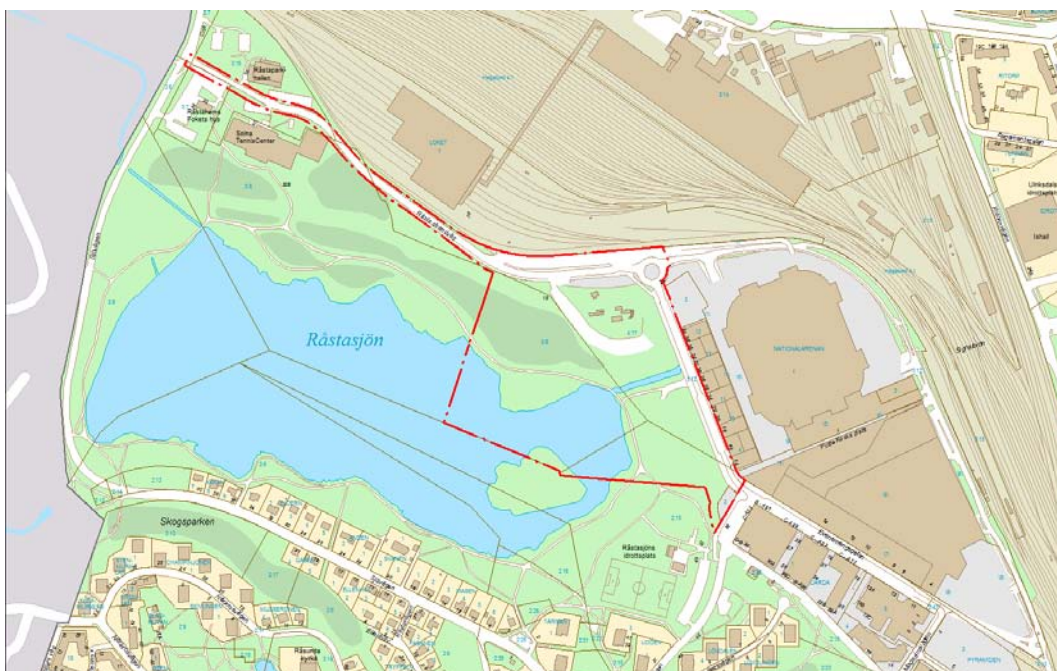
Sammanfattningsvis berör de inkomna yttrandena synpunkter gällande naturreservat, strandskydd, Råstasjöns natur- och rekreationsvärden, naturvärdesinventering, MKB, störningar i området, utformning, allmänt om Arenastaden och Solnas expansion samt plantekniska frågor.

Förslag till beslut

Stadsbyggnadsnämnden godkänner utlåtande efter granskning och detaljplanen och överlämnar den till kommunfullmäktige för antagande.

Kristin Andersson
Stadsbyggnadschef

Linda Schaedl
Planarkitekt

Planområde

Bakgrund

Samråd genomfördes i december–februari 2013 om ett planförslag som innehöll cirka 1800 lägenheter. Planförslaget väckte ett stort intresse och det inkom många synpunkter under samrådet. De flesta synpunkter var kritiska till förslaget och mot att den naturvärdesinventering som hade gjorts inför samrådet inte var heltäckande. Calluna har därefter genomfört fågelinventering, groddjursinventering, fladdermusinventering, insektsinventering samt inventering av lundflora. Synpunkterna på samrådshandlingarna finns redovisade i en särskild samrådsredogörelse daterad 2013-08-21.

Efter samrådet har bebyggelsen och planområdet minskat, förslaget som varit ute för granskning innehåller 600-700 bostäder. Syftet är att möjliggöra cirka 600-700 bostäder och ett begränsat inslag av kommersiella lokaler samt säkerställa behovet av förskolor och annan kommunal service. Syftet är vidare att länka samman Arenastaden med omgivningen samt säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreationsområdet vid Råstasjön. Planförslaget stämmer överens med intentionerna i den fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Solna stationsområde, som antogs av kommunfullmäktige i oktober 2007.

De miljöaspekter som bedömts som betydande är naturmiljö, rekreation och friluftsliv, strandskydd, vattenkvalitet, markmiljöer och buller. En miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalkens bestämmelser har därför upprättats till planen.

I samband med att en detaljplan antas ska en särskild sammanställning enligt 6 kap. 16 § miljöbalken upprättas av den beslutande kommunen. Syftet med den särskilda sammanställningen är att göra resultatet av bedömningsförfarandet tillgängligt för allmänheten och för dem som deltagit i processen (Naturvårdsverket 2009:1). Genom att redovisa gjorda överväganden och hur synpunkter och förslag beaktats, ges allmänheten insyn i processen.

Granskningen

Länsstyrelsen, kommunens förvaltningar, sakägare och andra berörda har beretts tillfälle att lämna synpunkter på planförslaget med miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Handlingarna har visats på biblioteket i Solna Centrum och vid Solna forum i Solna stadshus under tiden 3– 31 mars 2014. De yttranden som inkommit under granskningen har sammanfattats och kommenterats i ett utlåtande efter granskning, daterad 2014-05-14. Nedan ges en kortfattad sammanfattning:

Inkomna synpunkter i korthet

Länsstyrelsen anser att många av de frågor som de framförde i samrådsskedet har beaktats. Förslagets förenlighet med strandskyddet behöver ses över. De förslag till förbättringar och anpassningar som tas upp i MKB gällande naturmiljö ska tas tillvara i det fortsatta planarbetet och följas upp. Tydliggöra miljö kvalitetsnormerna för vatten och dagvattenåtgärder. Upplýser om vikten att förtydliga föroreningsbilden i området. Hur buller från arenaanläggningen beaktas i planförslaget behöver klargöras.

De kommunala remissinstanserna har yttrat sig i frågor som framför allt berör Råstasjöns natur- och rekreationsvärden, utformning, deponin, strandskydd/strandlinje, spill- och dagvatten, fastighetsfrågor och befintliga verksamheters utveckling samt plantekniska frågor från *Lantmäteriet*.

Trafikverket har inga synpunkter på förslaget.

Polisen framhåller trygghetsfrågan.

Ledningsägarnas synpunkter gäller flytt av ledningar och behov av nätstation.

Hyresgästföreningen yttrar sig om natur- och rekreationsvärdena, strandskyddet, val av plats, naturreservat och kopplingen till Sundbyberg.

Sundbybergs stad är kritiska till det nya förslaget och till att strandskyddet upphävs. Lyfter fram området som ovärderligt natur- och rekreationsområde med unikt djurliv och många rödlistade arter.

Intresse- och naturföreningar och politiska partier avstyrker den föreslagna bebyggelsen. Lyfter fram Råstasjön med omgivningarna som ett av Solna stads viktigaste och mest lättillgängliga natur- och rekreationsområde, vilket bör skyddas som naturreservat. Naturmarken bör bevaras intakt inom och utom strandskyddat område. Området bör utvecklas som naturområde och ianspråktagen mark återplanteras. Strandskyddet måste upprätthållas.

Privatpersoner Granskningen har, liksom samrådet, engagerat många privatpersoner och ett stort antal yttranden har mottagits av Solna stad (cirka 550 stycken yttranden från privatpersoner och cirka 16 000 namnunderskrifter). Yttrandena kommer till största del från boende i området och i Solna och Sundbyberg, men också från övriga Stockholmsregionen och en mindre del från övriga Sverige.

- Naturreservat

Många synpunkter rör önskemål om att införa naturreservat i området.

- Strandskydd

De flesta yttranden är kritiska och direkt emot bebyggelse inom strandskyddet eftersom detta äventyrar sjöns växt- och djurliv. Man är kritiska dels till intrångets omfattning, dels till hur strandlinjen mätts in och hur redan ianspråktagen mark inom strandskyddet redovisas och har ianspråktagits.

- Råstasjöns natur och rekreationsvärden, naturvärdesinventering och MKB

Övervägande delen av inkomna synpunkter och namnlistor har synpunkter på de intrång och negativa konsekvenser som planförslaget innebär för Råstasjöns samlade natur- och rekreations-/friluftslivsvärden. Sammanfattningsvis anser man att naturområdet innehåller unika naturvärden och rekreativa kvaliteter. Med hänsyn taget till dess tätortsnära läge, att det finns få grönområden kvar i Solna samt att området hyser en rik flora och fauna, bör sjöns och naturområdets kvaliteter ges ett än högre värde. Likt samrådet finns fortfarande synpunkter på naturinventeringen som gjorts inför granskningen. Många anser att planerna måste stoppas och att hela Råstasjön med omgivning bör skyddas som naturreservat. Några betonar planförslagets konsekvenser för folkhälsan.

- Störningar

Synpunkter på ökat buller, risk från bangården och deponi.

- Utformning

Synpunkter, positiva som negativa, på de föreslagna byggnadernas utformning berör bl.a. placering av husen, bebyggelsestrukturen, gestaltning och arkitektur samt de föreslagna hushöjdernas påverkan på vyer och utsikt. Många anser att det är positivt att bebyggelsen har krympt, men är dock fortfarande kritiska till projektet.

- Allmänt om Arenastaden

Många synpunkter har berört Arenastadens utveckling och störningar från stadsdelen, dess verksamheter och besökare.

- Allmänt om Solnas expansion

Många synpunkter berör Solnas expansion och allmänt om regionens behov av bostadsbyggande.

- Övrigt

Det finns också inkomna synpunkter som berör frågor utom detaljplanens omfattning.

Stadsbyggnadsförvaltningens ställningstagande i korthet

Stadsbyggnadsförvaltningen anser fortfarande att planen följer FÖP:ens grundstruktur och huvudidé med blandad stadsbebyggelse. Genom att det finns kollektivtrafik och mycket god service i planområdets närhet så bedöms det vara lämpligt att utveckla för bostäder. Inför antagande har kommunen upprättat ett särskilt PM där användningen och omfattningen av ianspråktaga ytor inom strandskydd tydliggörs och beskrivs. PMet biläggs planbeskrivningen så att alla ges möjlighet att ta del av beskrivningarna.

Med anledning av synpunkterna som inkom under samrådet har kompletterande inventeringar genomförts, under våren, sommaren och hösten 2013 genomfördes fågelinventering, groddjursinventering, fladdermusinventering, insektsinventering samt inventering av lundflora. Val av vilka arter som inventeringarna ska omfatta har skett i samråd med Solnas kommunekolog och Calluna AB. De arter som valts bedöms väl avgränsade och sammantaget visa Råstasjöns samlade naturvärden och artsammansättning samt vara anpassade till detaljplanens påverkansområde.

Utformningen och placeringen av bebyggelsen har utgått utifrån de artinventeringar som genomförts under våren och sommaren 2013. Naturvårdskonsulten har även bidragit med kunskap om områdets arter och naturvärden under projektet gång och varit med i diskussioner kring var det är lämpligt att placera bebyggelsen med hänsyn till lokala och övergripande naturvärden och förekomster av arter och dess häcknings- och födosöksområden. Naturvärden har även vägts mot andra intressen så som attraktiva bostadsmiljöer och avskärmning mot arenan med flera byggnader. Men i mycket har rekreations- och naturvårdsintressena fått väga tungt.

De enda särskilda skäl som kan ligga till grund för upphävande av strandskydd regleras i 7 kap. 18 c § miljöbalken. De skäl som blir tillämpliga i detta fall är framför allt nr 1 som avser ianspråktagen mark men även nr 5 som ger möjlighet att upphäva strandskyddet om området behövs för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområde. Bakgrunden och motiven till de särskilda skäl som återopas anges i granskningsutlåtande och i ett särskilt PM som biläggs planbeskrivningen.

Bebyggelse som föreslås inom strandskydd placeras till stor del på ytor som idag har låga naturvärden eller är grusade/ianspråktagna. Närmaste bebyggelsen hamnar ca 60-65 meter från strandlinjen och inga andra större åtgärder planeras i strandzonens direkta närhet och vegetationsridåer med buskar och träd som skapar brynzoner.

Förvaltningen har ett uppdrag från nämnden att utreda förutsättningarna för att inrätta ett naturreservat gemensamt med Sundbybergs stad för att skydda området kring Lötsjön/Råstasjön. Den nya bebyggelsen kommer inte att påverka möjligheten att promenera runt sjön, gångvägen runt sjön kommer att kvarstå som idag.

Förändringar efter granskningen

Inför granskningen gjordes en större revidering som innebar att förslaget krympte från 1800 bostäder till ca 600-700 bostäder och utredningar togs fram och reviderades. Inför antagande har följande förändringar gjorts:

- Ett strandskyddsPM har tagits fram.
- Fastighetskonsekvenskartor har tagits fram.
- Mindre justeringar av plankartan har gjorts för att bl.a. säkerställa utrymme och rätt till att uppföra pumpstation och nätstation inom parkeringsgaraget.
- Formulering av planbestämmelse för fasader mot natur och park har reviderats.
- Planbestämmelse om taklutning har justerats.
- Plankartan har kompletterats med ett x-område.
- Övriga mindre justeringar av plankartan är av redaktionell art.

- Planbeskrivningen har reviderats och förtydligats under följande rubriker; *strandskydd, fastighetsrättsliga frågor, vattenkvalitet*. Resterande revideringar är av redaktionell art.

Synpunkter som inte tillgodosetts

Granskningsutlåtandet redovisar yttranden som inkommit under granskningskedet. Synpunkter som inkommit tidigare, i samband med samråd, har sammanfattats, kommenterats och behandlats i en samrådsredogörelse daterad 2013-08-21 .

Förvaltningen anser att man beaktat många av de större frågor som inkom under samrådet. Planförslaget krympte från 1800 bostäder till ca 600-700 bostäder med hänsyn till de inkomna synpunkterna under samrådet. Utformningen och placeringen av bebyggelsen utgick utifrån de artinventeringar som genomfördes under våren och sommaren 2013. Naturvårdskonsulten och kommunekologen bidrog även med kunskap om områdets arter och naturvärden under projektets gång och var med i diskussioner kring var det är lämpligt att placera bebyggelsen med hänsyn till lokala och övergripande naturvärden och förekomster av arter och dess häcknings- och födosöksområden.

Då ett stort antal, särskilt privatpersoner, organisationer och privata grupperingar, är emot all bebyggelse i området så har dessa inte kunnat bli tillgodosedda.

Utlåtande efter granskning

Detaljplan för del av Arenastaden

inom stadsdelarna Järva och Råsunda, upprättad maj 2014

Innehåll

1. Bakgrund
2. Sammanfattning
3. Yttranden under granskningen
 - remissinstanser
 - natur- och miljöskyddsorganisationer
 - sakägare enligt fastighetsförteckningen och boende
 - övriga
 - stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer
4. Förändringar efter granskningen
5. Synpunkter som inte tillgodosetts

1. Bakgrund

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 19 februari 2014, § 81, att planförslaget skulle ligga till grund för granskning.

Detaljplanens syfte är att möjliggöra huvudsakligen bostäder och ett begränsat inslag kommersiella lokaler samt säkerställa behovet av förskolor och annan kommunal service. Syftet är vidare att länka samman Arenastaden med omgivningen samt säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreationsområdet vid Råstasjön.

Länsstyrelsen, kommunens förvaltningar, sakägare och andra berörda har beretts tillfälle att lämna synpunkter på förslaget. Handlingarna har visats på biblioteket i Solna Centrum, vid Solna forum i Solna stadshus och på stadens hemsida under tiden 3 mars – 31 mars 2014.

2. Sammanfattning

För att kunna hantera den stora mängd yttranden som kommit in på ett överskådligt sätt ges en sammanfattning av varje enskilt yttrande i avsnittet 3 Yttranden. I slutet av dokumentet finns synpunkterna från privatpersoner och privata grupperingar redovisade i kategorier, som täcker in de lämnade synpunkterna, med kommentarer från förvaltningen. Samtliga yttranden finns i sin helhet att ta del av på stadsbyggnadsförvaltningen. Nedan ges en kort inledande sammanfattning.

Yttranden i korthet

Länsstyrelsen anser att många av de frågor som de framförde i samrådsskedet har beaktats. Förslagets förenlighet med strandskyddet behöver ses över. De förslag till förbättringar och anpassningar som tas upp i MKB gällande naturmiljö ska tas tillvara i det fortsatta planarbetet och följas upp. Tydliggöra miljö kvalitetsnormerna för vatten och dagvattenåtgärder. Upplýser om vikten att förtydliga föroreningsbilden i området. Hur buller från arenaanläggningen beaktas i planförslaget behöver klargöras.

De kommunala remissinstanserna har yttrat sig i frågor som framför allt berör Råstasjöns natur- och rekreationsvärden, utformning, deponin, strandskydd/strandlinje, spill- och dagvatten, fastighetsfrågor och befintliga verksamheters utveckling samt plantekniska frågor från *Lantmäteriet*.

Trafikverket har inga synpunkter på förslaget.

Polisen framhåller trygghetsfrågan.

Ledningsägarnas synpunkter gäller flytt av ledningar och behov av nätstation.

Hyresgästföreningen yttrar sig om natur- och rekreationsvärdena, strandskyddet, val av plats, naturreservat och kopplingen till Sundbyberg.

Sundbybergs stad är kritiska till det nya förslaget och till att strandskyddet upphävs. Lyfter fram området som ovärderligt natur- och rekreationsområde med unikt djurliv och många rödlistade arter.

Intresse- och naturföreningar och politiska partier avstyrker den föreslagna bebyggelsen. Lyfter fram Råstasjön med omgivningarna som ett av Solna stads viktigaste och mest lättillgängliga natur- och rekreationsområde, vilket bör skyddas som naturreservat. Naturmarken bör bevaras intakt inom och utom strandskyddat område. Området bör utvecklas som naturområde och ianspråktagen mark återplanteras. Strandskyddet måste upprätthållas.

Privatpersoner Granskningen har, likt samrådet, engagerat många privatpersoner och ett stort antal yttranden har mottagits av Solna stad (cirka 550 stycken yttranden från privatpersoner och cirka 16 000 namnunderskrifter). Yttrandena kommer till största del från boende i området och i Solna och Sundbyberg, men också från övriga Stockholmsregionen och en mindre del från övriga Sverige.

- Naturreservat

Många synpunkter rör önskemål om att införa naturreservat i området.

- Strandskydd

De flesta yttranden är kritiska och direkt emot bebyggelse inom strandskyddet eftersom detta äventyrar sjöns växt- och djurliv. Man är kritiska dels till intrångets omfattning, dels till hur strandlinjen mätts in och hur redan ianspråktagen mark inom strandskyddet redovisas och har ianspråktagits.

- Råstasjöns natur och rekreationsvärden, naturvärdesinventering och MKB

Övervägande delen av inkomna synpunkter och namnlistor har synpunkter på de intrång och negativa konsekvenser som planförslaget innebär för Råstasjöns samlade natur- och rekreations-/friluftslivsvärden. Sammanfattningsvis anser man att naturområdet innehåller unika naturvärden och rekreativa kvaliteter. Med hänsyn taget till dess tätortsnära läge, att det finns få grönområden kvar i Solna samt att området hyser en rik flora och fauna, bör sjöns och naturområdets kvaliteter ges ett än högre värde. Likt samrådet finns fortfarande synpunkter på naturinventeringen som gjorts inför granskningen. Många anser att planerna måste stoppas och att hela Råstasjön med omgivning bör skyddas som naturreservat. Några betonar planförslagets konsekvenser för folkhälsan.

- Störningar

Synpunkter på ökat buller, risk från bangården och deponi.

- Utformning

Synpunkter, positiva som negativa, på de föreslagna byggnadernas utformning berör bl.a. placering av husen, bebyggelsestrukturen, gestaltning och arkitektur samt de föreslagna hushöjdernas påverkan på vyer och utsikt. Många anser att det är positivt att bebyggelsen har krympt, men är dock fortfarande kritiska till projektet.

- Allmänt om Arenastaden

Många synpunkter har berört Arenastadens utveckling och störningar från stadsdelen, dess verksamheter och besökare.

- Allmänt om Solnas expansion

Många synpunkter berör Solnas expansion och allmänt om regionens behov av bostadsbyggande.

- Övrigt

Det finns också inkomna synpunkter som berör frågor utom detaljplanens omfattning.

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer i korthet

Stadsbyggnadsförvaltningen anser fortfarande att planen följer FÖP:ens grundstruktur och huvudidé med blandad stadsbebyggelse. Genom att det finns kollektivtrafik och mycket god service i planområdets närhet så bedöms det vara lämpligt att utveckla för bostäder.

Med anledning av synpunkterna som inkom under samrådet har kompletterande inventeringar genomförts, under våren, sommaren och hösten 2013 genomfördes fågelinventering, groddjursinventering, fladdermusinventering, insektsinventering samt inventering av lundflora. Val av vilka arter som inventeringarna ska omfatta har skett i samråd med Solnas kommunekolog och Calluna AB. De arter som valts bedöms väl avgränsade och sammantaget visa Råstasjöns samlade naturvärden och artsammansättning samt vara anpassade till detaljplanens påverkansområde.

Utformningen och placeringen av bebyggelsen har utgått utifrån de artinventeringar som genomförts under våren och sommaren 2013. Naturvårdskonsulten har även bidragit med kunskap om områdets arter och naturvärden under projektet gång och varit med i diskussioner kring var det är lämpligt att placera bebyggelsen med hänsyn till lokala och övergripande naturvärden och förekomster av arter och dess

häcknings- och födosöksområden. Naturvärden har även vägts mot andra intressen så som attraktiva bostadsmiljöer och avskärmning mot arenan med flera byggnader. Men i mycket har rekreations- och naturvårdsintressena fått väga tungt.

De enda särskilda skäl som kan ligga till grund för upphävande av strandskydd regleras i 7 kap. 18 c § miljöbalken. De skäl som blir tillämpliga i detta fall är framför allt nr 1 som avser ianspråktagen mark men även nr 5 som ger möjlighet att upphäva strandskyddet om området behövs för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområde. Bakgrunden och motiven till de särskilda skäl som åberopas anges i detta granskningsutlåtande och i ett särskilt PM som biläggs planbeskrivningen.

Förvaltningen har ett uppdrag från nämnden att utreda förutsättningarna för att inrätta ett naturreservat gemensamt med Sundbybergs stad för att skydda området kring Lötsjön/Råstasjön. Den nya bebyggelsen kommer inte att påverka möjligheten att promenera runt sjön, gångvägen runt sjön kommer att kvarstå som idag.

3. Yttranden under granskningen

För att kunna hantera den stora mängd yttranden som kommit in på ett överskådligt sätt ges en sammanfattning av varje enskilt yttrande i detta avsnitt. I slutet av dokumentet finns synpunkterna från privatpersoner och privata grupperingar redovisade i kategorier, som täcker in de lämnade synpunkterna, med kommentarer från förvaltningen. Samtliga yttranden som kommit in finns i sin helhet att ta del av på stadsbyggnadsförvaltningen.

Remissinstanser

Länsstyrelsen

Efter samrådet har planförslaget förändrats, så att många av de frågor som Länsstyrelsen framförde i samrådsskedet har beaktats. Under förutsättning att nedanstående synpunkter beaktas, finns inte anledning för Länsstyrelsen att pröva och upphäva planen enligt 11 kap. 11 § PBL. Det är framförallt förslagets förenlighet med strandskyddet som behöver ses över, så att inte strandskyddet upphävs i strid med gällande bestämmelser.

Strandskydd

Strandskydd gäller runt Råstasjön, inom 100 meter från strandlinjen både på land och i vattnet. Delar av den föreslagna bebyggelsen lokaliseras till mark med strandskydd. Strandskyddet föreslås enligt planbeskrivningen upphävas inom kvartersmark och för lokaligator.

Syftet med strandskyddet är att i ett långsiktigt perspektiv trygga förutsättningarna för allmänhetens tillgänglighet till strandområden genom allemansrätten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv. För att upphäva strandskydd inom område som avses ingå i detaljplan krävs enligt 4 kap. 17 § PBL att särskilda skäl föreligger och att intresset av att ta området i anspråk för bebyggelse väger tyngre än strandskyddsintresset. Som särskilda skäl för att upphäva strandskyddet hänvisas i planbeskrivningen till 7 kap. 18 c § punkt 1 och 5 MB.

Länsstyrelsen kan konstatera att det bebyggelseförslag som föreligger i granskningskedet upptar en begränsad del av det strandskyddade området och att en strandrem-

sa på minst 60-65 meter lämnas obebyggd. Bebyggelsen innebär endast ett mindre intrång i naturmark inom strandskyddat område, då merparten av marken där strandskyddet föreslås upphävas idag saknar vegetation och naturvärden.

För att Länsstyrelsen ska kunna bedöma att strandskyddet inte upphävs i strid med gällande bestämmelser, behöver dock de särskilda skälen motiveras bättre. Länsstyrelsen har underhand tagit del av redovisning av tidigare markanvändning inom strandskydds-zonen. När det gäller 7 kap. 18 c § punkt 1 MB behöver inför antagande tydligare redovisas inom vilka delar och på vilket sätt marken har tagits i anspråk, som gör att den saknar betydelse för strandskyddets syften.

När det gäller punkt 5 får som särskilt skäl för upphävande anges att ett område behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. Länsstyrelsen anser inte att regionens eller kommunens bostadsbyggnadsbehov i generella termer kan hävdas som ett sådant särskilt skäl. De särskilda skälen behöver istället preciseras för platsen. På nuvarande underlag befarar Länsstyrelsen därför att vissa delar av förslaget inte är förenliga med strandskyddsbestämmelserna.

Fördjupningen av översiktsplanen för området ger stöd för att bygga fler bostäder inom Arenastaden, även till viss del på mark som ligger inom strandskyddsområdet. Av miljöbedömningen och planhandlingarna framgår att även strandskyddsintresset väger tungt i området. Vid en avvägning mellan dessa intressen, behöver exploateringsintresset väga tyngre än strandskyddsintresset för de ytor som avses tas i anspråk inom strandskyddsområdet.

För att Länsstyrelsen ska kunna godta planförslaget behöver förslaget sammanfattningsvis ses över, så att de särskilda skäl som finns för att upphäva strandskyddet lyfts fram och tydliggörs. För områden där det eventuellt saknas särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c § MB behöver planen anpassas till markanvändning som är förenlig med strandskyddsintresset. Där strandskyddad mark tas i anspråk behöver intresset av att ta marken i anspråk för bebyggelse dessutom väga tyngre än strandskyddsintresset.

Naturmiljö

Råstasjön med omgivande natur är av kommunalt och regionalt intresse. Planen har i stor utsträckning anpassats till de naturvärden som har identifierats inom området. Länsstyrelsen bedömer att de naturvärden som har redovisats tillgodoses på ett bra sätt i det nuvarande förslaget samt att hänsyn tas till de arter som omfattas av artskyddsförordningen.

Länsstyrelsen anser dock att det är viktigt att de förslag till förbättringar och anpassningar som tas upp i MKB:n sid 38-39 tas tillvara i det fortsatta planarbetet och i uppföljning av MKB:n, som ska finnas som en del av miljöbedömningen. Det gäller särskilt anpassning i byggskedet för att undvika störningar på häckande fågel, och förbättringar för fågellivet, som t.ex. tillskapandet av häckningsflottar. Detta behöver uppmärksammas i miljöbedömningens särskilda sammanställning, som ska upprättas till antagandet och som bör innehålla bland annat en redogörelse för uppföljning och övervakning av de åtgärder som behöver vidtas.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

I planbeskrivningen anges att föreslagna åtgärder som presenteras i MKB:n beräknas minska föroreningsbelastningen till Råstasjön, så att belastningen totalt sett blir mindre efter föreslagen exploatering jämfört med dagsläget. Förutsättningar finns därmed att kunna följa miljö kvalitetsnormerna för vatten. Ett sätt att bättre styra upp

genomförandet av verksamma åtgärder inom planområdet kan vara att i planbeskrivningen tydliggöra hur dagvatten så långt möjligt ska infiltreras inom fastighet. Planbestämmelse kan även ange lämplig utformning av dagvattenåtgärder i lokalga-tor. Vidare bör tillses att dagvattenåtgärder som föreslås i MKB:n följs upp, så att åtgärder av betydelse även utanför planområdet avseende vattenkvaliteten kommer till utförande.

I sammanhanget vill Länsstyrelsen upplysa om att kemisk status (miljögifter) för Brunnsviken i 2009 års statusklassning sattes till 'god kemisk ytvattenstatus'. Denna status erhöll i stort sett alla vattenförekomster i vattendistriktet beroende på att bedömningsunderlag saknades. En ny, ännu preliminär, statusklassning, ger bedömningen 'uppnår ej god kemisk ytvattenstatus'. Den nya klassningen visar på vikten att minska belastningen från alla föroreningskällor inom avrinningsområdet.

Markföroreningar

Inom deponiområdet finns mycket höga halter av föroreningar förutom problemet med deponigas. Utifrån föroreningsbilden är det viktigt att säkerställa att områden för bostäder respektive park- och naturmark inte innebär en förhöjd risk för människors hälsa och miljön. Vidare arbete gällande undersökningar och eventuella åtgärder ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten. Det är olämpligt att föroreningar byggs in och på så vis hindrar en eventuell framtida saneringsåtgärd.

Buller

Planområdet är utsatt för buller från trafik, från Hagalunds bangård och från arena-verksamhet med mera. Planen är försedd med bestämmelser under rubriken stö-ningsskydd. Länsstyrelsen anser att det behöver klargöras hur buller från arenaan-läggningen beaktas i planen avseende högsta tillåtna ljudnivåer utomhus, på gårdar och i underlaget för att klara högsta godtagbara bullernivåer inomhus.

Hagalunds bangårdsområde

I dagsläget förekommer inte farligt gods på bangården. Länsstyrelsen förutsätter att användningen på bangården inte kommer att förändras under överskådlig framtid. Trafikverket har inte haft några erinringar mot detaljplaneförslaget i gransknings-skedet.

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar:

Strandskydd

I detaljplanen föreslås strandskyddet upphävas inom kvartersmark huvudsakligen för ny bostadsbebyggelse samt på allmän plats markerat LOKALGATA. Området är skrafferat på plankartan.

Grönområdet runt sjön som inte berörs av bostadsbebyggelse detaljplaneläggs som allmän plats markerat NATUR och PARK. Inom dessa områden är strandskyddet kvar. På så sätt sparas och säkras viktiga naturmiljöer för växt- och djurliv och all-mänhetens tillgång till vattnet säkerställs.

Motiv för upphävande

De enda särskilda skäl som kan ligga till grund för upphävande av strandskydd re-gleras i 7 kap. 18 c § miljöbalken. De skäl som blir tillämpliga i detta fall är framför

allt nr 1 som avser ianspråktagen mark men även nr 5 som ger möjlighet att upphäva strandskyddet om området behövs för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområde. Bakgrunden och motiven till de särskilda skäl som återopas anges nedan.

Merparten av marken där strandskyddet förslås upphävas saknar idag vegetation och utgörs till stor del av grusade ytor för upplag, en tillfällig betongstation, parkering med mera. (Se figur 1 nedan). Äldre kartor, flygbilder och annan dokumentation visar att de ytor som föreslås bebyggas inom strandskydd har varit ianspråkta och inte använts för friluft- och rekreationsändamål eller varit tillgängliga för allmänheten sedan omkring 1960-talet. För att mer i detalj beskriva hur markanvändningen sett ut inom strandskyddat området har kommunen upprättat ett särskilt PM som biläggs denna planbeskrivning. I PM:et tydliggörs hur markanvändningen inom det berörda strandskyddade området har sett ut historiskt och fram till idag. Hela området norr och nordost om Råstasjön var från början en jordbruksegendom som tillhörde Stora Frösunda gård. På 1860-talet köpte Statens Järnvägar (SJ) delar av egendomen för att kunna bygga norra stambanan. Det nu aktuella området har under lång tid använts till verksamheter med anknytning till järnvägsverksamheten såsom slipersupplag, containerterminal mm. Området har varit inhägnat för att skydda bangården och även de olika verksamheternas arrendeområden har varit inhägnade. I den sydöstra delen av planområdet finns en deponi för hushållsavfall från första halvan av 1900-talet med pågående nedbrytningsprocesser. Den lades ner på 1950-talet.

Kommunen anser därför att punkt ett i 7 kap. 18 c § är ett giltigt skäl för upphävande av strandskyddet i de delar som berörs.

De grusade ytorna är alltså inte ianspråkta i den mening att det står en byggnad där. Härmed skulle man kunna tänka sig att istället för bostadsbebyggelse låter man vegetation återetablera sig. Långsiktigt bedöms karaktären på naturmarken bli snarlik den som ligger i anslutning till områdena, dvs. vegetation som etableras på ruderatmarker med fyllnadsmassor och som på sikt blir relativt tät och snårig. Värdet på själva vegetationen kommer troligtvis inte vara hög ur ett ekologiskt perspektiv. Värdet ligger i så fall i att Råstasjöns naturområde blir större och på så sätt skapas en större buffert kring dagens ekologiska funktioner. Detta skulle troligtvis gynna vissa fågelarter, t.ex. näktergal, som trivs i täta skogar. Rekreationsvärdena i att låta områdena återetableras bedöms främst vara knutna till områdets kvantitet som rekreationsområde och till upplevelser knutet till bland annat fågellivet kring sjön. I övrigt bedöms dessa delar av rekreationsområdet vara mindre attraktiva genom att de är påverkade av buller från intilliggande infrastruktur och pågående verksamheter.

Småstigar som redan finns på olika håll i skogen kommer också att ligga kvar men kan på sina håll ersättas med spänger för att på så sätt skydda känslig vegetation som periodvis håller stora vattensamlingar. I de västra och östra delarna kring sjön är strandzonen av mer parkartad karaktär och här planeras för nya aktivitetsytor för bollspel, lek och vistelse. Gränsen mellan bostadskvarter och allmän plats ska göras tydlig så att allmänheten inte avhålls från att vistas eller röra sig i naturmarken nedanför bostadskvarteren. Gränsen utgörs av en grusad mindre gångväg. Se exempel på hur en sådan skulle kunna upplevas i bilden nedan.

Det angelägna intresse som Solna stad hävdar är ett viktigt skäl till att upphäva en del av Råstasjöns strandskydd är stadens ambition om att Arenastaden ska få blandat innehåll och ett stadsliv under dygnets alla timmar. Det är viktigt för staden att kunna skapa en trygg stadsmiljö. Visionen om en blandad stad är tydligt uttalad i den fördjupade översiktsplanen (FÖP) som antogs av kommunfullmäktige 2007 och har varit en utgångspunkt i planeringen sedan dess. Även om omfattningen av bostadsbebyggelsen förändrats något sedan 2007 prövades tanken att bygga i delar av strandskyddet redan under FÖP-arbetet. Hittills är det framför de delar som innehåller verksamheter som har uppförts i området. Bostadsplaneringen har avvaktat de stora byggprojekten som arenan och handelsanläggningen. Det är angeläget att utbyggnaden med bostäder nu kan fortsätta i enlighet med den ursprungliga visionen om en blandad stad. Evenemangsgatan behöver också kunna utvecklas till en stadsgata med slutet gaturum enligt ursprungligt syfte där gaturummet är till för flödet av besökare. Bostäderna behövs för att skapa en avslutning mot naturområdet. Med bebyggelse längs Evenemangsgatans västra sida skapas en tydlig gräns mellan evenemangsområdets och arenakomplexets stadsmiljö och naturområdet.

Fortsatt tillgänglighet till strandzonen var redan 2007, liksom nu, viktigt att säkerställa. Det har även varit viktigt att tydliggöra gränsen mellan det privata och det allmänna för att säkerställa tillgängligheten till naturen. Att bygga bostadshusen i kvartersform har bedömts som nödvändigt för att skapa en miljö där det är tydliga skillnader mellan vad som är privat och vad som är offentligt. Kvarteren har utformats så grunda som möjligt för minsta möjliga intrång i strandskyddat område men med rimliga mått på innergården.

På rimligt avstånd från planerade bostäder finns redan en fungerande infrastruktur och bra kollektivtrafikförbindelser både till Stockholm, norrkommuner och till Arlanda. Planförslaget förväntas inte minska tillgängligheten för allmänheten eftersom upphävandet endast föreslås i yttre randzonen till strandskyddet och i mindre omfattning. Befintlig strandpromenad runt sjön ligger kvar och i norr har bebyggelsen dragits längre bort från strandlinjen sedan samrådet, för att minska ingrepp i känsliga naturmiljöer och för att upplevelsen av att vistas i naturen ska dominera upplevelsen när man promenerar kring sjön. Föreslagna hus placeras som närmast ca 60-65 m från strandlinjen.

Att skapa bostäder i en central del av Solna där nuvarande och framtida kollektivtrafikförbindelser är goda (pendeltåg, buss, framtida tunnelbana, tvärsparväg, Arlanda Express), där stadsomvandlingen redan är ett faktum och där delar av markytorna idag saknar stor betydelse för rekreation och växt- och djurlivet, står här i konflikt med gällande strandskydd. Kommunen prioriterar utvecklingen av stadsdelen i enlighet med FÖP:ens intentioner och bedömer inte att bebyggelseplanerna står i strid med strandskyddsbestämmelserna. Strandzonen och vattenbrynet berörs inte direkt av bebyggelsen. Utformningen och placeringen av bebyggelsen har också anpassats utifrån ett helhetstänk kring Råstasjöns naturvärden, vilka kartlagts genom flertalet artinventeringar som genomförts under våren och sommaren 2013. Naturvårdskonsulten har även bidragit med kunskap om naturvärdena under projektets gång. Genom detta bedöms att upphävandet av delar av strandskyddet till förmån för bebyggelse inte påverkar naturområdets sammantagna växt- och djurliv i sådan omfattning att exploateringen strider mot strandskyddets syften. Bedömningen är också att allmänhetens möjligheter till motion, rekreation och naturupplevelser i skog eller med vattennära kontakt och utblickar över vattnet, kan tillförsäkras.

Naturmiljö

Den betydande miljöpåverkan som planen medför eller riskerar att medföra ska följas upp. I MKBn anges en översiktlig avgränsning av de betydande miljöfrågor som behöver följas upp inom ramen av planering och genomförande. I den särskilda sammanställning som ska upprättas inför antagande av detaljplanen kommer också att ges förslag på uppföljning.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Inför antagande har föreslagna åtgärder i dagvattenutredningen och MKBn arbetats in i planbeskrivningen. Fortsatt detaljprojektering ska utgå från dessa.

Till exploateringsavtalet har ett miljöprogram upprättats. I detta framgår att föreslagna dagvattenåtgärder ska genomföras. Förslag till uppföljning framgår av den särskilda sammanställning som upprättats till detaljplanen samt genom att exploateringsavtalets miljöprogram ska följas upp och säkerställas i fortsatt projektering, genomförande och drift.

Markföreningar

I projektet pågår utredningar kring både deponigas och markföreningar. Åtgärdsförslag för hur eventuella förorenade massor bör omhändertas för att klara riktvärden för känslig markanvändning ingår i detta arbete. Tillsynsmyndigheten deltar och är en samrådspart i detta arbete.

Buller

Buller från evenemang på arenan har utretts både i MKBn till den fördjupade översiktsplanen samt i MKBn till detaljplanen för nationalarenan, då det planerats för bostäder i direkt anslutning till arenan. Evenemang som innebär höga ljudnivåer kommer att tidsbegränsas och taket på arenan ska vara stängt under till exempel konserter.

Norrenergi

Norrenergi har idag fjärrvärmeledningar och fjärrkylaledningar inom området, om dessa skulle påverkas av nyexploatering så förutsätter vi att exploatören bekostar dess flytt. Norrenergi har kapacitet att ansluta fler fastigheter inom området.

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar: *Av planbeskrivningen framgår det att erforderlig flytt av ledningar ska bekostas av exploatören som också svarar för avtal och samordning med ledningsägare och Solna stad.*

FTI, Förpacknings- och tidningsinsamlingen

Framför att det är bra om det i detaljplanen avsätts plats för en återvinningsstation för området. Med sopsug kan en del av hushållsavfallet tas om hand, men inte alla fraktioner eller större förpackningar– därför bör området kompletteras med en sådan.

Om det på ytan benämnd PTE finns utrymme för en återvinningsstation är det tillräckligt. Det finns behov av återvinningsstationer med permanent bygglov i Solna, vilket kräver att ÅVS är med i detaljplanen.

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar: *Det är planerat för en återvinningsstation i parkeringshuset, med beteckning PTE.*

Vattenfall Eldistribution AB

Har tagit del av granskningshandlingarna för rubricerad detaljplan och lämnar följande yttrande. Vattenfall har i samrådsskedet redogjort för elanläggningar inom detaljplanen och denna information gäller alltså. Vattenfall anser det nödvändigt att E-område reserveras för nätstation även i nordvästra delen av planområdet.

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar: Ett E-område och plats för nätstation inryms i parkeringshuset, med beteckningen PTE.

Solna Vatten

Spillvatten

Förbindelsepunkter för spillvatten kommer att upprättas eller är redan upprättade i Evenemangsgatan och Råsta strandväg. Spillvatten från detaljplaneområdet skall pumpas till en redan förlagd tryckledning i Evenemangsgatan norr om kulverten i Evenemangsgatan. För pumpning av spillvattnet krävs det en ny pumpstation inom detaljplaneområdet. Pumpstationen föreslås ligga i den östra delen av parkeringsgaraget, enligt bifogad karta. Pumpstationsbyggnaden skall ha en storlek på minst 6 x 4 m². Det behövs även en uppställningsplats i direkt anslutning till byggnaden där en servicebil kan stå. Helst skall pumpstationen vara helt fristående. Pumpstationen kan dock under vissa förutsättningar integreras i bebyggelsen på kvarteretsmark. Förutsättning är att pumpstationen förläggs i en separat konstruktion, att det finns en egen ventilationskanal till taket och att det finns en egen ingång från gatan med tillhörande uppställningsplats.

Dagvatten

Råstasjön är del av ett system som avleder dagvatten inom ett avrinningsområde som har sin västligaste gräns i Rinkeby och som sträcker sig hela vägen längs E18 fram till Brunnsviken. Inom avrinningsområdet fungerar Råstasjön som ett utjämningsmagasin, där dagvattenvolymer vid extrema regn lagras under begränsad tid utan att orsaka några skador. Denna utjämningsfunktion minskar risken för översvämningar inom bebyggelse runt och nedströms Råstasjön. Utjämnningen kommer att bli ännu viktigare vid en eventuell höjning av havsnivån, som medför att även Brunnsvikens vattennivå höjs.

Med hänsyn till risk för översvämningar skall bebyggelsen avseende husgrunder, källarväggar, entréer etc, utformas på ett sätt så att vattennivåer på +2,60 möh RH 2000 inom planområdet vid en översvämning ej leder till skador.

För att knyta ihop Råstasjöns utlopp med den befintliga dagvattenkulverten i Evenemangsgatan krävs det en ny dagvattenkulvert i lokalgatan. Kulvertens tvärsnitt ska vara 3 m brett och 2 m högt. Vattengången ska ligga på +0,82 m RH 2000.

Tillförsel av föroreningar till Solna Vattens dagvattennät och till Råstasjön får ej öka jämfört med idag. För att uppnå detta krävs åtgärder i erforderlig omfattning enligt den inom detaljplanarbetet framtagna dagvattenutredningen.

Vatten

Förbindelsepunkter för vatten kommer att upprättas eller är redan upprättade i Evenemangsgatan och Råsta strandväg.

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar: Ny pumpstation kommer att inrymmas i parkeringshuset, inom området med beteckning PTE.

Till granskningsskedet kompletterades kartan med en bestämmelse om att; lägsta nivå i meter över nollplanet för dränerat ingrepp + 2,5. Efter diskussion med Solna vatten kan denna bestämmelse kvarstå.

Plankartan behöver inte kompletteras gällande dagvattenkulvert i lokalgata, detta löses genom avtal. Åtgärder som motverkar tillförsel av föroreningar säkerställs i exploateringsavtalet.

Lantmäteriet

Vissa av nedan nämnda synpunkter kvarstår från samrådsskedet, hänsyn har inte tagits till Lantmäteriets synpunkter trots att det står i samrådsredogörelsen att samtliga synpunkter kommer att tillgodoses. Utifrån befintliga planhandlingar är det svårt att tolka planförslagets fastighetsrättsliga konsekvenser fullt ut.

Planbeskrivningen

En tydlig fastighetskonsekvensbeskrivning saknas i planbeskrivningen. Enligt 4 kap 33 § PBL står att det ska framgå de organisatoriska, tekniska, ekonomiska och fastighetsrättsliga åtgärder som behövs för att planen ska kunna genomföras på ett samordnat och ändamålsenligt sätt samt vilka konsekvenser dessa åtgärder får för fastighetsägarna och andra berörda.

Fastighetsrättsliga frågor

Konsekvensbeskrivningen ska förtydligas så att det klart framgår vilka fastigheter som ska avstå mark till allmän plats, en kartskiss och en förteckning från vilken fastighet och till vilken fastighet. Även fastighetsregleringar som sker uteslutande mellan kvartersmark bör redovisas i den mån de krävs för genomförande av planen. Konsekvenserna för berörda fastigheter ska beskrivas när det gäller t ex hur många byggrätter som skapas.

Ekonomiska frågor

De ekonomiska frågorna måste förtydligas. Exploateringsavtal gäller endast mellan avtalsparterna.

Inlösen

Vid kommunalt huvudmannaskap har kommunen en ovillkorlig rätt att lösa in allmänna platser (6 kap 13 § PBL). I det ovannämnda fallet, dvs. att den berörda markägaren vill bli inlöst, gäller enligt 14 kap 15 § PBL att den som ska vara huvudman är skyldig att svara för detta.

Ledningar

Om nya allmänna ledningar ska läggas inom kvartersmark måste u-område fastställas.

Planbestämmelser

Begränsning av markens bebyggande

Prickmark enligt nya PBL ska anges som ”Byggnad får inte uppföras” istället för ”Marken får inte bebyggas” då man ändrat på betydelsen av bebyggelse. Annars får prickmarken inte heller inrymma parkeringsplatser, uteplatser m.m.

Användning av mark och vatten

I plankartan finns angivet ”HUVUDGATA (P)” inom ett gatuområde. Är avsikten här att genomföra 3D fastighetsbildning? Då bör då anges i planbestämmelserna och i beskrivningen.

E område har lagts ut tillsammans med B, E område bör läggas ut som en egen bestämmelse för markanvändning.

Grundkarta

Informationen från grundkartan är otydlig, det är svårt att se t ex de små siffrorna efter B. Svårt att hitta koordinaterna i x-led.

Delar av planen som bör förbättras

Planbeskrivning

I beskrivningen står det att detaljplanen möjliggör att en eller flera parkeringsfastigheter bildas. På plankartan finns endast angivet parkeringsändamål i området för bussterminalen. Är avsikten att bilda parkeringsfastigheter inom kvartersmark för bostadsändamål och möjliggöra 3D-fastighetsbildning/bilda gemensamhetsanläggning då är det bra om det framgår på plankartan och i bestämmelserna. På vilket sätt medger planen tredimensionell fastighetsbildning för olika ändamål? Förtydliga med vilka olika ändamål som avses.

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar: *En karta som illustrerar fastighetsregleringar som sker mellan kvartersmark och allmän plats har lagts in i planbeskrivningen.*

Angivelse av prickmark revideras på plankartan enligt Lantmäteriets synpunkter.

På plankartan finns angivet ”HUVUDGATA (P)” eftersom parkeringsfastigheten har ett mindre överhäng. Syftet är att det där bildas en tredimensionell fastighet.

BE finns angivet då syftet är att nätstationen ska inrymmas inom bostadsfastigheten.

E-användningen inom parkeringsfastigheten är begränsad till bottenvåningen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att det ytterligare ska utredas huruvida bebyggelsen uppfyller kriterierna för miljöbalkens så kallade ”särskilda skäl” för upphävande av strandskydd. Vidare anser Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen att granskningsförslaget är avsevärt bättre från naturvårds-, rekreations-, miljö- och hälsosynpunkt än samrådsförslaget. Förslaget kan dock förbättras ytterligare. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen föreslår därför följande:

- Den västligaste gränsen för exploateringen skjuts ännu lite längre åt öster, så att ingen del av våtmarken exploateras och så att rum ges för en buffertzonen mellan våtmarken och exploateringen.
- Bebyggelsen mot sjön trappas ned helt konsekvent, så att en så mjuk övergång som möjligt skapas mellan de höga punkthusen intill arenan och natur- och rekreationsområdet vid sjön. Alla uppstickande höga byggnadsdelar mot sjön tas bort.

- Den del av Råstaån som är öppen i dag kulverteras inte. Natur- och upplevelsevärde av rinnande vatten tas i stället till vara och dessa värden utvecklas.
- Naturområdets totala areal minskas inte. Arealförluster kompenseras genom att natur anläggs på minst lika stor yta som den naturmark som exploateras. Förlusten som uppstod vid anläggandet av Råsta strandväg kompenseras även.
- Information om deponin och förekomst av deponigas, inklusive skyddsåtgärder och restriktioner, skrivs in som planbestämmelser i detaljplanen.
- Planbestämmelsen om fasadmaterial kompletteras med att reflekterande material inte ska användas.
- Råstasjöns strandlinje mäts in i samråd med experter på hydrologiska och biologiska parametrar som indikerar strandlinjen.

Natur

MHF anser att MKB:ns bedömningar av detaljplanens konsekvenser för naturmiljö och artskydd är väl underbyggda, genom de nya inventeringarna av arter och naturvärden som har utförts under 2013.

Föreslagen bebyggelse berör nu en betydligt mindre del av natur- och rekreationsområdet vid Råstasjön än i det tidigare samrådsförslaget. MHF anser att granskningsförslaget är avsevärt bättre från naturvårdssynpunkt än samrådsförslaget. Förslaget kan dock förbättras ytterligare. Exploateringen bör justeras så att den inte alls påverkar våtmarken. MHF föreslår därför att den västligaste gränsen för exploateringen skjuts ännu lite längre åt öster, så att ingen del av våtmarken exploateras och så att rum ges för en buffertzon mellan våtmarken och exploateringen.

En relativt sett liten del naturmark tas i anspråk för exploatering. I och med att arealen natur har betydelse för artrikedomen i området finns det skäl att ytterligare överväga bebyggelsens utbredning. Även om intrånget i befintlig natur är jämförelsevis litet gör det ändå att arealen natur minskar något. Minskningen adderas till den tidigare minskningen av naturområdet vid anläggandet av Råsta strandväg. Av MKB:n framgår att mängden lämplig livsmiljö för mindre hackspett i landskapet är minsta möjliga och därmed är populationen vid Råstasjön extra känslig för en minskning av livsmiljön. Naturområdet bör därför inte minskas.

Sett ur ett större grönstrategiskt perspektiv skulle det vara ändamålsenligt att öka arealen natur genom återetablering av natur på ytor som saknar vegetation. På så sätt skulle den ekologiska robustheten öka.

Byggnadernas utformning bör anpassas ytterligare så att de inte riskerar att påverka skrattnåskolonin negativt. Byggnadernas höjd bör därför göras helt nedtrappad mot natur- och parkområdet, utan uppstickande höga delar åt det hållet. Fasader mot natur och park får enligt planbestämmelse ”ej uppföras i glas eller transparenta material”. Här bör ett tillägg göras att fasaderna inte heller får uppföras i reflekterande material (material med hög reflektionsförmåga, som kan reflektera himlen).

Rekreation och landskapsbild

Planen påverkar rekreationsvärdet vid Råstasjön genom att bebyggelsen påverkar naturupplevelsen. Dels påverkas landskapsbilden och utblickarna och dels påverkas upplevelsen närmast de nya husen. MHF anser att dessa frågor behöver belysas mer nog och bearbetas i det fortsatta planarbetet och projektet.

Utblickarna från gångvägen söder och väster om Råstasjön påverkas främst av att hus kommer att sticka upp ovanför trädtopparna i nordost, där inga hus syns idag. I

öster sticker redan många byggnader upp ovanför trädtopparna, varför påverkan på utblickarna blir mindre i den riktningen.

Höga delar på byggnader närmast gångvägen/sjön, kommer av många sannolikt att upplevas som särskilt störande för rekreationsupplevelsen.

Naturupplevelsen från gångvägen öster och nordost om sjön påverkas av att hus placeras relativt nära gångvägen och kan komma att synas genom mellanliggande vegetation och även ovanför trädtopparna. Det senare kan ge en upplevelse av att husen ”faller över en”.

Målsättningen bör vara att man ska kunna uppleva att man går i naturen trots att bostäder kommer ganska nära inpå. Vegetationen mellan befintlig gångväg och den nya bebyggelsen bör därför utformas så att den skärmar av gångvägen från bebyggelsen. Vegetationen bör vara tillräckligt tät och tillräckligt hög för att dölja husen från gångvägen.

Ett större avstånd till bebyggelsen i norra delen av planområdet och en nyplantering av vegetation på de ytor som saknar vegetation i dag skulle vara ändamålsenligt från rekreationssynpunkt.

Från rekreationssynpunkt/landskapsbildssynpunkt bör inga höga husdelar placeras närmast sjön/grönområdet. Bebyggelsen bör i stället trappas ned mot grönområdet, för att ge en så mjuk övergång som möjligt mellan bebyggelsen och rekreationsområdet.

Bebyggelsen bör utformas med stor omsorg. Önskvärt är att den utformas med en arkitektur som av allmänhetens flertal upplevs som vacker. Detta ökar möjligheten att bebyggelsen av fler människor kan upplevas som ett positivt tillskott till rekreationsmiljön.

Kulvertförläggning av vattendrag är generellt negativt, både från rekreationssynpunkt och för biologiska värden. Råstaån är det enda vattendraget i centrala Solna och rinnande vatten är en bristvara i Solna kommun. Mot denna bakgrund bör Råstaån inte kulverteras ytterligare. Bebyggelsen bör istället anpassas till att det finns ett öppet vattendrag här. Värdet av rinnande vatten bör tas till vara och utvecklas som en resurs i parklandskap och stadsbild och en ekologisk resurs.

Strandskydd

För att strandskyddet ska kunna upphävas krävs att det finns ett giltigt särskilt skäl, av de slag som anges i strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken. Utöver ett giltigt skäl krävs att djur- och växtlivet samt allmänhetens tillgång till strandområden inte påverkas på ett oacceptabelt sätt. Här ska även potentialen för framtida betydelse för djur- och växtliv samt rekreation tas med i bedömningen.

Det är tveksamt om den planerade bostadsbebyggelsen uppfyller kriterierna i miljöbalken för ”ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området”. Det är likaså tveksamt om de grusade ytorna är ianspråkstagna i lagens mening. Så som framgår av planhandlingarna kan på sikt även de grusade ytorna och återställda ytor efter tillfälliga verksamheter få ett naturvärde och ett värde för friluftslivet, i synnerhet som förstärkningsområde för ekologiska funktioner och som buffertzon för både biologiska och rekreativa värden.

Den i granskningsförslaget ej inritade strandlinje som det markerade 100 m strandskyddsområdet utgår ifrån ser ut att inte vara lagd i gränsen mellan vatten och land, utan istället i gränsen mellan öppet vatten och uppstickande övervattensvegetation,

som vass och vedväxter i vattnet. MHF bedömer att detta inte håller vid en juridisk prövning, då det inte är vad miljöbalken menar med strandlinje. MHF har framfört detta till stadsbyggnadsförvaltningen och bidragit med bakgrundsinformation, bland annat genom en sammanställning som skickades med e-brev den 21 och 22 november 2013. Där redovisades bland annat två alternativa ungefärliga lägen för strandlinjen, beroende på om våtmarkerna norr om gångvägens vägbank ska anses tillhöra Råstasjöns vattenområde eller ej. Stadens tidigare försök att mäta in strandlinjen (2007 och 2012) har misslyckats, då det vid mättillfällena var svårt att avgöra var strandlinjen går. MHF anser att innan detaljplanen beslutas bör strandlinjen mätas in igen och att detta bör göras i samråd med experter på hydrologiska och biologiska parametrar som indikerar strandlinjen.

Råstasjöns reglering

MHF gör bedömningen att avsaknaden av miljödom/vattendom för dämningen av Råstasjön har blivit ett problem, framförallt under senare år. Råstasjön är en viktig fågelsjö och samtidigt är den viktig som fördröjningsmagasin vid häftiga regn, för att det inte ska bli översvämningar utmed den kulverterade Råstaån. Genom att det inte finns några lagligt bestämda nivåer för hur sjön ska regleras kan det inträffa att nivåer sätts som antingen missgynnar naturvärdena eller som missgynnar magasineringsförmågan. Staden bör därför ansöka om tillstånd för regleringen av Råstasjön. Detta kan lämpligen göras i samband med att Råstaåns övre del kommer att förändras i samband med utvecklingen av natur- och rekreationsområdet samt stadsutvecklingen i Arenastaden.

Mark

Föreslagen bebyggelse berör en betydligt mindre del av deponin än i det tidigare samrådsförslaget, vilket är en förbättring från risk- och miljösynpunkt. Ingen bebyggelse är nu föreslagen på de delar av deponin som i genomförda undersökningar har haft den högsta deponigasbildningen. Så som framgår av MKB:n innebär planförslaget ändå risker med deponigasinträngning i byggnader, i och med att en del av deponin bebyggs.

Information om deponin bör skrivas in som planbestämmelser i detaljplanen. Planbestämmelserna bör omfatta information om förekomst av deponigas och bestämmelser om vilka skyddsåtgärder och restriktioner i markanvändningen det medför för att skydda människors hälsa och minimera framtida explosionsrisk.

I Naturvårdsverkets förslag till vägledning angående nedlagda deponier från 2011 anges bland annat följande ”Risker med nedlagda deponier bedöms vara så allvarliga att uppförande av bebyggelse och andra installationer inte bör utföras inom deponiområdet om inte gasbildande material tas bort. En hög gasproduktion ökar givetvis riskerna, men man kan inte bortse från risker även vid måttlig eller låg gasproduktion. Gas kan under lång tid ansamlas i slutna utrymmen och resultera i explosion eller kvävning.” Vidare anges ”Man bör observera att problemen kan förvärras när en deponi täcks. Den gas som tidigare kunde avgå till atmosfären kan efter täckningen tvingas ta andra vägar, till exempel via ledningar eller ledningsgravar.”

Med de skyddsåtgärder som föreslås kan man minska riskerna för t.ex. explosion och kvävning. MHF bedömer att det kan finnas svårigheter att upprätthålla skyddsåtgärder över tiden. Åtgärderna som vidtas måste vara mycket långsiktiga och säkra. De byggtkniska åtgärderna och kontrollerna måste fungera i framtiden. Det är också viktigt att säkerställa att inte befintliga omkringliggande byggnader (i utkanten av

eller nära deponin) påverkas av om deponigasen tar andra vägar till följd av byggnationerna i deponins norra del.

MHN ansåg i samrådsyttrandet över den fördjupade översiktsplanen för nuvarande Arenastaden att byggnationer eller större markarbeten inte ska utföras på eller i anslutning till deponin. MHF ansåg vid yttrandet över samrådsförslaget till detaljplan ”att det inte framkommit några nya uppgifter som gör att det är mer lämpligt att bygga på deponin än vad som framgick vid samrådet av FÖP:en”. Förvaltningen höll därför fast vid nämndens tidigare ståndpunkt och avrådde från byggnationer och större markarbeten på eller i anslutning till deponin, framförallt på grund av de stora riskerna med deponigasen.

MHF ser det som riskabelt att anta detaljplanen innan utredningarna och bedömningarna om lämpligheten är färdiga. Med bakgrund av ovanstående bör projektet också utreda möjligheter till och konsekvenser av att gräva bort den del av deponin där byggnader planeras.

Förutom riskerna med gas i deponin är även mark och vatten påverkat av föroreningar vilket utgör en risk för spridning och exponering. Bland annat har polycykliska aromatiska kolväteföreningar (PAH), bly och arsenik påträffats. Förekomsten av föroreningar inom planområdet bör undersökas ytterligare. Framtagning av provtagningsplan bör ske i samråd med MHF. För områden som ska bebyggas med bostäder gäller Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning som utgångspunkt.

Dagvatten

Det är ytterst viktigt att de dagvattenåtgärder som avses genomföras i naturmark utförs på sådant sätt och sådan tidpunkt att de inte riskerar att skada befintliga naturvärden. MHF anser att utgångspunkten för hanteringen av dagvattnet – att föroreningsbelastningen på recipienterna helst ska minska och att den inte ska öka – är rätt och överensstämmer med Vattendirektivets intentioner, Solna stads mål för recipienterna (ÖP 2006) och arbetet med att innehålla miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Luft

Detaljplanens påverkan på luftföroreningssituationen i området vid Frösundaleden är den mest avgörande frågan när det gäller planens påverkan på luftkvalitet och miljö kvalitetsnormer för luft, i och med att normerna överskrids där idag. En sammanfattande text om detta bör skrivas in i planbeskrivningen, utgående från texten i MKB:n.

Buller

Föreslagen bebyggelsen har utformats på ett sätt som gör att de boende bedöms få en acceptabel ljudmiljö avseende trafikbuller och externt industribuller. Mot Råsta strandväg beräknas de ekvivalenta ljudnivåerna vid fasad till 60–65 dBA. Vid så höga ljudnivåer bör lägenhetsutformningen anpassas så att alla sovrum, med få undantag, vänds mot en mindre bullrig sida. Sådana lösningar är lämpliga även med avseende på tillfälliga ljudstörningar som kan uppstå i samband med evenemang på arenan.

Övrigt

MHF ser positivt på åtgärder för att underlätta och uppmuntra ökat cyklande, exempelvis cykelparkeringar vid entréer. Cykelparkeringarna bör utformas väderskyddade och stöld-

säkra. MHF anser att frågan om energieffektivitet samt möjligheten att ta tillvara solenergi bör integreras i gestaltungs- och miljöprogram.

Hantering av vatten under byggtiden

Det är mycket viktigt att inte leda ut byggvatten i de naturliga våtmarkerna, vilket också framgår av MKB:n. För länshållningsvatten krävs troligtvis försedimentering i containrar eller liknande innan det leds till dagvattenanläggningar.

I pågående byggnation av Arenastaden är det problem med att förorenat byggvatten leds ned i infiltrationsbrunnar, vilket kan orsaka ytterligare förorening av marken. (Ett tillsynsärende pågår.) Det är viktigt att liknande problem inte uppstår igen.

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar:

Natur

Utformningen och placeringen av bebyggelsen har utgått utifrån de artinventeringar som genomförts under våren och sommaren 2013 och där kommunekologen varit delaktig. Naturvårdskonsulten har även bidragit med kunskap om områdets arter och naturvärden under projektets gång och varit med i diskussioner kring var det är lämpligt att placera bebyggelsen med hänsyn till lokala och övergripande naturvärden och förekomster av arter. Detta har sedan vägts mot andra intressen så som attraktiva bostadsmiljöer och avskärmning mot arenan med flera byggnader. Men i mycket har rekreations- och naturvårdsintressena fått väga tungt. Stadsbyggnadsförvaltningen anser att bebyggelsens placering och utformning väl har anpassats för att ge så liten påverkan som möjligt på befintliga naturområde, samtidigt som attraktiva boendemiljöer tillskapas.

Kvarteret i väster ligger närmast känslig sumpmark. I planförslaget har lokalgatans längd minskats och förskolegården dragits tillbaka för att inte ligga på plangränsen utan lämna en smal "buffertzona". I tidigare förslag så fanns en förskola i kvarteret vid torget, men det kvarteret utgick inför granskningsskedet. Att inte förskolan hamnade i det östligaste kvarteret berodde delvis på att det krävde sanering av marken i "högen" pga. känslig markanvändning. Förskolan fick därför ligga kvar i väster.

Buller

Inför antagande görs inga förändringar gällande buller.

Luft

Luftkvalitetspåverkan i samband med planförslaget behandlas i tillhörande MKB.

Dagvatten och hantering av vatten under byggtiden

Dagvattenåtgärderna och lämplig placering av dessa kommer att detaljprojekteras inför genomförande. Naturvärdena är en viktig parameter att ta hänsyn till i fortsatta detaljprojektering. Krav på åtgärder för hantering av dagvatten under byggtiden kommer att införas och följas upp i detaljplanens miljökontrollprogram. Förvaltningen kommer att i samråd med Solna Vatten diskutera om ett eventuellt framtida behov av miljödom för sjöns reglering.

Mark

Golder Associates AB genomför kontrollmätningar av deponigas i ca 20 brunnar inom det f.d. deponiområdet för Arenastaden och utifrån hittills genomförda mätningar kan konstateras att halterna varierar över området. Det finns i dagsläget inte

tillräckligt underlag för att besluta om vilka restriktioner som ska gälla för deponiområdet vad gäller den framtida markanvändningen. Det är viktigt att de restriktioner som skrivs in i detaljplanen baseras på faktiska förhållandena och inte på en generell bedömning av risker vid byggnation på deponier i allmänhet. En fallstudie som genomförts av branschorganisationen Avfall Sverige visar att det finns risker med deponigas, men att det är möjligt att t.ex. genom cementstabilisering öka pH och därmed förhindra fortsatt metangasbildning. En sådan åtgärd skulle kunna möjliggöra byggnation på deponin vid Arenastaden.

Det utkast till vägledning som tagits fram av Naturvårdsverket och som MHF refererar till, beskriver en metodik för klassning av deponier som på bygger den som utarbetats för förorenade områden (MIFO). Golder tycker inte att är rimligt att MHF baserar ett beslut om byggnation vid Arenastaden på ett begränsat textavsnitt i denna publikation som beskriver potentiella risker. Det finns i Sverige mycket begränsad erfarenhet av att bygga på deponier och därför bör man vara försiktig med att förlita sig enbart på inhemsk expertis. I England har det utarbetats metodik för att bedöma risker vid byggnation på mark som innehåller gas och det finns flera exempel på där man har bebyggt äldre deponier utan att orsaka risk för människors hälsa eller miljön. Golder anser att förutsättningarna för byggnation inom den äldre deponin bör utredas vidare trots att det inte finns planer på att bygga där höga metangashalter har uppmätts. Det är viktigt att det görs en bättre karakterisering av avfallet i deponin som underlag för att bedöma hur mycket deponigas som bildas idag och hur gasbildningen kommer att förändras med tiden. Vidare är det viktigt att klargöra hur spridning av gas sker idag och vilka nya transportvägar som kan bildas vid byggnation i deponins närområde. I Naturvårdsverkets och SGI:s vägledningsmaterial anges att deponier som lades före 1950 sannolikt innehåller begränsade mängder av miljöfarliga ämnen eftersom användningen av kemikalier var betydligt mindre vid den tiden. Deponin lades ned på 1950-talet och det är därför troligt att andelen miljöfarliga kemikalier i avfallet är tämligen begränsade. De grundvattenprovtagningar som hittills genomförts i deponin visar på låga till måttliga föroreningshalter, vilket indikerar att det inte sker någon omfattande utlakning och spridning av föroreningar från deponin till omgivande mark- och vattenområden.

Innan slutlig bedömning görs avseende förutsättningarna att bygga bostäder i anslutning till deponin, liksom behövliga skyddsåtgärder som detta kräver, kommer fortsatta utredningar och riskanalyser av olika slag att genomföras i samråd med kommunens tillsynsmyndighet och andra experter inom området.

De markföroreningar som finns i området kommer i olika stor omfattning att behövas omhand vid exploatering. Inför byggstart kommer behovet av marksanering att utredas närmare utifrån platsspecifika riktvärden.

Rekreation och landskapsbild

Ambitionen med bebyggelse i detta läge har varit att skapa en, relativt arenan, småskalig bebyggelse, en variationsrik "stadsfront", och att relatera till punkt-husmotivet som finns både i Solnas närliggande äldre bebyggelse och i arenans skivhus, och samtidigt erhålla rimliga ljusförhållanden vid huvudgatornas gatumiljöer. Genom att ställvis bygga högre har stora delar av kvarteren kunnat hållas i en intim skala motsvarande den traditionella stadens 4-5 våningar. Det handlar också om att skapa en mångfald i uttryck. De relativt måttfulla höjderna mot Evenemangsgatan syftar till att skapa en proportionerlig stadsgata.

Sett från Sjövägen i väster kommer den nya bebyggelsen på andra sidan Råstasjön att synas ovanför trädtopparna och under den avlödade perioden bedöms huskropparna norr om sjön tydligt synas genom vegetationen. Upplevelsen kan bli mer påtaglig på avstånd då de bakre högre våningarna blir synligare, jämfört med när man rör sig direkt nedanför bebyggelsen och utmed sjön. Upplevelsen av den förändrade landskapsbilden är subjektiv, beroende av betraktarens inställning. Tydliga kontraster i skala och uttryck kommer att uppstå vilket kan betraktas som spännande eller störande beroende av vilket förhållningssätt betraktaren har.

Målsättningen är att man i hög grad och fortsatt ska kunna uppleva att man går i naturen trots att bostäder kommer nära inpå. Ambitionen med planen är därför att vegetationen som sparas och planteras ska vara tillräckligt tät och tillräckligt hög.

Strandskydd

Kart- och mätavdelningen gjorde en inmätning av strandlinjen under 2013. Det fanns ingen anledning att ifrågasätta inmätningen som gjordes. Vid kontakt med Länsstyrelsen under hösten 2013 svarade de på frågan att det är i kommunen som bestämmer var strandlinjen ligger. Kart- och mätavdelningen ansvarar för stadens kartunderlag. Vi fick kartor från Lantmäteriet och Länsstyrelsen som väl överensstämmer med kommunens karta i de delar som vi nu berör.

För vidare svar gällande strandskydd se förvaltningens svar till Länsstyrelsen.

Planbestämmelser

Planbestämmelse om reflekterande material revideras i enlighet med Miljö- och hälsoskyddsnämndens synpunkt.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden förutsätter att Råsta strandvägs nuvarande sträckning kommer att permanentas i och med föreliggande förslag, och erinrar därför om att vägen går över mark som ägs av det föreningsägda bolaget Sporthallen i Solna AB. Bolaget driver Råsta parkhallen i direkt anslutning till planområdet, samt även Solnahallen i centrala Solna.

Solna Tennis Center, som berördes av en tidigare version av detaljplanen, ligger nu utanför planområdet. Emellertid bör behovet att ersätta de åtta utomhusbanor som tidigare tagits bort utredas.

Planen nämner vikten av att främja främst barn och ungas möjlighet till lek och rörelse i området kring Råstasjön och innehåller förslag till fler aktivitetsytor. Förvaltningen ser gärna att man också överväger ett kortare motionsspår med belysning, förslagsvis nordväst om Råstasjön där det tidigare funnits ett sådant. Även det befintliga utomhusgymmet bör rustas upp för ökad användbarhet och attraktionskraft

Det lilla torget som utgör "spetsen" i planområdets södra ände, nedanför de stora trapporna upp till Friends Arena där Vintervägen, Dalvägen och Evenemangsgatan ansluter, är angiven som öppen plats för servering och sittplatser. Torget har också en strategisk placering i samband med evenemang på arenan. Platsens utformning och storlek bör avgöras även utifrån dess funktion som möjlig aktivitetsyta, för att kunna addera publika mervärden i samband med evenemang.

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar: *Råsta strandväg kommer att permanentas och är i detaljplanen planlagd som huvudgata och kommer att ägas och skötas*

av Solna stad. Förvaltningen noterar i övrigt synpunkterna och dialog mellan förvaltningarna får föras i egen ordning.

Polismyndigheten i Stockholms län

Vill peka på vikten av att den brottsförebyggande och trygghetshöjande aspekten genomsyrar planeringen i så stor utsträckning som möjligt. Detta uppnås genom att råden och anvisningarna i Bo Tryggt 05 uppmärksammas i ett tidigt skede och sedan följer med under hela processen i alla beslut. Här finns en teoretisk och praktisk kunskap om hur bostäder och kommersiella fastigheter kan uppföras med en hög grad av trygghet och säkerhet. I Bo Tryggt 05 finns också checklistor till stöd för kommunen och byggherren. Bo Tryggt 05 bör vara basen vid planering, projektering och byggnad med avseende på trygghetsfrågor. Ett komplement till ordinarie remiss- och samrådsförfarande är att göra reella och virtuella trygghetsvandringar. Dessa kan ge en känsla av den upplevda tryggheten i det nya området. Med denna metod kan otrygga platser eller situationer upptäckas. Se Bo Tryggt, kapitel A 6, Trygghetsvandra.

Med tanke på det speciellt känsliga område som aktuell bebyggelse är tänkt att byggas i, är det särskilt viktigt att man framför allt tar hänsyn till miljökonsekvensbeskrivningen. Att Bo Tryggt 05 så långt som möjligt integreras med den, vid planeringen, uppförandet och för framtiden för både människor, natur och djur som ska leva i det aktuella området.

***Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar:** Trygghetsaspekten hanteras under rubriken Trygghet i planbeskrivningen.*

Hyresgästföreningen

Framför att planerna för bebyggelsen minskat i omfattning ändrar inte vårt tidigare ställningstagande att det inte går att bygga mer i närområdet kring Råstasjön. Området har omistliga natur- och friluftsvärden som riskerar att gå helt förlorade om det byggs bostäder där. Att staden tänker försöka driva igenom ett undantag från strandskyddet genom att försöka hävda att det är nödvändigt för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområdet är i det närmaste ofattbart. Längs med Dalvägen t ex finns gott om mark som skulle gå att bygga vilket det även gör på många andra ställen i staden. Några särskilda skäl att bygga just invid Råstasjön finns helt enkelt inte. Solna har på kort tid ökat sin befolkningens mängd från 50 till 70 tusen innevånare och det som nu behöver prioriteras är att värna de gröna ytorna, i synnerhet den lilla naturmiljö som fortfarande finns kvar. 30 000 människor nyttjar detta unika område för rekreation vilket borde tala för vikten av att bevara området som fritids- och rekreationsområde. Tanken på att de kvarvarande naturområdena vid Råstasjön ska förstöras genom att området görs om till en stadsmiljö känns i det närmaste absurd.

Råstasjön är – tillsammans med Lötsjön på andra sidan gränsen till Sundbyberg – ett populärt och välutnyttjat rekreationsområde som bör utvecklas inte avvecklas. Råstasjön med omgivning bör göras till ett naturreservat och det enda rimliga är att reservatet omfattar hela det kvarvarande naturområdet runt sjön.

Råstaparksområdet tillsammans med Golfängarna och Ursvik utgör ett sammanhängande grönområde där Solna och Sundbyberg har en unik möjlighet att tillsam-

mans forma ett nordvästligt friluft- och rekreationsområde till glädje och nytta för en stor del av regionen. Golfängarna, Råsta park och Ursvik är en treenighet med outsinliga möjligheter till utveckling. Vår uppmaning till kommunen är: Lägg detta planförslag förslag i papperskorgen och starta ett samarbete med Sundbyberg om en gemensam utvecklingsplan för området.

***Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar:** Med anledning av de synpunkter som inkom under samrådet har kompletterande inventeringar genomförts, under våren, sommaren och hösten 2013 genomfördes fågelinventering, groddjursinventering, fladdermusinventering, insektsinventering samt inventering av lundflora. Den samlade bedömningen är att detaljplanen medför små negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden och arter i naturområdet vid Råstasjön. Bebyggelsens placering har så långt som möjligt anpassats till nu kända arter och naturvärden. Väldigt lite naturmark tas i anspråk med förslaget.*

Utformningen och placeringen av bebyggelsen har utgått utifrån de artinventeringar som genomförts under våren och sommaren 2013. Naturvårdskonsulten har även bidragit med kunskap om områdets arter och naturvärden under projektet gång och varit med i diskussioner kring var det är lämpligt att placera bebyggelsen med hänsyn till lokala och övergripande naturvärden och förekomster av arter. Detta har sedan vägts mot andra intressen så som attraktiva bostadsmiljöer och avskärmning mot arenan med flera byggnader. Men i mycket har rekreations- och naturvårdsintressena fått väga tungt.

Frågan om införande av naturreservat ingår inte i uppdraget med att ta fram en ny detaljplan. Förvaltningen har ett uppdrag från nämnden att utreda förutsättningarna för att inrätta ett naturreservat gemensamt med Sundbybergs stad för att skydda området kring Lötsjön/Råstasjön.

För svar gällande strandskydd se förvaltningens svar till Länsstyrelsen.

Sundbybergs stad

Sundbybergs stad konstaterar att förslaget till detaljplan för del av Arenastaden är omarbetat med anledning av inkomna synpunkter under samrådet som hölls i början på 2013. Det tidigare förslaget har också omarbetats utifrån resultatet av utredningar som genomförts efter samrådet.

Sundbyberg stad är dock fortsatt kritiskt till förslaget, trots gjorda förändringar.

Staden instämmer i att såväl Solna som Sundbyberg ska bidra till att främja inflyttning till Storstockholmsregionen och att det därmed behöver byggas fler bostäder i de bägge kommunerna.

Oavsett att bebyggelsen som i föreliggande förslag koncentrerats i nordöst/öster om Råstasjön om Råstasjön krävs att strandskyddet upphävs. Det finner Sundbybergs stad oacceptabelt.

Råstasjön med Råstabäcken och Lötsjön med bäcken som leder till Råstasjön utgör tillsammans ett ovärderligt naturområde som både Sundbybergsbor och Solnabor utnyttjar flitigt för rekreation. Råstasjön har därtill ett unikt djurliv med många röd-

listade arter. Världsnaturfonden /WWF) har utsett Råstasjön till den medt skydds-
värda naturplatsen i hela Stockholms län.

Sundbyberg stad föreslår att förslaget kompletteras med ovanstående synpunkter för
en detaljplan med utveckling av områdets natur- och rekreationsvärden som över-
ordnat mål. I det fortsatta arbetet förutsätts att Sundbyberg stad involveras för att
kommunernas gemensamma intresse ska tillgodoses.

***Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar:** Som underlag för planförslaget finns en
naturvärdesinventering som bekräftar de höga naturvärdena i delar av området runt
Råstasjön, dessa delar har lämnats orörda i förslaget. Förvaltningen har ett upp-
drag från nämnden att utreda förutsättningarna för att inrätta ett naturreservat
gemensamt med Sundbybergs stad för att skydda området kring Lötsjön/Råstasjön
och emotser ett samarbete.*

*Den nya bebyggelsen kommer inte att påverka möjligheten att promenera runt sjön,
gångvägen runt sjön kommer att kvarstå som idag.*

För svar gällande strandskydd se förvaltningens svar till Länsstyrelsen.

Remissinstanser som inte har någon erinran mot planen:

Trafikverket

Har inga synpunkter på förslaget. Det höga parkeringshuset som planeras bedöms
vara ett tillräckligt skydd mot det buller som genereras av verksamheten på Haga-
lunds bangård.

Stockholms brandförsvär

Har inga synpunkter på förslaget

FortumVärme

Har inget att erinra på förslaget.

Remissinstanser som inte har svarat på remissen:

- Landstinget, regionplane- och trafikkontoret
- SLL Trafikförvaltningen
- Norrvatten
- Stokab
- Telia Sonera
- Colt Telecom AB
- TDC Song
- Bromma flygplats (Swedavia)
- Kommunstyrelsen
- Barn- och utbildningsnämnden
- Gymnasienämnden
- Omvårdnadsnämnden
- Socialnämnden
- Handikapprådet
- Exploatering
- SBF, stadsmiljö

- SBF, kart och mät

Natur- och miljöskyddsorganisationer

Naturskyddsföreningen i Solna-Sundbyberg, Naturskyddsföreningen Stockholms län, Världsnaturfonden WWF, Förbundet för Ekoparken, Föreningen Rädda Järvafältet, Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholms Ornitologiska Föreningen, Järvafältets Ornitologiska klubb, Fältbiologernas Riksförbund, Fältbiologerna Stockholm-Uppland-Gotland, Fältbiologerna Stockholm City.

- Undertecknade föreningar avstyrker den föreslagna bebyggelsen.
- Råstasjön med omgivningar är ett av Solna kommuns viktigaste och mest lättillgängliga natur- och rekreationsområden och bör ges skydd som naturreservat.
- Omgivande naturmark i anslutning till Råstasjön har stor betydelse för djur- och växtliv i området och bör bevaras intakt inom och utanför strandskyddat område.
- Området bör utvecklas som naturområde och ianspråktagen mark återplanteras.
- Strandskyddet måste upprätthållas.

Föreningarna avstyrker den föreslagna bebyggelsen. I Solna stads planbeskrivning till det aktuella detaljplaneförslaget uppges ett av planens syften vara att säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreationsområdet vid Råstasjön. I såväl planbeskrivning som i upprättad miljökonsekvensbeskrivning samt i Ekologigruppens rekreations. Och strandskyddsanalys från 2007 anges dock tydligt att Råstasjöns omgivningar redan idag är ett av Solna kommuns viktigaste och mest lättillgängliga natur- och rekreationsområden. I miljökonsekvensbeskrivningen anges även att naturen runt Råstasjön fyller en mycket viktig funktion, då Solna stad med omgivningar är tätbebyggt och har ett högt exploateringsstryck.

Råstasjöns naturvärden

I den senast genomförda naturvärdesinventeringen konstateras att Råstasjöns sammantagna naturvärden är höga. Artrikedomen och individantalet anges vara ovanligt högt i förhållande till området begränsade yta. Råstasjön med omgivande skog har bland annat en artrik fågelfauna med flera rödlistade fågelarter samt ett flertal arter som har minskande trend i Sverige. Inventeringsområdet uppfyller även kravet på nationell nivå för att vara en artrik fladdermuslokal. Naturområdet består även av flera viktiga biotoper för biologisk mångfald, med bland annat fuktlövskog, vattensamlingar som håller vatten året om, lövskog med inslag av ädellövträd och en rik lundflora. Övergångar mellan olika biotoper och mosaiken av olika biotyper anges också ha stor betydelse.

I Råstasjöns omgivningar har delområden med högst, påtagligt och visst naturvärde avgränsat. Föreningarna vill i sammanhanget uppmärksamma att naturområdets begränsade yta (11,5 ha) gör att området är mycket sårbart för olika former av påverkan och ingrepp, även i dess yttre närhet. Föreningarna anser därför att även delområden med lägre naturvärde kan betraktas som betydelsefulla, om dessa kan fungera som buffertzoner mellan naturområdet som helhet och angränsande stadsbebyggelse.

Delar av detaljplaneområdet är för övrigt placerade i nära anslutning till ett område som har klassas som fuktskog/sumpskog; en naturtyp som av Naturvårdsverket anges som skyddsvärd. Enligt det aktuella detaljplanen kommer det västligaste kvartalet av planområdet även att ta en del av den centralt belägna fuktlövskogen i anspråk. Inom detta område finns dels vattensamlingar som håller vatten året runt och dels sker ett tillflöde av vatten genom fuktlövskogen till Råstasjön. Enligt miljökonsekvensbeskrivningen saknas helt en buffertzoon mellan denna biotop, med sin känsliga hydrologi som utgör livsmiljö för flera våtmarksberoende arter, och den planerade bebyggelsen, varför indirekta negativa effekter kan förväntas vid en byggnation. (MKB:n, bilaga 2–Sammanställning konsekvenser naturmiljö, s.1). Länsstyrelsen ansåg för övrigt i sitt samrådsyttrande till det tidigare detaljplaneförslaget att frågan behöver förtydligas, beträffande hur den negativa kanteffekt som nya öppna ytor och byggnader kommer att få för naturområdet, ska kunna förhindras. Föreningarna känner en fortsatt oro inför de konsekvenser som på kort eller på lång sikt kan bli följderna av bebyggelse i det planlagda området.

Inför och under själva byggskedet kommer även olika former av marknadsundersökningar och anläggningsarbeten att genomföras, exempelvis grävning, schaktning, dränering, pålning mm, vilket också kan innebära risker för naturområdet som kan vara svåra att förutsäga. Miljökonsekvensbedömning som har gjorts, förutsätter att inga bestående negativa konsekvenser uppstår i anläggningsskedet.

I Råstasjön finns också en av Stockholms läns få, större skrattmåskolonier, med cirka 300 häckande par. I MKB:n och naturvärdesinventering framgår att det finns en påtaglig risk att skrattmåskolonin minskar i omfattning i samband med den planerade bebyggelsen. Planförslaget bedöms medföra negativa konsekvenser för att skrattmåskolonin och de fågelarter som är knutna till kolonin, bland annat den rödlistade brunanden. I planbeskrivningen till den föreslagna detaljplanen sägs även pålning, grävning och andra åtgärder under etableringsfasen samt andra störningar under byggskedet kan riskera att leda till att fortplantningsområdet för skrattmåskolonin överges tillfälligt eller permanent. I MKB:n sägs bland annat att skrattmåskolonin kan behöva flyttas till sjöns södra delar, för att på så sätt försöka säkra kolonins framtid. Liknande försök att flytta kolonier som har gjorts på andra platser i landet har dock inte varit särskilt lyckosamma. På sikt riskerar skrattmåskolonin även att uppfattas som en sanitär olägenhet och som störande av de boende i området, varför kolonins framtid i allmänhet skulle kunna betraktas som osäker i samband med bebyggelse i området.

Delar av den planerade bebyggelsen föreslås också placeras på en tidigare hushållsdeponi. Planförslaget innebär på så sätt att området får en förändrad markanvändning och förändrade markförhållanden, från mindre känslig till känslig markanvändning. Föreningarna anser att osäkra exponerings- och spridningsförhållanden gör att den deponigas och de föroreningar som finns i marken kan utgöra en potentiell risk vid eventuell byggnation och att området inte kan anses som lämplig för bostadsbebyggelse.

Strandskydd

Den planerade bebyggelsen skulle i aktuellt läge hamna inom område som omfattas av strandskyddsbestämmelser. Enligt miljöbalken är det förbjudet att uppföra nya anläggningar inom strandskyddat område. Inte heller får andra anläggningar eller anordningar utföras som hinder eller avhåller allmänheten från att beträda ett område

där den annars skulle ha fått färdas fritt eller som väsentligen försämrar livsvillkoren för bestämmelserna, men endast om det är förenligt med förbudets syfte, som är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och vatten för djur- och växtlivet 7 kap 13, 18 b, 18 c och 26 §§ miljöbalken.

De särskilda skäl som kan ligga till grund för upphävande av strandskydd regleras i 7 kap 18 c § miljöbalken. De skäl som Solna stad anger som tillämpliga i detta fall är dels att det aktuella området behövs för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddat område, dels att delar av området har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det idag saknar betydelse för strandskyddets syften. Det angelägna intresse som Solna stad hävdar i detta fall är behovet av bostäder i regionen, kommunen och i området. Föreningar menar däremot att behovet av bostadsbebyggelse kan tillgodoses utanför det strandskyddade området och att bostadsbebyggelse inte kan betraktas som ett allmänt intresse som överväger strandskyddets intresse vid en proportionalitetsbedömning enligt 7 kap. 25 § MB. Bebyggelsen så nära sjön innebär negativa effekter på växt- och djurliv och för friluftslivet som vistas inom området, och strandskyddets syfte väger därför tyngre vid intressevägningen. Inte heller har hänsyn tagits till och en prövning gjorts av förbudet i 4 § artskyddsförordningen (2007:845). Där anges att alla fågel- och fladdermusarter är skyddade, vilket innebär att de inte får störas eller att deras fortplantningsområden eller viloplatsar inte får skadas eller förstöras.

Länsstyrelsen har också i sitt samrådsyttrande till det tidigare detaljplaneförslaget över området uttalat att det för bebyggda delar inom strandskyddat område inte är möjligt att upphäva strandskyddet på den grund som anges i 7 kap. 18 c § punkt 5 MB, då det allmänna intresset av bostadsbyggande bör kunna tillgodoses på annan plats utanför området.

Som särskilt skäl för upphävande av strandskyddet anger Solna stad även att merparten av den aktuella marken idag saknar vegetation och att den utgörs av grusade ytor för upplag, en tillfällig betongstation, parkering mm, och att marken därför kan betraktas som ianspråktagen.

Föreningarna vill hänvisa till att det inom planlagt område för närvarande finns en tillfällig anlagd betongstation med tillhörande parkering, som omfattas av en tillfällig strandskyddsdispens. Den tillfälliga dispensen från 2009 (SBN/2009:15) skulle upphört att gälla 2014-01-31, men med förlängning finns nu dispens fram till 2015-05-31 (SBN/2013:81). Dispensen har tillfälligt kunna förlängas, med motiveringen att området inom en framtid ska återställas.

Föreningarna menar att marken endast är att betrakta som tillfälligt ianspråktagen och att marken bör återställas och återplanteras när den tillfälliga dispensen har upphört att gälla.

Inom planlagt område finns även en tillfällig strandskyddsdispens som gäller för byggbodas och parkering. Kommunen har här förlängt en tidigare tidsbegränsad och med motiveringen att den allemansrättsliga tillgången till stränderna på så sätt inte påverkas negativt långsiktigt. Dispensen med ärendenummer SBN/2014:228 gäller fram till 2015-09-30, och ytan ska därefter avetableras.

Kommunen anger även själv i planbeskrivningen till det aktuella detaljplaneförslaget att de grusade ytorna inte är ianspråktagna i den mening att det står en byggnad

där, och att man i stället för bostadsbebyggelse härmed skulle kunna låta vegetationen återetablera sig. Staden anger att värdet i och med detta skulle vara att Råstasjöns naturområde i så fall skulle bli större och att en större buffert kring dagens ekologiska funktioner på så sätt skulle skapas, vilket troligtvis skulle gynna vissa fågelarter.

Solna stad menar vidare att de hus som är föreslagna inom planförslaget, som är placerad på ett avstånd av ca 60 meter från strandlinjen, inte förväntas minska tillgängligheten för allmänheten eftersom upphävandet av strandskyddet endast föreslås i den yttre randzonen till strandskyddet och i mindre omfattning. Föreningarna ifrågasätter den av Solna stad fastställda strandskyddslinje, utan utifrån sjöns vassområden ute i sjön. Föreningarna menar även att angränsande fuktskog/sumpskog med sina vattensamlingar som håller vatten året runt även kan medräknas när strandlinje beräknas. I övrigt är Solna stad också försummat att ge bäckar och tjärnar strandskydd. Råstaans utlopp ska därför ingå när strandskyddslinje beräknas, likaså de tjärnar som finns väster om planförslagets planerade västliga kvarter. I och med denna beräkning kommer den planerade bebyggelsen att vara placerat närmare de 60 m från strandlinjen som har angetts av Solna stad.

Solnas stads miljöprogram

Solna stad hävdar att behovet av bostäder i regionen och kommunen utgör ett angeläget intresse, som också kan utgöra ett särskilt skäl för att upphäva gällande strandskydd. Enligt stadens miljöprogram så har Solna haft den högsta befolkningstillväxten i landet under de senaste åren. Statistik från Länsstyrelsen och SCB visar att Solna är den kommun som har byggt flest lägenheter per tusen invånare i Stockholms län under den senaste tioårsperioden och att Solna ligger i topp bland landets samtliga kommuner när det gäller antalet byggda bostäder under samma tidsperiod.

Solna miljöprogram anger att denna snabba utveckling ställer krav på staden att växa på ett miljövänligt och trivsamt sätt som främjar en god miljö och hälsa.

I anvisningarna till stadens senaste antagna miljöprogram anges också att inriktningen för stadens planering är att i första hand använda redan exploaterad mark, för att på så sätt skapa förutsättningar för att kunna spara värdefulla grönområden. Man anger också att det ökande antalet invånare i staden och företagets tillväxt måste kunna mötas utan att viktiga miljövärden går förlorade, samt att närheten till natur är viktig för stadens attraktionskraft och för solnabornas rekreation.

Föreningarna anser att det är positivt att Solna stad i det aktuella detaljplaneförslaget har låtit kompletterande naturvärdesinventeringar få vägleda det fortsatta planarbetet och att man har tagit hänsyn till områdets höga natur och rekreationsvärden. Föreningarna ser det även som mycket positivt att staden ska utreda frågan om att inrätta ett naturreservat vid Råstasjön och dess omgivande naturområde.

Föreningarna ser dock med fortsatt oro på konsekvenserna av det planförslag som har lagts fram. Solna stad anger själva i planbeskrivningen till det aktuella detaljplaneförslaget att exploateringen kommer att innebära att de samlade naturvärdena kring Råstasjön kommer att minska och att såväl flora som fauna långsiktigt kommer att förändras och/eller minska påtagligt. De förväntade negativa konsekvenserna av att bebyggelse placeras inom strandskyddat område, i direkt anslutning till ett sårbart naturområde med höga naturvärden, med oförutsägbara effekter under anläggningsskedet, gör att Föreningarna avstyrker det aktuella detaljplaneförslaget.

Föreningarna vill avslutningsvis lyfta det faktum att Världsnaturfonden, WWF under 2013 har gett Råstasjön utmärkelsen "svensk pärla" – en särskild skyddsvärd plats med unika värden i Stockholms län. I samband med utmärkelsen har WWF även uppmanat Länsstyrelsen eller Solna kommun att skydda och bevara Råstasjön som naturreservat för framtiden. I övrigt vill föreningarna hänvisa till vårt tidigare, mer omfattande remissvar angående bebyggelseplaner vid Råstasjön.

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar: *Med anledning av de synpunkter som inkom under samrådet har kompletterande inventeringar genomförts, under våren, sommaren och hösten 2013 genomfördes fågelinventering, groddjursinventering, fladdermusinventering, insektsinventering samt inventering av lundflora. Den samlade bedömningen är att detaljplanen medför små negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden och arter i naturområdet vid Råstasjön. Bebyggelsens placering har så långt som möjligt anpassats till nu kända arter och naturvärden. Väldigt lite naturmark tas i anspråk med förslaget.*

Utformningen och placeringen av bebyggelsen har utgått utifrån de artinventeringar som genomförts under våren och sommaren 2013. Naturvårdskonsulten har även bidragit med kunskap om områdets arter och naturvärden under projektet gång och varit med i diskussioner kring var det är lämpligt att placera bebyggelsen med hänsyn till lokala och övergripande naturvärden och förekomster av arter. Detta har sedan vägts mot andra intressen så som attraktiva bostadsmiljöer och avskärmning mot arenan med flera byggnader. Men i mycket har rekreations- och naturvårdsintrössena fått väga tungt. Närmaste bebyggelsen hamnar ca 60-65 meter från strandlinjen och inga andra större åtgärder planeras i strandzonens direkta närhet. Bebyggelse inom strandskydd placeras till stor del på ytor som idag har låga naturvärden.

Kvarteret i väster ligger närmast känslig sumpmark. I planförslaget har lokalgatans längd minskats och förskolegården dragits tillbaka för att inte ligga på plangränsen utan lämna en smal "buffertzona". I tidigare förslag så fanns en förskola i kvarteret vid torget, men det kvarteret utgick inför granskningsskedet. Att inte förskolan hamnade i det östligaste kvarteret berodde delvis på att det krävde sanering av marken i "högen" pga. känslig markanvändning. Förskolan fick därför ligga kvar i väster.

Den största risken är att skrattnåskolonin kan minska i omfattning och med den förekomsten av arter som häckar i dess närhet exempelvis brunand. Även förutsättningarna för groddjur, mindre hackspett och vedlevande skalbaggar blir något sämre jämfört med idag och ett nollalternativ. I MKBn föreslås ett antal skyddsåtgärder för att så långt som är möjligt minska att negativa konsekvenser uppstår. Dessa åtgärder är föreslagna av ekologisk expertis men innebär såklart ingen garanti för att inga negativa konsekvenser uppstår. Att etablera häckningsbiotoper för skrattnåsar i sjöns västra delar görs inte för att alla individer spås flytta dit utan är en åtgärd som kan sprida ut artens häckningsmiljöer och härmed skapa en bättre balans i sjön. Byggtiden kommer också att styras så att bullrande verksamheter inte sker under häckningstid.

Beträffande artskyddet så har avstämning skett under hand med Länsstyrelsen. De har bedömt att arter upptagna i artskyddsförordningen inte påverkas i sådan omfattning att prövning krävs. De bedömer att planförslaget anpassats till arternas

häcknings- och födosökmiljöer samt att föreslagna skyddsåtgärder tar hänsyn till arterna.

För svar gällande strandskydd se förvaltningens svar till Länsstyrelsen och Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Frågan om införande av naturreservat ingår inte i uppdraget med att ta fram en ny detaljplan. Förvaltningen har ett uppdrag från nämnden att utreda förutsättningarna för att inrätta ett naturreservat gemensamt med Sundbybergs stad för att skydda området kring Lötsjön/Råstasjön.

Sakägare enligt fastighetsförteckningen och boende

BRF Backvägen 1 och 2 (genom Alejandra Cuevas)

Bostadsrättsföreningen Backvägen 1 och 2 i Solna anser att deras närmiljö och livskvalité har försämrats i och med starten av byggnation av Friends Arena med omnejd. Av den anledningen följer de med stort intresse den omdiskuterade byggprojekt runt Råstasjön.

Föreningens erfarenheter av Friends Arena bygget:

- a. Stor trafikomläggning som medförde extra bilkörningar, köer och därmed också negativ miljöpåverkan.
- b. Behov av skydd runt föreningens hus i form av stängsel som medför stor olägenhet framförallt för de äldre i husen.
- c. Total brist av infrastruktur när Friends Arena sattes i bruk.
- d. Bristfälligt bemötande och kommunikation med Solna Stad.

Föreningen värdesätter högt närheten till Råstasjön som är den enda grönområdet i Råsunda. Med ovannämnda erfarenheter är förhoppning att Solna stad nu tar sitt ansvar och att innan beslut fattas om byggandet runt Råstasjön görs en noggrann analys av all fakta som sakkunniga tagit fram (Länsstyrelsen, Calluna AB, Naturskyddsföreningen mm) och att lagen om strandskyddet respekteras, nuvarande fauna och flora bevaras och Solna boendes rekreationsbehov inte inskränks.

BRF Lövdalen 1 anser att detaljplanen i sin bearbetade utformning, men datum 2014-02-12, inte ska genomföras. Bearbetningen har inneburit avsevärda förbättringar men utgör fortfarande grund för starka invändningar och påpekanden enligt nedan.

Strandskyddet i områdets västra del (kv 7, 8 och 9 enligt illustrationsplan) skall respekteras och området, med sin unika flora och fauna, skall skyddas som naturreservat. Däremot bör man kunna pröva ett upphävande av strandskyddet inom de av kvartersmark och lokalgata markerade områden i förslagets östra del (kv 4,5 och 6).

Markområden som ligger utanför strandskyddet och som idag är bebyggda eller hårdgjorda kan användas som resurs för Arenastadens behov vid evenemang, konserter m.m. (bussparkering och tillfälliga torgarrangemang).

Detaljplanens förslag på ny byggnad för parkering, bussterminal och plattform för järnvägstrafik norr om Råsta strandväg utgör ett tillägg som bör kunna accepteras. Byggnadens placering utgör en möjlig skärm för buller mot bangårdsområdet vilket kan vara positivt för naturupplevelsen runt Råstasjön.

Bostadsbebyggelsen inom områdets västra del (kv 7,8 och 9) upp mot huvudgatan Råsta strandväg skall utgå medan bebyggelse längs Evenemangsgatan (kv 4,5,6 och delar av 7) kan accepteras.

De slutna kvarter som föreslås utgöra främmande inslag i den strandnära miljö som föreligger och skall inte genomföras. De höga huskropparna omfattande från 6-11 våningsplan skall utgå till förmån för lägre byggnader.

Anpassning och hänsyn skall även tas till befintlig bebyggelse inom arenastadens fem höghus och dess symmetriska grundstruktur med trapptema. Råstasjöns utlopp med kanal, vattenspegel och stränder skall också utgöra en gestaltande förutsättning inom planen. Öppna strukturer med parallella huskroppar bör istället utredas. Dessa medger fri sikt från befintlig bebyggelse ner mot Råstasjön och som tillåter den starkt begränsade parkytan att växa in mellan huskropparna. Tidigare utredningar t.ex. för den fördjupade översiktsplanen (2007) tar hänsyn till dessa aspekter och bör ligga till grund för bearbetning.

Förslaget innebär en reducerad tillgång till naturmark. Effekten av detaljplaneförslagets exploatering innebär att enbart en smal ridå av naturmark sparas mellan bebyggelse och strandkant. Den kvarvarande marken kommer att präglas av bostadsbebyggelsen och dess naturliga strävan till kontakt med sjön. Andelen naturmark och grönområden måste därför utökas.

Den ökade andelen människor som rör sig i området kommer att öka belastningen och slitaget på den kvarvarande andel naturmark. Detta ställer höga krav på upprätthållande av gångstråk och medvetet underhåll så att naturmarken bibehåller sin karaktär och inte successivt övergår till parkmark. En skötselplan för naturmarken och dess våtmarker måste därför upprättas.

BRF Udden

Brf Udden ställer sig kritiska mot förslaget, framför allt tycker de att det är anmärkningsvärt att ni, trots protester ifrån många natur- och djurskyddsföreningar, fortfarande inte respekterar strandskyddet. De ställer sig bakom "Nätverket Rädda Råstasjön" och vill alltså inte se någon byggnation uppföras i närheten av sjön.

Alex Baz AB, Måsen 5

Undertecknad motsätter sig detaljplanens möjliggörande av nybyggnation av 600-700 bostäder. Genom att detaljplanen tillåter omfattande bebyggelse vid Råstasjön kommer Alex Baz AB:s fastighet att få ökad insyn. Måsen 5 gränsar idag till ett obebyggt naturområde. Enligt 4 kap. 36 § plan- och bygglagen ska en detaljplan ta hänsyn till befintlig bebyggelse. I detaljplaneförslaget har inte den förändrade närmiljön för de boende längs Sjövägen inte tillräckligt utretts och därför inte heller beaktats. Det kommer att bli mycket trafik i området och därmed öka bullernivåerna. I bullerutredningen finns inte de närboendes hänsyn beaktat.

Den fördjupade översiktsplanen från år 2007 anger att det område som föreslås detaljplaneras ska utgöras av strövområde/rekreatjonsområde och stads-

delspark/närpark, se s 27. Detaljplaneförslaget är således i strid med den fördjupade översiktsplanen. Genom att anlägga byggnationen begränsas tillgången till en naturmiljö med ett omfattande djurliv, bla.a fågelliv.

I planbeskrivningen finns angivet att naturen runt Råstasjön fyller en viktig funktion då Solna stad med omgivning är tätbebyggt och har ett högt bebyggelsestryck. Just närheten till Råstasjön och dess naturmiljö är något som uppskattas av boende på Sjövägen och även av Alex Baz AB och andra boende i närområdets behov av tillgång till naturmiljö för rekreation har inte beaktats genom den tilltänkta detaljplaneringen.

Detaljplaneförslaget innebär 600-700 bostäder skall anläggas i ett område som i dag är strandskyddat. Detaljplaneförslaget innebär att förutsättningarna för växt- och djurliv kommer att påverkas. Solna stad anger som skäl för att upphäva strandskyddet i detaljplanen att det finns behov av bostäder i området. Att det finns behov av bostäder är inte ett skäl för att upphäva strandskyddet. Det finns andra områden som kan bebyggas för bostadsändamål än området kring Råstasjön. Förutsättningarna i 7 kap. 18 c § miljöbalken är inte uppfyllda varför kommunen inte kan upphäva strandskyddet i detaljplanen, se 4 kap. 17 § plan- och bygglagen.

Den planerade byggnationen avses, utöver att anläggas inom strandskyddat område, även uppföras på förorenad mark som är sättningskänslig. Byggnation ska ske på en gammal deponi. I detaljplaneförslaget finns inte närmare angivet hur byggnationen ska kunna säkerställas utifrån nyssnämnda omständigheter. Någon skyddsåtgärd mot föroreningar finns inte i detaljplaneförslaget. De miljö- och hälsorisker, både under byggskedet och när byggnation är klar, som kan uppkomma för Alex Baz AB har inte utretts tillräckligt.

Området kring Råstasjön är ett attraktivt strövområde för boende i närheten. Det finns även ett omfattande växt- och djurliv, vilket kommunen genom att anlägga bebyggelse nära sjön inte har beaktat. I miljökonsekvensbeskrivningen framgår att detaljplaneförslaget innebär negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden. Naturmark kommer tas i anspråk. Kompensationsåtgärderna är inte tillräckliga. Som det får förstås, avses kompensationsåtgärderna att utföras inom strandskyddat område, varför det inte är säkert att de kan komma att genomföras då kompensationsåtgärder såsom flotta i vattnet i sig kan påverka djur- och växtliv på ett sådant sätt att strandskyddsdispens inte beviljas för kompensationsåtgärden.

Linda Bell, Sjövägen 21

Anser att det är färdigbyggt vid Råstasjön. ”Naturen runt Råstasjön fyller en mycket viktig funktion då Solna stad med omgivning är tätbebyggt och har ett högt exploateringsstryck”, citat från det reviderade förslaget till detaljplan (s 6). Även om det reviderade förslaget innebär ett minskat antal lägenheter jämfört med det ursprungliga är det 600-700 för många. Nationalarenan och de kringliggande bostäder, stora ytor för kontor, 4000 parkeringsplatser och Skandinavians största köpcentrum som redan byggs/beslutats innebär redan en oerhört stor påfrestning på det känsliga naturområdet. Fler hus kan inte byggas. Det reviderade förslaget innehåller dessutom byggnader innanför strandskyddet, vilket är helt oacceptabelt. Planförslaget diskuterar också de geotekniska svårigheterna med att bygga på den föreslagna platsen. Bland annat finns där avfallsrester från en gammal soptipp med förorenade fyllnadsmassor från 1950-talet. Som fastighetsägare och småbarnsförälder känner undertryckt oro för vad en exploatering av marken skulle innebära för närmiljön vid

sjön, och inte minst hur deponigas som läcker från soptippen skulle kunna påverka barns hälsa och välbefinnande. Barn och unga behöver Råstasjön

Forskning visar att lättillgängliga rekreativmiljöer i form av naturområden i närmiljön är helt centrala för barn och ungas välbefinnande och fysiska och psykiska hälsa. Inte minst är det viktigt i en tid när barns stillasittande fritid och minskande möjligheter till spontan rörelse och vardagsmotion har blivit ett mycket allvarligt folkhälsoproblem. Barns rörelsemönster i vardagen har inskränkts till följd av bland annat mer trafik och högre hastigheter. När Solna nu lägger fram det reviderade förslaget saknas dock detta perspektiv. Solnabarnen har sedan förra sekelskiftet haft stor glädje av Råstasjön och dess omgivning. Råsta är Solnas enda sjö och är som sådan helt central för rekreativ- och friluftsliv. Året om rör sig barn och unga runt Råsta och grannsjön Löt till fots och cykel, och vintertid finns möjlighet att åka såväl skidor som skridskor på en plogad bana. Uppskattningsvis 30 000 människor nyttjar Råsta- och Lötsjön för rekreativ. Dagens Solnabarn rör sig ofta kring Råstasjön under förskole- och skoltid (NO- och biologilektioner, idrott mm) och området nyttjas flitigt under friluftsdagar och utflykter. Även under fritiden är Råsta viktig för Solnabarnens utevistelse och motion genom att familjer rör sig i området till fots eller på cykel, eller sommartid idkar vintersport vid sjön.

Stäng av Sjövägen för att förbättra trafiksäkerheten och öka tillgängligheten till Råstasjön. I ekologigruppens rapport står att läsa:

- Sjövägen väster om Råstasjön utgör den främsta barriären för spridningen av land- och vattenlevande arter mellan Råsta- och Lötsjön,
- Sjövägen i väster utgör en för friluftslivet kraftig barriär mot Lötsjön och mot grönområden norrut, runt Sjövägen är landskapet uppsplittrat och svårorienterat

För att ytterligare tillgängliggöra området för barn och unga bör västra Sjövägen stängas av för biltrafik. Detta skulle skapa ett ur rekreativsynpunkt attraktivt, tryggt och bilfritt område mellan Råsta- och Lötsjön. Den nya plats som skapas mellan sjöarna kan med fördel nyttjas för att anlägga nya parker eller lektytor för yngre och äldre barn och deras föräldrar samt mor/farföräldrar (lekplatser, skateramper, barnvagnsträningsplatser, uteträningsanläggningar för äldre mm). En sådan placering av en park är betydligt bättre än de naturstigar etc. som föreslås i planen. Dessa parktytor är mindre tillgängliga geografiskt för den större allmänheten och skulle dessutom i hög grad riskera att öka slitaget på den sårbara växtligheten och fågellivet vid sumpskogen.

Sammanfattningsvis avvisar undertecknad det reviderade detaljplaneförslaget med hänvisning till de stora negativa konsekvenser ett realiserande av planerna skulle ha för naturvärden och rekreativmöjligheter runt Råstasjön, inte minst för barn och unga. Undertecknads förslag vore att istället stänga av Sjövägens västra del för biltrafik. Ett sammanhållet Råsta- och Lötsjön skulle innebära nya möjligheter för friluftsliv och rekreativ, något som har stora värden i en växande storstadsregion som vår.

Agneta och Göran Bäckelin, Östervägen 38

Stoppa omedelbart alla bygg- och anläggningsaktiviteter för ytterligare byggande vid Råstasjön. Detta område måste räddas för vår och kommande generationers natur- och rekreativvärden. Råstasjöområdet har av Världsnaturfonden utsetts till den mest skyddsvärda naturplatsen i hela Stockholms län. Detta borde betyda en hel

del för Solna stad. Gör Råstasjön och närliggande områden till naturreservat. ”Bygg i Råsta, känn er blåsta, på vår röst, i höst.”

Linda Wellin-Dahlberg, Sjövägen 19

Låt oss få njuta av vår vackra miljö runt Råstasjön, undertecknad motsätter sig all fortsatt byggnation och exploatering av samtliga områden runt sjöarna - låt våra barn och barnbarn få njuta av allt vackra och gröna. Fågelsången är otrolig, hoppas ni tar en promenad och låter er trollbindas av allt det vackra naturen har att ge - det ligger något magiskt i det. Det får inte försvinna.

Elis Hirvonen, (Backvägen 5 enligt samrådet)

Protesterar mot fortsatt exploatering av området kring Råstasjön. Det förslag som ligger framme är fortfarande katastrofalt och olagligt då den strider mot strandskyddet och den trafiken och åverkan som detta medför kommer att skada naturen för alltid. Redan nu har resultaten börjat synas av allt pålandande som medfört sjunkande grundvatten nivåer som resulterat i att marken kring fastigheterna på till exempel Backvägen har sjunkit. Även Friends Arena har redan tagit skada av detta. Har man berättat detta för de Franska köparna? Detta kommer att behöva utredas mer i detalj och de skador som uppstår på fastigheterna som resultat av byggandet kring Råstasjön skall täckas av Solna stad och de involverade. Det enda rätta Solna Stad kan göra är att omedelbart stoppa fortsatt bygge vid Råstasjön åtminstone för att, inte förvärpa stabiliteten av marken, inte skada den känsliga naturen, och för att inte hamna i ännu större ekonomisk kris, genom de ovan nämnda fallen.

Birgitta Norbäck-Ivarsson och Hasse Ivarsson, Vintervägen 41

Kommunen placerar den nya bebyggelsen i den nordöstra delen av området med motiveringen att marken där inte har samma naturvärde som resten av den norra och västra delen. Denna omständighet har sin förklaring i att kommunen under de senaste cirka fem åren har fällt träd och buskage i just detta område samt placerat byggbodar, vägar och diverse upplag på det som för bara några år sedan var naturmark. Dessa platser kan och ska återplanteras och åter bli det viktiga natur- och rekreationsområde som det var innan skövlingen ägde rum. Fåglarna har numera fått ett avsevärt mindre utrymme och deras antal har minskat. Sjön är ett relativt litet, mycket artrikt område med höga naturvärden. Den bebyggelse som nu föreslås av Solna kommun skulle helt störa balansen i hela Råstasjöns känsliga område.

Den strandlinje som uppmättes 1975 har av Solna kommun ritats om under senare år, så att strandlinjen ligger helt fel. Strandskyddet gäller all våtmark och alla vattendrag. Detta har stöd både i lagtext och domar i miljödomstolar. Om man mäter med hänsyn tagen till denna omständighet blir strandskyddslinjen en helt annan. Då ligger även delar av Råsta strandväg inom strandskyddszone.

Varje slags byggnation och annan anläggning vid Råstasjön blir ingrepp som medför att spridningsmöjligheterna för fåglar, insekter och växter inom sjöns område skärs av. Cirkulationen runt sjön är nödvändig för att artrikedomen ska kunna bibehållas.

Nedanför husen föreslås diverse anläggningar för lek och idrott, nya naturstigar samt spänger m m för att tillgängliggöra naturområdet. Med dessa anläggningar blir det ingen natur över att göra tillgänglig, endast ett litet stycke park! Bebyggelse i detta område blir ett så stort ingrepp att det medför att spridningsmöjligheterna för fåglar, insekter och växter inom sjöns område skärs av i nordost. Även på flera andra ställen runt sjön avser man att göra diverse anläggningar till friluftslivets fromma, men

dessa åtgärder kommer att få motsatt effekt. Det blir väldigt litet natur kvar. Tillräckligt stora områden med gräs för träning, lek och bollspel finns för övrigt redan.

För undervisning av skolbarn har Råstasjön visat sig vara mycket lämplig. Sjön ligger så nära att en utflykt bara behöver ta ett par timmar i anspråk. Ska man bege sig till någon annan fågelsjö måste en hel dag avsättas för utflykten. Råstasjön kan lätt nås även av skolklasser från grannkommunerna tack vare närheten till tunnelbana. Ingen annan sjö kan bjuda på så många fåglar som kan beskådas på nära håll. Vid Råstasjön är fåglarna vana vid människor och därför så orädda att barnen kan se dem utan att använda kikare. Under de senaste åren har omkring 60 skolklasser fått undervisning vid sjön, och verksamheten fortsätter. Den drivs av Naturskyddsföreningen i Solna-Sundbyberg tillsammans med Magnus Enquist.

Vid genomläsning av detaljplanen och MKB:n finner man ideligen motsägelsefulla uppgifter. Nedan följer några exempel:

I detaljplanen påstås (sid 5, fjärde stycket) att det anlagda promenadstråket ”ger möjlighet till naturupplevelser i trygg bostadsmiljö” och att det ”kanaliserar rörelser och skyddar därigenom naturområdet från slitage”. Vem som helst förstår att detta är ren lögn. Det kommer inte att finnas någon naturmark kvar efter byggnationen.

På sid 16, tredje stycket, står: ”Planförslaget bedöms inte heller skada eller förstöra fortplantningsområden eller viloplats för de förekommande arterna av fladdermöss eller fågelarter som är upptagna på artskyddsförordningen, varför dispens inte behövs”. Två meningar längre ned står det i stället: ”Störning på platsen under byggskedet kan riskera att leda till att fortplantningsområdet för skrattnås överges tillfälligt eller permanent.”

På sid 12, sista stycket, finner vi följande: ”... spänger för att på så sätt skydda känslig vegetation som periodvis håller stora vattensamlingar.” Här har man dragit en helt felaktig slutsats. Om byggnationen ska komma till stånd måste marken torrläggas. Det går inte att bygga på så våt mark eller i närheten av den.

I MKB:n på sid 59 står följande: ”Det är sedan tidigare känt att det funnits en hushållsdeponi i områdets sydöstra del som lades ner under 1950-talet. Det finns inga säkra uppgifter om vad som deponerats på platsen, men de observationer som gjorts vid provtagningar tyder på att avfallet utgörs av hushållssopor, skrot, byggavfall och jordmassor.” Ett förhållande som tycks vara okänt för kommunen är att det i deponin också tippades stora mängder avfall från Karolinska sjukhuset och Statens bakteriologiska laboratorium. Det kan således finnas miljöfarligt avfall, t ex kvicksilver, i deponin.

En annan omständighet som verkar vara okänd för Solna kommun är att det fanns en soptipp även norr om utloppet (ån) på SJ:s område. Där gick ett stickspår från banområdet ned i sydvästlig riktning mot sjön. Där tippades sopor direkt från tågvagarna. Undertecknad har inte funnit någon uppgift om att den marken undersöktes beträffande miljögifter. Här kan finnas stora mängder kreosot, som nämns på sid 59 i MKB:n, men även varjehanda föroreningar av de från tågen tippade soporna.

Även i Callunas naturvärdesinventering, som till stor del är omsorgsfullt gjord, finns flera slutsatser som helt motsäger de fynd av naturvärden som redovisas i inventeringen. Calluna har gjort en noggrann inventering av fladdermusarter och mindre

hackspett och konstaterar att området norr om sjön är av stor vikt för arternas överlevnad vid Råstasjön (sid 36 i NVI:n). På sid 48 skriver de ändå att marken ”*kan bebyggas utan att mindre hackspett och fladdermössen påverkas negativt*”. Detta har Calluna naturligtvis skrivit mot bättre vetande. De, likaväl som Solna kommun och undertecknad vet hur stort område som blir förstört runt ett bygge.

Vidare skriver Calluna på sid 48 i NVI:n att ”*Eventuell bebyggelse måste utformas så att den inte påverkar skrattmåskolonin och fågellivet i övrigt i Råstasjön*”. Givetvis vet de att området är för litet för att kunna kombinera byggnation med en skrattmåskoloni och övrigt fågelliv.

Inventeringen av insekter och groddjur inte tillräckligt utförlig. Dessutom saknas inventering av svampar, mossor, lavar, fiskar, blötdjur och andra vattenlevande organismer. När det gäller Callunas florainventering är det enbart lundfloran i nordvästra delen av området som har inventerats. En heltäckande florainventering i hela sjöns område saknas.

Förra året utsågs Råstasjön av WWF till Årets Pärla i Stockholms län, en utnämning som ges till områden med höga bevarandevärden och som saknar eller behöver bättre skydd. Råstasjön är en av Sveriges bästa fågelsjöar i storstadsmiljö, troligen den allra bästa. Vid vår sjö har 184 fågelarter observerats, varav ca 60 häckande. Floran innehåller drygt 350 kärlväxtarter. Vidare finns det inte mindre än 7 olika fladdermusarter, varför området klassas som nationellt artrik fladdermuslokal. Solna kommun tar ingen hänsyn till alla dessa omständigheter.

Råstasjön och dess omgivning är ett stycke tätortsnära natur som vi vill bevara åt alla de människor som behöver den och njuter av att vistas där. Området består av många olika biotoper som alla är beroende av varandra, och det nya planförslaget skulle bland annat medföra att viktig sumpskog skulle gå förlorad. Skogen i norr har under senare år förstörts undan för undan. Det parti med naturmark som fortfarande finns kvar tål ingen byggnation överhuvudtaget. Det är på grund av sin ringa storlek så ömtåligt att varje ytterligare störning skulle förstöra hela området. Marken ska i stället återställas till det den var för bara några år sedan.

Råstasjön tål ingen bebyggelse över huvud taget och hela Råstasjöområdet bör göras till naturreservat.

Lena Mattson, Sjövägen 28

Tycker fortfarande att antalet bostäder är allt för många och att de bör dras ner i antal, dels genom att begränsa höjden på dem. I dag skulle vissa bostäder vara uppemot 11 våningar vilket är på tok för högt för att kunna smälta bra in i stadsbilden. Dels bör man fortfarande respektera strandskyddet på 100 meter för att inte påverka fågellivet och behålla grönområdet runt sjön i så stor utsträckning som möjligt. Undertecknads viktigaste synpunkt är emellertid: om man beslutar att bygga dessa bostäder i den östra delen av Råstasjön bör man med omedelbar verkan stänga av Sjövägen och skapa ett gemensamt grönområde mellan Råstasjön och Lötsjön. Enligt naturskyddsföreningen är Råstasjön den mest skyddsvärda platsen i Stockholm och då bör man verka för att inrätta ett naturreservat som möjliggör detta. Bygger man på östra sidan, bör västra sidan omvandlas till ett sammanhängande grönområde och detta kan endast göras genom att Sjövägen stängs av för all genomfartstrafik. Sjövägen bör därför stängas innan någon form av byggnation inleds så att inte än mer byggtrafik kör på Sjövägen vilket är fallet idag. Sjövägen är inte byggd för den be-

lastningen som den utsätts för idag och risken är stor att trafiken ökar ytterligare om man påbörjar denna utbyggnad innan detta beslut tas.

Olle Nilsson och Annelie Dahlström, Backvägen 5

Undertecknade vill protestera mot exploateringen av området kring Råstasjön. Enligt planbeskrivningen kan strandskyddet upphävas med följande hänvisning: Att ni redan har brutit mot strandskyddet vid tidigare byggprojekt, medger inte att man ska fortsätta bryta mot detta.

Inez Noueched, Backvägen 1

Har haft mycket, mycket tuffa månader sedan arenabygget startade. Pålning, utjagade råttor, oljud, byggtrafik, långa omvägar med bilen, långa omvägar till tunnelbanan, pissande människor i sandlådan, burkar och vinflaskor runt huset, svårt att bjuda hem folk när det är arrangemang på Arenan, utökad trafik i närområdet, tältande människor här och där, instängda av staket, svårt att hitta parkering, svårt att komma hem med bilen vid evenemang på Arenan mm mm. Undertecknad har stått ut med mycket och sin dagliga promenad runt sjöarna (Råsta- och Lötsjön) har många gånger varit räddningen, för att varva ned och skaffa tålamod.

Bygget är inte klart ännu. Massor av lägenheter byggs liksom Mall of Scandinavia. Byggtrafiken är besvärligt men vi har lärt oss att leva med den, men nya frågor dyker upp: Hur blir det när alla nyinflyttade kommer med sina bilar och hur blir det när lastbilar skall leverera varor till affärscentrumet? Och vad händer om det samtidigt är det match på Arenan? Mitt i detta så föreslår Solna stad byggnation av ännu flera lägenheter runt Råstasjön. Undertecknad är rädd för vad det kommer att bli av dessa underbara sjöar med promenadstråk, rikt fågelliv och underbar flora när man skall bebygga området med 600-700 bostäder till. Inte bara bostäder, det blir människor, bilar, cyklar, dagis, skolor, affärer etc. Är inte bara orolig för tiden under byggnationen utan också för framtiden. Har vi råd att försämra de unika naturområden som ännu finns kvar bland våra bostäder? De är dessa som ger oss andningsluft och väl-mående rekreation. Givetvis behövs fler bostäder i Storstockholm, inflyttningen till huvudstaden går inte att stoppa. Men människor som bor tätare och tätare måste också ha sina oaser och rekreationsområden för att orka med. Dessa skall helst finnas på gångavstånd för miljöns skull. Tyvärr har vi inte möjlighet att tillverka sjöar och gröna ängar och parker överallt men där det finns bör de få vara oberörda och Kommunen borde vara de första att vilja skydda dessa områden och det borde finnas andra bättre lämpade ytor i Solna att bygga bostäder på. Stoppa fortsatt utbyggnad runt Råstasjön för miljön och människans skull.

Åsa Nyman (två yttranden), Sjövägen 2

Undertecknad anser att all exploatering måste stoppas, ej endast innanför strandskyddet. Strandskyddslinjen har mätts fel och skrattnåskolonin måste räddas. Det bör bli ett sammanhängande naturreservat som omfattar Lötsjön i Sundbyberg och Råstasjön. Det bör inte finnas så mycket trafik på vägen mellan tennisstadion till Arenan heller. Det stör rådjursstammen och andra fåglar och djur i Råsta skogen. Den unika Vattenrallen måste få ha sitt område kvar som ligger strax innan halva sjön, det förstörs också om det byggs mer. Bygg bara klart de påbörjade höghusen vid Arenan, inget mer. Vi måste värna om Råstasjöns unika djur, fåglar, Trollsländor och fladdermusarter samt även naturen runt Sjön. Solna behöver det syre som sjöns natur producerar. Mindre hackspetten som häckar i området där det planeras att bygga hus, även Näktergalarna hotas. Byggplanerna måste stoppas.

Eva Swande, Östervägen 40

Anser att den planerade bebyggelsen norr om Råstasjön hamnar alltför nära området med fuktlövskog, med stor risk för att den intressanta biotopen förstörs. Växt- och djurlivet behöver den lilla buffert av skog med lågt besökarantal, som är fallet idag. För att vi ska få behålla det rika växt- och djurlivet vid sjön, bör ej marken väster om Råstasjöns utlopp bebyggas.

Kurt Österberg, Backvägen 5 (enligt samrådet)

Protesterar kraftfullt mot det nya förslaget att exploatera Råstasjöns känsliga kvarvarande natur. Enligt förslaget kommer den nuvarande illusionen av orörd natur fullständigt att utraderas, oavsett var man befinner sig runt sjön. Att Råstasjön har ett så stort rekreativvärde är just att den smala skogsremsan intill sjön finns kvar och utgör den viktiga kulissen som skapar det höga naturvärdet. Förutom att skogsremsan är en skyddande kuliss mot spårområdet och vägen är skogen också ett effektivt bullerskydd. Det är därför som området är så välbesökt och det är därför som protesterna mot byggplanerna är så stora. Råstasjön ligger mycket centralt och tidseffektivt för en promenad och naturupplevelse utan att behöva ta bilen långa sträckor för samma upplevelse. För övrigt är det redan väl känt att Råstasjön har ett artrikt och stort levande fågelliv till glädje för alla många tusen besökare året runt. Det kan inte nog upprepas, ni förstör stora naturvärden var ni än bygger i det som finns kvar av marken kring Råstasjön. Sätt stopp nu.

Övriga*Intresseföreningar och politiska partigrupper***Hembygdsföreningen i Solna**

Har i ett tidigare remissyttrande 2013-02-18 lämnat synpunkter på ett tidigare förslag till detaljplan för del av Arenastaden. I detta remissyttrande hänvisade de till den av kommunfullmäktige antagna översiktsplanen för perioden 2006-2025. I denna plan framgår bland annat att grönstråken ska bevaras och förbättras, att sammanhängande park- och naturområden inte bör minska i storlek och spridningskorridorerna dem emellan inte heller ska försvagas samt att Solna ska bevara kommunens värdefulla naturmiljöer och värna om den biologiska mångfalden.

I översiktsplanen framhålls att ett mellankommunalt grönstråk som är viktigt för rekreation löper från Råstasjön via Golfängarna och Lötsjön i Sundbyberg norrut mot Järvakilen. Det betonas också att vattnet och stränderna är några av Solnas största rekreationstillgångar. Översiktsplanen understryker också att vistelse i parker och andra grönområden är hälsosamt och att de som har tillgång till mer grönska generellt sett har en bättre hälsa. Därför är det viktigt att befolkningen har tillgång både till bostadsnära grönska och till större sammanhängande grönstråk. Till översiktsplanen hör en kartillustration över grönstrukturen i Solna. På den pekas området runt Råstasjön ut som ett grönområde viktigt för rekreation och biologisk mångfald och som ett grönstråk viktigt som spridningskorridor för växter och djur. Vidare sägs uttryckligen att Solna stads avsikt är att bevara kvarvarande strandskyddsområden intakta. Den enhälligt antagna översiktsplanen innehåller således ett löfte om att bevara strandskyddsområdena orörda.

Sammanfattningsvis framhöll hembygdsföreningen i det tidigare remissyttrandet att det är stadens samlade kvaliteter på olika områden som gör staden attraktiv att bo i och flytta till. Om exploateringen drivs för hårt, så att exempelvis grönska och rekreationsområden reduceras till ett minimum, eller så att trafiken korkar igen staden, når man till slut en vändpunkt då attraktiviteten i stället avtar. Där vill absolut ingen hamna. Vikten av att sträva efter balans – mellan kultur och natur, mellan bostäder och arbetsplatser, mellan hus och park, mellan bevarande och förnyelse, mellan bilväg och gångväg osv – kan därför inte nog understrykas. En stad som vill vara attraktiv inte bara just nu utan också för nästa och nästnästa generation måste se till helheten och värna om en långsiktigt hållbar utveckling.

Hembygdsföreningen föreslog därför att planerna på ny bebyggelse norr och öster om Råstasjön skulle överges. I stället borde kommunen utreda förutsättningarna att förklara Råstasjön med omgivningarna som naturreservat. Solna hembygdsförening är mycket glad över att Stadsbyggnadsnämnden lyssnat på och tagit intryck av de synpunkter som framkommit i samrådet. Hembygdsföreningen liksom andra föreningar och många kommunmedlemmar har under samrådet understrukit Råstasjöns med omgivningarna stora rekreations- och naturvärden och motsatt sig den föreslagna bebyggelsen. Det tidigare planförslaget, som var föremål för samråd i början av år 2013, syftade till att möjliggöra byggande av cirka 1800 bostadslägenheter motsvarande 180 000 m² BTA. Det planförslag som nu är föremål för samråd syftar till att möjliggöra byggande av 600-700 bostadslägenheter motsvarande 82 000 m² BTA. Hembygdsföreningen anser att denna minskning är ett bra och viktigt steg i rätt riktning men inte tillräckligt. De skäl som talar för att begränsa bebyggelsen runt Råstasjön till vad som följer av redan beslutade detaljplaner kvarstår. Den planbeskrivning som nu är föremål för samråd präglas av en betydligt djupare insikt om naturvärdenas betydelse än den tidigare; det som sägs understryker i huvudsak det som står i kommunens översiktsplan och det som hembygdsföreningen framfört i sitt tidigare remissyttrande. Trots det föreslås i planen att det ska byggas bostäder i en omfattning som motsvarar drygt en tredjedel av det tidigare planförslaget i hus som ska bli upp till elva våningar höga. Detta fordrar att strandskyddet upphävs, vilket är möjligt endast om det finns särskilda skäl som talar för detta och om intresset att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset.

Tre argument framförs för att motivera den föreslagna byggnationen och ett upphävande av strandskyddet.

För det första sägs att det är möjligt att upphäva strandskyddet om området behövs för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområdet. Detta angelägna allmänna intresse är att det behövs fler bostäder i regionen och att Solna, inte minst på grund av sin belägenhet, bör vara med och ta ett tydligt ansvar för detta. Att det behöver byggas nya bostäder är väl i dag närmast att betrakta som en allmänt vedertagen uppfattning. Däremot uppfylls inte kravet på att intresset inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområdet. I planen görs heller inga försök att bevisa detta. Dessa 600-700 bostäder måste inte byggas på strandskyddat område. Argumentet faller.

För det andra sägs att strandskyddet kan upphävas om ett område tagits i anspråk på ett sätt som gör att det idag saknar betydelse för strandskyddets syften. Det handlar i detta fall om mark som saknar vegetation och till stor del utgörs av grusade ytor för upplag, en tillfällig betongstation, parkering med mera. I planförslaget resoneras om

möjligheten att i stället för bostadsbebyggelse låta vegetationen återetablera sig där. Långsiktigt bedöms karaktären på naturmarken bli snarlik den som ligger i anslutning till områdena och värdet ligger i att Råstasjöns naturområde blir större vilket leder till att det skapas en större buffert kring dagens ekologiska funktioner. Att marken tagits i anspråk på annat sätt behöver således inte betyda att den är ”förlo-rad” ur ett natur- och miljöperspektiv för all framtid. Argumentet faller.

För det tredje sägs att den föreslagna bebyggelsen bara delvis kommer att vara synlig från Råstasjön. Det är framför allt från Sjövägen den kommer att vara synlig, men sedd därifrån kommer den nya bebyggelsen enligt planförslaget att underordnas de fem höga bostadshusen längs Evenemangsgatans östra sida. Det är svårt att tolka detta på annat sätt än som ett argument för att byggnationen av Friends Arena och nya höghusen alldeles intill redan har påverkat miljön runt Råstasjön så mycket att man lika gärna kan fortsätta att bygga vidare ner mot vattnet. Att på detta sätt successivt flytta fram bebyggelsefronten är inte ett acceptabelt sätt att bedriva stadsplanering. Det är bland annat därför man har en översiktsplan. Argumentet är väldigt svagt.

Sammanfattningsvis anser hembygdsföreningen att det är bra att Stadsbyggnadsnämnden tagit till sig av inlämnade synpunkter, fördjupat sig i naturvärdenas betydelse för både människor och fauna samt bantat ner den föreslagna bebyggelsen rejält, men vi anser samtidigt att strandskyddet bör bevaras och att de argument som presenterats för att upphäva skyddet inte håller. Hembygdsföreningen föreslår därför att planerna på ny bebyggelse nordöst och öster om Råstasjön helt överges. I stället bör kommunen utreda förutsättningarna att förklara Råstasjön med omgivningar som naturreservat.

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar: *En kommunal översiktsplan och fördjupad översiktsplan är båda vägledande men inte juridiskt bindande eller styrande. Den fördjupade översiktsplanens intentioner om hela Solna stationsområde (numera Arenastaden) slogs fast när den antogs av Solna kommunfullmäktige i oktober 2007. Enligt denna ska hela Arenastaden utvecklas till en tät blandstad med arbetsplatser, bostäder, en ny evenemangs- och fotbollsarena och service. Det aktuella planområdet är i FÖP:en redovisat som ”blandad stadsbebyggelse” mot Evenemangsgatan samt i den nordvästra delen av Råstasjöns naturområde som undantagits exploatering sedan samrådet. Hörnet Evenemangsgatan/Råsta strandväg är redovisad som ”blandad stadsbebyggelse. I FÖP:en konstateras att bebyggelsen kommer att kräva dispens från strandskyddet i de delar som ligger mellan arenan och Råstasjön.*

Bostäder har bedömts lämpligt att lägga mellan arena-komplexet och naturen för att utnyttja serviceläget och för att överbygga arenans megaskala å ena sidan och skalan hos naturen och den omgivande bebyggelsen å den andra. Önskan har varit att med kvarteren skapa goda bostadsmiljöer samtidigt som naturen och parkmiljön bevaras nära inpå. Att det ska finnas ett ”lagom” avstånd mellan bebyggelse och strandstråket. Att bygga i kvarter – som behöver rimligt mått så att en gård erhålls - har bedömts nödvändigt för att skapa stadsmiljö med tydliga skillnader mellan privat och offentligt; en miljö där de offentliga rummen/gatorna upplevs som offentliga, inbjudande och trygga och som ger möjligheter att flanera och hitta t ex matställen. Arenastaden som helhet, med sitt stora innehåll av kommersiella miljöer, får en ökad mångfald och kvalité genom de nya bostadskvarteren. Arenakomplexets sydvästra front blir en stadsmiljö istället för baksidan/utsidan av en jätteanläggning. Bebyggelsen är tillbakadragen jämfört med samrådsförslaget.

Ambitionen med bebyggelse i detta läge har varit att skapa en, relativt arenan, småskalig bebyggelse, en variationsrik "stadsfront", och att relatera till punkthusmotivet som finns både i Solnas närliggande äldre bebyggelse och i arenans skivhus, och samtidigt erhålla rimliga ljusförhållanden vid huvudgatornas gatumiljöer. Genom att ställvis bygga högre har stora delar av kvarteren kunnat hållas i en intim skala motsvarande den traditionella stadens 4-5 våningar. Det handlar också om att skapa en mångfald i uttryck. De relativt måttfulla höjderna mot Evenemangsgatan syftar till att skapa en proportionerlig stadsgata.

För svar gällande strandskydd se förvaltningens svar till Länsstyrelsen och Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Frågan om införande av naturreservat ingår inte i uppdraget med att ta fram en ny detaljplan. Förvaltningen har ett uppdrag från nämnden att utreda förutsättningarna för att inrätta ett naturreservat gemensamt med Sundbybergs stad för att skydda området kring Lötsjön/Råstasjön.

Svenska turistföreningen Stockholmskretsen

Framför att det är med stigande förvåning på gränsen till upprördhet som vi tagit del av nya förslaget till detaljplan. Att Solna stad inte tagit intryck av vare sig folkopinionen, synpunkter från olika organisationer m.fl, eller tidigare besked från Länsstyrelsen att inte undanta området från strandskydd, är mycket anmärkningsvärt.

Råstasjön ihop med Lötsjön med omgivningar är ett viktigt tätortsnära grönområde för både Solna och Sundbybergs invånare. Natur och rekreation skulle allvarligt ta skada om planerna för en exploatering genomförs. Grönområden är en stor bristvara i Solna. Strandskogen innehåller ett rikt fågel- och djurliv och som uppskattas av många i området. En ny stadsdel skulle medföra att kvarvarande del av strandskogen utarmas och "parkifieras" negativt med gräsmattor, siktröjning, grusgångar, skyltar m.m.

Alldeles intill finns den stora bangården som dygnet runt ger ifrån sig buller och ljussken, har farligt gods m.m. och är av största riksintresse. Den skulle påverkas negativt av restriktioner som följer av bebyggelsen. Utan en fungerande bangård försvåras tågtrafiken i både Stockholm och Sverige. De geotekniska förhållandena i strandskogen är inte heller den bästa.

Solna stad borde nu istället inse att fortsatt hårdexploatering inom Solna nu har nått en nära slutpunkt. Grönområden som området vid Råstasjön behövs. Det är ingen prestigeförlust att istället övergå till att skydda området med ett kommunalt naturreservat. En kontakt bör tas med Sundbyberg om samordning, så att även Lötsjön och den kvarvarande grönkil som går upp från Råstasjön mot Ursvik kan skyddas, och få en positiv utveckling. Ett naturreservat är ett bättre alternativ.

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar: *Med anledning av de synpunkterna som inkom under samrådet har kompletterande inventeringar genomförts, under våren, sommaren och hösten 2013 genomfördes fågelinventering, groddjursinventering, fladdermusinventering, insektsinventering samt inventering av lundflora.*

Utformningen och placeringen av bebyggelsen har utgått utifrån de artinventeringar som genomförts under våren och sommaren 2013. Naturvårdskonsulten har även bidragit med kunskap om områdets arter och naturvärden under projektet gång och varit med i diskussioner kring var det är lämpligt att placera bebyggelsen med hänsyn till lokala och övergripande naturvärden och förekomster av arter och dess häcknings- och födosöksområden. Naturvärden har även vägts mot andra intressen så som attraktiva bostadsmiljöer och avskärmning mot arenan med flera byggnader. Men i mycket har rekreations- och naturvårdsintressena fått väga tungt. Bebyggelse som föreslås inom strandskydd placeras till stor del på ytor som idag har låga naturvärden eller är grusade/ianspråktagna. Närmaste bebyggelsen hamnar ca 60-65 meter från strandlinjen och inga andra större åtgärder planeras i strandzonens direkta närhet och vegetationsridåer med buskar och träd som skapar brynzoner. Alla naturmark skyddas som NATUR i detaljplanen vilket innebär att den inte får eller ska parkifieras. Där beteckningen på plankartan istället är PARK, ges naturen en mer parkartad karaktär med en annan typ av skötsel. Detta gäller t.ex. i den allra ostligaste delen av planområdet, där naturen redan idag är mer parkartad. I både park- och naturmark råder trädfällningsförbud.

Den samlade bedömningen (som gjorts av ekologisk expertis) är att detaljplanen medför små negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden och arter i naturområdet vid Råstasjön. Bebyggelsens placering har så långt som möjligt anpassats till nu kända arter och naturvärden. Väldigt lite naturmark tas också i anspråk med förslaget, både inom och utanför strandskydd.

Frågan om införande av naturreservat ingår inte i uppdraget med att ta fram en ny detaljplan. Förvaltningen har ett uppdrag från nämnden att utreda förutsättningarna för att inrätta ett naturreservat gemensamt med Sundbybergs stad för att skydda området kring Lötsjön/Råstasjön.

Trafikverket har inget att invända mot detaljplanen utan har meddelat att de anser att Bangårdens verksamhet kan bedrivas utan risk för att riksintresset inskränks. Industribuller klaras vid samtliga bostadsfasader genom att ett högt parkeringshus placeras mellan bostadshusen och spårområdet. Höjden på parkeringshuset har anpassats så att industribuller klaras helt. (Se även remissvar från Trafikverket som bevakar frågan bangården).

Vänsterpartiet i Solna

Har länge varnat för att nybyggnation av kommersiella lokaler, bostäder och Nationalarenan i området skulle innebära ökat slitage på naturen runt Råstasjön. Vi har i flera motioner yrkat på att det ska inrättas ett kommunalt naturreservat runt Råstasjön. Därför anser vi att det är viktigt att först besluta om ett naturreservat som inte inkräktar på strandskyddet och bevarar de befintliga grönområden som finns runt sjön. Även företrädare för alliansen har uttalat sig positiva till ett naturreservat – vi saknar dock besked om det finns politisk majoritet för detta förslag. Först när detta är klart kan eventuell byggnation i närheten av området börja diskuteras. Vänsterpartiet är givetvis öppna för att finna alternativa områden i Solna för byggnationer av bostäder, företrädesvis hyresrätter.

Området runt Råstasjön är oerhört viktigt därför att det finns så få natur- och grönområden kvar i staden och därför att Råstasjön med sin omgivande skog och sitt centrala läge är ett unikt ekosystem med hotade och sällsynta arter - värden som är

knutna till biologisk mångfald. Vänsterpartiet vill att den unika naturen runt sjön ska skyddas från kommersiella intressen och få fortsätta vara den viktiga rekreations- och hälsokälla för solnaborna som den är idag.

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar: Förvaltningen har ett uppdrag från nämnden att utreda förutsättningarna för att inrätta ett naturreservat gemensamt med Sundbybergs stad för att skydda området kring Lötsjön/Råstasjön. Den nya bebyggelsen kommer inte att påverka möjligheten att promenera runt sjön, gångvägen runt sjön kommer att kvarstå som idag. Se vidare svar till remissinstanser gällande natur- och rekreativsvärden.

Privata grupperingar

Nätverket Rädda Råstasjön (bilaga, 16 177 underskrifter på namninsamling)

Nätverket Rädda Råstasjön avslår den föreslagna bebyggelsen och motsätter sig bestämt den nya föreslagna detaljplanen.

- Strandskyddet måste upprätthållas. Huskvarteren i den nya detaljplanen överträder massivt strandskyddslinjen. All pågående bebyggelse i området måste omedelbart avbrytas.
- Det nya förslaget skadar djur- och växtliv i området, och hotar den viktiga befintliga skrattnåskolonin.
- Förslaget tar ifrån Solnaborna en viktig del av rekreativområdet som används av barn, gamla och tiotusentals motionärer. Detta strider även mot Solna stads Miljöprogram.
- Världsnaturfonden/WWF har gett utnämningen "Svensk pärla" till Råstasjön, och dessutom utnämnt den till mest skyddsvärda naturplats i Stockholms län. Den aktuella delen av Råstasjön bör därför med självklarhet inte bebyggas utan ingå i ett naturreservat som bör upprättas runt hela sjön. Återplantering bör ske av redan ianspråktagen mark så att denna integreras i naturreservatet.
- I detaljplaneförslaget föreslås anlägga naturlekpark i direkt anknäytning till den delen av sjön. På flera andra ställen föreslås utomhusgym och bollplaner. Vi avvisar detta. Sådant hotar i själva verket allvarligt fågel- och övrigt djurliv.

Råstasjön är en av Sveriges allra artrikaste fågelsjöar i tätbebyggt område. Den är idag hotad. Solna stad vill bygga 600-700 bostäder precis intill sjön, vilket skulle förstöra sjöns fantastiskt höga naturvärden. Man vill nu alltså bygga flera fyra till elva våningar höga hus inom strandskyddat område. Flera eller kanske alla hus kommer ligga på en gammal soptipp där det finns metangas i marken. Låcker metangasen ut, är den ett hot mot både människor och djur.

Ett bygge skulle också ha stora effekter utmed sjön inklusive dess sumpskogsområde. Till exempel skulle vattenrallarna som kan ses på en meters håll vid Råstasjön - vilket är unikt för landet - kanske försvinna. Och den hotade mindre hackspetten och brunanden likaså.

Solna stad har räknat fel när man bedömt strandskyddet, vilket förenklar ytterligare exploatering - därför måste strandskyddet räknas om, så att bl.a. vattendragen, in- och utflödena, också räknas med. Respekt för strandskyddet samt naturreservat, som

vissa politiker lovat, räcker dessutom inte: all bebyggelse och alla ingrepp i hela området måste stoppas.

Råstasjöns naturvärden sträcker sig till det aktuella området

Inventeringar har visat att i naturområdet kring sjön finns minst 330 växtarter. Över 180 fågelarter har iakttagits och noterats. I Råstasjöns vass häckar 13 arter varav två rödlistade: brunand och silltrut. Nära det föreslagna bygget finns en av få skrattmåskolonier i Stockholms län. Där finns cirka 300 häckande skrattmåspar. I skrattmåskolonin häckar många fågelarter som drar nytta av kolonins skydd, exempelvis skäggdopping, rörhöna och brunand. Strax intill finns svanarna med sina ungar, gås-ungar och silltrutens ungar, som är rödlistade.

Skrattmåskolonin riskerar att bli en "sanitär olägenhet" om bostäder byggs i närheten och riskerar därför att förstöras. Den måste istället räddas, inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden. De försök i landet som gjorts att flytta på skrattmåskolonier har varit misslyckade. Det enda sättet att rädda den viktiga skrattmåskolonin är att inte bygga i dess närhet.

Råstasjön är dessutom en rik fladdermuslokal där sju fladdermusarter lever. Dessa, och växter och andra djur - lever och rör sig ännu i den björkskog som föreslås ska tas bort och bebyggas i det nya detaljplaneförslaget.

Råstasjöns rekreativvärden förstörs av byggande

Råstasjön är ett av Solna kommuns viktigaste och mest lättillgängliga rekreativområden. Det beräknas utnyttjas av minst 30 000 människor. Området nyttjas alltså även av Sundbybergs- och Spångabor samt många andra.

Naturskyddsföreningen, ornitologföreningar, Fältbiologerna med flera har påpekat att tillgängligheten, i samband med bebyggelse i området, inte kan utvecklas utan att naturvärden går förlorade, i detta fina område som är känsligt för påverkan.

Solna Hembygdsförening och Hyresgästföreningen i Solna motsätter sig också bebyggelse kring Råstasjön. Det går helt enkelt inte att bygga mer kring Råstasjön, vare sig "i kanten" av skogsområdet vid sjön eller på andra platser. Området är för litet.

Miljökonsekvensbeskrivningen pekar på att "husens privata zon" tränger ner mot strandlinjen och minskar den fysiska miljön." En självklar sanning, särskilt gäller det den aktuella östra sidan av sjön, där det i det nya detaljplaneförslaget föreslås huskroppar som är 11 våningar höga. Med garage och teknisk påbyggnad skulle dessa hus närma sig 30 meters höjd. Omgivande hus avses vara några våningar lägre.

Arenan och 22-våningshögghuset som just byggs ligger nära och förstör redan nu mycket av naturupplevelsen. Ytterligare bebyggelse kommer att ha en dålig effekt rent fysiskt också vartefter avrinning från bilar och byggnader tilltar. Än värre skulle det bli med vattnet om ett hela bostadskvarter med 600-700 lägenheter byggdes.

Vi ifrågasätter också om Solna stad kan garantera att inga träd eller annan växtlighet längs Råsta strandväg tas ner för att få fri sikt till sjön.

Att den visuella zonen ytterligare minskas runt sjön ser vi mycket negativt på. Det kan vara svårt att värdera visuella zoner men alla Solnabor som har sjön som rekreationsområde kan idag känna den stora skillnaden mellan hur upplevelsen var att gå runt sjön tidigare jämfört med efter byggandet av Arenan och övrig bebyggelse, när man går från sydöstra hörnet mot det nordvästra.

Återplantering bör ske istället för mer bebyggande

I både den förra och den nya detaljplanen talas om att bebygga ”redan ianspråktagen mark” och sådan finns också inritad på kartorna i förslaget. Men samtliga de aktuella områden som inringats som sådan mark utgör i själva verket viktiga spridningskorridorer för växter och djur. Sådana korridorer är nödvändiga för att upprätthålla artrikedomen i övriga delar av naturområdet. Naturvärdena går helt förlorade om några fler hus alls byggs här. Skälen som anförs för att upphäva strandskyddet är därför inte giltiga.

Naturläkande åtgärder kan istället göras på flera ställen. En ridå av blandskog med asp och annat som liknar den befintliga kunde planteras mellan Råstasjöns sydöstra del och Arenan. Detta kunde ersätta den beskogning som man nu redan tagit bort eller gjort åverkan på här, enligt vår bedömning utan lagligt tillstånd, dessutom.

Råstasjön och framtiden

Naturområdet kring Råstasjön fyller en mycket viktig funktion då Solna med omgivning är tätbebyggt och har ett högt exploateringsstryck. Solnas befolkning har på kort tid ökat från 50 000 till 70 000 invånare. Detta tryck kommer inte att minska, utan istället öka. Råstasjön måste ses i ett framtidsperspektiv av tilltagande urbanisering. Området kommer att bli ännu mer viktigt, ju mer det byggs i övriga områden. Unika, stadsnära rekreationsområden som detta kommer att ses som extra värdefulla.

Även ur ett internationellt perspektiv är den föreslagna nya detaljplanen en styggelse. Inte skulle man komma på tanken att bygga bostadskvarter i Central Park i New York, eller Hyde Park i London?

I den tidigare detaljplanen föreslogs en totalförstörelse av hela Råstasjöns naturområde med 1 800 lägenheter. I övrigt vill vi hänvisa till vårt remissvar av den 28 januari 2013 på den planen.

Bilaga:

16 177 underskrifter av personer som motsätter sig varje byggande och överträdelse av strandskyddslinjen vid Råstasjön:

<http://namninsamling.se/index.php?sida=2&nid=7312>

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentar: Med anledning av de synpunkter som inkom under samrådet har kompletterande inventeringar genomförts, under våren, sommaren och hösten 2013 genomfördes fågelinventering, groddjursinventering, fladdermusinventering, insektsinventering samt inventering av lundflora. Val av vilka arter som inventeringarna ska omfatta har skett i samråd med Solnas kommunekolog och Calluna AB. De arter som valts bedöms väl avgränsade och sammantaget visa Råstasjöns samlade naturvärden och artsammansättning samt vara anpassade till detaljplanens påverkansområde.

Utformningen och placeringen av bebyggelsen har utgått utifrån de artinventeringar som genomförts under våren och sommaren 2013. Naturvårdskonsulten har även bidragit med kunskap om områdets arter och naturvärden under projektet gång och varit med i diskussioner kring var det är lämpligt att placera bebyggelsen med hänsyn till lokala och övergripande naturvärden och förekomster av arter och dess häcknings- och födosöksområden. Naturvärden har även vägts mot andra intressen så som attraktiva bostadsmiljöer och avskärmning mot arenan med flera byggnader. Men i mycket har rekreations- och naturvårdsintressena fått väga tungt. Bebyggelse som föreslås inom strandskydd placeras till stor del på ytor som idag har låga naturvärden eller är grusade/ianspråktagna. Närmaste bebyggelsen hamnar ca 60-65 meter från strandlinjen och inga andra större åtgärder planeras i strandzonens direkta närhet och vegetationsridåer med buskar och träd som skapar brynzoner. Alla naturmark skyddas som NATUR i detaljplanen vilket innebär att den inte får eller ska parkifieras. Där beteckningen på plankartan istället är PARK, ges naturen en mer parkartad karaktär med en annan typ av skötsel. Detta gäller t.ex. i den allra ostligaste delen av planområdet, där naturen redan idag är mer parkartad. I både park- och naturmark råder trädfällningsförbud.

Den samlade bedömningen (som gjorts av ekologisk expertis) är att detaljplanen medför små negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden och arter i naturområdet vid Råstasjön. Bebyggelsens placering har så långt som möjligt anpassats till nu kända arter och naturvärden. Väldigt lite naturmark tas också i anspråk med förslaget, både inom och utanför strandskydd.

Stadsbyggnadsförvaltningen beklagar om motsägelser finns i materialet. Det är ett gediget material och ibland sker felskrivningar och/eller motsägelser av misstag. Vi hoppas kunna rätta till detta inför antagande. Den största risken som ekologerna sett med planförslaget, är som redovisas i MKBn, att skrattnåskolonin kan minska i omfattning och med den förekomsten av arter som häckar i dess närhet exempelvis brunand. Även förutsättningarna för groddjur, mindre hackspett och vedlevande skalbaggar blir något sämre jämfört med idag och ett nollalternativ. I MKBn föreslås därför ett antal skyddsåtgärder för att så långt som är möjligt minska att negativa konsekvenser uppstår. Dessa åtgärder är föreslagna av ekologisk expertis men innebär såklart ingen garanti för att inga negativa konsekvenser uppstår. Att etablera t.ex. häckningsbiotoper för skrattnåsar i sjöns västra delar görs inte för att alla individer ska flytta dit utan är en åtgärd som kan skapa fler häckningsmiljöer i sjön och härmed skapa en bättre balans i sjön. Byggtiden kommer också att styras så att bullrande verksamheter inte sker under häckningstid. Beträffande artskyddet så har avstämning skett under hand med Länsstyrelsen. De har bedömt att arter upptagna i artskyddsförordningen inte påverkas i sådan omfattning att prövning krävs. De bedömer att planförslaget tagit hänsyn till arternas häcknings- och födosökmiljöer samt att föreslagna skyddsåtgärder är bra.

För svar gällande strandskydd se förvaltningens svar till Länsstyrelsen och Miljö- och hälsoskydds nämnden.

Frågan om införande av naturreservat ingår inte i uppdraget med att ta fram en ny detaljplan. Förvaltningen har ett uppdrag från nämnden att utreda förutsättningarna för att inrätta ett naturreservat gemensamt med Sundbybergs stad för att skydda området kring Lötsjön/Råstasjön.

Kommunen bedömer att det är viktigt för alla kommunens unga och barn att kunna leka, få naturpedagogik, naturupplevelser, fågelskåda etcetera i naturområdet vid Råstasjön. Nya inslag med fler lektytor och lekplatser kommer att finnas i den mer parkifierade delen av sjön i öster. Nya små stigar och i vissa delar spänger kommer att ge fler möjligt att upptäcka naturen kring sjön men placeringen av dessa samt andra aktivitetsytor kommer noggrant studeras vidare i samråd med ekologisk expertis. Detta för att inte riskera att sådana aktiviteter står i konflikt med naturvärdena eller känsliga arters fortlevnad i området. Nya brynzoner som tillskapas mellan bebyggelse och nya gångvägen direkt söder om bebyggelsen, bedöms till och med kunna gynna vissa arters födosök, till exempel fladdermössen. Hackspettens häckningslokal bedöms i stort kunna bevaras eftersom den ligger på västra delen av sjön där det finns gott om stående döda träd. Skyddsåtgärder som föreslås i MKBn bedöms vara väl underbyggda och genom att dessa genomförs bedöms de negativa konsekvenserna som nätverket befarar ska inträffa, kunna minimeras. Självklart finns inga garantier, men planförslaget och föreslagna skyddsåtgärder har tagits fram med målsättningen att det går att kombinera bostäder med ett bevarande av sjöns mesta naturvärden.

Privatpersoner

Ingrid Ahlberg

Njuter nästan dagligen av naturen och mångfalden av fågelarter och andra djur vid Råstasjön. Det är en ovärderlig sjö som nu hotas av byggnation. Hoppas på att politikerna kan ändra åsikt och pausa byggandet tills bättre plats bestämts. Behåll vår värdighet till en natur som försvinner mer och mer. Varför inte höra om något storföretag, t ex Ericsson, skulle vilja göra en miljöinsats för framtiden för framtiden och köpa ut området eller kanske Kung Carl Gustav. Ger förslag på ”Kungliga Råstasjön”.

Niclas Ahlberg

Trots att undertecknad bor i Nacka, långt från Råstasjön, har han besökt området åtminstone fem gånger i år. Det finns inte många ställen där naturen i allmänhet och fåglarna i synnerhet är så lättillgängliga. Som fågelfotograf har han tagit många av sina bästa bilder på ett flertal arter just i Råstasjön. På plats slås man av vilken enorm trafik på människor det är i området. Pensionärer som går stavgång, fotbollslag som joggar, en strid ström med folk som tar en nypa frisk luft och får en stunds kontemplation i en fin miljö ackompanjerad av fågelmusik. Det vore en tragedi om era planer på exploatering av området går igenom. Tänk igenom detta. Det går inte att ångra sig i efterhand då är det redan för sent.

Anders Ahlford

Anser att all planering för byggnation invid Råstasjön skall stoppas. Råstasjön är en unik miljö för invånarna i Solna och kringliggande kommuner. På grund av sin relativt orörda natur i norra och östra delarna har den ett ovanligt rikt djurliv som allmänheten kommer mycket nära. Ett antal ovanliga fågelarter som häckar, i skydd av den livskraftiga skrattmåskolonin, kan dagligen ses av alla de skolbarn, pensionärer, motionärer och andra som promenerar runt sjön. De byggplaner som nu redovisats kommer att fördärva miljön för all framtid. Därför ber undertecknad att Solnas politiker tar sitt förnuft till fånga; Stoppa byggplanerna vid Råstasjön.

Maja Agnemo

Anser att det är skandal, Råstasjön är i fara. Som miljöpsykolog och privatperson bedyrar undertecknad vikten att bevara grönområden från exploatering. Det lönar sig både hälsomässigt och ekonomiskt, liksom för den biologiska mångfalden. Tänk efter en gång till innan ni fattar beslut.

Lena Albinsson

Vill protestera mot all exploatering vid Råstasjön.

Thomas (Tom) Alberts

Kom hem till Solna häromdagen efter en längre tids vistelse i Moçambique. Som samhällsekonom, med komplettering med miljöekonomi, har undertecknad genom åren gjort samhällsrelaterade kostnads-intäktsanalyser för t.ex. Världsbanken och Swedfund. Det har varit skrämmande att en sådan viktig investering runt Råstasjön med mängder av sociala kostnader inte har analyserats på ett korrekt sätt. Det finns t.ex. metoder för att beakta samhällsekonomiska konsekvenser, positiva och negativa. Likaså säger kommunallagen tydligt att analysen bör fokuseras på nyttan för Solnaborna. Det finns en viktig politisk diskussion att de olika kommunerna t.ex. i Stockholms Län bör beakta nyttan-kostnaderna i ett större perspektiv. Men det finns inte ett sådant beslut så därför måste analysen fokuseras på nyttan för Solnaborna.

Lila Alborz

Låt naturen få en chans, byggplanerna vid Råstasjön förstör natur och djurlivet. Det borde finnas mark för nybygge i Solna.

Emma Aler

Förstör inte Råstasjön. Exploatering av området kring sjön skulle förstöra den unika sjön och hota flera redan hotade arter, som till exempel brunanden. All bebyggelse måste därför stoppas, det räcker inte med strandskydd. Tänk om, tänk rätt.

Helen Alfvegren

Snälla respektera de djur som bor och lever vid Råstasjön och bygg inte fler hus där.

Aladdin

Stoppa all exploatering vid Råstasjön.

Birgitta Alshammar

Anser att strandskyddet runt Råstasjön måste respekteras och all bebyggelse stoppas. Denna sjö är unik och måste således räddas. Boende i Solna och Sundbyberg, samt fågellivet och övriga djurliv runt Råstasjön behöver några grönytor.

Maria Alsterlund

All bebyggelse i området runt Råstasjön behöver stoppas. Låt oss få ha kvar den levande naturen med all sin mångfald. Den stressade nutidsmänniskan behöver en rik natur att vistas i så att en god hälsosam balans bibehålls, vilket forskningen visar.

Irene Altenburger

Förödande byggplaner vid Råstasjön. WWF klassade Råstasjön till den mest skyddsvärda naturplatsen i hela Stockholms län. Byggplaner skulle förstöra höga naturvärde t.ex. Vattenrall som kan ses på en meters avstånd, mindre Hackspett och Brunand som är hotad, som får skydd av skrattnåskoloni. Detta fantastiska grönområde behövs nu mer än någonsin för rekreation till alla stressande människor. Natur-

reservat är det enda som gäller. Har Solna stad räknat fel med bedömning av strandskyddet, man har nämligen glömt att räkna med vattendrag och därför ska man räkna om. För vissa människor betyder strandskyddet ingenting, bor man nära en sjö lockar det många att kasta allehanda husgeråd i och skräpa ner, vilket ni tydligen inte har tänkt på. Respekt för strandskyddet samt naturresurser, som vissa politiker lovat, räcker inte: all bebyggelse ska stoppas. Så har vissa politiker lovat att det skulle bli Naturreservat, vad hände med de lovorden? Politiker är folkvalda, så lyssna vad 16000 medborgare önskar.

Carolina Aly

Som privatperson och medborgare i Sverige vill undertecknad genom detta brev uppmärksamma er på att undertecknad med många andra tycker att det är mycket viktigt med tillgång till orörd och fri natur. Har hört att det är många som protesterar mot bebyggelse nära Råstasjön och instämmer med detta då det inte är bra att områden som människor uppskattar och lever och vistas i kanske dagligen, förstörs av kommersiella intressen. Det behövs orörd natur även i framtiden, och skogen skapar både syre, skyddar mot blåst etc. Skydda det som folket vill se skyddat, och representera folket.

Göran Andersson

I dessa tider, då Sverige verkar ha svårt att uppnå miljömålen, är det viktigt att bevara Råstasjön som en naturresurs, ett utflyktsmål och en pedagogisk inspirationskälla för barnfamiljer, dagisgrupper, för- och grundskoleklasser. Att förankra miljötänkandet hos de yngre generationerna, kommer inom överskådlig tid att bära frukt.

Inger Andersson

Ställer sig frågande till hur 1800 bostäder blev 600-700, och om detta var tanken från politiken från början. Råstasjön är unik och det är därför inte bara Solnabor hört av sig och protesterat, utan människor från hela världen. Människor som är uppvuxna i Solna som minns och som fortfarande åker hit en söndag för att ta en promenad runt sjön trots att de numera bor söder om stan. Det är en oas för själen och en plats för återhämtning. Är kritisk till Mall of Scandinavia, Solnaborna behöver luft, sinnesro och rekreation. Solna har en unik plats för att hitta denna ro, och den måste bevaras.

Har man väl förstått Råstasjöns unicitet så inser man också att det faktiskt inte går att skära ut en tårtbit här och där och fortfarande tro sig ha kvar denna unika plats med sina unika naturupplevelser. Området kring sjön är inte stort så låt det vara orört. Slå Solnaborna med häpnad, lyssna på dem. Förstör inte sjön med omgivning, för det går inte att ångra sig när man väl satt ner spaden i jorden och börjat skövla. Vill ni ha ett positivt eftermäle så lyssna på opinionen och låt naturen vara i fred och visa att de finns en gnutta förstånd även i en kommunalpolitiker.

Det finns fortfarande tid att göra om och göra rätt:

- Gör hela Råstasjön med omnejd blir naturreservat
- Låt den gröna kil som förenar Järvafältet med Råstasjön-Lötsjön bestå och förbättras
- Låt fåglar, grodor, steklar, fjärilar mm födas och leva på Råstasjöns norra sida.
- Skrota gallerian, bygg bostäder på gallerians mark.

Utan naturen är vi ingenting – låt oss njuta av den och helas av den.

Hannes Andersson

Finner det mycket märkligt att för att leva nära naturen bör människan tukta denna så hårt som möjligt. Inte minst skrattnåsen, vars hotbild i form av ljudpollution långväga verkar överskrida den hos trafik och industri. Finns verkligen inget annat alternativ? Skrota byggplanerna och låt Råstasjön vara.

Magdalena Norling och Conny Andersson

Protesterar mot det nya förslaget på bebyggelse vid Råstasjön. Förslaget hotar naturen, samt att strandskyddslinjen mätts fel. Skrattnåskolonin måste räddas och all exploatering måste stoppas. Låt Råstasjöns område vara i fred och rör inte mer. Både djur och människor behöver denna oas för att kunna fortsätta må bra i framtiden.

Mikael Andersson

Undertecknad gläds över tillväxt och utveckling, men biologiska och mänskliga värdena i och omkring Råstasjön är omöjliga att ersätta. Därför motsätter sig undertecknad varje ingrepp på området. Vill också bli meddelad om antalet människor som skrivit på namninsamlingen för upphävande av strandskyddet och byggnation vid Råstasjön. Undertecknad vill ha namn på ansvarig politiker som skall mota kopia på undertecknads utträde ur Solnakretsen av ett Alliansparti om något händer Råstasjön, samt ha en bekräftelse på att synpunkterna mottagits för eventuell överklagan i processen och att synpunkterna vidarebefordras till ansvarig politiker.

Kerstin Andersson

Omgivningen runt Råstasjön är superviktig med alla fågelarter och deras livsmiljö. Bygg inga bostäder där. För undertecknad och många andra behövs naturområden som den här bevaras för hälsans skull när Solna expanderar med både nybyggen och vägar. Framför ett friskt Solna som också bevarar unik natur.

Mattias Andersson

Att något som att bebygga ett otroligt fint och värdefullt naturområde ens kan komma på tanken är fullkomligt sanslöst, hoppas ni kommer på bättre tankar och börjar jobba för en hållbar samhällsutveckling istället för en ohållbar.

Ros-Marie Andersson

Undertecknad är inte överens med planen att bygga bostäder mm runt Råstasjön. Naturintressen bör respekteras. Inga giltiga skäl har framförts varför man anser sig kunna bryta mot strandskyddet. Om vi har ett strandskydd skall väl det också gälla. Allmänna argument om att det behövs bostäder kan inte vara skäl nog. Inte heller att det kommer att finnas kommunikationer i närheten. För övrigt anser undertecknad att Friends Arena är helt malplacerad men det är svårt att göra något åt nu. Gör inte saken värre.

Yvonne Andersson

Hoppas att ni kan göra bättre än nuvarande planer för denna sjö. Nagga inte på strandskyddet utan låt området bli ett naturreservat för att framtida generationer ska kunna njuta av det. Det är bättre än att bygga fler hus. Det är vällovligt med att bygga bostäder, men inte just där.

Peter Andersson

Kommunen envisas med att starta upp nya byggplaner kring Råstasjön, även om antalet bostäder har minskats något från första byggplanen. Kommunen bör tänka om och göra ett reservat av området nu, inga fler byggnader. Det räcker med de som nu håller på att byggas. Skapa ett naturreservat av området och koppla detta till Järvafältet samt ev. andra områden, så att våra barn och barnbarn har några naturområden i deras närhet i framtiden. Att bygga hus på en gammal soptipp är förkastligt, tänk om. Undertecknad använder området ofta och möter mängder av personer som också använder området och de flesta vill behålla omgivningarna som de är. Om Solna ska bygga fler bostäder finns andra områden att bygga på inom kommunen.

Annette Andreasson

Här har ni ett fantastiskt fint område att bevara. Det höjs många protester angående de tänkta byggnationerna vid denna sjö. Ett naturområde som innehåller många olika arter, som gör att folk kommer nära naturen, och där alla möjliga fåglar har sin fristad. Det är nu bevisat att närheten till naturen och att få vistas i den är betydande för allas hälsa. Att bevara denna undersköna plats hjälper inte bara växt och djurlivet, utan även människor som bor och vistas i dess närhet. Miljökonsekvensbeskrivningen är inte ordentligt gjord och beräkningarna visas innehålla många fel. Det vore en oerhörd förlust att inte bevara detta för nuvarande och framtida generationer. Tänk över detta noga och räkna en gång till på vilka värden ni kommer att förlora, innan ni bestämmer er för att genomföra detta. Ett mått på framgång är inte alltid vad som kan exploateras i vinstsyfte, utan även vad som kan bevaras för framtiden.

Lena Andrén

Anser att politikerna bör lyssna på vad folket tycker och vill. Lämna det fina området runt Råstasjön orört.

Erik Anell

Byggplanerna vid Råstasjön är inte acceptabla. Undertecknad promenerar där flera gånger i veckan, och det är ett tillfälle att få lugn, ro och natur. All bebyggelse i hela området bör stoppas. Att Arenastaden är en ekonomisk flopp visste de flesta när de för första gången hörde talas om skrytbygget. Låt inte alla människor som fortfarande bryr sig om djur och natur bli lidande för detta. Strandskyddet behöver också räknas om, så att bl.a. vattendragen räknas med, såsom sig bör. Räddas bör också skrattnåskolonin, då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden. Skrattnåsarna får inte bli klassade som en "sanitär olägenhet", som vanligtvis händer då "naturen" inkräktar på människors livsstil. Se också till att hålla sportnördar borta från förstörelse och kaos då många promenerar i lugn och ro längs med Råstasjön.

Per Ankreus

Opponerar sig mot byggplanerna då de strider mot strandskyddet och naturreservatet. Unika naturvärden riskerar att gå förlorade så som närhet till vattenrallarna, den mindre hackspetten och brunanden. Undertecknad menar också att vattendragen skall vara med i kalkylerna för strandskyddet samt att skrattnåskolonin måste bevaras.

Ann-Marie

All exploatering måste stoppas, strandskyddslinjen är felmätt och skrattnåskolonin måste räddas.

Anna (Froberg)

Ta inte bort våra få grönområden i närförort. Alla är inte lyckligt lottade och kan köra bil. Närheten till naturliv är viktigt både för stora och små, både människor och djur.

Agneta Arevik

Förstår inte varför man till vilket pris som helst måste bebygga detta naturkänsliga område när det finns så få mer eller mindre vilda naturområden kvar i Stor-Stockholm. Vem vill bo i en villa med en promenadväg omkring sig till Arenan och alla människor som kommer att passera där, i ett område som verkligen kritiserats hårt och människor är mycket negativa till ev. bebyggelse. Hopplöst med en sådan kommunstyrelse som inte lyssnar på opinionen. Vem står för kravet att bygga och är det av ekonomiska skäl man bygger?

Karima Lindberg Arslan

Byggplanerna vid Råstasjön hotar enligt experter en helt unik fågelsjö och våtmarker med flera utrotningshotade arter. En liknande miljö och fauna återfinns inte någon annanstans i hela norra Europa. Samtidigt är det också en plats för rekreation. De byggplaner som nu föreligger överskrider både lagstadgat strandskydd, hotar på så sätt en unik miljö med alla dess arter, ökar befolkningen, biltrafiken, antalet okopplade och vilt springande hundar samt besökare i området. Detta leder till påfrestningar för naturen samt ökat slitage på denna unika miljö. Placeringen av de nya husen så nära sjön kommer bli en olägenhet för promenerande att gå förbi bostäderna med uteplatser, osande grillar, skällande hundar etc. Allt detta sammantaget kommer hota och rentav utrota redan utrotningshotade arter och skrämja bort en del av de skygga fåglar som häckar i området.

Tänk därför om och förlägg bostäderna till annan plats. Låt miljön och dess djurarter leva vidare så att även kommande generationer kan njuta av djurlivet och lära sig respektera naturen, trots att vi bor i en storstadsregion. Just för allt det buller och stress som storstadsmänniskor utsätts för är det viktigt med naturliga miljöer, som enligt medicinska forskare, har läkande effekt på de hjärnfunktioner som drabbas vid promenader just runt Råstasjön för dess lugna, tysta miljö. Utevistelse och motion lär minska depressioner och risken för depressioner med upp till 50 %. Av dessa skäl är det också viktigt att bevara detta område orört.

Mandana Ashkzari

Vill protestera mot det nya förslaget för bebyggelse vid Råstasjön. Tycker det är väldigt synd att förstöra den fina naturen och fågellivet vid sjön. Undertecknad brukar promenera/jogga runt sjöarna och vill gärna behålla den naturliga miljön som är så värdefull för stressade människor som bor i stan och som behöver komma i kontakt med naturen för att lugna ned sig.

Curth Axelsson

Bygg inte, vi bör vara rädda om vår natur.

Hanna Backman

Undertecknad vill inte bo i det Solna som just nu byggs upp, utan vill ha nära till naturen, charmiga små-gator där människor trivs. Er förfylning och förtätning av kommunen kommer ha sitt pris. Det som gör att en kommun står högt i kurs är ofta de mjuka värdena. Bygg inte runt Råstasjön. Ju mer människor som flyttar in, desto

mer behövs de få grönområden som finns kvar. Det enda ni får bygga är ett mysigt café, så människor kan njuta av platsen än mera.

Tünde Bandi

Är orolig över bebyggelsen av Råstasjön, som är en unik naturtillgång i hela Europa. Undertecknad vill att planerna ändras så att detta unika ställe bevaras för framtida generationer, vilket många är måna om.

Franco Barattoni

Stoppa all exploatering, rädda naturen och fåglarna. Strandskyddslinjen har mätts fel. Snart blir det bara betong överallt. Vi måste värna om naturen, Råstasjön är en oas av fred för många fågelarter, såväl för oss människor. Rädda Råstasjön och låt hjärtat gå före business för en gångs skull.

Barn 234/41 (Mona Dahlin)

Solnas egen levande "rekreationsdoktor" betyder kanske inte så mycket för den som tar flyget eller bilen för att hämta ny kraft och inspiration. För andra som inte har den möjligheten och för de som tänker på miljön. Behåll Råstasjön som den ser ut idag. Bygg friskare, gladare och positiva invånare och rädda Råstasjön. Bostäder kan man bygga på andra ställen, men en sjö med anor är svårare att åstadkomma.

Ana-Maria Baumgardt

Det är väldigt många på Apoteket AB huvudkontor som ligger på Dalvägen 12 som nästan dagligen går runt Råstasjön och som tycker att exploateringen inte är bra för naturen och djurlivet. Undertecknad är rädda att allt mångfalden av djur och växter kommer att försvinna och är emot allt exploatering, den måste ni se till att stoppa. Hänvisar till valet.

Maria Belikova

Tycker att det är helt oacceptabelt att bygga runt Råstasjön överhuvudtaget, oavsett om det är 2000 lägenheter eller 2. Det räcker med den förödelse som arenabygget har skapat, med betongstationer, röjd skog och massvis med skräp. Det är ert ansvar att se till att den firma ni anlitar städar efter sig. Att Råstasjön är ett unikt område vad gäller djur och växter har kommit fram ganska tydligt. Om ni vågar göra ingrepp i detta område kommer ni vara skyldiga till att många djur och växter kommer försvinna eller dö. Vi brukar fördöma skövling av regnskogen någonstans långt bort, för det är ju alltid enkelt att döma andras misstag, men när skog skövlas här är det plötsligt inte alls samma sak. Det är en ful dubbelmoral. Man ska ha i åtanke inte bara naturens värde i sig, utan dess värde för oss. Undertecknad vill kunna vara ute i naturen utan att behöva åka till en annan kommun och anser att Solna är närhet till city och samtidigt den närhet till natur lite överallt som en innerstad inte kan erbjuda. Undertecknad har promenerat runt Råstasjön i snart 21 år, för första gången i sin mammas mage och senast igår. För henne är området något stabilt och hemtrevligt, avkoppling, något att längta tillbaka till. Undrar vad som teoretiskt händer om man bygger 600 bostäder och gör om sjön till ett parkområde. Det blir inte natur. Men kan inte säga att man kommer till vildmarken om man åker till zoo - man kan inte säga att man åker ut i naturen om man kommer till en stadspark. Undertecknad vill inte att Solna ska bli något prestigefyllt område med kala asfalterade vägar, glashus och shoppingstråk. Varför försöker ni tilldela kommunen en sådan image? Vill man bo i en sådan miljö kanske man inte ska bo i Solna, utan i Stockholms stad, det verkar ju inte vara någon större prisskillnad ändå. Att ha natur nära är bra för välmåen-

de både fysiskt och psykiskt. Det har skett flera incidenter där man har försökt att bygga parkeringar och dylikt runt Råstasjön utan tillstånd och man blir sårad och förolämpad som boende i Solna kommun att ni går bakom ryggen på oss. Att vi ska springa runt som poliser för att skydda kommunen mot kommunens egen ledning känns överkligt och verkligen inte svenskt. Det känns inte heller som något som borde kunna ske 2014.

Betongstationen ska bort och där ska träd återplanteras, detsamma gäller de områden i närheten som har varit tagna i anspråk. Det är otroligt nonchalant att säga att bara för att området används ett tag så kan det fortsätta användas till andra ändamål. Den marken ska återförenas med resten av Råstasjöområdet och bilda ett naturreservat, samtidigt som strandskyddet räknas om så att det innefattar alla vattendrag. Området ska saneras från byggskräp. Framöver ska området underhållas som ett naturreservat bör: skogen ska vara uppfräschad, vägar ska underhållas och djurkolonier ska ses till (ex skrattmåskolonin får ej förstöras). Framför allt - inga byggnationer i området får tillåtas från och med nu och framöver. Detta område ska inte vara en park, det ska vara natur. Det är inte naturen som ska göra på sig, det är vi. Undertecknad tror inte att det är en hållbar strategi och inte heller verkar det så populärt. Varför ska Solna ta på sig uppgiften att bygga för alla dessa bostäder som saknas? Kommuner som t.ex. Danderyd och Täby bygger inte ens i närheten av den mängd som Solna gör. De verkar värna om sina närområden, till skillnad från Solna kommun. Det finns en del industriområden som kan göras om till bostäder, industrier har inget att göra nära bostäder, varför inte satsa på det istället? Det skulle vara som att slå två flugor i en smäll.

Julia Bell

Bebygg inte Råstasjön. Vi vill ha kvar Råstasjön som friluftsområde. Stäng istället Sjövägen för biltrafik och bygg lekplatser och utrymmen för barn och unga.

Ann Häggmark-Bell

Det nya förslaget till detaljplan är verkligen förvånande. Sant är att antalet byggnader har krympt, men strandskyddet överskrids. Det är upprörande att man planerar flera höghus i ett så känsligt område – men otroligt märkligt att man med berätt mod överskrider strandskyddslinjen. Detta vill man göra i ett område som av Världsnaturfonden utsetts till Stockholms läns mest skyddsvärda plats. Efter den senkomna inventeringen av området står det klart att Råstasjön med omgivning är en mycket värdefull plats; omåttligt rik på fågelliv (ca 180 fågelarter, några rödlistade) samt med en rik flora (330 arter har hittats) Att sjön är en grön lunga, en plats för frisk luft och rekreation för Solnas invånare, är också sant. De senaste åren har byggande av hus, trafikleder och tvärbana ryckt sönder staden och lämnat allt mindre plats i betong och damm för den som söker just hälsosam motion, frisk luft. Staden har helt enkelt inte råd med slakt av en sista grön oas. I stadens nya byggplan talas om att man bygger i syfte att "säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreativområdet vid Råstasjön". Detta är en formulering som hör hemma i Orwells 1984, där krig är fred och fred är krig. Ett flerårigt bullrande bygge (inom strandskyddet) skulle alltså gynna rekreation. Snarare är det så att tillgänglighet heter tillintetgörande. Riskerna med att bygga på den angivna platsen är för övrigt många. Området är en gigantisk f.d. soptipp och marken starkt kontaminerad. Hur ska man stänga inne metangasen, hur ska man påla i sankmarkerna utan att destabilisera spårområdet? Det finns flera och svårlösta problem. Området är helt enkelt på alla sätt olämpligt för bostadsbyggande. Nu har naturskyddsföreningar, ornitologföreningar, fältbiologer och hembygdsföreningar, liksom en betydande del av de boende i Solna motsatt sig

bebyggelse vid sjön. Det är dags för de styrande i Solna att inse att man riskerar att förstöra omistliga värden. Vi är närmare 70 000 boende i Solna idag. Vi är människor som behöver en liten grön oas. Man kan bara ta en titt på mäklarannonser för att förstå värdet av detta stadsnära rekreationsområde. Värdet, både det mänskliga värdet och det ekonomiska värdet, skulle allvarligt skadas om man byggde mera vid Råstasjön. Som en debattör sa nyligen; vem skulle komma på tanken att bygga i Central Park, Regents Park eller Hyde Park? Det är dags för de styrande i Solna att inse att man måste stå på invånarnas sida – inte byggherrarnas. Undertecknad motsätter sig allt byggande vid Råstasjön

Robert Bell

Vill skicka in sina invändningar mot senaste bostadsprogrammet mellan Råstasjön och Arenastaden. Råstasjön är ovanligt ur artsynpunkt så det vore tråkigt att äventyra miljön för värdefulla fågel- och däggdjursarter. Dessutom är sjön ett mera värdefullt rekreationsområde om vi kan slippa bostäder nära vattnet. Som fastighetsägare i närheten vill undertecknad gärna ha en sådan resurs kvar.

Susanna Bellafesta

Det finns en anledning till att man inte vill bo mitt i staden, för att man vill ha grönområden att njuta av. Bygger ni förstör ni inte bara hela anledningen till att bo här ni förstör även Solna och värdet av Solna. Bygg inte.

Maja Bellem

Ansluter sig till de som anser att Solna måste se över beslut om Råstasjön då strandskyddet är felaktigt och en viktig måskoloni är hotad (som är viktigt för andra arter) och vill inte att exploatering sker på bekostnad av djurliv och biotoper.

Emma Bergeling

Råstasjön, och de många fåglar som är i den, behöver tas hänsyn till. Bygg med omsorg och tänk på alla typer av konsekvenser. Även de som rör djur och natur.

Anneli Olander Berglund

Det är så hemskt tråkigt att Råstasjön alltid ska ligga i farozonen - denna fristad för fåglar och människor ska alltid vägas mot hur mycket man ska kunna bygga ut och hur nära. Det är viktigt att ställa sig frågan - måste man bygga överallt? De flesta har vid det här laget snubblat över artiklar om hur mycket natur och fåglar betyder för människans välmående, hur det är både avstressande och blodtryckssänkande. I dagens samhälle där vilan har lägre status än vimlet och arbetet för närvarande får vi inte glömma att vi ändå behöver det här. Många kommer tala om djurens känsliga balans och hur lätt den rubbas. Råstasjön med dess natur och djur är något vi borde skryta över och vara stolta över. Få städer i världen har något så unikt så "mitt i smeten" i staden. Snälla dras inte med i de kortsiktiga dumdristiga idéerna som dykt upp. Det är klart en växande stad alltid kommer behöva bostäder, men betänk var vi placerar dem. Det finns människor som säger de inte bryr sig om sådant här, men t.o.m. de människorna har vett att uppskatta en promenad kring Råstasjön på sin lediga dag. När de inte är upptagna med att ro kontrakt i land och dra in pengar till familjen.

Håkan Berglund

Undertecknad har bott i Näckrosen i Solna sedan 1987 och har alltsedan dess använt Råstasjön som rekreationsområde, för bl.a. löptränat, bara promenerat, varit ute med hunden, åkt skridskor under vintern, haft picknick eller bara stått och lyssnat på näk-

tergalen på sommaren, tittat på alla vårblommor som kommer efter hand. Scilla, vårlök, tussilago, blåsippor, vitsippor och många andra blommor. Det är fascinerande att både titta och höra på skrattnåsarna på våarna. Så mycket folk som rör sig runt sjön för att njuta av den under årets alla årstider är härligt att se. Det är inte för inte som Världsnaturfonden (WWF) har utsett Råstasjön till den "mest skyddsvärda naturplatsen i hela Stockholms län". Undertecknad vill protestera mot det nya förslaget från Solna stad att bebygga runt Råstasjön med 600-700 bostäder. All exploatering ska stoppas för Solnas invånares skull, strandskyddslinjer ska respekteras och att skrattnåskolonin ska räddas. Vidare vill undertecknad att Råstasjön ska bli ett naturreservat. Vad är det för Solna vi ska lämna över till våra barn? Är det område med bara bebyggelse eller vill vi fortfarande kunna gå ut med våra barn och se på djur och natur utan att behöva ta bilen för att åka långt bort från Solna och till andra kommuner. Solna har tagit sin del av ansvaret för att bygga bostäder de sista 15 åren, mycket mer än andra kommuner i Stockholms län, som dessutom har betydligt större arealer att tillgå än Solna.

Iréne Berglund

All bebyggelse runt och på sidan av Råstasjön måste omedelbart stoppas, ni kan inte förstöra det lilla som finns kvar av Solnas grönområden. Undrar var människor och fåglar ska få andas ut.

Lars Berglund

Anser att byggplanerna för Råstasjön skall skrinläggas samt att området avsätts som någon form av naturskyddsområde.

Solveig Berglund

Vill protestera mot planerna om att bygga vid Råstasjön. Håll byggandet borta från vårt rekreationsområde. Vi behöver/vill ha det kvar för förstås den biologiska mångfalden gällande djur och växter. Men vi människor behöver denna mångfald och natur för att vi ska må bra. Att röra sig ute i naturen istället för att gå in på gym och träna är och upplevs otroligt värdefullt för oss som bor i Solna. Barn, ungdomar, vuxna, alla använder vi området för att få del av naturen. Värna om vår pärla istället för att förstöra den och använd måttverktyg rätt så får ni se var strandskyddslinjen finns.

Carin Bergman

Protesterar mot utbyggnaden runt Råstasjön, där för övrigt strandskyddslinjen mätts fel. Den unikt stadsnära miljön för fåglar, inte minst skrattnåskolonin samt flera sällsynta djur och växter, måste få bestå orörd. All exploatering måste stoppas.

Marianne Bergman

Bygg inte vid Råstasjön. Värna de få grönområden som finns kvar i Solna och tänk på fågel- och djurliv som finns vid sjön. Tänk på kommande generationer, rädda det lilla fina som finns kvar av Solna.

Ann och Gunnar Bergquist

Mycket oroade för att naturvärdena runt Råstasjön kommer gå förlorade. Området är värdefullt för gamla och unga, inte bara för de som bor i omedelbar anslutning till området. Undertecknade bor i Kista men vandrar ofta runt omkring i området.

Bernt Bergström

Kräver att kommunen säger nej till framlagd detaljplan och slopar alla tankar på byggnation på östra och nordöstra sidan av Råstasjön mot Friends Arena. Åter igen tas inte hänsyn till lagkravet på 100 meters strandskydd utan det är grovt överskridet. Anser också att det elvavåningshus som har klämts in i de små och trånga kvarteren, bara 50 meter från gångstråket runt sjön, är ett visuellt övergrepp för människor och djur. Detaljplanen kan göra stor inverkan på naturen, utöver själva husen. Undertecknad är helt avvisande till denna detaljplan och önskar istället att kommunen tillsammans med nätverket Rädda Råstasjön gör en plan för hur man ska få detta område tillsammans med de så kallade ianspråktaga ytorna införlivat med övrig natur.

Kerstin Bergström

Rör inte denna viktiga sjö. Viktig för djurliv men också viktig för oss alla i norra Stockholm. Människors hälsa är beroende av våra grönområden.

Louise Bergwall

Motsätter sig att Solna bygger ut mer vid Råstasjön. Inga fler bostäder, lekparkar och motionsgårdar. Ej heller får ni röra det strandskyddade området. Låt oss få behålla en grön oas där vi och nästkommande generationer har möjlighet till ett friluftsliv.

Olle Bernard

De politiker i Solna, som beslutar om att skydda Råstasjön för all framtid, kommer i framtiden att minnas för deras framsynthet och känsla för folkets önskemål. Kommande generationer kommer att minnas er för att ni valde att rädda Råstasjön.

Eva, William, Robert, Christina, Fredrik och Erika Bernstone

Naturligtvis måste Råstasjön bevaras. Undertecknad motsäger sig all byggnation som förstör det unika och rika fågellivet. Låt alla få fortsätta njuta av denna pärla.

Monica Binnquist

Protesterar mot all exploatering vid Råstasjön.

Elisabeth Biström

Vill uppmana de styrande politikerna att avstå från att bygga vid sjön. Det behövs fler bostäder i Solna, men det finns andra platser att bygga på än vid den i rekreationssyfte väl använda Råstasjön. Anser att naturmark och gröna oaser saknas i Solna, och att det är viktigt att skydda de finaste platserna för de som bor där idag och för kommande generationer. Undertecknad ser hellre att man gör området runt sjön till naturreservat, och istället hittar andra platser att bygga på. Ett konkret förslag är att bygga ovanpå den mycket stora parkeringen intill Statoil vid Solna centrum, och gör parkeringsgarage på bottenplan.

Kjerstin Björkholm

Förslaget är utan tvekan helt absurt. Lagg ner hela planeringen av fortsatt bebyggelse vid Råstasjön och ägna istället era krafter till att hitta andra områden i Solna att bebygga. Att bygga på denna plats anser undertecknad inte är genomtänkt. Underlaget är förgiftat av en gammal soptipp med giftiga gaser som pyser upp och där enligt miljötekniska undersökningen av deponigas. Mycket speciella byggkonstruktioner krävs för att minimera att giftiga gaser skall frigöras. Vem vill bo på dessa marker med risk för att giftiga gaser frigörs? Vidare skall ingen mer bebyggelse överhuvud-

taget äga rum runt/vid Råstasjön för att naturen och djurlivet där inte klarar detta. All exploatering måste stoppas. Strandskyddslinjen har dessutom mätts fel. Skrattnåskolonin måste räddas, dvs. vara kvar på sin ursprungliga plats i sjön. Hänvisar också till WWF:s utnämning att Råstasjön är Stockholms läns mest skyddsvärda område. Många tusen personer protesterar mot att röra Råstasjöns område och ni lyssnar inte? Inget av ovan nämnda tycks tas på allvar av nu styrande politiker i Solna stad. Lyssna på Solnabornas protester och följ dem. Gör Råstasjösområdet till Naturreservat.

Lotta Björklund

Respekt för strandskyddet samt naturreservat, som vissa politiker lovat, räcker inte: all bebyggelse i hela området måste stoppas. Solna stad har räknat fel när man bedömt strandskyddet, vilket förenklar ytterligare exploatering - därför måste strandskyddet räknas om, så att bl.a. vattendragen också räknas med. Skrattnåskolonin, som riskerar att bli en "sanitär olägenhet" om bostäder byggs i närheten och därför förstöras, måste räddas, inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden.

Turid Björkrum

Vill protestera mot nya förslag på att bygga runt Råstasjön, både innanför och utanför strandskyddsområdet. Det är ett unikt fågelliv runt sjön med bl.a. skrattnåskolonin med ett yrande liv varje försommar, hägrarna på vintern och alla som finns i sumpmarkerna och småfåglarna. Det måste finnas andra ställen att bygga än just runt den enda sjö vi har i Solna och som är ett fritidsreservat för Solnaborna.

Olav och Bodil Björk

Protesterar mot planerna på bebyggelse runt Råstasjön. Om ansvariga politiker skulle finnas i New York skulle de förmodligen föreslå en bebyggelse av Central Park. Vilket helt snart skulle resultera i kännbara konsekvenser för de ansvariga, något som alla med lite sunt förnuft inser. Problemet är att undertecknad inte ser så stor skillnad på de två fallen.

Kerstin Björklund

Det är angeläget att inte bygga hus nära Råstasjön, denna fantastiska oas som är ett andningshål för såväl fåglar som människor. Dessutom höjer sjön värdet på området avsevärt.

Charlotte Björkman

Råstasjön behövs med sitt unika fågel- och naturliv. Människor behöver rekreationsområden. Det finns andra platser i denna stad att bygga på. Solna och Sundbyberg har i princip redan förstörts av all nybyggnation och all trafik som vi ska ta hand om och som tar vägen över Solna. Bygger man nya bostäder krävs dessutom ytterligare byggnationer som skolor, vårdcentraler och daghem, och ytterligare kommunikationer. Förr fanns det människor i beslutsfattande ställning som värnade om Solna, men de verkar ha försvunnit precis som den naturliga skönheten i denna stadsdel. Låt oss åtminstone få ha kvar Råstasjön med någon form av natur kvar i Solna, som tyvärr för övrigt förstörts till så stor del till förmån för kapitalets vinsthunger.

Eva Norén-Björn

Undertecknad har förstått att fågelsjön Råstasjön är hotad och anser att de ansvariga ska göra allt för att rädda den.

Arne och Olivia Boman

All exploatering av området kring Råstasjön måste stoppas. Detta är ett mycket fantastiskt område där människor kan stressa av i naturmiljö, fritt från trafikbuller. Många olika fåglar har etablerat sig här, däribland flera sällsynta arter. Att bygga inom detta område får inte hända.

Gert Borg

Undertecknad protesterar mot den planerade exploateringen av Råstasjön. Det är ett hot mot hela rekreationsområdet, som omfattar såväl Råstasjön som Lötsjön, för de boende i både Solna och Sundbyberg.

Kerstin Borg

Undertecknad vill protestera mot all planerad bebyggelse vid Råstasjöns strand. Det är ett stort hot och kränkning mot växtliv, fågelliv och kreation för alla oss boende i Solna/Sundbyberg.

L. Boström

Ni får absolut inte förstöra den unika naturen med alla dess fågelarter och växter som finns runt Råstasjön. Det går aldrig att återställa och den behövs verkligen som en lunga och oas i vår allt mer krympande natur som vi haft i Solna tidigare. Det var ju inte så länge sedan som det var rena landet här med odlingar m.m.

Yvonne Målberg Brandt

Bygg inte mer vid Råstasjön nu. En av Sveriges allra artrikaste fågelsjöar i tätbyggt område är nu hotat på grund av hot från bostadsbyggen. Vi vill fortsätta njuta av morgonpromenader i den nuvarande naturliga miljön. Vill fortsätta titta på alla fåglarna. Låta kommande generationer förundras över t.ex. hur skäggdoppingarna bär sina ungar på ryggen medan de matar dem med en liten, liten fisk. Förvånas över den lilla ulliga fågelunge på väg att passera över vägen som tvärvänder när den får se oss. Uppleva hur de fantastiska hägrarna väntar på att bli matade och sen slåss om bytet i luften. Bygg inte mer – låt det få finnas kvar.

BRF Näckrosen (genom Christina Andersson)

Styrelsen i Bostadsrättsföreningen Näckrosen i Solna står fast vid vår tidigare skrivelse (nedan) angående bebyggelsen vid Råstasjön. Trots den nya detaljplanen vidhåller vi att all vidare bebyggelse i hela området måste stoppas.

Brf Näckrosen i Solna är en anrik bostadsrättsförening byggd mellan 1945-1948 med 521 lägenheter. En av föreningens främsta tillgångar och attraktionskraft är det nära läget till Råstasjön och dess rekreationsområde. Detta är en av anledningarna som många medlemmar sökt sig till just Näckrosen. Det byggande av nya bostadshus som nu förslås endast 45 meter ifrån Råstasjöns strandkant kommer enligt vår uppfattning att dels äventyra det unika fågelliv som Råstasjön är känt för, dels kraftigt försämra den naturupplevelse Råstasjön idag ger. Byggprojektet skulle även förfula området redan under pågående arbete, samt eskalera problemet med t ex råttor och buller som vi i Näckrosen varit drabbade av i och med bygget av Arena staden. Styrelsen ser också en fara i att värdet på lägenhetsbeståndet skulle sjunka i och med att just ovan beskrivna mervärde om ovan nämnde rekreationsområde försämras eller förfulas.

Med detta brev vill styrelsen i Brf Näckrosen kraftigt protestera mot de planerade byggnaderna och kräver att en ny utredning görs om inte en lämpligare plats kan finnas innan beslutet tas. En utredning som belyser hur omkringboende samt grönområdet kring Råstasjön och dess fågelliv skulle påverkas, både under byggtiden samt efteråt.

Styrelsen menar också att en förfrågan ställd direkt till varje enskild boende i Brf Näckrosen om hur de ställer sig till bygget skall skickas ut.

Cecilia Broberg

Vill protestera mot förslaget att bygga 600-700 lägenheter vid Råstasjön och anser att det förstör det som gör Solna och Råsunda så oerhört vackert och attraktivt för mänskligheten. Anser att det är tillräckligt med den stora monsterarenan rätt intill sjöarna. Råstasjön är långt ifrån orörd, men i nuläget kan man fortfarande känna frid där och att få gå och titta på alla vackra fåglar är väldigt exotiskt. Sluta att exploatera Råstasjön och respektera strandskyddet.

Marita och Rolf Brodin (två yttranden)

Råstasjön har en fantastisk natursamling, djurliv, många olika fågelsorter och växter på nära håll som är lättillgängligt. Lättillgängligheten för barn är ett starkt skäl att inte bygga mer vid Råstasjön. Här kan t ex förskolegrupper få uppleva många fågelarter på nära håll. Mångfald i kombination med lättillgängligheten är unik för hela Stockholmsregionen. Den här upplevelsen får inte tas ifrån barnen. De behöver den för att kunna förvalta miljö, natur och värld. Bygger man här kommer man inte kunna backa och ersätta. Ber beslutsfattarna om att ändra sitt beslut om att bygga mer runt sjön. Låt skogen och sumpmarken finnas kvar, den är unikt värdefull i sin lättillgänglighet.

Majda Burstedt

Var kloka och bespara er en skandal till, det räcker med Arenan.

Alf Bybrant

Bott i Solna sedan 1962 och gjort otaliga promenader runt Råstasjön. Njutit av fågelliv och blåsippor. Bevara denna underbara plats för rekreation.

Ingela Bååth

Anser att även detta förslag hotar naturen runt sjön, all vidare exploatering i detta känsliga fågelområde måste stoppas. Strandskyddslinjen har mätts fel och skrattnåskolonin måste räddas. Rapporteringar om situationen för sjöfågel överlag är otroligt oroande, varför man bör underlätta för dem att kunna häcka i någorlunda lugn och ro. Utnyttja marken i Råsunda efter rivningen istället, men sälj inte ut Råstasjön som är den enda unika fågelsjö som finns kvar. Anser att Råstasjöns kringområde inte får offras för finansieringen av jättearenan Friends. Hoppas om ytterligare ett förslag om tillbakadragandet av byggplanerna.

Gunilla och Lars Börtas

Vill på detta sätt protestera mot det nya förslaget om att bebyggelsen vid Råstasjön ska omfatta 600-700 bostäder. Gör hela området omkring Råstasjön till ett naturresevat, stoppa all exploatering och rädda skrattnåskolonin.

Britta Calamnius

Bevara fågelparadiset Råstasjön för framtiden.

Anne Casparsson

Planerna bör hävas, med tanke på framtiden och det viktiga djur - och växtliv som finns på platsen, liksom den viktiga naturmiljö den innebär för alla som bor i området. Det är en unik sjö som bör skyddas maximalt. Detta är en plats att värna för våra barn och barnbarn, inte göra kortsiktiga vinster kring.

Bo Casselbrant

Inför förra gången ärendet var upp till behandling skrev undertecknad och uttryckte sin bestörtning över det dåvarande planförslaget. Glädjande nog drogs det tillbaka, men har senare ersatts av ett nytt som enligt min mening är bättre (naturligtvis) men långt ifrån bra. Att över huvud taget upphäva något strandskydd i denna lilla och känsliga miljö är häpnadsväckande. Förra gången skrev undertecknad att enbart bygget av arenan var ett alltför stort intrång i miljön. Sedan dess har ytterligare två höghus börjat byggas mellan arenan och sjön. Redan detta är för mig att gå ännu längre än vad som är acceptabelt. En lokal politiker som var modig nog att dela ut flygblad om en nya planen hävdade att det var nödvändigt att bebygga området. Så vitt undertecknad vet finns det ingen naturlag som gör det nödvändigt. Tvärtom är det naturen som får den stora smällen. Att vi är många motionärer, flanerare och ornitologer som kommer att drabbas av att vårt livsutrymme minskar må vara en bisak, men många av oss har dock rösträtt i kommunen. Hoppas att planerna på ytterligare bebyggelse i området en gång för alltid läggs där de hör hemma - i arkivet.

Cecilia (Claesson)

Rädda Råstasjön.

Simon Cederholm

Anser att byggplanerna kring Råstasjön är vansinnigt. Låt denna oas få förbli som den är och undrar om politiker inser värdet av buffertzoner. Hänvisar till att forskare nyligen kommit på hur viktiga området kring vattendrag är och som är värda att skyddas i skogsbruk/vid skogsavverkning. Man kan inte bygga så nära om området som är kvar emellan ska ha något värde. Livsutrymmet måste vara en viss storlek och vissa miljötyper måste finnas för att viss arter ska kunna ha en livskraftig och hållbar population. Undertecknad är säker på att den "kritiska massan" för flera arter kommer att överträdas, och de kommer inte att överleva här. Staden behöver lungor som dessa för människors hälsa och välbefinnande. Det är sådana här platser som utmärker Stockholm och gör undertecknad stolt att bo i den här, om Råstasjöområdet behålls. Skrota dessa vansinniga byggplaner och glöm inte betydelsen av vattendragen. Gör om beräkningarna för strandskyddet.

Jonas Cederling

Låt denna oas leva orört och fritt i ett redan överexploaterat Solna. Vatten är något värdefullt så låt det vara orört och tänk på att inte bygga för nära. Vi kan aldrig ta tillbaka en natur som människan har varit med att ändra.

Oscar Cederling

Undertecknad har växt upp i Solna och tillbringat otroligt mycket tid vid Råstasjön, med såväl som fotbollsfys, skridskoåkning, fågelskådning och dejter. Råstasjön betyder otroligt mycket för undertecknad och hans vänner.

Linda Cigéhn

Byggplanerna runt Råstasjön måste stoppas. Gör först området till ett naturreservat, sedan kan diskussionerna och eventuellt nya byggplaner tas upp utifrån naturreservatets premisser. Strandskyddet överträds i dagens planer, och syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur – och växtlivet. Friluftslivet runt sjön är en populär plats för Solnaborna. Skrattnåskolonin riskerar att bli en sanitär olägenhet om det byggs bostäder för nära, och att då utrota kolonin kommer att hota andra arter som är beroende av skrattnåsen. Att bygga för nära Råstasjön stör den biologiska miljön på ett negativt sätt och det kan få allvarliga följder på många djur- och växtarter.

Francisco Cuevas

Undertecknad promenerar ofta i parken och det ger stor livskvalitet tack vare mångfalden av fåglar och djur runt Råstasjön. Nu vill Solna kommun bygga 600-700 bostäder runt sjön och för att kunna göra detta gör ni avkall på strandskyddet och det har ni fått avslag på från Länsstyrelsen. Undertecknad är emot till fler bostäder runt Råstasjön.

Karolina Dahl

Undertecknad vill protestera mot förslaget att förstöra Råstasjön genom bebyggelse. Denna lokal är en värdefull hemvist för många skyddsvärda arter, bl.a. de rödlistade brunand och silltrut. Om detta område utrotas så påverkar det den biologiska mångfalden i och med att en viktig spridningskorridor och lokal för många arter försvinner och detta försvagar i sin tur ekosystemet i stort vilket drabbar både djur, växter och människor.

Tore Dahlberg

Låt Råstasjön vara, någon gång måste vi börja förstå att vi inte kan fortsätta exploatera eller störa och förstöra viktig natur. Råstasjön med dess bland annat ovanligare fågelarter bör lämnas ifred. Sjön är nog det ända i Stockholm som skulle kunna få undertecknad att spontant åka dit. Vad ska våra efterlevare säga om vår generation?

Malin Daniels

Protesterar mot byggplanerna och anser att någonting måste få vara heligt. Det kommer att få konsekvenser för djurliv och de boende runt omkring, dra tillbaka byggplanerna.

Nina Danielsson

Motsätter sig planerna på att bygga vid Råstasjön och anser att det är tragiskt att Solnas styrande totalt bortser från de ekologiska och rekreativmässiga värden som kommer gå om intet vid ett bygge. Solna stad är inne på helt fel linje och istället på att satsa på att bli en stad för en hållbar utveckling och framtid så håller man på att göra gigantiska misstag som inte går att återställa senare. Detta är något, som om det genomförs, kommer tittas tillbaka på som ett stort misstag historiskt.

Undertecknad anser att följande punkter är viktiga:

- Respekt för strandskyddet samt naturreservat, som vissa politiker lovat, räcker inte: all bebyggelse i hela området måste stoppas.
- Solna stad har räknat fel när man bedömt strandskyddet, vilket förenklar ytterligare exploatering - därför måste strandskyddet räknas om, så att bl.a. vattdragen också räknas med.

- Skrattmåskolonin måste räddas, inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden.

Shahbaz Dara

Som boende i Solna kommun begär undertecknad att ni stoppar all exploatering av området runt Råstasjön och att området ska deklareraras som naturreservat.

Mohammed Darafarin

Vill inte att ni ska torka ut sjön och bygga bostäder. Nu räcker det.

Susanne Darbring

Stoppa all bebyggelse vid Råstasjön och bevara detta fantastiska naturområde till kommande generationer så att de liksom de som bor och lever där idag får uppleva denna fantastiska natur och miljö. Vi lever i värld där vi ska tänka miljövänligt och bevara vår natur där inte minst ni politiker har ett enormt ansvar. Allt handlar inte pengar. Ta er en rejäl tankeställare och lyssna på vad medborgarna vill. Att respektera strandskyddet och naturreservatet har vissa politiker lovat. Det räcker dock inte, all bebyggelse i hela området ska stoppas. Unika fågelarter och andra djurarter som hotas och höga rekreationsvärden för 10 000-tals besökare minskar markant. Betongstationer och annan mark som redan är "ianspråktagen mark" får inte heller byggas. Mark som är oerhört viktig för att djur och växter ska kunna sprida sig mellan Råstasjön och andra naturområden. Miljökonsekvensbeskrivningen som kommunen har gjort är extremt bristfällig - man har överhuvudtaget inte undersökt några andra organismer än växter och fåglar. Det kan finnas andra naturvärden så inget beslut ska fattas innan en ordentlig miljökonsekvensbeskrivning gjorts med rätt kompetens. Råstasjön är en av landets mest värdefulla fågelsjöar i tätbebyggt område. Ta vara på och bevara detta område med fantastiska naturvärden. Politiker är folkvalda och har ett stort ansvar att ta till vara på medborgarnas vilja och önskan:

- Rör inte Råstasjön med dess områden, upprätthåll strandskyddet.
- Gör Råstasjön med omgivning till ett naturreservat.
- Natur- och rekreationsvärden ska prioriteras.
- Värna barn och ungas rätt till naturområden i sin närmiljö.
- Återställ i möjligaste mån den gröna kilen Järvafältet-Lötsjön-Råstasjön Nationalstadsparken.
- Hela skogsområdet ska bevaras intakt.
- Ingen överhuvudtaget ny bebyggelse utmed Råstasjöns norra och östra sida.
- Solna kommuns planförslag ska avvisas i sin helhet.

Pontus Dejenfelt

Hur kan ni tillåta exploatering av den underbara Råstasjön? Undertecknad kräver att man tänker om och räddar en av Sveriges bästa fågelsjöar från detta. Det talas mycket om Sverige som ett föregångsland inom naturvård internationellt sett, och man håller på att bevisa motsatsen.

Ellinor Delin

Naturupplevelser är mycket viktiga för att människor ska må bra. I tätbebyggda områden är det därför extra viktigt att se till att bevara de få möjligheter till naturkontakt som finns. Råstasjöns naturvärden får inte förstöras av uppförandet av nya bostäder. Finns det ingen annan alternativ byggplats där byggandet skulle påverka naturvärden mindre? Låt Råstasjön få fortsätta att vara en artrik fågelsjö. Låt den få vara en plats dit stadsmänniskor kan komma för att uppleva naturen. Bygg på något mindre känsligt område.

Barbro Törnquist-Dowding

Undrar hur man ens kan tänka på att bygga på Råstasjön. Den borde ju bli naturskyddad istället. Här har generationer av Solnabor lekt och upplevt naturen. Man kan ju inte ens fatta att en sådan idé kunde komma upp och att den idén faktiskt fick det minsta gehör. Lyssna på folket, det finns ingen utom ni små lokalpolitiker som tycker att det finns något positivt i det här, kanske några entreprenörer som kommer att bli ännu rikare än vad de redan är. Vi behöver naturen för att må bra och överleva all annan stress som vi har i livet. Ta inte bort en sådan juvel i en annars exploaterad miljö, låt vår sjö vara kvar. Vad ni planerar är rena katastrofen, sluta.

Lena Dåverstrand

Det är många som oroas av planerna på att punktera Solnas gröna lungor, särskilt det naturvärdesunika området kring Råstasjön med alla sina ovanliga och vanliga arter av fåglar, smådjur och växter. Protesterna mot detaljplanen är inte något nytt, och på Solna stad känner ni redan mer än väl till de många tunga argument som finns mot att göra om denna dyrbara natur till ännu ett dyrt bostadsområde. Antalet planerade bostäder på platsen är inte viktigt, det viktiga är att området inte bebyggs mer överhuvudtaget. När man begår misstag kan man inse det efteråt och i många fall rätta till det man har gjort fel, men detta gäller dock inte om man förstör natur med ekosystem som har utvecklats på en plats under lång tid. När den är borta så är den borta och människor kan inte bygga upp den igen. Formuleringar som att syftet med det upphävda strandskyddet är att "säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreationsområdet vid Råstasjön" är förstås struntprat eftersom ett bebyggt område inte alls skulle ha kvar de rekreativvärden som nuvarande naturliga miljö har. Tillgängligheten är inte heller ett problem idag. Respektera Solnabornas vilja att ha kvar Råstasjön som en grön oas med hela dess mångfald av djurliv. Undertecknad vill inte ha någon som helst mer bebyggelse runt sjön. Följ även WWF:s rekommendation att Råstasjön blir naturreservat. Vi måste värna och ta hand om det lilla gröna vi har kvar i Solna så att även kommande generationer kan uppleva och ta del av den underbara känslan att se alla djur. Det är ett mycket viktigt och kärt område och vi vill ha det kvar intakt! Det räcker nu, Förstör inte Råstasjön mot bättre vetande.

Inger Edelfeldt

Vill rädda Råstasjön.

- Respekt för strandskyddet samt naturreservat, som vissa politiker lovat, räcker inte: all bebyggelse i hela området måste stoppas.
- Solna stad har räknat fel när man bedömt strandskyddet, vilket förenklar ytterligare exploatering - därför måste strandskyddet räknas om, så att bl a vattendragen också räknas med.
- Skrattnåskolonin, som riskerar att bli en "sanitär olägenhet" om bostäder byggs i närheten och därför förstörs, måste räddas, inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden.

Daniel Edelsvärd (två yttranden)

Rädda Råstasjön. All exploatering av Råstasjön måste stoppas. Ni har mätt strandskyddslinjen fel. Detta måste göras rätt på ett demokratiskt sätt. Lyssna på de som valt att ni ska få bestämmandemakt.

Susanne Nord Edorson

Vill återigen protestera mot byggplanerna vid Råstasjön, Solnas enda sjö med rikt djurliv. Anser att strandskyddslinjer har mätts felaktigt och att skrattnåskolonin

måste räddas liksom fågellivet i stort. Värna om den lilla natur som finns kvar och om rekreativmiljö för Solnabor med omnejd. Värna om djurlivet. Hänvisar sedan till sitt yttrande efter samrådet.

Peter Edlund

Vill framföra sin protest mot nybyggnadsplanen vid Råstasjön. Exploateringen av området med nybyggnad måste stoppas då det skulle ha en stor negativ inverkan på fågellivet och inskränkning för allmänheten. Området är mycket populärt för rekreation.

Sverker Edqvist

Har bott här i Solna sedan 1989 och har älskat Solna av alla tänkbara orsaker, nära till Stockholm/Sundbyberg, mycket grönområden, nära till Ulvsundasjön o.s.v. Så har vi Sveriges pärla: Råstasjön. Där promenerar undertecknad med sambo så ofta de kan. En underbar miljö. Arenan är byggd, tyvärr. Redan det är för mycket, men förstör inte mer. Låt bli att bygga bostäder som planerat. Rör inte en buske av det som finns idag. Ni behöver inte skämmas för att ge efter för opinionen.

Daniel Edström

Som Råsundabo är undertecknad med familj djupt oroade över den tänkta exploateringen av marken runt Råstasjön. Det enda denna lilla oas i allt mer förtätat Solna skall utnyttjas till är för fritidsändamål och naturupplevelser, precis som sker idag. Snälla, exploatera inte denna gröna och våta lunga i området i er iver att få in skatteunderlag till nackdel för människorna som redan bor här och naturligtvis fågellivet mm. Arenabygget mm har gjort tillräcklig skada i området. Politiker, lyssna på era väljare, annars kommer de inte att lyssna på er.

Birgitta Ehlin

Undertecknad bor inte ens i Solna men har ändå förstått, via flera som gör det, vilket misstag ni gör om ni tillåter bebyggelse i den underbara naturen kring Råstasjön. Tänk om och tänk rätt.

Bo Ehnmark

Vill att Råstasjön bevaras för framtiden. Denna unika miljö har skänkt undertecknad glädje sedan barnsben och har idag barnbarn som uppskattar promenader runt sjön med unikt fågelliv. Låt det så förbli.

Eivor (två yttranden)

Rädda Råstasjön och dess område. Fåglarna bygger sina bon nu och ska snart häcka. Råstaparken betyder så mycket för många.

Kerstin Ek

Undertecknad med familj protesterar mot alla tankar på mera byggen vid Råstasjön. Boende i närheten av sjön inser att det behövs mer mark för återhämtning i dagens stressiga samhälle, här samsas hundägare med motionärer och personer som vill kunna ta en promenad. Det finns också ett rikt djurliv om nu inte Solna endast vill bli känt för sina råttor. Vad många uppskattar med Solna är småstadskänslan runt Råsunda med äldre fina byggnader vi är också många som inte vill ha fler köpcenter som the Mall och höghus som inte passar in i omgivningen. Det är dags att stanna upp med exploateringen av varje liten grön plätt, tänk på att dessa kan vara värda guld i framtiden.

Gunder Eliasson och Kristina Jonsson

Undertecknade kräver att bebyggelsen vid Råstasjön stoppas och all exploatering stoppas, strandskyddslinjen har mätts fel och skrattnåskolonin måste räddas.

Olof Eliasson

Överklagar härmed bebyggelse enligt rubricerad detaljplan. Bebyggelse skulle innebära att unika naturkänsliga naturvärden blir förstörda. Dessutom skulle bebyggelsen försämra en redan katastrofal luftmiljö inom Råsunda. Genomfartstrafik och arbetsplatstrafik är vid all jämförelse rekordstor och luftföroreningar Nx halter och partikelhalter innebär alarmerande negativ hälsopåverkan för innevånarna. Gränsvärden för Nx timmedelvärden överskrids redan vid högttrafik. Att då med berätt mod ytterligare försämra luftmiljön för boende är synnerligen hänsynslöst. Det finns ingen konsekvensanalys gjord med utgångspunkt från den redan katastrofala luftmiljön inom Råsunda. All ytterligare försämring av luftmiljön ger en marginaleffekt som inleds när gränsvärden redan är överskridna.

Ragnar och Marit Eliasson

Undrar om inte Solna är färdigexploaterat snart och att Friends Arena och Arenastaden tar priset. Undertecknade tycker att det räcker nu. Den tunna ridå av natur som finns kvar runt Råstasjön behövs för att djurlivet; t ex skrattnåskolonin skall kunna räddas. Enligt uppgift är strandskyddslinjen felmätt.

Elisabet

Protesterar högljutt mot planerna om att förstöra vår sjö. Politiker är valda av folket och ska inte göra tvärtom mot vad 16 000 medborgare önskar.

Mia Elisdotter (två yttranden)

Vill protestera mot planerna att bygga runt Råstasjön, det räcker med Friends Arena och att det fortfarande ser ut som skit rent ut sagt runt omkring där. För det andra verkar strandskyddslinjen vara fel mätt. För det tredje, alla djur som trots Friendsbygget fortfarande är kvar. För det fjärde, hur är det med miljögifterna och nedsmutsningen från de gamla järnvägsspåren?

Leif Eloffsson

De omarbetade byggplanerna utgör ett allvarligt hot mot djurlivet runt Råstasjön. Dels för att den begränsade totala ytan utgör en biologisk helhet där varje del utgör en förutsättning för en eller flera växt- och djurarter, dels kommer en ny boendemiljö att ställa krav på ytterligare påverkan, t ex skyddsåtgärder för barn i det vattennära läget, minskat ljud från mäsarna och lekytor. Solna kommun har redan gjort upprepade planeringsmissar i frågor gällande arenabygget, undertecknad anser därför att man bör avsluta all planering av fortsatt exploatering i området vid Råstasjön. Gör tillsammans med Sundbyberg ett skyddat område av både Råstasjön och Lötsjön.

Felix Enderborg

Rädda Råstasjön.

Ingrid Engarås

Anser att byggnadsplaner runt Råstasjön i Solna inte är en bra idé. I ett växande Stockholm behövs närnatur som Råstasjön mer än någonsin. Dels med tanke på det sällsynt rika fågellivet i och omkring sjön, men också med tanke på närhetsprincipen för skolbarn, äldre och barnfamiljer. Att utan längre transport på ett enkelt sätt komma ut i naturen är en stor vinst för folkhälsan och välbefinnandet för boende i

Solna och Stockholm. Råstasjön ger en unik möjlighet för många att kunna lära sig om arter och ekologiska kretslopp. Bygg gärna hus, men inte just vid kanten av denna oersättliga fågelsjö.

Kristina Engström

Anser att vi våra sjöar ska bevaras som de är. Ingen ny bebyggelse passar runt Råstasjön. Solnaborna behöver tillgång till naturen som finns runt sjöarna, skada inte det fantastiska som finns och bygg inte överhuvudtaget i närheten av sjöarna. Solna har expanderat enormt i allt byggandet och det räcker så. All exploatering runt sjöarna måste stoppas. Fågellivet är viktigt för människor och det får inte skadas.

Ulrika Engström och Åsa Rundlöf

Undertecknade protesterar mot det nya förslaget. All exploatering måste stoppas, strandskyddslinjen har mätts fel och skrattnåskolonin måste räddas. Låt alla medborgare använda Råstasjön som rekreation och för naturupplevelse. Gör en "central park" runt Råstasjön och Lötsjön.

Elisabeth Enmark

Rädda vår vackra sjö med ett fantastiskt fågelliv, vacker natur, speciellt på våren med alla blommor, och ett underbart rekreationsområde för nutidens människor. Solna ska inte bara vara en företagsvänlig kommun utan i första hand en människovänlig kommun.

Henrik Ericsson

Som naturvän är undertecknad uppriktigt oroad över Solna kommuns plan. Råstasjön är utsedd av WWF som den mest skyddsvärda naturplatsen i Stockholms Län och hem till arter såsom brunand, talticka och näktergal. Idén på att göra sjön plus strandskyddat område till naturreservat och bygga utanför strandskyddsområdet är inte tillräckligt eftersom det utanför strandskyddet finns skog som är nödvändig för andra rödlistade arter såsom mindre hackspett. För att dessa nationella värden inte ska gå förlorade så yrkar undertecknad på att Råstasjön med omgivande skog görs till naturreservat och att detaljplanen som berör det området inte antas.

Alexander Eriksson

Fåglar och fiskar som lever i och runt Råstasjön, samt fågelskådare och andra som vill ha Råstasjön som ett rekreationsområde kommer att drabbas av byggplanerna. Om man bygger enligt planerna kommer viktig natur och det viktiga strandskyddet att rivs upp. All bebyggelse måste stoppas. Något som måste räknas med i byggplanerna är vattendragen som utgör en viktig del av naturen i området. Skrattnåskolonin riskerar att bli en sanitär olägenhet när bostäderna byggs, dessa skyddar även andra sjölevande arter däribland den hotade brunanden. Hoppas på att planerna läggs på is.

Bo Eriksson

Låt bli att bygga bort naturen runt sjön, skrota planerna. Framtida generationer vill också ha fin och intressant natur på nära håll. De ska inte behöva åka till Hjälstaviken eller Angarnsjöängen för att se den här typen av natur. När temperaturen stiger pga. att politikerna inte kan förmå sig att göra tillräckliga insatser mot växthuseffekten, kommer ni att behöva stora grönytor som håller ner temperaturen även i den närliggande "stenstaden".

Charlotte Eriksson

Protesterar mot kommunens planer att bygga vid Råstasjön. Sjön måste bevaras för fågel- och naturlivet. Strandskyddet ska respekteras och all bebyggelse i området stoppas. Solna kommun måste räkna om strandskyddet så att vattendragen också räknas med. Skrattmåskolonin måste räddas så att andra fåglar skyddas, t ex brunanden. Vattenrallen, gärdsmygen och hägrarna måste få fortsätta att ha kvar sin sjö. Det får inte några klåfingriga politiker i Solna kommun förstöra för alla.

Dessi Eriksson

Undertecknad med hundar går regelbundet runt Råstasjön, det är ett underbart strövområde som borde få finnas kvar. Det ska inte behöva byggas hus där, låt naturen få vara ifred. Många andra älskar också detta område och vill inte ha det förstört. Det finns så många andra ställen som man kan bygga på istället. Undrar hur ni tänker egentligen, snart kommer vi inte ha några naturområden kvar. Många barnfamiljer, motionärer, pensionärer, nykära, hundägare, dagisgrupper, idrottsföreningar m.fl. går varje dag runt detta område. Vi vill inte att den ska försvinna. Har man börjat bygga ett hus, blir det lätt att man börjar bygga flera hus och snart finns det inget naturområde kvar för oss och våra vilda djur. Ska Solna bli det nya Hebei i Kina? Men om ni frågar Solna- och Sundbybergsbor så vill de stoppa all exploatering.

Eva Eriksson

Protesterar mot det nya förslaget gällande Råstasjön. All exploatering måste stoppas, strandskyddslinjen har mätts fel och skrattmåskolonin måste räddas.

Mikael Eriksson

Motsätter sig all ytterligare byggnation kring Råstasjön. Tycker det är fel att stjäla Solna kommuns få oersättliga naturvärden för att bekosta kommunpamparnas lekstuga med byggföretagen. Att sedan ta pengar från kulturen (Solna Kulturskola) för att finansiera loger på Friends arena visar på en narcissistisk hybris som med säkerhet kommer att straffa sig i höstens val.

Sofia Eriksson

Råstasjön är en av Sveriges allra artrikaste fågelsjöar i tätbebyggt område. Förslaget om att bygga bostäder vid sjön skulle förstöra sjöns höga naturvärden. T ex skulle vattenrallarna kanske försvinna och den hotade mindre hackspetten och brunanden likaså. Vill uppmärksamma tre saker lite extra:

1. Respekt för strandskyddet samt naturreservat, som vissa politiker lovat räck-er inte. All bebyggelse i hela området måste stoppas.
2. Solna stad har räknat fel när man bedömt strandskyddet, vilket förenklar ytterligare exploatering. Det måste räknas om så att bl a vattendragen också räknas med.
3. Skrattmåskolonin, som riskerar att blir en "sanitär olägenhet" om bostäder byggs i närheten och därför förstöras, måste räddas. Inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden.

Gör om, gör rätt.

Yvonne Eriksson

Protesterar mot det nya förslaget. Det finns så få grönområden kvar i Solna så rädda Råstasjön med tillhörande fågelliv. Solna börjar tappa sin charm och börjar Råstasjön bebyggas finns det snart inget naturreservat kvar. Området är också viktigt för naturupplevelse och rekreation. Anser att man bör tänka mer på våra barn och miljö. Lägga mer pengar på barnen i skolan och som behöver mer stöd.

Madeleine Ewerlund

Rädda Råstasjön och sluta exploatera bort den natur och det djurliv vi har kvar runt Stockholm för kommande generationer. Visst behövs bostäder, men alla människor behöver inte bo nära en storstad. Nu får det faktiskt vara nog.

Ivana Rodriguez Ewerlöf

Råstasjön är en av Sveriges artrikaste fågelsjöar i tätbebyggt område, låt oss behålla det så. Att bygga 600 nya bostäder intill skulle kunna vara förödande för sjön och vi kan inte låta detta ske. Strandskyddet måste respekteras och all bebyggelse i hela området måste hindras. Eftersom Solna stad har räknat fel vad gäller strandskyddet måste det räknas om, med vattendrag i beräkningen. Vi måste rädda Råstasjön innan det är försent och undertecknad hoppas att ni lyssnar på oss som vet hur viktig denna sjö är för miljön i området. Exploatera inte området ytterligare.

Elisabet Falk

Som en natur- och fågelvän motsätter sig undertecknad förslaget på bebyggelse vid Råstasjön, även i den nedbantade versionen. All bebyggelse bör stoppas.

Fang

Protesterar mot det nya förslaget på bebyggelse vid Råstasjön. All exploatering måste stoppas och skrattnåskolonin måste räddas.

Sylvie och Mats Farell

Protesterar mot det nya förslaget på bebyggelse vid Råstasjön, vilket skulle ha förödande konsekvenser för natur- och djurlivet runt sjön. De vill at all exploatering ska stoppas.

Fredrik Feurst

Med anledning av byggplanerna vid Råstasjön vill undertecknad som medborgare framföra sin starka önskan att kommunen avstår från exploatering. De få kvarvarande grönområdena är väldigt viktiga för rekreation för de som bor i staden. De ska ju inte bara bo och jobba, de ska leva också. Råstasjön med sitt rika fågelliv är något vi ska vara mycket rädda om.

Lotta Fjelkegård

Som relativt nyinflyttad solnabo och med arbetsplats i Arenastaden har undertecknad haft stor glädje av den vackra naturen kring Råstasjön. Det är inte en nyhet för er att Solna är en kommun där också vi boende utan bil enkelt kan komma ut i naturen. Goda promenadmöjligheter i omväxlande och vacker närmiljö ger förhoppningsvis inte bara friskare, utan också gladare, kommuninvånare som bor kvar länge för att vi trivs. En värdefull fågelsjö med många rara arter är hotad. Hoppas därför verkligen att ni inte går vidare med planerna om att bebygga den unika miljön vid Råstasjön och därmed också för all framtid totalt förstöra de ekologiska värden som finns här. Ber också att strandskyddet räknas om så att det inkluderar vattendragen. Detta så att det blir korrekt och inte öppnar för beslut fattade på felaktiga grunder. Skall man vara krass och prata ekonomi är värdet av de ekologiska tjänsterna högt. Pollinerande insekter, rovinsekter och fladdermöss som äter skadedjur, grönytor som binder vatten vid regn och förhindrar eller lindrar översvämningar, gröna växter som renar luften är bara ett fåtal exempel. Ber er tänka om och inte bebygga området.

Ann-Marie Beckman-Forsberg

Rädda Råstasjön, ingen byggnation överhuvudtaget. Miljön, naturen och fågel-och växtliv är alldeles för värdefullt för att byggas bort. Detta är värdefull rekreationsområde för Solna och Sundbybergs innevånare, bygg inte bort den utan bevara den i sin helhet. Undertecknad värnar om de små oaser som finns kvar i en stad som annars är helt kringbyggd av bostäder, vägar och trafikleder.

Arja Fox

Råstasjön måste räddas. Bygg inte vid Råstasjön.

Ewa Franzén

Anser att det är mycket upprörande att det finns ett förslag om att bygga intill Råstasjön, politikerna i Solna visar prov på att inte respektera strandskyddet om detta blir verklighet. Området är väl ett naturreservat. Råstasjön är viktig för väldigt många och ett "levande område för idrottslag, hundägare och "flanerare". Låt det fortsätta vara det. Ber om att man tänker om och respekterar både strandskydd och folkets önskan om ett orört område intill Råstasjön.

Ann-Sofie Friberg

Hur kan ni politiker i Solna vara så ur bota dumma så ni kan planera ett bygge som kommer förstöra ett naturområde som Råstasjön med all den artrikedom som är unik. Antar att ingen av er överhuvudtaget satt er fot på denna plats eftersom ni kan komma på något så fruktansvärt. Räcker det inte med hela Arena staden som redan förstört det lilla av natur som finns kvar i Solna. Varför fortsätta förstöra och ta död på det rika fågel och djur liv som finns runt sjön.

Lars Friberg

Motsätter sig all form av nybyggnation kring Råstasjön. Undertecknad har valt att bosätta sig i området bl.a. för möjligheten till rekreation och friluftsliv, inte för en urban miljö. Undrar vidare vad det är som driver politikerna att bebygga varenda liten grön plätt. Det räcker nu!

Åke Frisk

Protesterar mot det nya förslaget omfattande 600-700 bostäder vidare önskas att all exploatering stoppas strandskyddslinjen har mätts fel och skrattnåskolonin måste räddas. Förstör ej Solna.

Ulla-Britt och Åke Frisk

Motsätter sig ytterligare intrång med bostäder och lokaler i den unika miljön vid Råstasjön.

Susanne Frister

Njuter nästan dagligen av naturen och mångfalden av fågelarter och andra djur vid Råstasjön. Det är en ovärderlig sjö som nu hotas av byggnation. Hoppas på att politikerna kan ändra åsikt och pausa byggandet tills bättre plats bestämts. Behåll vår värdighet till en natur som försvinner mer och mer.

Susanne Frister, Ulf Torstenson, Helene Don Lind, Martin Bliman, Dani Lind, Ben Lind, Isac Lind, Netta Frister Aaron, Bosse Johansson, Elias Aaron Johansson, Bruno Frister, Eva Grossman, David Grossman, Perry Mankowitz, Hanna Grandert, Tina Carlsson, Carina Araya, Anne Lundahl, Lennart Kerbel, Camilla Kerbel och Louise Mankowitz

1. Respekt för strandskyddet eller att ett naturreservat skapas hjälper inte för att bibehålla naturens mångfald vid Råstasjön såsom många olika fågelarter, rådjur, räv, lodjur och blommor. Den enda hjälpen är att ej bygga all vid sjön.
2. Strandskyddet är felberäknat, vattendragen ska räknas med.
3. Skrattmåskolonin måste räddas. Den räddar i sin tur t ex den hotade brunanden som finns i sjön. Skrattmåskolonin riskerar att bli en "sanitär olägenhet" om det finns bostäder i sjöns närhet.

Gunnel Fristål

Är emot planerna då det är en för fin fauna för djur, fåglar och kryp. Det är en sensation i storstaden, som Solna ska ta vara på som en förebild för andra kommuner.

Elisabeth Frändberg

Undertecknad protesterar mot förslaget om bebyggelse vid Råstasjön. Förslag till all bebyggelse inom det som i ÖP 2007 är markerat som natur och rekreationsområde inkräktar på undertecknads behov av friluftsmål. I detta ingår bevarande av skrattmåskolonin och att kommunen inte mäter fel när den fastställer strandlinjen.

Losita Garcia

Det finns det som inte går att riva och bygga nytt. Råstasjön är en sådan sak. Under många år bodde undertecknad nära, joggade runt den, spelade fotboll vid den, gick och tittade på fåglarna och kopplade av. Att se vatten är lugnande. Undertecknad vill att folk ska kunna göra det i framtiden också, bevara hela sjön till eftervärlden.

Lotta Gassberger

Protesterar mot förslaget, inga bostäder (inte ens 600-700) ska förstöra den lilla lunga vi har i Råsunda. Detta unika fågelliv som är dokumenterat och t o m WWF har haft ögonen på Råstasjön och utsett den till den mest skyddsvärda naturplatsen i hela Stockholms län. Räcker det inte med all mänsklig rörelse som kommer att bli uppe vid arenan när Mall of Scandinavia och andra påbörjade byggnader står klara? Bygg inte vid Råstasjön och låt kommande generationer få njuta av denna unika miljö. Är det politiker eller byggbolag som styr kommunen?

Glenn

Hur mycket nyproduktion av bostäder har det varit i Solna sedan t ex 1990, och hur mycket planeras i närmaste tiden? Hagastaden, Järvastaden, Arenastaden, Frösunda, Pampas, utefter Solnavägen, Råsunda-arenan och påbyggnader på taken av befintliga hus. Det börjar väl bli dubbelt så många bostäder som 1980, därför "behöver"/måste vi inte förstöra den lilla Råstasjön. Det är väl en nyproduktion på närmare 50 000 bostäder. Hur många tätorter i Sverige är på över 50 000 i folkmängd. Det finns väl hela kommuner som är mindre. Som en sidofråga undrar undertecknad om man hinner den övriga byggnationen med (skolor, äldreomsorg, sjukvård)? Eller "räknar", bara politikerna på "skatte-intäkter"?

Sofia Gogolos

Respekt för strandskyddet samt naturreservat räcker inte. All bebyggelse i hela området borde stoppas. Solna stad har räknat fel när man bedömt strandskyddet, vilket förenklar ytterligare exploatering. Därför måste strandskyddet räknas om, så att bl.a. vattendragen också räknas med. Skrattmåskolonin, som riskerar att bli en "sanitär olägenhet" om bostäder byggs i närheten och därför förstöras, borde räddas, inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden.

Olof Granberg

Är solnabo och tillbringar ofta tid vid Råstasjön. Anser att inga byggnader bör uppföras i området kring Råstasjön då det kommer störa både promenadstråk och även det rika fågelliv som finns där.

Johanna, Sean, Sam och Olivia Grant

Råstasjöns vackra naturområde var en av de anledningarna som gjorde att undertecknad bosatte sig i Råsunda 2008 och bildade familj. Idag är de där med sina barn och matar fåglar, fotar, motionerar och promenerar, i alla årstider. De motsätter sig starkt all vidare slags exploatering och bebyggelse närheten av Råstasjön, nu och i framtiden och önskar att Solna kommun låter de starka djur- och naturvärdena få vara.

Julius Grantén

Har tagit del av planerna för att bebygga Råstasjön och tycker att det är en dålig idé och vill härmed protestera. Sjön med omkringliggande områden är i stort sett unik i Sverige, med så pass orörd natur mitt i tät bebyggelse. Därtill är den hemvist för många olika arter, en del t.o.m. så ovanliga att de hamnat på rödlistan. WWF har också utsett Råstasjön till den plats som är mest skyddsvärd i hela Stockholms län. Många använder området till friluftsliv och rekreation, dessa möjligheter kommer till stora delar att försvinna om området exploateras. Undertecknad föreslår att Solna stad åker på studiebesök för att se de stora mängderna människor som rör sig i området. Det räcker inte att respektera strandskyddet, hela området behöver skyddas från exploatering. Solna stad har vidare bedömt strandskyddet fel på ett sett som förenklar exploatering - strandskyddet måste räknas om så att det innefattar vattendragen i området, m.m. Det finns i dagsläget en stor skrattmåskoloni i sjön som löper stor risk att betecknas som "sanitär olägenhet" om byggnadsplanerna går i verket. Den är oerhört viktig för andra, ovanligare arter, bl.a. för brunand, som är rödlistad och hotad, varför det absolut inte får ske.

Hans Gösta Groth

Med anledning av byggnader vid Råstasjön, så hoppas undertecknad ni följer strandskyddets alla viktiga regler, som gynnar djur, natur och människor. Det är god PR för Solna.

Susanne Gruen

Protesterar mot det nya förslaget på ny bebyggelse vid Råstasjön och betonar att all exploatering måste stoppas, att strandskyddslinjen mätts fel och att skrattmåskolonin måste räddas. Ta ert förnuft till fånga.

Louise Grundeus

Man nyskapar inte en naturlig vacker artrik sjö. Man vårdar och skyddar dessa värden för framtida generationer. Rädda allas vår Råstasjön.

Petra Gunnmo

Protesterar mot planerna att bygga kring Råstasjön.

Jan-Olof Gustafsson

Vill härmed protestera mot all planerad bebyggelse vid Råstasjöns strand. Det är ett stort hot och kränkning mot växtliv, fågelliv och kreation för oss boende i Solna/Sundbyberg.

Kerstin Gustafsson

Rädda Råstasjön och lyssna till folkopinionen. Kom ihåg att det är val i höst, och att ni sitter löst.

Max Gustafsson

Nej till förstörelsen av Råstasjön. Det är jäkligt kortsiktigt och dumt och undertecknad vill inte veta av det.

Cecilia Hage

Som uppväxt i Solna motsätter sig undertecknad all bebyggelse kring vår unika sjö, Råstasjön och instämmer till fulla med nätverket "Rädda Råstasjöns" ståndpunkter.

Elias Haglund

Vill invända mot bygget vid Råstasjön och för att rädda en utav Sveriges finaste fågelsjöar och vill inte känna ångest över att den biologiska mångfalden minskar. Solna stad har räknat fel när man bedömt strandskyddet, vilket förenklar ytterligare exploatering, därför måste strandskyddet räknas om, så att bl.a. vattendragen också räknas med. Skrattnåskolonin riskerar att bli en "sanitär olägenhet" om bostäder byggs i närheten och därför kan den förstöras. Den måste räddas, inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden. Sammanfattningsvis räcker det inte med respekt för strandskyddet samt naturreservat, som vissa politiker lovat: all bebyggelse i hela området måste stoppas.

Jan Hagman

Protesterar mot all slags exploatering och bebyggelse runt Råstasjön. WWF har utsett Råstasjön till Stockholms läns pärla med starkt behov av bättre skydd. Att då göra tvärtom och till och med planera bebyggelse innanför strandskyddat område är ju förstås helt tokigt. Arbeta istället vidare med planerna att göra Råstasjön till ett naturreservat och lyft fram Råstasjön som den unika biotop den är och som vi i Solna skall vara stolta över.

Jan Hakansson

All exploatering måste stoppas.

Filip Hallbäck

Tycker att man ska låta bli att bygga bostäder vid Råstasjön då det i praktiken innebär miljöförstöring i de fina områdena. Politiker har lovat att respektera strandskyddet och naturreservatet i Råstasjön, en av Stockholms finaste fågelsjöar. Solna stad har dessutom räknat fel när man bedömt strandskyddet vilket förenklar ytterligare exploatering. Det måste räknas om så att bland annat vattendragen också räknas med. Det finns många andra skäl, men budskapet är detsamma: låt bli Råstasjön. Hållbarhet måste vara nyckelordet i bostads- och stadsplaneringen och den lyser med sin frånvaro här.

Staffan Halldin

Anser att det nya förslaget är mindre förödande, men fortfarande planerar man dock för stora ingrepp i naturområdet och även det reviderade förslaget skadar stora och viktiga natur- och rekreationsvärden irreversibelt. Det bevarar heller inte de unika naturvärdena, som inte minst WWF:s utmärkelse av Råstasjön till "en svensk pärla" belyst, vilket innebär hela Stockholmsregionens mest skyddsvärda naturområde år 2013. Bara den utmärkelsen borde innebära att hela området bevaras intakt. Alla fyra biotoper är beroende av varandra och en störning i någon del får stora conse-

kvenser på hela området. Inte minst för de över 30 000 människor som regelbundet året runt nyttjar området för rekreation, där den vilda naturen med lummig grönska, rika växt- och djurlivet, fågelsången, syrerika klimatet, rena luften m.fl. ovärderliga värden som till stor del irreversibelt kommer försvinna, även med det nya förslaget. Det är mycket allvarligt och negativt att man tom planerar att bygga inom strandskyddat område, vilket inte kan accepteras i detta fall, när det påverkar natur- och rekreationsvärdena allt för mycket. Att flytta skrattnåskolonin är fullständigt oacceptabelt, liksom den betydliga exploatering som planeras nordöst och öster om Råstasjön. Även de lekplatser och andra anläggningar på norra sidan, delvis inom strandskyddet, är betydande ingrepp i naturmiljön och kan med fördel istället anläggas på redan exploaterad mark. Byggarbetena kommer också få gifter att frigöras från arken, liksom påverka vattenflöden negativt. Dessutom kommer belastningen och störningarna i området bli mycket stora under byggtiden på minst 5 år, där stora värden riskerar att försvinna innan det är färdigbyggt. För Solnas attraktionskraft och långsiktiga ekonomi tjänar Sona på att bevara det unika naturområdet Råstasjön intakt. Det finns alternativa platser för dessa bostäder.

Ewa Halt

Ni får inte bygga där, usch.

Johanna Jussila Hammes

Solnas planer på att bygga hus vid Råstasjön skulle inte bara förstöra naturvärden på området, men även inverka negativt på friluftslivet runt sjön. Undertecknad undrar hur Solna stad planerar transportbehovet till området - det finns inga beslut om att förlänga tunnelbanan till området, busstransporter till tusentals människor fungerar/räcker inte till, och Solna station har inte heller kapacitet. Det enda alternativet till de framtida boende skulle alltså vara att ta egen bil, vilket inte bara bidrar till kraftigt ökad trängsel i Solna och Sundbyberg men även till ökade utsläpp av klimatgaser och andra luftföroreningar. Undertecknad vill därför föreslå att Solna stad i framtiden planerar sina nybyggen till områden med mindre natur- och rekreationsvärde, och till områden med fungerande persontransporter.

Erik Hansson

Motsätter sig planerna på byggande intill Råstasjön. Sjön ger tusentals människor fina naturupplevelser varje år och är känt över hela Sverige som fågelsjö. Råstasjön och Solna förtjänar ett bättre öde än att få sin natur exploaterad.

Verner Hedenblad

Tycker att man inte ska lyssna på den högljudda NIMBY-minoriteten. Bostäder vid Råstasjön skulle öka dess kvalitéer och vara ett fantastiskt tillskott till Solnas bostadsutbud, om det byggs som tät stad med butiker i bottenplan. Anser vidare att det nya förslaget är bättre än inget, men har för lågt utnyttjande. Nästan alla vill att ni bygger där, det är bara så att positiva sällan orkar höra av sig.

Birgitta Hedenstrand

Motsätter sig all slags exploatering och bebyggelse i, på och runt Råstasjön. En av Sveriges allra artrikaste fågelsjöar i tätbebyggt område är nu hotat på grund av hot från bostadsbyggen. Undertecknad vill att Råstasjön ska bli ett naturreservat. Det räcker inte att det finns strandskydd, allt runt Råstasjön ska vara orörd av byggplaner. Tack för visad hänsyn till en unik plats som är skapt naturligt för djur och natur. Låt den vara så.

Katarzyna Hedlund

Promenerar dagligen vid Råstasjön och ser med sorg på byggplanerna. En stor stadsdel håller på att växa fram vid Råstasjön och ännu mer planeras. Redan nu naggas området i kanten. Träd huggs ner. Baracker byggs innanför strandskyddat område. Nisses stig har huggits igenom växtligheten. Den är nu polisanmäld, eftersom den har anlagts utan tillstånd. Trädlinjen glesnar, jämför med hur det var bara för två-tre år sedan. Fågellivet tar skada p.g.a. ogenomtänkta åtgärder från kommunens sida eller p.g.a. att man låter bli att åtgärda. Ingen ansvarig verkar ha koll på vattennivån i sjön – den höjs när fåglarna häckar vid vattenbrynet och dränker deras bon. Propellern som skulle arbeta under vintern och ombesörja att det fanns ett område med öppet vatten även när sjön är isbelagt, gick sönder under vintern och lagades först under våren när det redan var isfritt och propellern inte längre fyller någon funktion. Man underlåter att hugga ner vassen på skratmåsarnas ö, för att de inte skall bosätta sig där och i längden försvinna. Allt detta ser undertecknad som medvetna steg i riktning att minska Råstasjöns naturvärde, att medvetet skada naturen så att ingen om några år kan åberopa sjöns höga naturvärden när det byggs för fullt. Det är fruktansvärt vad som händer, och så uppfattas det av många med mig. Politiker och tjänstemän, skada inte Solnas natur, vi har så lite av det och det lilla vi har vill ni ta bort från oss. Säg inte att ni bebygger området för att "främja utveckling" eller att "säkerställa tillgång till området". Sådan "utveckling" vill vi inte ha, det är ingen utveckling, det är förstörelse. Människor behöver mer än betong där de bor. De behöver naturens läkande kraft. Alla har inte råd att skaffa sig ett sommarställe, alla har inte tid att stå i timslånga bilköer när man skall åka till landet på fredag och komma tillbaka på söndag. Vi som bor i Solna behöver parker på gångavstånd, parker som man är rädd om, som man inte låter förfalla, och vars yta inte minskar för varje år som går. Politiker ska verka för medborgarnas bästa. Men i det här fallet, genom att sälja ut delar av ett värdefullt naturområde för att bebyggas, för att beskära så att mindre och mindre blir kvar, har de åsidosatt folkets intressen på ett allvarligt sätt. Bygg inte vid Råstasjön.

Rolf Hedlund

Motsätter sig all exploatering och bebyggelse runt Råstasjön. Sjön borde bli ett naturreservat, då det är en mycket artrik fågelsjö, att det finns strandskydd räcker inte. Inget skall byggas runt Råstasjön.

Sofia Hedlund

Vill protestera mot byggnationsplanerna vid Råstasjön. Strandskyddet, fåglar och naturen måste bevaras. Det är mycket pga. den fina miljö som undertecknad bor i Solna.

Claes Hedström

Planerna på byggnation i närheten av Råstasjön måste omedelbart upphöra. Råstasjön med närliggande naturområden måste bevaras i sin helhet. All byggnation är helt oacceptabel. Dessutom måste miljökonsekvensbeskrivningen göras om, så att fler organismer än fåglar, växter och en svamp nämns.

Lena Hellmér

Protesterar mot all exploatering vid Råstasjön.

Gunnar Hellström

Sprang terrängloppet "Två Sjöar Runt" 30 år i rad mellan 1972 och 2002 och vet vilken "grön lunga" detta är både för Solna och Sundbyberg. Hitta en annan plats för bostäder än vid Råstasjön.

Henrih1985@gmail.com

Det är många som oroas av planerna på att punktera Solnas gröna lungor, särskilt det naturvärdesunika området kring Råstasjön med alla sina ovanliga och vanliga arter av fåglar, smådjur och växter. Protesterna mot detaljplanen är inte något nytt, och på Solna stad känner ni redan mer än väl till de många tunga argument som finns mot att göra om denna dyrbara natur till ännu ett dyrt bostadsområde. Antalet planerade bostäder på platsen är inte viktigt - det viktiga är att området inte bebyggs mer över huvud taget, d.v.s. får sina naturvärden ödelagda. När man begår misstag kan man inse det efteråt och i många fall rätta till det man har gjort fel. Möjligheten att ställa tillrätta gäller dock inte om man förstör natur med ekosystem som har utvecklats på en plats under lång tid. När den är borta så är den borta och människor kan inte bygga upp den igen. Formuleringar som att syftet med det upphävda strandskyddet är att "säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreationsområdet vid Råstasjön" är förstuds struntprat eftersom ett bebyggt område inte alls skulle ha kvar de rekreationsvärden som nuvarande naturliga miljö har. Tillgängligheten är inte heller ett problem idag. Förstör inte Råstasjön mot bättre vetande.

Kristina Henriksson

Är orolig för Råstasjön, särskilt för planerna på att "rusta upp" Råstasjön och bygga lekpark och göra den mer "tillgänglig", utöver bostadsbyggande. Skulle vilja att man lämnade promenadstråken och naturen så orörd som möjligt. Tänk på djuren och naturen och på de som bara vill njuta av naturen och lugnet. Vädjar om att man värnar strandskyddet och att byggplanerna reduceras. Skulle vilja veta var man hittar informationen om lekplansplanerna och om detta stämmer.

Katarina Herre

Vill härmed å det bestämdaste protestera mot ytterligare byggnation omkring Råstasjön. Mycket är redan förstört, snälla bygg inte mer. Promenerar med familj och hund runt den fantastiska fågelsjön. Våra ungdomar som valt att flytta till Solna från Dalarna föll pladask för Solna just pga. av Råstasjön. Tänk efter noga nu, låt sjön och fåglarna vara ifred.

Lisa Hjalmars

Solna stad har lagt fram ett nytt förslag på bebyggelse vid Råstasjön, omfattande 600-700 bostäder. Även detta förslag hotar naturen. Därför kräver nätverket Rädda Råstasjön att all bebyggelse ska stoppas.

Nina Hjerpe plus två namnunderskrifter

Området är oersättligt för alla människor som vistas där och för fågellivet. Det absolut finnas kvar som det är med all mångfald. Hit kommer människor långväga för att bl.a. fågelskåda.

Per Hoff

Är mot förslaget på nybyggnation vid Arenastaden/Råstasjön. Trots att Länsstyrelsen pekar på en rad omständigheter gällande bl.a. att stadens motivering till upphävande av strandskydd inte har grund nog (bebyggelse bör ske på annan plats) och det faktum att marken för det planerade bygget är förorenad samt att ingen riktigt kan

veta hur negativ påverkan på områdets växt- och djurliv verkligen blir så väljer Solna stad att bygga just där. Detta bör inte ske då det, trots det bantade förslaget, vore en alltför stor negativ påverkan på Råstasjön och dess nära markområde. Efterklokhet räddar sällan en skedd skada. Det finns många andra ställen att bygga på där det passar bättre. Sträva efter att lämna det lilla området med orörd mark kvar, för områdets unika natur- och djurliv, för kommande generationer Solnabor och för att ni har möjligheten.

Anna Hoffman

Rädda Råstasjön. Att respektera strandskyddet och göra naturreservat räcker inte för att rädda fågellivet. Dessutom behöver den beräkning av strandskyddet som Solna stad gjort, göras om. Skrattnåskolonin som finns vid sjön, skyddar andra mer ovanliga fågelarter. Om det byggs bostäder finns risk att kolonin förstörs och därmed skyddet för de andra arterna (t.ex. den ovanliga brunanden) försvinner.

Elin Hollander

Bygg inte vid Råstasjön. Strandskyddet måste respekteras och bör räknas om. Det skall även innefatta vattendragen som omger sjön. Bland annat skrattnåskolonin som finns vid Råstasjön får inte hotas av byggplanerna då den är av stort värde. Råstasjön med omgivning är och har varit till stor glädje för många människor. Det är en oas, ett andningshål i staden. Kropp och skäl behöver sådana områden. Gör Råstasjön till naturreservat och rädda Råstasjön.

Ingrid Holm

Vill att ni sansar er och bevarar denna vackra plats för kommande generationer och för de som bor i närheten. Det måste gå att bygga på andra platser.

Mikaela Holm

Ni har fått många mail från oss som vill värna om vår lilla sjö, den vackra och artrika Råstasjön. 16.000 namnunderskrifter har ni också fått av nätverket Rädda Råstasjön. Ändå har ni planer på att bygga innanför strandskyddet. Ni har hört alla argument om hur unik denna sjö är och hur ännu mer bebyggelse kommer att påverka naturen där. Att det behövs bostäder till stadens växande befolkning vet vi alla. Men befolkningen består av människor och människor mår bra av att vistas i naturen. Att det bidrar till en bättre hälsa tror undertecknad att ni alla kan hålla med om, annars får ni väl läsa på. En befolkning med god hälsa är en ekonomiskt mindre betungande befolkningsgrupp än en som dras med olika fysiska och psykiska problem. Ni har redan gjort staden till en bra stad för företagare och vi som bor här har lägre skatt och det är vi naturligtvis glada för men inte till vilket pris som helst. Vi flyttade hit av olika skäl, vi kunde ha valt en annan plats men vi valde Solna. Undertecknad kom tillbaka hit efter 15 år på Kungsholmen eftersom hon ville ha närmare naturen men inte för långt bort. En gång förstörde man gamla Hagalund, i dag hade det inte fått hända tror undertecknad. Nu är det Råstasjön som står på tur men vi vill ha vår sjö, inte bostäder just där.

Örjan Holm

Är djupt upprörd över att det nya exploateringsförslaget gjorts fullständigt utan hänsyn till naturen i och omkring Råstasjön. Råstasjön är en av Mellansveriges bästa fågelsjöar. Att den har så höga kvalitéer beror på en mängd faktorer. En viktig faktor är att sjön inte enbart är en pöl med vatten utan omges av natur med träd och annan växtlighet. Många av sjöns fåglar är beroende av skogen för att finna lugna platser att häcka. Utan skogen minskar antalet änder m.m. Grodor och eventuellt även sala-

mandrar behöver skogsytter runt sjön för övervintring och uppväxt i vissa stadier. Grodor är ett viktigt födotillskott för många fåglar och bidrar till en bättre fågelsjö. I skogen finns även häckande sparvhök, näktergal, mindre hackspett, svarthätta, stenkäck, gärdsmyg m.m. Flera av arterna är rödlistade och kräver enligt lag stor hänsyn. I skogen finns även mängder av blommor och insekter. Speciellt att nämna är fridlysta blommor som t.ex. blåsippan, rödblåsippan, vitblåsippan, gulsippan m.m. Runt sjön har man hittat sju fladdermusarter vilket är unikt för ett naturområde så centralt i en storstad.

Att sjön har en så varierad natur med så höga värden, trots att naturen är hårt trängd av bebyggelse och mänsklig aktivitet. Att ytterligare belasta sjön och dess omgivning kommer troligen att få den känsliga balansen att välta och minska hela områdets värde. Fågelarter, växter, groddjur och fladdermöss riskerar att försvinna. Råstasjön är även en mycket viktig sträcklokal. På höst och vår samlas stora mängder av änder, gäss och vadare. Dom vitkindade gässen övernattar i Råstasjön och betar gräs i Golfängarna ofta i sällskap på närmare 1000ex. Denna tid ser man ofta havsörn sträcker och jaga över sjön. Eftersom ingen inventering har gjorts av djurlivet kräver undertecknad att ett antal inventeringar görs av fågelfaunan, grodor/salamandrar, insekter och växtliv. Dessa inventeringar krävs innan något projekt startas för att riktigt beslut skall kunna tas om området.

Undertecknad kräver vidare att bebyggelseplanerna i sin helhet förkastas och att hela området behålls i sin nuvarande form. De områden som man fått tillfälliga undantag för användande skall återställas. Det gäller bl.a. betongstationen men även den väg som anlagts längs utloppet inom den lagstadgade 100m strandskyddszonen. Ett lämpligt sätt att återställa är att plantera buskar och mindre träd för fri utveckling. När det gäller strandskyddszonen vill undertecknad även påpeka att den till stora delar är felmätt. Man har utgått från att stranden börjar vid första buske långt ut i vassen och mätt 100m från denna punkt. Ett riktigare sätt att mäta är 100m från den strandlinje som utgörs av fast mark mot vatten. Görs det på detta sätt så kommer en ännu större del av den planerade bebyggelsen att ligga inom strandskyddsområde.

Undertecknad kräver också att gamla bensinstationen återställs till ett grönt område med hjälp buskar och träd. I samma veva borde trafiken på sjövägen stängas av för gott. Genom att återställa detta område och ta bort trafiken kan man förbättra den ut- och invandringsled från Lötsjön och Råstasjön som har förbindelse med Järnafältet och Nationalstadsparken via Örs hästagar och Kymlingeområdet. Dessutom borde kommunen satsa lite mer aktivt på fågellivet i och runt sjön för att ytterligare förbättra sjöns kvalitéer. Kommunen borde sätta upp småfågelholkar, holkar för knipor/skrakar och ugglor. Vidare skulle en plattform för fiskgjusen kunna sättas upp på den större vassön mot utloppet. Fiskande fiskgjusar skulle öka underhållningsvärdet av sjön och samtidigt få bort en del av dom större fiskarna i sjön som återandungar. Hjälptill placeringen av underlag för hägerbon till det gråalbestånd som står syd stora vassen skulle också vara av värde. Idag häckar hägern i tallarna i syd mot Ör och i Lötsjön. Var man vill att dem häckar går att styra och gråalbeståndet är både nära folk och avskilt av vatten.

Ovanstående krav är viktiga för att få en värdefull natur men man får inte glömma bort den sociala del som ett bevarande av sjön ger för människor som utnyttjar den. Människors behov av grönt är idag oomtvistligt och bidrar till en bättre psykisk hälsa. Att som vissa partier önskar att bara bygga en del av området är ingen lösning. Det ger bara en långsammare förstörelse av en av Mellansveriges bästa fågelsjöar.

Undertecknad önskar att ingen bebyggelse sker enligt de planer som finns och att Råstasjön i sin helhet bevaras som naturreservat.

Lennart Holmgren

Anser att det är ett mycket stort värde för nuvarande och för framtida generationer att bevara Råstasjön från exploatering. Sverige är fortfarande ett unikt land vad gäller vacker och värdefull natur, flora och fauna nära stadsmiljön. Låt oss fortsätta med det och rädda Råstasjön från all planerad bebyggelse.

Stefan Hovborg

Undertecknad bor och jobbar i närheten av Råstasjön och använder dess omgivning ar flitigt till rekreation. Vill inte ha mer bebyggelse och förstörda naturvärden runt sjön. I första hand måste en korrekt mätt strandskyddslinje respekteras och allt fågel- och övrigt djurliv förbli opåverkat. Det ställe, som skulle behöva fräschas upp där ni kan bygga bostäder är väster om Solna tenniscenter (men bevara utegymmet) där det bara är en hemsk röd länga och en stor parkering. Likaså väster om Råstaparkhallen. Ingen bebyggelse öster om Solna tenniscenter.

Marie Hultberg

Låt bli att bygga sjönära bostadshus där. Solna kommun har redan förstört så mycket genom byggandet av den vedervärdigt fula Friends Arena och kringliggande Arenastaden. Promenerar ofta runt Råstasjön och blir ledsen varje gång hon ser eländet. Att dessutom bygga sjönära bostäder för ett fåtal människor med ekonomi som tillåter det, störa fågellivet ännu mer och förstöra för ett stort antal människor som har Råstasjön som en oas – det är oförsvarligt. Låt för en gångs skull spekulering och penninggirighet stå tillbaka för känsla och omsorg om både djur och människor.

Peter Hunger

Vill få registrerat att undertecknad anser att all exploatering stoppas kring Råstasjön. Området har stort rekreativt värde och värde för fågellivet i Solna/Stockholm. Speciellt skogen på norra sidan mot tennishallen är mycket värdefull.

Barbro Hägg

Om ni hade bott i närheten av Råstasjön, borde ni ha förståelse för alla dom som inte vill att det överhuvudtaget ska byggas där. Undertecknad hoppas innerligt att ni kommer att göra ett katastrofval i höst för det är ni värda.

Anita Häggmark

Stoppa byggnationen runt Råstasjön. Ni har väl tidigare fått en massa dokumentation varför den miljön är så unik och måste bevaras. Även om ni har gjort en urdålig investering i arenabygget (som ju kostat oss skattebetalare en hel del) så kan ni ju inte bara tänka på ekonomin. den kan ni säkert få på fötter igen, men hur ska ni återställa en förstörd miljö som betyder så mycket för så många kringboende? Gör det istället till ett naturskyddsområde.

Leena Höjjer

Undertecknad är väl bekant med området och vet hur viktigt det är att både djur och människor har tillgång till natur. För några handlar det om överlevnad, t ex skrattmåskolonin i Råstasjön. Detta kommer inte att fungera vare sig för fåglar eller boende. Den här oasen är ovärderlig för närområdet och särskilt för de utan bil och sommarstuga, ett miljövänligt sätt att ta sig ut i naturen utan transport. Dagliga promenader är den bästa friskvården men också ett sätt att rehabilitera stress och andra

sjukdomar. Den lugna och bilfria oasen runt Råstasjön är det närmaste man kan komma en naturupplevelse för alla boende i Solna och Sundbyberg. Naturen behövs orörd, all exploatering måste stoppas. Undertecknad är annars för bostadsbyggande och utveckling, både av boende och näringsliv m.m., och anser att Filmstaden är ett lyckat område trots störningar under byggnation. Men när det gäller Råstasjön måste naturen fredas så att känsla av natur blir kvar, fågellivet stannar och så att Råstasjön inte blir en skuggig göl. Det finns inget som kan ersätta Råstasjön.

Johan Ihlis

Undertecknad blir väldigt fundersam och oroad när han ser hur ni planerar med byggandet här i Solna. Råstasjön är en av de få platser som finns i närheten där det går att varva ned och komma nära i alla fall lite natur. Denna möjlighet har tyvärr redan minskat ordentligt i och med byggandet kring Friends Arena. Hoppas på att ni ska ta till vara på åsikterna från de över 15,000 personer som har skrivit på mot mer byggande vid Råstasjön, boende i Solna vill inte ha någon som helst mer bebyggelse vid Råstasjön. Hur kommer det sig att ni inte planerar bostäderna enligt Miljöpartiets förslag med Solna Boulevard in mot staden istället? Den vägen är idag väldigt ogästvänlig att gå och skulle verkligen behöva sig ett ansiktslyft. Med tanke på den svidande kritik som det förra förslaget fick från Länsstyrelsen, får det oss medborgare att undra varför ni inte har skrotat alla planer på byggande kring sjön? Är det fortfarande mutorna från de stora byggföretagen som styr i Solna stadshus?

Åsa Ignberg, Åke Ekerbring och Iza Ignberg Ekerbring

Undertecknade vill rädda Råstasjön och stoppa all bebyggelse runt Råstasjön. De uppskattar sin fantastiska fågelsjö alla årstider. Vårens alla vackra blommor, knoppar och framförallt fågel/djurlivet. Vinterns skridskoisar och skidspår, ute gymmet. Vår dotter har sina försäsongsträningar och springer, leker och har roligt runt naturområdet. Alla i vår familj springer, promenerar flera gånger i veckan och tröttnar aldrig. Hägrarna! Det räcker nu, snälla bygg inte vädjar undertecknade.

Bengt och Klara Ingdahl

Vill protestera mot senaste förslaget om byggnation kring Råstasjön med 600-700 bostäder och kräver att all ytterligare exploatering stoppas. Redan alltför stort tryck på miljön med alla bostäder, galleria, arena mm. Området med betongstationen och Sophies slinga måste återställas. Unik miljö med många växt- och djurarter. Respekten för strandskyddet måste upprätthållas. Dessutom, håll bättre ordning på entreprenörer och underentreprenörer och under-underentreprenörer så att de inte åstadkommer skada såsom skett vid senaste rensning av träd, buskar, vegetation, musselbanksbankar mm.

Astrid Isaksson

Önskar härmed som boende i Solna stad framföra protest mot all fortsatt bebyggelse invid Råstasjön. All exploatering av grönområdet måste stoppas, strandskyddslinjen har mätts fel och behöver mätas om och dessutom måste skrattnåskolonin räddas då den är unik i området. Hoppas att politikerna som företräder de boende främst lyssnar på deras åsikter och inte låter andra intressen styra. Råstasjön utgör ett betydande rekreationsområde som är ovärderlig ur folkhälsosynpunkt för alla som inte har egen sommarstuga samt för alla Solnabor som lever miljövänligt utan egen bil. Många små barn har tittat på fågelungar, lärt sig cykla och på andra sätt njutit av sjön. Barn behöver natur i sitt närområde och stor del av charmen med Solna är just att detta finns. Även många pensionärer utan egen bil kan enkelt nå vacker natur här.

Sjön har också ett mycket stort naturvärde med flera unika arter och har lyfts fram som en "pärla" av Världsnaturfonden.

Maria Issagouliantis

Råstasjöns området hade alltid varit de bästa plats för promenad med skogskänslor trots att det ligger i mitten av Solnastaden. Undertecknad har inget hus på landet och har inte råd att resa långt för att visa barn hur fåglar och rådjur ser ut i naturen. Råstasjön gav den möjligheten. Nu ser man stora hus bakom skogen och en del av skogskänslor har redan försvunnit, men vad som är kvar måste försvaras. Betongblandningsanläggningen bakom skogen måste tas bort och skogen återplanteras, också längs vägen från Arenan till tennishallen. Rustning av hela området kommer att höja värdet av alla lägenheter som redan finns kring Arenan. Alla vill ha en skogsparti nära hus med möjlighet att promenera, jogga, åka skridskor och lyssna på fåglar, inte på bilar. Ytterligare förtätning kommer att försämra livskvalitet för folk som bor och kommer att bo kring Arenan och döda sista oasis av naturen i närheten. Solna politiker och kommunalråd, ska göra allt för att rädda en av Stockholms finaste fågelsjöar.

Joakim Jacobsson

Råstasjön har fantastiska natur- och rekreationsvärden och måste värnas. Därför kräver undertecknad att det nya förslaget på bebyggelse ska stoppas.

Hedvig Jansson

Sluta tro att du inte är en del av jorden.

Ingrid Arbelius-Jansson

Vill protestera mot planerna på exploateringen av Råstasjön.

Marion Janson

Vill att man upphäver alla planer på nybyggnad vid Råstasjön. Råstasjön är en skyddsvärd fågelsjö med många hotade arter bland annat brunanden. Solna stad måste respektera strandskyddet. Räkna om, så ser ni att det ni planerar inte är ok. Solna stad måste rädda Råstasjön, ett vackert rekreationsområde för oss som lever nu, våra barn och barnbarn.

Anna Jansson

Byggplanerna vid Råstasjön måste stoppas. Det finns flera hotade arter som lever här, som brunand och mindre hackspett. Strandskyddet måste räknas om så att bl. a vattendrag räknas med. Råstasjön är unik och Solna stad borde vara rädd om den.

Christer Jansson

Vill protestera mot byggplanerna vid Råstasjön. Det finns dels en unik natur i området, som knappast skulle må bra av den ökade störning som blir den ofelbara följden av en exploatering. Dels är det oerhört värdefullt för oss att ha tillgång till ett någorlunda avskilt område där man kan andas ut. Det verkar oerhört märkligt att man så gärna vill bygga just där, inte bara för naturens skull utan också med tanke på att den sankta marken där knappast lär vara idealisk som underlag att bygga på.

Per Jernberg

Låt inte kortsiktiga ekonomiska och materiella intressen styra bort från målet om en hållbar stad - vägra enfald, värna mångfald.

Mats Jersenius

Bevara den unika miljön runt hela Råstasjön. Bygg inte mer i anslutning till sjön och respektera strandskyddet. Låt oss som bor i Solna få ha kvar detta andningshål.

Linda Johannesson

Häpnas över pågående byggplaner intill sjön. Området har höga biologiska värden och är högst värdefullt som rekreationsområde för boende i intilliggande områden, vilket man kommer att gå miste om naturen exploateras. Undertecknad hänvisar till miljömålet om levande sjöar och vattendrag. När planerna kring byggnationen utförts har man inte tagit hänsyn till intilliggande existerande naturreservat, och man har dessutom räknat fel när man har bedömt strandskyddet, då vattendragen kring sjön inte har räknats med. Uppmanar om att avfärda byggnadsplanerna i sjöns närhet, samt att området som går under strandskyddslagen bör utökas till att även innefatta kringliggande vattendrag som mynnar ut i sjön tas med vid vidare bedömningar.

Benny Johansson

Naturreservat bör fastställas/beslutas innan eventuella byggplaner fastställs. Strandskyddet ska inte förminska, stora delar av området har redan inskränkts. Råsta Strandväg har kraftigt inkräktat på norra delen av skog/kärr/buskvegetation viktig för djurlivet. Anläggning av lekparker/utegym/aktivitetsytor är inget som hör ihop med ett naturreservat. Stigar genom "grönskan" betyder snuttifiering av den redan förminskade delen av den s.k. grönskan och betyder uppdelning av den kvarvarande sammanhängande "naturen". Ytterligare tillgänglighet av området runt Råstasjön genom anläggande av stigar finns det inget behov av. Buskvegetationen öster om sjöns utlopp/bäck som var en av spelplatserna för näktergal, har kalhuggits/vandaliserats och en "stig", Nisses stig anlagts. Stigen påminner mer om en mindre väg. Marken bör återställas med små träd och buskar. Att använda ett unikt naturområde som markområde för ett byggföretag att kortsiktigt göra vinster bör inte rättfärdiga ett långsiktigt bevarande av en unik naturtyp. Undertecknad protesterar mot förslaget.

Klara Johansson

Bygg inte vid Råstasjön. Var stolta över att det finns ett naturområde med rikt djurliv som människor brinner för att bevara.

Pontus Johansson

Att ha en sådan fin sjö som Råstasjön i sitt närområde är verkligen en förmån. Undertecknad hoppas att beslutsfattare tar sitt ansvar att bevara sjön som den ser ut nu, att strandskyddet ses över för att skydda t.ex. vattenrallen.

Vide Johansson

Undertecknad motsätter sig starkt dessa planer på bebyggelse runt Råstasjön och tycker det vore mycket tråkigt om ännu ett av Stockholms få kvarvarande naturvärden försvinner. Platser med vild natur och rikt djurliv är viktigare för staden än fler bostäder. Folk har vi gott om i Stockholm.

Eva-Karin Jonsson

Undertecknad gick runt Råstasjön idag och mötte massor av människor, alla var ute och njöt av det fina vårvädret. Låt Solna få ha detta viktiga rekreationsområde ifred. Bygg inte bostäder närmre sjön än vad som redan är gjort. Undertecknad hoppas att hennes ev. barnbarn en dag ska få njuta av denna natur.

Kjell Jonsson

Vill protestera mot de planerade byggnationerna vid Råstasjön. Undertecknad besöker området trots att han och hans fru bor i Upplands Väsby, och de är inte ensamma om det. Området är lättillgängligt men har ändå höga naturvärden. Bostadsbrist är det ingen naturlag att bygga på varje grön plätt som kan hittas. Var rädd om det unika värde som sjön och naturområdet har.

Anna Journath

Vill rädda Råstasjön med allt djur- och naturliv som kommer att förstöras. Ber Solna om att inte förstöra det vackra som finns – Lötsjön och Råstasjön. Blir ledsen av att det bara ska byggas och inte finnas något vackert liv att se utan bara betongklump efter betongklump överallt.

Kerstin Jäderberg

Bygg inte vid Råstasjön, låt sjön få förbli naturområde med sitt djur och växtliv i behåll. En oas mitt i stan. Stora skador har redan skett. Tänk på våra barn som på nära håll får inblick i naturen, på friluftsjakter och naturälskare. Allt detta går förlorat om det fortsätter att byggas.

Hans Jönsson

Som en mycket fågelintresserad person smärtar det oerhört att se byggplanerna kring Råstasjön, framförallt bristen många politiker visar på att faktiskt lyssna. Det börjar bli ganska många som ifrågasätter byggplanerna. Undertecknad ser gärna att Solna kommun växer, men inte på bekostnad av Råstasjön och dess fågelliv dock, bygg någon annanstans som inte har dessa rika värden. Undertecknad använder flitigt området runt Lötsjön och Råstasjön, en lagom promenad och förvisso inte Norrland men så nära man kan komma i Stockholm. Vidare hoppas undertecknad på att få kunna lära sitt barn alla fågelarter som finns vid Råstasjön.

Anna Kanold

Protesterar mot det nya förslaget om byggnation vid Råstasjön. All exploatering måste stoppas då området är unikt som fågelsjö. Skrattnåskolonin är viktig att bevara för framtida kommunmedborgares glädje. Strandskyddslinjen har mätts fel, den får på inga villkor minskas.

Avan Karadaghi

Anser att det är oacceptabelt att trots protester exploatera sjöns strandnära och känsliga natur och fauna. Människor behöver bostäder men våra natur områden är oerhört viktiga för samspelet mellan djur och ekosystem. Vår miljö runt sjöarna ger oss trivsel, lugn och harmoni. För att inte tala onödigt om vad det ger våra barn. Bygg era vinstgivande planverk någonstans där människorna inte vägrar.

Annika Karlsson

Stoppa omgående planerna på bebyggelse vid Råstasjön i papperskorgen. Den planerade exploateringen kommer att förstöra största delen av den lilla natur vi har inom Solna. Alla kommuner inom Stockholm med närområde måste ta sitt ansvar för att tillhandahålla naturområden och upprätthålla balansen i miljön. Solna stad får inte av egen girighet ödelägga naturen och mota bort de djur som lever där. I vår kommun som ligger i ett storstadsområde och där de flesta bor i flerfamiljshus är nära tillgång till natur en grundläggande förutsättning för människornas trivsel och välbefinnande och för barnens utveckling. De som bäst behöver natur i närheten av

sin bostad är barn, gamla och andra som inte kan flytta. Den som är på jobbet på dagarna (tex kommunpolitiker) kanske inte förstår det här, men för oss människor som tillbringar mycket tid i och runt vår bostad så betyder närmiljön oerhört mycket. Vi känner oss helt enkelt mer belåtna och rikare på alla sätt av att ha god miljö och natur omkring oss, fastän vi kanske varken har bil eller lantställe eller liknande möjligheter. Naturmiljö är ett sammanhang som inte går att få tillbaka om man förstör det. Ni står inför att fatta ett beslut som förstör för oss som bor i Solna. Vi kommer att känna oss fattigare i Solna utan naturen vid Råstasjön. Undertecknad protesterar alltså mot planförslaget på alla sätt och tror även att det finns en stor mängd personer i Solna som inte kan eller orkar protestera, men som ni särskilt måste ta hänsyn till innan ni beslutar något. Ni representerar alla människor i Solna, inte bara de som hörs eller syns mest. Rädda den sista naturen i Solna, även en stad behöver natur och djuren behöver sina boplatser. Vi människor behöver ha levande natur i närheten av där vi bor.

Anton Karlsson

Bevara Råstasjön.

Kristina Karlsson

Att leva nära och med naturen och dess andra former av levande varelser gör oss till bättre människor. Snälla, bevara Råstasjön!

Maria Karlsson

Råstasjön och dess omgivning är en viktig lunga som visar samklang mellan djur, natur, fåglar och människor. Att bevara denna plats orörd men fortfarande med natur visar storhet och vördnad för framtiden. Låt fler barn få ge sitt bröd till änder och sothönsen, låt fler få springa åka skidor runt sjön utan bostadskomplex.

Ingrid Karlstrand

Bevara Råstasjön för nästa generation. Vi behöver all vacker natur för rekreation.

Erik Karlström

Snälla Solna kommun, ta ert förnuft till fånga och skada inte denna vackra och unika sjö.

Zsombor Károlyi

Det är många som oroas av planerna på att punktera Solnas gröna lungor, särskilt det naturvärdesunika området kring Råstasjön med alla sina ovanliga och vanliga arter av fåglar, smådjur och växter. Protesterna mot detaljplanen är inte något nytt, och på Solna stad känner ni redan mer än väl till de många tunga argument som finns mot att göra om denna dyrbara natur till ännu ett dyrt bostadsområde. Antalet planerade bostäder på platsen är inte viktigt - det viktiga är att området inte bebyggs mer över huvud taget, dvs får sina naturvärden ödelagda. När man begår misstag kan man inse det efteråt och i många fall rätta till det man har gjort fel. Möjligheten att ställa tillrätta gäller dock inte om man förstör natur med ekosystem som har utvecklats på en plats under lång tid. När den är borta så är den borta och människor kan inte bygga upp den igen. Formuleringar som att syftet med det upphävda strandskyddet är att "säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreationsområdet vid Råstasjön" är förstås struntprat eftersom ett bebyggt område inte alls skulle ha kvar de rekreationsvärden som nuvarande naturliga miljö har. Tillgängligheten är inte heller ett problem idag. Förstör inte Råstasjön mot bättre vetande!

Lillemor Katz och Inger Watteus

Om allianspolitikerna i Solna tar beslutet att bygga lägenheter inom Råstasjöns strandskyddade område, tror vi att de kommer att ångra detta i evinnerliga tider. Råstasjöns fågel- och växtliv har ett stort naturvärde. Både ornitologer, zoologer och botaniker engagerar sig och har välbesökta guidade vandringar runt sjön. Också Naturskyddsföreningen är engagerad. Solnaborna promenerar, springer och cyklar runt sjön från tidig morgon till sen kväll. Denna säregna miljö ska tas tillvara. Med rätt marknadsföring kan Råstasjön locka hit naturintresserade från hela länet. Enligt docenten och fotografen Johan Lind har Råstasjön ett mer varierat naturvärde än Ekoparken. Om Solna inte har råd att bevara sjön i sin ursprungliga form, så höj skatten,

Tips: På den gamla fotbollsplanen (som inte sköts om) nedanför höghusen på Johan Enbergs väg kan man bygga lägenheter med utsikt över Ulvsundasjön och Kungsholmen, och med bättre kommunikationer. Det finns också "skräpmark" mellan Huvudstafältet och Polhemsgatan att rensa upp och bebygga.

Jonas Kedland

Vill protestera mot alla de byggplaner som finns när det gäller byggen av bostäder intill Råstasjön i Solna.

Niusha Khanmohammadi

Är orolig för vad som sker med Solnas grönområden, särskilt det unika naturvärdet omkring Råstasjön med alla sina både ovanliga och vanliga arter av fåglar, smådjur och växter. Protesterna mot detaljplanen är inget nytt, och i Solna stad känner ni redan mer än väl till de många tunga argument som finns mot att göra om denna dyrbara natur till ännu ett dyrt bostadsområde. Antalet planerade bostäder på platsen är inte viktigt, det viktiga är att området inte bebyggs alls. I de flesta fall går misstag att rättas till, men i detta fall miljön och naturen gäller dessvärre inte det. De skador som sker ställer inte bara till med stora problem för oss utan även för framtida generationer i Solna. Formuleringar som att syftet med det upphävda strandskyddet är att "säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreationsområdet vid Råstasjön" är förstået struntprat eftersom ett bebyggt område inte alls skulle ha kvar de rekreationsvärden som nuvarande naturliga miljö har. Tillgängligheten är inte heller ett problem idag. Strandskydd måste respekteras och Råstasjön bör bli naturreservat och hela naturområdet måste bevaras och all bebyggelse måste stoppas. Redan ianspråktaga ytor, som en gammal ful betongstation i nordväst, har också höga naturvärden, eftersom de gör det möjligt för djur och växter att sprida sig mellan Råstasjön och andra naturområden och bör istället återplanteras. Byggnader där skulle förstöra viktiga delar av spridningsmöjligheterna för djur och växter, och därmed områdets biologiska mångfald

Miljökonsekvensbeskrivningen som kommunen gjort är väldigt bristfällig - den nämner endast fåglar, växter och en svamp. Detta trots att även rådjur, två arter fladdermöss, fjärilar, trollsländor och insekter, vissa kanske rödlistade och alltså hotade och skyddsvärda, finns vid Råstasjön. Miljökonsekvensbeskrivningen måste göras om ordentligt innan något beslut kan fattas överhuvudtaget.

Respekt för strandskyddet samt naturreservat, som vissa politiker lovat, räcker inte, all bebyggelse i hela området måste stoppas. Solna stad har räknat fel när man bedömt strandskyddet, vilket förenklar ytterligare exploatering. Därför måste strandskyddet räknas om, så att bl.a. vattendragen också räknas med.

Skrattmåskolonin, som riskerar att bli en "sanitär olägenhet" om bostäder byggs i närheten och därför förstöras, måste räddas, inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden.

Björn Khönberg

Protesterar mot det nya förslaget. All exploatering måste stoppas, strandskyddslinjen har mätts fel och skrattmåskolonin måste räddas.

Elisabeth Kihlberg

Bygg inte fler bostäder runt Råstasjön.

Linda Kiibus

Råstasjön är en omistbar fågellokal, och genom att bebygga i närheten av den inskränker ni både naturreservatet och strandskyddet. Skrattmåskolonin som enligt er måste "förstöras" skyddar också andra sjölevande arter. Sluta ignorera ekosystemen.

Mari-Ann Klevborn

Anser inledningsvis att det är glädjande att SBN tagit till sig Länsstyrelsens utlåtande och minskat projektets storlek liksom även att naturvårdsobjektet Råstasjön i Länsstyrelsens naturkatalog tagits upp som mellankommunalt intresse tillsammans med Löttsjön.

Anser vidare att Solna går emot sina ambitioner enligt "Stadsmiljö och byggande" om att "minska bullernivåer från vägar/järnvägar i bullerstörda områden när man bygger Sveriges största arena och Skandinaviens största köplada. På liten yta i redan svårt trafikstörd miljö.

Bostäder behövs, men Solna har varit ledande i att producera bostäder. Föreslår, trots bostadsbrist, att projektet bantas något ytterligare:

- e. Bostäder läggs endast utefter Evenemangsgatan. Rondellen blir en naturlig avgränsning.
- f. Förslaget parkeringshus/bussterminal flyttas till andra sidan Råsta Strandväg.
- g. Då skulle man kunna få en naturlig avgränsning med park bakom bostäderna och natur bakom p-huset. Om det sen gick att göra något trevligt av sjöns utlopp skulle det ge mervärde – även om vattenkvaliteten i Brunnsviken eller sjön knappast skulle förbättras.

Vidare är undertecknad förvånad över att SJ/Jernhusen inte bättre har bevakat sina intressen vid placeringen av arenan. Ett bombattentat skulle kunna få förödande konsekvenser för tågtrafiken i stora delar av Sverige. Planerat parkeringshus/bussterminal utgör ett bullerskydd men förhindrar en framtida barngårdsutveckling.

Råsta strandväg är ingen överdimensionerad väg. Finns det utrymme för utryckningsfordon? Även Mall of Scandinavia genererar biltrafik. De planerade lokalgatorna kommer förstås att kantas av parkerade fordon, finns det planerat utrymme för vändplats så att bilarna inte tvingas hitta egna vägar?

Louise Klingberg

Solna stad behöver rekreationsområden. Råstasjön är ett ypperligt alternativ; lättillgängligt och njutningsfull i dagsläget för vanliga motionärer, hundägare, barnfamiljer och alla andra. Vi behöver ett ställe där vi kan återhämta oss från vardagens stadsstress. Inför totalt byggstopp för djurarternas skull och för Råstasjöns skull, låt

det vara en plats för rekreation och andrum. Bostäder i form av höga lägenhetshus tillhör knappast den fina naturen som sjön erbjuder. Respektera och skydda alla speciella djurarter som bor där, t.ex. vattenrallen, brunanden och den mindre hackspetten. Gör Råstasjön till ett naturreservat istället.

Pian Klinth

Rädda Råstasjön och låt den förbli den fågelsjö och det rekreativområde som den är idag. Detta är unika värden så nära Stockholms innerstad som är på väg att förstöras - även med det bantade förslaget. Snälla, tänk om.

Lars Knutmejer

Protesterar mot exploateringen av området runt Råstasjön. All bebyggelse där är naturligtvis felaktig, och området måste i stället förklaras som naturreservat. Det är ett unikt stycke natur i staden som om det byggs någonstans där kommer att förlora möjligheterna att ha djurlivet kvar. Området norr om sjön har ju sparats som det är just för att behålla detta djurliv. Alla arter är beroende av varandra. Undertecknad kommer förstås att lägga sin röst på ett parti som motsätter sig valet och kommer även att överklaga alla beslut om exploatering.

Terezia Kovacs

Tror att Råstasjön är en pärla som måste skyddas och bebyggelse i hela området måste stoppas. Solna stad har räknat fel när man bedömt strandskyddet, vilket förklarar ytterligare exploatering - därför måste strandskyddet räknas om, så att bl.a. vattendragen också räknas med. Skrattnåskolonin, som riskerar att bli en "sanitär olägenhet" om bostäder byggs i närheten och därför förstöras, måste räddas, inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden.

Anna Krusic

Anser att ni gör ett stort misstag när ni tillåter kommersiella intressen och prognoser om befolkningsökning stå som grund för irreversibla åtgärder och bostadsbyggen vid Råstasjön. Förtäta hellre på andra ställen, låt den fina oasen vara ifred för kommande generationer. Jämför gärna med central park i New York - bevara något fint och hälsosamt för kommande generationer.

Susanna Kullberg

Vill inte att ni bygger bostäder vid Råstasjön och vill inte att man bygger där över huvud taget.

Lena Kungsman

Använder ofta området runt Råstasjön och vet att det är unikt i världen att det finns en plats som Råstasjön bevarad så nära storstadsområdet. Undertecknad anser att strandskyddet måste inberäkna även vattendragen till/från sjön, att all bostadsbebyggelse måste stoppas för att även människor i framtiden ska kunna njuta av denna gröna lunga samt att skrattnåskoloni behöver finnas kvar för att skydda t.ex. brunanden som är en hotad art.

Ingela Källén

Vill framhäva Råstasjön som en otroligt fin naturupplevelse mitt i Sveriges största stad, med ett stort värde för både människor och djur. Flera arter som hotas av utrotning hittas vid sjön och det är en av Sveriges artrikaste fågelsjöar som dessutom ligger så tillgänglig för intresserade människor. Området är också bra för hälsan och

är en grön oas som inte kan återskapas eller ersättas med nya områden. Här finns ett fungerande ekosystem som människor kan njuta av i sin fulla prakt.

All bebyggelse måste stoppas och man måste göra en ny bedömning med tanke på strandskyddet så att även vattendragen räknas med. Skrattmåskolonin måste fredas, vilken har en stor betydelse för det fungerande ekosystemet. Råstasjö-området borde prioriteras på listan över kommande naturreservat. Sjön lockar folk till området och detta kan Solna kommun vinna på långsiktigt.

Anders Källman

Protesterar härmed mot planerna att förstöra Råstasjön.

Ulrika Kämpe

Anser att en promenad runt sjöarna är något av det bästa som Solna kommun kan erbjuda sin invånare. Det är livskvalitet att kunna ha vatten och djur och fågelliv så nära där vi bor. Vill protestera mot den planerade bebyggelsen vid Råstasjön då det innebär en förstörelse av den fina natur och sjö i Solna. Det kommer att minst påverka, om inte helt ödelägga, det fina fågel- och djurliv runt Råstasjön. Anser att det måste ha blivit något galet i planeringen och att det måste finnas regler om strandskydd även för stora byggen som detta. Kräver totalt stopp av fortsatt planerad bebyggelse vid Råstasjön.

Benny Köhler

Råstasjön är alldeles för värdefull för många för att exploateras.

Christina Köhler

Anser att det är viktigt att bevara Råstasjön.

Marcus Lagerqvist

Vill protestera även mot det bantade förslaget. Råstasjön är speciell, inte bara ur natursynpunkt utan minst lika speciell och viktig för de boende i närområdet. Natur i närområdet kommer att bli en bristvara i en växande stad. Anser att även de nya planerna kommer att påverka undertecknads livsmiljö negativt.

Tomas Larsson

Ställer sig negativ till den exploatering, i form av bebyggelse, av Råstasjöns omgivning som Solna kommun tänkt sig.

Bo Lekvall

Att uppföra bostäder norr och öster om Råstasjön enligt nuvarande plan är förödande för de boende i Solna. Byggnationen kommer att förstöra den fantastiska och enda verkliga pärlan avseende djur och natur inom gränserna för Solna stad. Sjön är faktiskt en av de bästa lokalerna för rekreation inom hela stockholmsregionen. Det vore en stor skam för Solna stad om dessa byggnadsplaner realiserades. Undertecknad ber de ansvariga inom kommunen att ompröva detta ärende.

Eva Leinonen

Undrar hur man tänkt kring Råstasjön och hur miljökonsekvenserna ser ut för sjön med planerna. Undertecknad kräver att ni bevarar naturområdena och sjön som den är. Förstör inte våra barns framtid.

Evgeni Leonov

Är starkt emot era planer på att bygga bostäder precis intill Råstasjön. Räcker det inte med Friends arena, Mall of Scandinavia och det som finns runt omkring? Alla bebyggelseplaner runt Råstasjön måste upphöra helt och hållet till hänsyn för det fantastiska naturlivet som finns där och som skulle förstöras. Råstasjön är en oerhörd viktig plats för många människor, stora som små.

Liisa Lettson

Protesterar mot det nya förslaget att bebygga vid Råstasjön. Felmätning av strandskyddslinjen och fågelkolonin måste räddas. Boende i Solna behöver även gröna områden för att må bra och trivas i Solna. Det är de boende i Solna som är Solna. Det kan inte vara enstaka personer som skall bestämma hur Solna skall bebyggas och utvecklas. Det borde vara ett demokratiskt beslut där alla Solna bor fick rösta.

Igseriksson@gmail.com

Seriöst, vi har nog fan mark att exploatera i eken utan att förstöra våra få regionala sötvatten. Köp upp alla gamla 30-40-talisternas villor som brett ut sig i Norrort under årens lopp då behovet inte fanns av nybyggnation. Ta skiten i besittning och bygg höghus på den befintliga marken. Men slakta inte de få vatten vi har i Norrort.

Bitte Liberg

Undertecknad hänvisar till Naturskyddsföreningen Solna-Sundbyberg, Naturskyddsföreningen Stockholms län, Världsnaturfonden WWF, Förbundet för Ekoparken, Föreningen Rädda Järvafältet, Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholms Ornitologiska Förening, Järvafältetets Ornitologiska klubb, Fältbiologernas Riksförening, Fältbiologerna Stockholm-Uppland-Gotland, Fältbiologerna Stockholm Citys gemensamma yttrande och anser att det är skäl till att området bör bli naturreservat. Till det vill undertecknad tillägga att det är av yttersta vikt ur hälsoaspekt för de boende i det tätbebyggda Solna att ha denna oas med sitt fantastiska fågelliv för rekreation. Naturområdet behöver utvidgas och förstärkas så att den nya, höga och rätt anskrämliga bebyggelsemiljön avskärmas från sjön.

Mauri Liebendörfer

Undertecknad bor inte i Solna, men har hört att man planerar att börja bygga bostäder nära Råstasjön, vilket undertecknad tycker verkar helt sjukt. Att riskera att förstöra det mångfald av liv och natur som finns vid den sjön, är något som utan tvekan påverkar hela ekosystemet, inte bara i det direkta området. Ställer sig bakom initiativet som vill rädda Råstasjön och kräver att man istället gör allt för att göra området till naturreservat och skydda det från exploatering. Hoppas att ni tar fram moralen i era kroppar och kan göra det rätta för naturen och vår framtids skull, istället för att jaga pengar.

Juni Lilja

Undertecknad vill protestera mot byggande vid Råstasjön. Tänk på alla de växt- och djurarter som lever där. Stör man dem med byggande tar det flera år innan de återhämtar sig, om de alls gör det.

Inger Liljeström

Förstör inte Råstasjön. Respektera strandskyddet, strandskyddslinjen har mätts fel tydligen. Råstasjön är unik med sin natur och djurliv och har uppmärksamats av WWF som det mest skyddsvärda området i Stockholms län/Sverige. Förstår inte hur politiker med berätt mod går in för att förstöra ett sådant här område med utrot-

ningsshotade arter som mindre hackspett, fladdermöss m.m. Undertecknad skäms att bo i en kommun som behandlar naturen och invånarna på det här sättet, det finns andra ställen att bygga på, man måste inte bygga precis vid Råstasjön och förstöra den. Invånarna behöver det här lilla stycket natur, det de inte behöver är fler gallerior, låt inte pengar och vinst styra allting i den här kommunen. Respektera djurlivet och det lilla av naturen som finns kvar här.

Olivia Linander

Vill rädda Råstasjön. Naturen är något som inte går att sätta värde på. Bevara sjön och den biologiska mångfalden för era barns skull.

Sören Lindén

Råstasjön är en fågelsjö som i konkurrens med andra sjöar i Stockholm utmärker sig för ett rikt fågelliv. Och det som kanske är mer speciellt är närheten till människors boende. Här kan kommunens invånare ta en vardagspromenad och se ett fågelliv som man normalt måste göra en planerad resa till. Ta vara på vad ni har i Solna kommun och rädda Råstasjön undan exploatering.

Linus Linde

Tycker att det känns extremt tråkigt att det finns planer om bebyggelse i anslutning till Råstasjön. Där måste ni tänka om.

Ulla Linder

Protesterar mot all exploatering vid Råstasjön.

Barbro Linderholm

Utvecklingen i Solna de senaste åren är djupt oroande. Den konservativa styrningen av Solna har:

1. Grovt förstört naturområdet kring Råstasjön
2. Genomfört rivningen av den enda forbollsarenan i världen där en VM final spelats
3. Byggt en grotesk jättearena som inte behövs, med byggfusk, urusel akustik och som visat sig vara ett ekonomiskt haveri, som invånarna får betala.
4. Initierat "Skandinaviens största köpcentrum" - behövs inte och förstör området ytterligare
5. Planerar nu ytterligare exploatering och förstörelse av området nära Råstasjön

Allt detta leder till ett alvarligt försämrat boende i Råsunda med förfulade omgivningar och förstörelse av rekreationsområden. Stoppa fortsatt utbyggnad, stoppa också de höghus som ännu inte är färdiga i detta område.

Rickard Lindgren

Vill protestera mot de befängda planerna på bostadsbyggen runt Råstasjön.

Ann Lindholm

Protesterar starkt mot senaste byggplaner vid Råstasjön.

Jouline Lindholm

Råstasjön har höga och unika naturvärden som vi behöver skydda och därför anser undertecknad att strandskyddet bör räknas om för att vara säkra på att tillräckligt görs för att skydda de arter som finns vid Råstasjön. Många rödlistade fågelarter finns i området och byggnationerna riskerar deras fortlevnad och detta är som sagt

ett stort naturvärde och det finns även en stor fördel med Råstasjön som en rekreationsplats.

Martin Lindholm

Med stor besvikelse har undertecknad tagit del av Solna Stads förslag på bebyggelse vid Råstasjön och vill härmed lämna in en formell protest mod detta förslag. All exploatering kring Råstasjön måste stoppas, det måste tas bättre hänsyn till skyddet av skrattmåskolonin och om strandskyddslinjen ska ha mäts fel är detta en skandal. Det kan inte gå an att ständigt lägga ekonomiska intressen i första hand och exploaterar miljön tills över bristningsgränsen.

Margareta Lindqvist

Tänk efter före och stoppa planerna på byggandet av bostäder vid Råstasjön.

Per Lindquist

Hoppas ni tar ert förnuft till fånga och låter bli att exploatera naturen runt den känsliga Råstasjön. I längden har vi alla mycket mer att vinna på att bevara den lilla natur som finns kvar i Solna.

Martin Lindqvist

Snälla ni i kommunalhuset, stoppa byggnationen vi Råstasjön. Undertecknad trodde att världsnaturfondens uttalande att området bör bevaras i sitt naturliga skick, skulle få er att ta ert förnuft till fånga.

Jan Lindroth

Kräver att Råstasjön med kringområde inte blir föremål för bebyggelse, det är oacceptabelt och det skulle inskränka den unika slättsjön med omgivande natur. Planera istället för en unik naturoas, helst som formellt naturskyddsområde. Visa sunt förnuft och rädda naturen och bygg på andra, mindre känsliga håll.

Elisabet Anjou Lindskog

Som slättsjö med 181 fågelarter i tätbebyggt område är Råstasjön närmast unik i Sverige. Majoriteten av fågellivet i skogen bedöms försvinna om planerna går igenom, och t ex den rödlistade mindre hackspetten och den på andra ställen mycket svårskådade Vattenrallen hotas. Dessutom förstörs goda rekreationsmöjligheter för 10 000-tals boende i närheten. Byggnationen vid denna sjö skulle förstöra de fantastiska naturvärden som gjort att Världsnaturfonden (WWF) har utsett Råstasjön till den mest skyddsvärda platsen i hela Stockholms län. Skrattmåskolonin kan minska i omfattning och hotas av den nya bebyggelsen då den i närheten av bebyggelse kan uppfattas som sanitär olägenhet. Föreslagen förflyttning av kolonin är enligt erfarenheten av sådana förflyttningar Strandskyddet inte positivt. Med tanke på områdets stora naturvärde måste strandskyddet respekteras och ny bostadsbebyggelse ske på andra platser. Ianspråktagen mark, där upplåtelsen bara varit tillfällig, måste återplanteras. Strandskyddslinjen är enligt mätningar dessutom felräknad och måste göras om så att vattendragen också räknas med. Stora delar av området har markföroreningar från tidigare industriell verksamhet och den planerade byggnationen berör även en del av en tidigare hushållsdeponi där den negativa miljöpåverkan det kan få i samband med bostadsbyggande ännu är helt utredd. Undertecknad anser att all fortsatt exploatering runt Råstasjön måste stoppas.

Anniqua och Peter Lindström

Bygg inte inom strandskyddat område vid Råstasjön!

Sara Littecke

Tomt mejl.

Angelica Ljungdahl

Bebygg inte Råstasjön, tänk på växter och djur och alla oss barnfamiljer som i dag går där för att lära våra barn om fåglar och växter. Vi vill inte ha betong, vi vill bevara naturen.

Eva Lockner

Råstasjöns stränder har natur- och friluftsvärden för människor i ett stort område. Fåglar som är så vana vid människor i rörelser är mer oskygga än någon annanstans. Tätbebyggda Solna behöver sin Sjö. Glöm inte att dispensen för betongfabriken och barackerna är tillfällig, de är inte "iansptåkstagna ytor". Undertecknad kan inte avgöra om den nya planen innebär att man backat från stranden. Klart är i alla fall att man fortfarande grovt kränker strandskyddet. Men det räcker inte att respektera strandskyddet, varje byggande skulle störa det känsliga sammanhanget i flora och fauna. 16238 personer kräver i dag: Bygg inte mer vid Råstasjön! Undertecknad sällar sig till dem, och det blir hela tiden fler.

Åsa Lockner

Vill uppmuntra er att se över era prioriteringar. Naturen kring Råstasjön fyller en stor funktion för boende i Solna kommun och att komprimera dessa kvaliteter till förmån för bostadsbyggande verkar inte smart. Som fd boende i Solna vill undertecknad uppmärksamma detta.

Ia Lodin

Bygg inte mera runt Råstasjön. Lötsjön, med sin parkkänsla, och Råstasjön med sin vildmarkskänsla, kompletterar varandra. Redan Friends Arena, med vidhängande byggnader har förstört mycket av silhuetten och vyn när man promenerar runt Råstasjön. Solna kringgärdas och genomkorsas av flera trafikleder vilka alstrar mycket buller. Solnaborna behöver en grön lunga där man kan uppleva naturen med mycket fågelsång i träden och en mängd sjöfågel på vattnet. Inte minst viktigt är detta för viktigt för barnen som bor i det centrala Solna. Bygg gärna, men spara den unika naturen runt den enda insjö vi har i kommunen.

Leif Lodin

Bygg inte mera runt Råstasjön. Lötsjön, med sin parkkänsla, och Råstasjön med sin vildmarkskänsla, kompletterar varandra. Redan Friends Arena, med vidhängande byggnader har förstört mycket av silhuetten och vyn när man promenerar runt Råstasjön. Solna kringgärdas och genomkorsas av flera trafikleder vilka alstrar mycket buller. Vi Solnabor behöver en grön lunga där man kan uppleva naturen med mycket fågelsång i träden och en mängd sjöfågel på vattnet. Inte minst viktigt är detta för viktigt för barnen som bor i det centrala Solna. Bygg gärna, men spara den unika naturen runt den enda insjö vi har i kommunen.

Barbro Lorentzon

Utbyggnaden av bostäder så nära sjön måste bryta mot strandskyddet. Alla boende i närheten av Råstasjön och Lötsjön är mycket beroende av dessa grönområden för rekreation, det är t ex ovärderligt att njuta av fågelsång och blåsippsbackarna. Låt området få vara till för naturen, precis som det är. Utbyggnaden rimmar också åligt med de miljömål som antagits om "Hållbart stadsbyggande" och delmål som God

bebyggd miljö, Ett rikt växt- och djurliv, Levande sjöar och vattendrag samt Frisk luft.

Lovisa (Sundström)

Undertecknad tycker det är riktigt tråkigt att någonting som är så vackert och dyrbart för vår natur och ekosystem skulle försvinna. Har förståelse för nya lägenhetshus men det finns så många naturområden som inte har lika högt naturvärde som Råstasjön. Ber er att lämna Råstasjön precis som den är och om ni nu ska göra någonting så vill undertecknad att ni ser till att den blir ett skyddat område.

Christian Lund

Kräver att bebyggelsen vid Råstasjön upphör och stoppas. Strandskyddslinjen har mätts fel och skrattnåskolonin måste räddas. Kommunpolitikerna har redan lågt förtroende bland väljarna, gör det inte mindre.

Susanne Lund

Sabba inte Råstasjön!

Emil Lundahl

Råstasjön måste verkligen bevaras som den fina fågelsjö den är idag. Stoppa byggnadsplanerna kring sjön och skydda naturen.

Katarina Lundberg

Vill härmed protestera mot all exploatering av marken runt Råstasjön. Råstasjön är ett unikt rekreationsområde och har ett stort värde framförallt för många Solna- och Sundbybergsbor. Detta kommer att gå förlorat om marken runt Råstasjön exploateras.

Leo och Yvonne Lundell

Undertecknade anser att detaljplanen inte ska beslutas och antas av Solna kommun. Detaljplanen strider mot strandskyddslagstiftningen i 7 kap. miljöbalken, de övergripande målen för friluftslivspolitikerna som riksdagen antog i december 2010 (prop. 2009/10:238, 2010/11:KrU3, rskr.2010/11:37 och 2010/11:38), miljö kvalitetsmålen som Sveriges kommuner ska arbeta efter, 9 kap. 1 och 3 §§ miljöbalken som reglerar miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och 3 kap. miljöbalken som reglerar riksintressen. Sedan det förra detaljplaneförslaget lades fram 2012, har man mycket klokt lagt ner planerna på att bygga nordväst om Råstasjön. Att bygga i öster och i nordost ska självklart inte heller ske av följande skäl;

1) Det finns inget särskilt skäl att upphäva det strandskyddade området norr och nordost om Råstasjön. De tillfälliga dispensererna som har utfärdats hänvisar till att strandskyddets syften inte påverkas negativt då dispensererna är just tillfälliga och på lång sikt kommer strandskyddet kunna upprätthållas då områdena går att återställa. Områdena har alltså inte tagits i anspråk på så sätt att de saknar betydelse för strandskyddets syften. Inte heller kan kommunen hävda att det inte går att bygga utanför det strandskyddade området, eftersom man bevisligen redan gör det. Det byggs på många ställen i Solna, därför ska man och får man inte bygga inom detta centrala strandskyddsområde i Solna. Det är strandskyddets allmänna intresse som väger mycket tungt här, det intresse som ska värna dels medborgarnas rätt till natur och friluftsliv, dels säkerställa tillgången till biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Solna kommuns allmänna intresse att bygga bostäder ska inte ske på bekostnad av dessa värden. Solna kommun har haft möjlighet att bygga bostäder på markområde-

na vid arenan och där mall of Scandinavia nu uppförs. Att man inte gjort det är inte ett särskilt skäl för att nu bygga inom strandskyddat område.

Eftersom naturområdet runt Råstasjön är så litet till ytan finns ingen möjlighet att kombinera byggnader/bostäder med ett skydd av naturen och de mycket höga värden som finns där. Att naturvärdena är lägre i öster och i nordost för närvarande, beror på att man gjort små intrång vartefter, tagit ner buskage och träd, kulverterat Råstaåns utflöde, ställt upp byggbaracker, byggt en betongstation etc. Då minskar värdena. Men återställer man dessa ytor kommer värdena öka igen och hela området runt Råstasjön kommer att ha höga naturvärden och ge friluftslivet ett större område att ta tillvara.

I förslaget till detaljplan har man lagt en gräns för detaljplanen ute i Råstasjön. Vad menar kommunen med det? Det råder 100 meter strandskydd räknat från strandlinjen upp på land respektive ut i vattnet. Har man tänkt upphäva strandskyddet i vattnet? Förövrigt omfattar strandskyddet även ån, varför 100 meter på ömse sidor ska läggas till vid in- och utloppen för Råstaån. Utöver detta är även strandskyddslinjerna felmätta på flera andra ställen vilket gör att hela området behöver mätas om.

2) Man kan inte bygga bostäder nära skrattnåskolonin. När väl bostäder står på plats kommer människorna be att kommunen tar bort skrattnåsarerna. Därför ska man tänka efter nu, och inse att det inte går att bygga bostäder i öster. Skrattnåskolonin är skyddad i artskyddsförordningen (2007:845), och det är nu man har möjlighet att undvika en framtida konflikt, människor och fåglar emellan.

3) I hela detaljplaneområdet finns en gammal soptipp med gaser som metan och koldioxid och annat odefinierat. Läser man rapporten "Miljöteknisk undersökning av deponigas från äldre soptipp inom Arenastaden, 2013-10-02", förstår man graden av problem med att bygga på området. Man förstår också att kommunen inte själv vet exakt vad mer som döljer sig i marken, inte heller hur området skulle saneras. Det man förstår är att det inte är ett lämpligt område för bostäder, med tanke på säkerhet och hälsa.

4) Området runt Råstasjön är gammal sjöbotten. Det sägs att för arenabygget behövede man påla dubbelt så mycket som beräknat. Att bygga ett garage precis intill bangården som är ett riksintresse enligt miljöbalken, verkar därför inte lämpligt. Men hur markarbeten skulle påverka området finns det inga redovisade beräkningar på.

Sammantaget måste förslaget om exploatering öster och nordost om Råstasjön stoppas, då allt talar emot det. I övrigt hänvisar vi till det tidigare yttrandet från februari 2013 som bifogas.

Christina Landin Lundevall

Motsätter sig helt att de kvarvarande naturområdena vid Råstasjön förstörs genom byggnation. Råstasjön är en av Stockholmsområdets värdefullaste fågelsjöar. All bebyggelse måste stoppas. Undertecknad vill att strandskyddet respekteras och att hela området blir naturreservat. Att all bebyggelse stoppas vid Råstasjön - bostäder, kommersiella lokaler, förskolor, annan kommunal service samt "sammanlänkningsen" med Arenastaden. Det måste finnas annan mark i Solna för dessa bostäder, kommersiella lokaler etc än att ta denna naturmark som är så viktig för djur- och växtliv samt för oss människor. Enligt uppgift har Solna stad räknat fel när man bedömt strandskyddet vilket förenklar ytterligare exploatering. Därför måste strand-

skyddet räknas om så att bl.a. vattendragen också räknas med. Solna stad får absolut inte bryta mot strandskyddslagarna. Skrattnåskolonin som riskerar att försvinna om bostäder byggs i närheten måste räddas, inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden. Även den mindre hackspetten är hotad. Anser att det är viktigt att Råstasjön bevaras såsom det unika naturområde det är i dag och inte blir en stadspark. Nu får det vara nog med byggnation kring Råstasjön, främst gällande djur- och växtliv men också att Råstasjön är en viktig rekreationsplats i Solna. Anser vidare att det har byggts alldeles för mycket i området - arenan och alldeles för höga bostadshus samt kontorshus så nära det känsliga och unika naturområdet Råstasjön. Det räcker nu, bevara naturområdet kring Råstasjön.

Peter Lundevall

Motsätter sig helt att de kvarvarande naturområdena vid Råstasjön förstörs genom byggnation. Råstasjön är en av Stockholmsområdets värdefullaste fågelsjöar. All bebyggelse måste stoppas. Undertecknad vill att strandskyddet respekteras och att hela området blir naturreservat. Att all bebyggelse stoppas vid Råstasjön - bostäder, kommersiella lokaler, förskolor, annan kommunal service samt "sammanlänkningen" med Arenastaden. Det måste finnas annan mark i Solna för dessa bostäder, kommersiella lokaler etc än att ta denna naturmark som är så viktig för djur- och växtliv samt för oss människor. Enligt uppgift har Solna stad räknat fel när man bedömt strandskyddet vilket förenklar ytterligare exploatering. Därför måste strandskyddet räknas om så att bl.a. vattendragen också räknas med. Solna stad får absolut inte bryta mot strandskyddslagarna. Skrattnåskolonin som riskerar att försvinna om bostäder byggs i närheten måste räddas, inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden. Även den mindre hackspetten är hotad. Anser att det är viktigt att Råstasjön bevaras såsom det unika naturområde det är i dag och inte blir en stadspark. Nu får det vara nog med byggnation kring Råstasjön, främst gällande djur- och växtliv men också att Råstasjön är en viktig rekreationsplats i Solna. Anser vidare att det har byggts alldeles för mycket i området - arenan och alldeles för höga bostadshus samt kontorshus så nära det känsliga och unika naturområdet Råstasjön. Det räcker nu, bevara naturområdet kring Råstasjön.

Thomas Lundevall

Motsätter sig helt att de kvarvarande naturområdena vid Råstasjön förstörs genom byggnation. Råstasjön är en av Stockholmsområdets värdefullaste fågelsjöar. All bebyggelse måste stoppas. Strandskyddet måste respekteras och att hela området bli naturreservat. Det måste finnas annan mark i Solna för dessa bostäder, kommersiella lokaler etc än att ta denna naturmark som är så viktig för djur- och växtliv samt för oss människor. Enligt uppgift har Solna stad räknat fel när man bedömt strandskyddet vilket förenklar ytterligare exploatering. Därför måste strandskyddet räknas om så att bl.a. vattendragen också räknas med. Solna stad får absolut inte bryta mot strandskyddslagarna. Skrattnåskolonin som riskerar att försvinna om bostäder byggs i närheten måste räddas, inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden. Även den mindre hackspetten är hotad. Det är viktigt att Råstasjön bevaras såsom det unika naturområde det är i dag och inte blir en stadspark. Nu får det vara nog med byggnation kring Råstasjön, främst gällande djur- och växtliv men också att Råstasjön är en viktig rekreationsplats i Solna. Det har byggts alldeles för mycket i området, arenan och alldeles för höga bostadshus samt kontorshus så nära det känsliga och unika naturområdet Råstasjön. Bevara naturområdet kring Råstasjön.

Björn-Henrik Lundhqvist

Är inledningsvis kritisk till arenabygget och nya köpcentrumet, både gällande skattepengar och trafik. Anser vidare att det är positivt att man backat från den ursprungliga planen, men menar att de planerade huskropparna kommer att inverka katastrofalt på det djurliv som finns där. Anser det också stötande att en sådan unik miljö förstörs och undrar om man förstått konsekvenserna.

Vidare anser undertecknad att Solna alltmer blir en asfaltsdjungel och att grönyrtorna naggas allt mer. Denna lilla yta, fylld med unika fågelarter, borde få lämnas ifred oss som finns här och för kommande generationer.

Agnetha Lundström

All exploatering vid Råstasjön måste stoppas och riv Friends Arena som inte är till Solnabornas nytta. Bygg inte mer i Solna, människorna måste få leva, ha närhet till natur, djurliv och kunna få andas.

Frida Lundström

Naturen runt sjön är unik och som solnabo vill undertecknad att naturen runt sjön ska få fortsätta att vara tillgänglig för invånarna som just ett naturområde, med ett intakt ekosystem och med en biologisk mångfald. Byggplanerna kompromissar med naturvärdet till förmån för kommersiella intressen.

De natur- och grönområden som finns i staden måste bevaras så att nästa generation kan leka och lära sig om natur och växter. Därför bör ett kommunalt naturreservat inrättas runt Råstasjön. Inkräkta inte på strandskyddet.

Visst behövs fler bostäder i Solna, framförallt hyresrätter. Men inte på bekostnad av våra naturområden och unika ekosystem. Satsningar på morgondagens bostäder och kommunikationer i Solna måste till vad stadens invånare önskar, inte vad företagen och byggbolagen suktar efter.

Människorna som ska bo i Solna vill ha natur- och grönområden för motion och rekreation, kollektiva kommunikationslösningar och en välfungerande kommunal verksamhet. De byggplaner som görs måste ta detta i beaktande: vem är det ni bygger för?

Lars-Ove Löf

Respekt för strandskyddet samt naturreservat, som vissa politiker lovat, räcker inte. All bebyggelse i hela området måste stoppas. Presenterat förslag från politiken om att bygga först och sedan skapa naturskydd för området som inte är bebyggt är helt oacceptabelt. Anser vidare att Solna stad räknat fel när strandskyddet har bedömts, detta måste räknas om så att vattendragen också räknas med. Dessutom ligger den föreslagna bebyggelsen till stor del innanför strandskyddet. Skrattnåskolonin, som riskerar att bli en sanitär olägenhet som bostäder byggs i närheten och därför förstörs, måste räddas. Inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden. Är kritisk till de anlagda stigar, lekplatser och bollplatser som föreslås inom strandnära område. Detta tillsammans kommer med säkerhet utarma området vid Råstasjön från sin unika miljö med ett fantastiskt djurliv med många skyddade arter.

Gunnar Löfgren

Undertecknad protesterar absolut mot dom nya byggplanerna vid Råstasjön. Det nya förslaget skadar allvarligt skrattnåskolonin och annat växt och djurliv. Förslaget tar ifrån oss innevånare i Solna vårt rekreativområde. Kräver att strandskyddslinjen mäts om och mäts rätt samt att Solna stad visar respekt för Världsnaturfonden/WWF utnämning av sjön till den mest skyddsvärda naturplats i Stockholms län och inrättar ett naturreservat runt hela sjön med omgivningar.

Maritha Sandberg Lööf

Undertecknad tycker att Solna ska spara på de få grönytor som finns kvar. De behövs för miljön, djur- och växtlivet och för människans välbefinnande. Bygg därför inte vid Råstasjön.

Di Malm

Har kopierat in/och hänvisar till inkomna yttranden från Petra Nykvist, Fältbiologerna och nätverket Rädda Råstasjön.

Jonnie Malmlöf

Anser att det inte skall byggas några bostäder vid Råstasjön överhuvudtaget. Undertecknad går ofta och promenerar där med familj. Stoppa all exploatering vid Råstasjön och gör den till ett naturreservat.

Davide Maneschi

Respekt för strandskyddet samt naturreservat räcker inte. All bebyggelse i hela området borde stoppas. Solna stad har räknat fel när man bedömt strandskyddet, vilket förenklar ytterligare exploatering. Därför måste strandskyddet räknas om, så att bl.a. vattendragen också räknas med. Skrattnåskolonin, som riskerar att bli en "sanitär olägenhet" om bostäder byggs i närheten och därför förstöras, borde räddas, inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden.

Aili Markelius

Motsätter sig all slags exploatering o bebyggelse i, på och runt Råstasjön. Råstasjön är en av Sveriges allra artrikaste fågelsjöar i tätbebyggt område är nu hotat på grund av hot från bostadsbyggen. Det räcker inte att det finns strandskydd, allt runt Råstasjön ska vara orört av byggplaner. Undertecknad vill att Råstasjön ska bli ett naturreservat.

Alva Markelius

Tycker det är vansinne att bygga intill Råstasjön. Det är ett fantastiskt grönområde med många arter som har lika mycket rätt att bo där som vi har. Vad ger människan rätten att bara vräka sig fram utan respekt för andra levande varelser? Det finns ett vinstintresse i allt och annan biologisk mångfald ska inte behöva lida för det. All bebyggelse i det området måste stoppas. Strandskyddet måste också räknas om så att det även täcker vattendragen. Skrattnåskolonin måste också räddas. Den är viktig för andra hotade arter som brunanden men de har också rätt att finnas och de bodde dessutom där först.

Åsa Markus

Idag förtätas Solna i en obehaglig och onaturbevarande takt som är osmaklig. Kräver att all exploatering av Råstasjön snarast stoppas. Den fina balansen mellan natur och boende fick undertecknad att flytta till Solna.

Anna Martinsson

Förstör inte något så vackert, om ni har ett hjärta. Undertecknads hjärta vill ha sjön.

Marie Mattson

Planerna på byggnation vid Råstasjön får inte genomföras. Sjön är en unik plats i Stockholmsområdet. Att uppleva så mycket vilt djurliv på så nära håll och så nära stan är få förunnat. Idag är det extra viktigt att den yngre generationen får lära sig om hur naturen fungerar. Att så ett litet frö av intresse för ekologi kan göra stor skillnad för hur vår värld ser ut i framtiden, och det är betydligt lättare att så ett sådant frö på en utflykt till Råstasjön än genom att läsa i en naturkunskapsbok. Vår stad växer, och då särskilt i Solna och Sundbyberg. Men nog måste det finnas andra lösningar, och vem vill bo i en förort som saknar vettiga grönområden. Kan inte nog understryka hur viktig sjön och dess ekologi är. Inte bara arterna som finns i och kring sjön. Området är den "gröna korridoren" som länkar ihop Haga och Järvafältet. Det är för mig helt ofattbart hur detta bygge ens kunde bli påtänkt. Kliv fram och erkänn att det var ett misstag innan det är försent.

Max

Det finns andra, bättre platser att bebygga än runt Råstasjön. NIMBY-tendenser är alltid tråkiga men i detta fall är det en miljökatastrof i vardande. Tänk om.

Olle Mauritzon

Vill slopa all förändring av naturen kring Råstasjön. Stockholmsområdet växer väldigt mycket och det är mycket viktigt att spara de bästa naturområdena för all framtid. De kvarvarande orörda områdena har betydelse både för naturen och för befolkningen. Det är för de allra flesta väldigt bra att ha naturliga närområden att kunna röra sig i, exempelvis vandringsleder, och hålla hälsan bra.

Är självklart att det behövs nya bostäder, men istället för förtätning ger undertecknad ett exempel från Upplands Väsby där man river ett äldre hus och bygger ett nytt och högre på samma yta. Råstasjön har mycket stor betydelse för såväl alla fåglar, djur, insekter och växtlighet. Rör alltså inte Råstasjön eller dess omnejd. Ingen nybyggnad av något slag är acceptabel här.

Karen McDougall, Richard Strand, Liv Strand och Idun Strand

Anser att det är vansinnigt att bygga vid Råstasjön då det är den enda kommunala gröna lunga i den delen av kommunen som undertecknad bor i. Hagaparken tillhör kungen och kyrkogården kyrkan. Ett grönområde behövs för att ta hand om gifter från trafik och ör rekreation. Upphäv inte strandskyddet och bygg inte överhuvudtaget. Gör fint kring sjön och återställ alla tokigheter som arenan medför i form av illegala byggen och parkeringsplatser.

Anna Melbrandt

För guds skull, bevara Råstasjön.

Anna Meder, två yttranden

Det räcker nu, förstör inte mer av det gröna runt Råstasjön. Djur och människor behöver en fristad, bygg inte sönder alla Solnas gröna fickor. Undertecknad vill inte att man genomför några byggplaner som tullar på det gröna runt Råstasjön - djur och människor behöver denna plats.

Anette Meliane

Motsätter sig all slags exploatering och bebyggelse i, på, runt Råstasjön. En av Sveriges allra artrikaste fågelsjöar i tätbebyggt område är nu hotat på grund av hot från bostadsbyggen. Undertecknad vill att Råstasjön ska bli ett naturreservat. Det räcker inte att det finns strandskydd. Vill vidare att allt runt Råstasjön ska vara orörd av byggplaner. Tack för visad hänsyn till en unik plats som är skapt naturligt för djur och natur. Låt den vara så.

David Midhage

Stockholm har länge varit känd för hur natur kombineras med storstad. Det är ofta som undertecknad tagit emot besökande från andra länder och de varit överraskade över hur mycket grönt vi har, mitt i en storstad. Låt oss kunna fortsätta överraska andra med ett naturskönt Stockholm.

Peter A. Miller

I vill protestera mot det nya förslaget. All exploatering måste stoppas. Strandskyddslinjen mätts fel. Skattmåskolonin måste räddas

Ingrid Mobacke

Visst är det viktigt med bostäder, men när naturområden förstörs som planen är nu kommer alla bittert att "några sig efter några år, då de inser att området tappat så många värden. Exploateringen måste stoppas och skattmåskolonin måste räddas.

Birgitta Moberg

Motsätter sig det nya förslaget och anser att det är fräckt att föreslå ett sådant beslut utan en folkomröstning. Solnaborna är trötta på förtätning och att grönområden försvinner. Låt Solnaborna behålla detta underbara område för rekreation och de fåglar som häckar eller bor året runt vid sjön. Det är en för stor exploatering. Anser att bostäder är viktigt, men alla behöver inte bo i Stockholm. Tydiligen har strandskyddslinjen mätts fel. Anser att det var ett missat att investera i Arenan, höj istället skatter istället för att förstöra rekreatiomsområden.

Christopher Moldrickx

Är kritisk till MKB:ns beskrivning gällande natur- och rekreativsvärdena för Solnaborna och menar på att det är helheten i området som är viktig ha. Vidare menar undertecknad att MKB:ns samlade bedömning visar på motsägelser och har i sitt yttrande kopierat in exempel på meningur MKB. Råstasjön måste bevaras som helhet, naturen är inte till för att vi ska konsumera den. Hela Råstasjön behöver bli ett naturreservat.

Kent Molinder

Tycker verkligen att det är en riktigt dålig idé att bygga bostäder i aktuellt område.

Sandra Molinder

Tycker att ni ska lägga ner planen om bostadsbygge vid Råstasjön, första anledningen är djuren. När ni bygger där, river ni upp deras hem, och lämnar säkert hundratals stackars fåglar, bl.a. måsar, hemlösa som mest troligt kommer att bygga bo i någons skorsten eller på taken på era nya fina byggnader. Så varför inte bara låta det vara den fina halvt betongfria miljö där runt sjön, som det ändå är trots den fula klump med arena man klämt in.

Kamala Molnia

Undertecknad tycker att Råstasjön måste bevaras och därför måste byggplanen gällande Råstasjön avslås i sin helhet.

Åsa Morath

Vill fortsätta att se och få uppleva Råstasjön med allt sitt naturliv. Ett naturliv som främst märks med allt fågelliv under den varma årstiden likaväl som den kalla. Det är en chans och otrolig möjlighet att så nära storstad, i ett tättbebyggt område få en chans att se vattenrallen, sothöna och rörhönan som hela skrattnåskolonin. Under vinterhalvåret få se hägrarna som kurar ihop sig i en liten klunga i snöyran. Hoppas också att själv en dag får se vår mindre hackspett och att Råstasjön med sin omnejd får vara kvar och ha sin del kvar på kartan. Den är inte stor idag och undertecknad hoppas att den inte krymper och blir mindre. Med en mindre yta och bebyggelse ännu närmare Råstasjön, är det en stor risk att mycket av djur- och naturlivet försvinner.

Heidi och Göran Mosander

Vill härmed protestera mot det nya förslaget. All exploatering måste stoppas, strandskyddslinjen har mätts fel och skrattnåskolonin måste räddas.

Ahmad Moshref

Som boende i Solna kommun begär undertecknad att all exploatering av området runt Råstasjön stoppas och att området ska deklarerats som naturreservat.

Carolina Mårtens

Råstasjön måste räddas. För oss som är födda i Solna och för inflyttade är Råstasjön en viktig plats för fritid och rekreation. Det är en unik miljö som passar alla. Bygg inte mer runt sjön eller i dess omgivning.

Lucia Mårtens

Vill protestera mot förslaget om bebyggelse i närheten av Råstasjön, ej endast den innanför strandskyddet. Dessutom mäts strandskyddet fel. Råstasjön är en av Stockholms finaste sjöar där många biotoper av fågelarter trivs, bl a skrattnåskolonin som måste räddas.

Pia Mårtensson

Undertecknad protesterar mot det nya förslaget om byggnation vid Råstasjön, ingenting får byggas vid Råstasjön. Stoppa all exploatering och inrätta ett naturreservat istället så att de viktiga naturvärdena sparas och bevaras för oss Solnabor och framtida generationer. Att ha en sjö med så rikt fågel- och djurliv och sådan stor artrikedom "in på knuten" i kommunen är något som borde lyftas fram som en stor gåva till alla boende och besökare i Solna. Att ha möjlighet till rekreation och återhämtning i sådan fantastisk närmiljö är av sådan betydelse att det är självklart att den måste skyddas från all typ av bebyggelse. Undertecknad vill att Råstasjöns naturvärden skall skyddas i bildandet av ett naturreservat. Byggande av bostäder måste ske på annan plats inom kommunen och inte vid Råstasjön.

Ari Määttä

Protesterar mot förlagda planer att bygga bostäder intill Råstasjön. Detta område är det sista riktiga naturområdet som finns nära för människorna. Området har höga naturvärden och hyser flera rödlistade arter. Varje ny byggnad är en fara för dessas överlevnad. Råstasjön som fågelsjö är vida känd i hela Sverige. Vintertid är sjön den

bästa fågellokalen i hela Uppland. Redan med bebyggelsen av Järvastaden försvann den sista häckande sånglärkan och den sista häckande tofsvipan i Solna. Även mindre strandpiparen häckade i området. Råstasjön har en av Stockholmsområdets största skrattnåskolonier. Skrattnåsen är en art som minskar i Sverige. Förstör inte hela fågellivet i Solna utan bevara detta sista område för kommande generationer. Gör området till ett naturreservat istället.

Elisabeth Mörén

Ber er att tänka om kring byggplanerna runt Råstasjön och stoppa all exploatering av detta unika grönområde som är det viktigaste rekreationsområdet för oss Solnabor. Strandskyddet har mätts fel och Länsstyrelsen har sagt nej till byggnation och exploatering inom strandskyddat område. Det måste ni respektera, och ni borde respektera oss som bor i Solna och använder området kring Råstasjön för promenader, löpning och utflykter. Det blir inte samma sak att göra det i ett bostadsområde. Tänk också på att skydda djur, fåglar och natur genom att skrinlägga exploateringen och byggplanerna kring Råstasjön. Det måste finnas andra områden som är bättre att bebygga.

Verina Nakasi

All exploatering av Råstasjön måste stoppas, bebyggelsen hotar naturen. Strandskyddslinjen har mätts fel och skrattnåskolonin måste räddas. Råstasjön bör skyddas och bli ett naturreservat.

Rolf Nehl

Protesterar mot förslaget, inga bostäder (inte ens 600-700) ska förstöra den lilla lunga vi har i Råsunda. Detta unika fågelliv som är dokumenterat och t o m WWF har haft ögonen på Råstasjön och utsett den till den mest skyddsvärda naturplatsen i hela Stockholms län. Räcker det inte med all mänsklig rörelse som kommer att bli uppe vid arenan när Mall of Scandinavia och andra påbörjade byggnader står klara? Bygg inte vid Råstasjön och låt kommande generationer få njuta av denna unika miljö. Är det politiker eller byggbolag som styr kommunen?

Joachim Neve

Får härmed hoppas att Solna stad kan ompröva planen att bygga vid Råstasjön av flera skäl. Ett skäl är frågan vilken miljö vad som skall lämnas till våra barn och barnbarn där unika fåglar och insekter finns. Det är viktigt att den biologiska mångfalden bevaras för eftervärlden. Frågan om strandskyddslinjen är viktig och här brister Solna då Solna inte iakttar 100 metersgränsen.

Ann-Charlotte Nilsson

Anser att all exploatering ska stoppas, det är illa nog som det är.

Margareta Nobell

Kan inte tro att det är möjligt att man på allvar funderar på att förstöra ytterligare en sjömiljö i Stockholm. Råstasjön i Solna är verkligen värd att bevara med sitt rika fågelliv och flera hotade arter. Naturen skänker också människan ro och rekreation, förutsatt att det är natur och inte bara ett bostadsområde med fin utsikt för de privilegierade. Vi behöver alla ha kvar de "fria" gröna, sjönära områdena. Hoppas att man tänker om och sparar området som naturområde.

Annika Nord

Undertecknad är en gammal Solnabo som protesterar mot byggande och exploatering runt Råsundasjön.

Maud Nordén

Vill härmed protestera mot nya förslaget och anser att all exploatering måste stoppas och strandskyddslinjen behållas. Undertecknad vill att området ska bevaras som helhet för rekreation för boende i Solna och andra. Det är tillräckligt illa med höghusen som nu reser sig framför den otroligt fula och klumpiga arenan.

Gustaf Nordenlöw

Det är många som oroas av planerna på att punktera Solnas gröna lungor, särskilt det naturvärdesunika området kring Råstasjön med alla sina ovanliga och vanliga arter av fåglar, smådjur och växter. Protesterna mot detaljplanen är inte något nytt, och på Solna stad känner ni redan mer än väl till de många tunga argument som finns mot att göra om denna dyrbara natur till ännu ett dyrt bostadsområde. Antalet planerade bostäder på platsen är inte viktigt - det viktiga är att området inte bebyggs mer över huvud taget, dvs får sina naturvärden ödelagda. När man begår misstag kan man inse det efteråt och i många fall rätta till det man har gjort fel. Möjligheten att ställa tillrätta gäller dock inte om man förstör natur med ekosystem som har utvecklats på en plats under lång tid. När den är borta så är den borta och människor kan inte bygga upp den igen. Formuleringar som att syftet med det upphävda strandskyddet är att "säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreationsområdet vid Råstasjön" är förstas struntprat eftersom ett bebyggt område inte alls skulle ha kvar de rekreationsvärden som nuvarande naturliga miljö har. Tillgängligheten är inte heller ett problem idag. Förstör inte Råstasjön!

Fredrik Nordenskjöld

Vill protestera mot det nya förslaget avseende byggnation vid Råstasjön. All exploatering måste stoppas för att bevara den unika naturmiljön vid Råstasjön. Solna stad kan vara stolt över att inom sina gränser ha en naturmiljö som hyser flera hotade fågelarter som hittills trivts bra i sjön. Råstasjön är en källa till stor glädje och nytta för inte bara Solnabor utan också för många tillresande från hela landet. Om det är nödvändigt med ytterligare bebyggelse i Solna torde det finnas goda möjligheter att förlägga den till ur naturmiljösynpunkt mindre värdefulla områden. Dessutom måste de uppgjorda reservatsgränserna följas.

Ingrid Nordström

Undertecknad är ofantligt besviken på Er och Era planer på Råstasjön. Att som en storstadsregion inte förstå vikten av att förvalta de viktiga naturområdena är verkligen uppseendeväckande. Undertecknad bor inte i regionen och skulle säkerligen blivit ännu mer förtvivlad om hon hade gjort det. Dessa områden är inget som man kan få tillbaka, om ni ödelägger det så är det ödelagt en gång för alla. Det påminner mycket om vad man gjorde på 50 och 60 talet i Sverige då man rev stora delar av städerna för att bygga stora betongklossar som större delen av den svenska befolkningen nu anser är bedrövliga. Nu med facit i hand så är de allra flesta införstådda med vilka kulturskatter som man förstört men undertecknad blir ändå förvånad att vi håller på att upprepa historien nu i detta 2014. Ber Er nu snällt, gör om gör rätt. Nu när ni fortfarande kan påverka detta utfall (vilket vi inte kan med det som skedde på 50-talet) så gör det som är det enda rätta i en situation som denna. Låt Råstasjön vara.

Ylva Norén

Undertecknad tycker det är fruktansvärt det ni tänker göra med bebyggelse kring Råstasjön. Jag vet att ni vet vad det är ni gör. Jag tänker inte upprepa argumenten.

Jag vill bara att ni ska veta att jag tänker tala om för barnet som finns i mig, att det var ni som förstörde allt. Att det är därför hon inte kommer få uppleva naturen som jag. Jag hoppas ni kommer ångra er en dag, när ni inser vilket misstag ni begick. Att ni sålde era själar.

Elsie Norling

Ingen mer byggnation vid Råstasjön, världsnaturfonden WWF utsåg Råstasjön till "Svensk pärla" och 2013 års mest skyddsvärda plats i Stockholms län. Gör Råstasjön med ursprungliga omgivningar till ett unikt naturreservat, då det är ett välbesökt natur- och rekreationsområde. Råstasjön är även en turistattraktion, inte bara för ornitologer. Besökare blir överraskade av att kunna röra sig, vandra eller springa i naturlig miljö nästan mitt i storstan. Träd behövs för att rena luften och sänka ljudnivån från trafiken. Återplantera ytor i naturområdets utkanter som en gång i tiden utgjorde en del av skogsmarken runt sjön, så att de idag och i framtiden kan bli ett värde för friluftslivet. Upplåtelse av ianspråktagen mark har bara varit tillfällig och lägg igen Nisses stig och Sofies väg och återplantera dessa ytor så att besökande slipper se så mycket av de höga husen och arenan. Vidare undrar undertecknad vad man kommer att göra åt skrattnåskolonin och arenapubliken som kommer att skräpa ner om man väljer att bebygga området. Klagomål kommer att komma. Strandskyddslinjen måste mätas om och den nya får inte överträdas.

Veronica Nouched

Vill verkligen rädda vår underbara Råstasjön, för oss, för fågellivet, för våra äldre, för våra löpare, för alla älskande par, för våra barn, för att värna om naturen och för att vi älskar dessa underbara platser i vår Solna. Vill att all exploatering stoppas, att man ser över hur strandskyddslinjen egentligen mätts och att skrattnåskolonin räddas. Undertecknad vill rädda Råstasjön.

Nadja Nyberg

Kräver att Råstasjön räddas.

Nina Nykvist

Råstasjön med dess omgivande natur är en unik plats i Solna och i Stockholmsregionen. Förvalta den och förstör den inte. Ett sönderslaget ekosystem går inte att åter skapa.

Petra Nykvist

Det är många som oroas av planerna på att punktera Solnas gröna lungor, särskilt det naturvärdesunika området kring Råstasjön med alla sina ovanliga och vanliga arter av fåglar, smådjur och växter. Protesterna mot detaljplanen är inte något nytt, och på Solna stad känner ni redan mer än väl till de många tunga argument som finns mot att göra om denna dyrbara natur till ännu ett dyrt bostadsområde. Antalet planerade bostäder på platsen är inte viktigt - det viktiga är att området inte bebyggs mer över huvud taget, dvs får sina naturvärden ödelagda. När man begår misstag kan man inse det efteråt och i många fall rätta till det man har gjort fel. Möjligheten att ställa tillrätta gäller dock inte om man förstör natur med ekosystem som har utvecklats på en plats under lång tid. När den är borta så är den borta och människor kan inte bygga upp den igen. Formuleringar som att syftet med det upphävda strandskyddet är att "säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreationsområdet vid Råstasjön" är förstuds struntprat eftersom ett bebyggt område inte alls skulle ha kvar de rekreationsvärden som nuvarande naturliga miljö har. Tillgängligheten är inte heller ett problem idag. Förstör inte Råstasjön mot bättre vetande.

Therése Nykvist

Vill protestera mot den förstörande och skadliga exploateringen vid Råstasjön. Det planerade bygget strider mot strandskyddet och det finns ca 350 olika växtarter och 187 fågelarter vid Råstasjön. Av dessa fågelarter häckar 60 arter vid sjön, varav 3 st är rödlistade.

Ing-Marie Nymark

Undrar varför området runt Råstasjön inte görs till naturreservat utan istället vill ni bygga bort? Om det blir bebyggt, om än endast ovanför strandskydd kommer hela området påverkas och det blir förstört. En oas och en stor del av djurlivet kommer att försvinna. Undertecknad vill att Råstasjön och området runt ska bevaras för framtiden genom att bli naturreservat och att Råstasjön kommer att finnas kvar som den naturliga miljö det är och inte bli en konstgjord park.

Camilla Nyqwist

Undertecknad protesterar mot byggplanerna, någonting måste få vara heligt. Oavsett om ni tror att ni tänkt på allt. Så kommer det att få konsekvenser för djurliv och de boende runt omkring. Ta ert förnuft till fånga och dra tillbaka byggplanerna. Undertecknad är född och uppvuxen på Backvägen, men bor numera i Vireberg. Går nästan dagligen runt Råstasjön och har sin mor kvar på Backvägen, där hon bott sedan 1967. Undertecknad är inte emot förändringar, men här har ni gått för långt, nu räcker det. Snygga till allt annat som ni redan påbörjat och se till att det får bli klart först. Låt sedan oss Solnabor få lite lugn och ro i flera år framöver. Det kan vi behöva efter allt bök och stök under flera års vägarbeten vid tvärbanebygg, alla in och utfarer till och från Solna med trafikstockning som följd. Bostadshusbyggen, rivningen av Råsunda fotbollsstadion, uppbyggandet av Friends Arena samt det vansinnigt stora köpcentrum som byggs i anslutning till Arenan mm. mm. Det räcker nu.

Ann Nyström

Människor och natur behöver varandra. Förstör inte den balansen med överdriven exploatering. Människor ska inte bara bo, utan leva också, liksom djuren. Undertecknad kräver att ansvar även för framtiden tas och att planerna för Råstasjön ändras.

Barbro Nyström

Undertecknad framhåller kopplingen mellan folkhälsa, både kroppsligt och själsligt, och att vara ute i naturen. Ett av områdena undertecknad brukar åka till är Råstasjön med närområdet Golfängarna & Lötsjön, och åker då från Hagsätra (som är södra ändhållplatsen på tunnelbanans gröna linje 19). Undertecknad menar att hon inte är den enda besökande som kommer från annan plats i länet. Så Råstasjön måste ju vara något att ha, med andra ord. Respekt för strandskyddet samt naturreservat räcker inte. All bebyggelse i hela området måste stoppas. Felräkning när strandskyddet har bedömts, och detta förenklar ytterligare exploatering. Detta låter ju verkligen illa, naturligtvis ska vattendragen räknas med. En ny bedömning, baserad på korrekta beräkningar och samtliga naturvärden och andra relevanta fakta, måste göras. Skrattnåskolonin riskerar att bli en "sanitär olägenhet" om bostäder byggs i närheten. Måsarna har rätt att leva, de var där först. Kolonin ska få vara kvar, både för att den skyddar brunänder m.fl., och för sin egen skull! Det finns många olika djur och växter i området, alla är viktiga, vanliga som ovanliga sorter. Vattenrallar, brunänder, hägrar, svanar, änder, paddor, vita blåsippor, vass och tallar. Hoppas verkligen på att få kunna fortsätta att njuta av detta även i framtiden.

Bo Nyström

Tillåt bara åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden i allmänhet och rödlistade arter i synnerhet.

Marie Nähl

Exploateringen vid Råstasjön måste stoppas. Att förstöra skrattnåskolonin är att göra ett stort ingrepp i naturvärdena. Skrattnåskolonin är en av Sveriges äldsta och Stockholms läns äldsta skrattnåskoloni. Att förstöra den är samma sak som att riva kulturskyddade byggnader.

Jacob von Oelreich

Anser att Råstasjön och hela dess omgivande naturområde måste skyddas från alla former av exploatering. Dessutom bör naturen i sjöns avrinningsområde restaureras, utvidgas och återställas på de platser där den är förstörd så att naturområdet runt sjön får en ökad kritisk massa, i enlighet med den öbiogeografiska teorin om att större naturområden kan hysa en större biologisk mångfald. De gröna sambanden mellan Råstasjön och omgivande naturområden bör också stärkas. Området runt sjön bör också göras bilfritt så att sjöns närområde blir tystare och mindre förorenat.

Anna O'Konor

Det allra bästa med Solna är närheten till Råstasjön. En unik rekreationsmiljö för människor och djur, som behövs mer än någonsin tidigare eftersom omfattande bebyggelse och förtätning blir alltmer utbredd i Stockholmsområdet, i synnerhet i Solna och Sundbyberg. Vetenskapliga studier visar att människor behöver vistas i grönområden för att återhämta sig, särskilt betydelsefullt är det nu eftersom tempot i samhället har skruvats upp och allt fler människor känner sig stressade och mår sämre psykiskt och fysiskt. Vi är skyldiga framtida generationer att värna om Råstasjön och dess oersättliga värden. Det räcker med Arenaområdet som ligger nog så nära. Undertecknad vill därför hävda att all exploatering av Råstasjön måste stoppas. Med hopp om fortsatt vistelse vid Råstasjön utan bostäder i närheten

Okänd 1

Njuter nästan dagligen av naturen och mångfalden av fågelarter och andra djur vid Råstasjön. Det är en ovärderlig sjö som nu hotas av byggnation. Hoppas på att politikerna kan ändra åsikt och pausa byggandet tills bättre plats bestämts. Behåll vår värdighet till en natur som försvinner mer och mer.

Jennifer Olausson

Undertecknad anser att Solna stad inte bör bygga något vid Råstasjön med hänsyn till områdets unika fågelliv. Om man bygger kommer många av fågelarterna fly. Strandskyddet måste respekteras fullt ut. Var istället stolta över att Solna Stad har denna unika plats i sin kommun.

Linn Olausson

Djuren och planeten behövs för att vi människor ska överleva också, så förstör inte Råstasjön. Sjön är unik och artrik som få andra i Sverige så för Guds, Allahs, Buddhas eller vad ni nu tror på, gör ingenting dumt och ogenomtänkt. Rädda Råstasjön, bostäderna kan ni hitta andra platser för.

Niclas, Partena, Olivia och Andreas Olausson

Det finns andra, bättre platser att bebygga än runt Råstasjön. NIMBY-tendenser är alltid tråkiga men i detta fall är det en miljökatastrof i vardande. Tänk om.

Steve Olofsson

Undertecknad och familj använder området och vill kunna fortsätta att njuta av djur och natur runt sjöarna i många år till. Därför kräver undertecknad att byggplanerna runt Råstasjön stoppas, bevara de naturområden vi har kvar.

Sussie Olofsson

Anser att även de nya byggplanerna är ett allvarligt hot mot Råstasjöns djurliv och växtlighet. Varje del i den lilla, vilda ytan som är kvar runt Råstasjön är en förutsättning för ett bevarande av flera djur- och växtarter. Den är en biologisk helhet. Råstasjön är ett viktigt och tillgängligt rekreativsområde för friskvård och psykisk och själslig återhämtning. Nya boenden kommer antagligen också att kräva vissa skyddsåtgärder för barn när vattnet är nära, krav om minskat ljud från mäsarna, krav på lekplatser och sådant som inte nu kan förutses. Visa att ni inte är sämre än att ni kan ändra er och följ lagar och regler. Det är lätt att bli misstänksam och tappa förtroendet när kommunen skapar en bussvändplats utan tillstånd. Skydda hela området kring Råstasjön-Golfängarna och Lötsjön och gå ihop med Sundbyberg.

Bill Olsson (två yttranden)

Undertecknad protesterar mot det nya förslaget, all exploatering av Råstasjön måste stoppas.

Joakim Olsson

Man kan inte likställa natur och park. Om området görs om till park kan människor inte längre besöka hemplats för smådjur och fåglar, flera arter kommer att avta och de som blir kvar kommer att anpassa sitt beteende. Man förövar den folkhälsomässiga terapin av fågellåten både för Solna och Sundbybergsbor. Råstasjön är fullt tillgänglig idag. Gör det rätta och skydda området.

Katarina Olsson

Undertecknad protesterar mot det nya förslaget, all exploatering måste stoppas, strandskyddslinjen har mätts fel och skrattmåskolonin måste räddas. Gör sjön med omgivningar till ett unikt naturreservat.

Kerstin och Owe Olsson

Vill bestämt protestera byggnation i området Råstasjön/Lötsjön. Utöver en väldigt speciell fågelsjö är det viktigt att grönområdet bevaras i sin helhet för fågelskådning, rekreation/motion mm, gärna som naturreservat.

Märit Olsson

Protesterar mot den föreslagna exploateringen. All exploatering måste stoppas, strandskyddslinjen har mätts fel, skrattmåskolonin och andra fågelarter måste räddas, likaså alla unika växter. Rädda Råstasjön med omgivningar, vi Solnabor kräver att natur och rekreativvärden bevaras för framtiden, därför måste all exploatering stoppas.

Nils-Olof Olsson och Kerstin Hagberg-Olsson

Protesterar mot det nya förslaget. All ny exploatering vid Råstasjön skall stoppas. Rädda skrattmåskolonin.

Anneli Onsbring

Stoppa bebyggelsen runt Råstasjön. Råstasjön måste få bevaras med dess rika fågelliv och flora, den är också ett underbart rekreativsområde för oss storstadsbor, unga som gamla. Att få komma ut i naturen och röra på oss och att uppleva fågel - och växtliv är ett sätt för oss människor att hålla oss friska och bespara sjukvården. En vanlig helg, oavsett vädret, kryllar det av motionärer, barnfamiljer och flanörer och vintertid när Råstasjön är plogad är sjön full av skridsko- och skidåkande barn och vuxna. En vårdag i april är marken på norra sidan täckt av blåsippor och vitsippor och vid sjökanten har vi änder, sothöns och svanar med sina ungar. För att inte tala om de unika vattenrallarna och hackspettarna. Förstör inte denna fantastiskt fina fågelsjö. Ni måste sluta tänka egoistiskt och kortsiktigt. Tänk på våra barn och barnbarn och kommande generationer, vi kan inte beröva våra barn denna unika artrika fågelsjö med dess omgivning bara för att det prompt måste byggas där det finns en liten sjö och det finns chans att dra in pengar. De vill väl också njuta av denna underbara natur i framtiden. Till slut finns det ingen unik natur kvar i tätbebyggt område, bara anlagda parker och grönområden. Tänk om och stoppa all bebyggelse i hela området och räkna om strandskyddet.

Birgitta Palmertz

Undertecknad har för första gången varit vid Råstasjön. Vilken fantastisk tillgång för Solna. Området får inte förstöras genom exploatering o bebyggelse. Som beslutsfattare måste ni tänka på kommande generationer så de får möjlighet att uppleva Råstasjöns djurliv och växter

Lina Palmgren

Det är många som oroas av planerna på att punktera Solnas gröna lungor, särskilt det naturvärdesunika området kring Råstasjön med alla sina ovanliga och vanliga arter av fåglar, smådjur och växter. Protesterna mot detaljplanen är inte något nytt, och på Solna stad känner ni redan mer än väl till de många tunga argument som finns mot att göra om denna dyrbara natur till ännu ett dyrt bostadsområde. Antalet planerade bostäder på platsen är inte viktigt - det viktiga är att området inte bebyggs mer över huvud taget, dvs får sina naturvärden ödelagda. När man begår misstag kan man inse det efteråt och i många fall rätta till det man har gjort fel. Möjligheten att ställa tillrätta gäller dock inte om man förstör natur med ekosystem som har utvecklats på en plats under lång tid. När den är borta så är den borta och människor kan inte bygga upp den igen. Formuleringar som att syftet med det upphävda strandskyddet är att "säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreativsområdet vid Råstasjön" är förstås struntprat eftersom ett bebyggt område inte alls skulle ha kvar de rekreativvärden som nuvarande naturliga miljö har. Tillgängligheten är inte heller ett problem idag. Förstör inte Råstasjön!

Karin Palmlund

Tycker att denna fantastiskt fina sjö med sitt rika fågelliv och naturmiljö ska bevaras. Det är många som finner rekreation och glädje kring Råstasjön. Inte minst barnen har stor glädje av sjön och får möjlighet att komma riktigt nära det rika unika fågelliv som finns vid sjön. Det skulle vara beklagligt om man nu skulle bebygga runt Råstasjön. Om det byggs så kommer med all säkerhet det unika rika fågellivet att ta skada av bebyggelsen och även den rika faunan av blommor skulle minska drastisk. Tänk om igen och gör Råstasjön till ett naturreservat i stället.

Susanne Patz

Rädda Råstasjön! Undertecknad har jobbat för detta sedan 1981 och hoppas att stenen nu är urholkad. Tänk framåt och inte bara här och nu.

Anne-Marie Pettersson

Undertecknad protesterar även mot det nya förslaget gällande bostadsbyggande vid Råstasjön.

Henrik Persson

Undertecknad avvisar helt den föreslagna bebyggelsen. All bebyggelse i hela Råstasjöområdet måste stoppas. Området är av största vikt för vårt välbefinnande och får inte förstöras genom bebyggelse. Hela Råstasjöområdet bör istället skyddas som naturreservat. Skrattmåskolonin i Råstasjön riskerar att skadas om bostäder byggs i närheten, den måste istället räddas, inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden och t ex rörhöna. Ytterligare skäl mot den aktuella planen är att man går in på strandskyddat område, vilket är olagligt. Solna stad har räknat fel när man bedömt strandskyddet, vilket förenklar ytterligare exploatering. Därför måste strandskyddet räknas om, så att bl.a. vattendragen också räknas med. Området runt Råstasjön ska inte bebyggas, utan bevaras som friluftsområde för Solnaborna och många andra som kommer för att ta del av den unika naturen, med en ovanlig mångfald arter av både flora och fauna: 180 fågelarter har rapporterats varav många häckar, 330 växtarter registrerats, sju arter fladdermöss finns i området m.m. Enligt vår miljölagstiftning får inga vilda djurs livsområde skadas. Det är olagligt att flytta på fladdermusbon, till exempel genom att fälla träd. Råstasjöområdet har av Världsnaturfonden utsetts till Svensk Pärla - och den mest skyddsvärda platsen i Stockholms län. Även därför avvisar undertecknad detta nya detaljplaneförslag där planer lagts fram på bygga vid Råstasjön.

Håkan Persson

Anser att Solna stad inte bör bygga något vid Råstasjön med hänsyn till områdets unika fågelliv. Om man bygger kommer många av fågelarterna fly. Strandskyddet måste respekteras fullt ut. Var istället stolta över att Solna stad har denna unika plats i sin kommun.

Inger Persson

Inga byggen vid Råstasjön.

Ola Persson

Byggplanförslaget vid Råstasjön kommer att förstöra stora delar av den natur- och friluftsmiljö som Solnaborna sedan många decennier använt, och fortfarande använder. Området är av största vikt för vårt välbefinnande och får inte förstöras genom bebyggelse, liksom inte andra viktiga rekreations- och friluftsområden får förstöras. Ingen tänker ännu bygga i Hagaparken eller i Ulriksdals slottspark. Råstasjöområdet är av samma stora vikt, om inte större, för oss Solnabor. Området bör istället skyddas som naturreservat. Förutom att området är av största vikt för oss Solnabor är det ett område som av andra skäl också är olämpligt att bygga i. Gas kan läcka upp i eventuella hus. Området lär ha använts som soptipp, marken kan tänkas vara kontaminerad och inte lämplig för bostadshus, daghem, lekplatser för barn etc. Ytterligare skäl mot den aktuella planen är att man går in på strandskyddat område, vilket är olagligt. Men sammanfattningsvis är det alltså så att byggplanerna ska avslås i sin helhet. Området runt Råstasjön ska inte bebyggas alls, utan bevaras som friluftsområde för oss Solnabor och många andra som kommer för att ta del av den unika natu-

ren, med en ovanlig mångfald arter av både flora och fauna. Området har av WWF utsetts till Årets Pärla - den mest skyddsvärda platsen i Stockholmsområdet. Detta måste Solnas politiker respektera och avslå förslaget att bygga vid Råstasjön.

Bo GT Peterson

Vill protestera mot det nya förslaget. All exploatering av Råstasjön måste stoppas. Strandskyddslinjen måste vara felmätt. Skrattnåskolonin måste få leva vidare.

Jimmy Pettersson

Undertecknad har som barn spenderat mycket tid vid Råstasjön och matat änderna och ledsen över att se diverse skräp i området och att Solna givit godkännande om att låta det bebyggas en massa intill sjön utan en tank på invånarnas intresse eller synpunkter. Nu har det bantats, men det finns så många andra mer lämpade ställen att bebygga på än vid Råstasjön. Tycker att det är jättebra att det bebyggs men inte där. Man måste vara rädd om och ta vara på det som gör Solna stad så attraktivt som det faktiskt är idag.

Ishtar Polite

Undertecknad vill å det starkaste protestera mot det nya förslaget gällande bebyggelse vid Råstasjön. Sjön är och måste få fortsätta vara det ovärderliga rekreativsområde den är för både Solnabor och tillresande. Natur- och fågellivet måste värnas och strandskyddslinjen måste mätas om på ett korrekt sätt.

Yvonne Primé

Vi behöver lungor där vi kan andas och njuta av djuren som finns runt det här underbara vattenhållet. Stoppa planerna på byggandet vid Råstasjön och rädda både naturen, djuren och våra stressade själar. På köpet kan ni kanske upprätta lite av ert skamliga rykte i Solna

Marcel Quarfood

Vill skona marken runt Råstasjön från ytterligare bebyggelse, som är ett uppskattat område. Desto viktigare kommer det att bli i framtiden att bevara ett så unikt naturområde med stor artrikedom. För människorna i Solna-Sundbybergsområdet är det här en framtidsfråga: ska man bo i en modern stad som tar hand om sina naturresurser, eller sitter politikerna fast i ett 1900-tals-tänkande där betongen går före allt annat. Arenastaden blev ju lite sisådär, se till att inte göra det sämre nu.

Linnea Raadik

Råstasjön är en viktig plats både för rekreation och som fågelsjö. Bygg gärna, men inte på så känsliga områden.

Christina Regnell

Råstasjön måste bevaras med den natur som nu finns. Bebyggelse vore förödande för alla de spännande fåglar och växter som många ofta njuter av. Bygg inga bostäder vid Råstasjön.

Karl-Axel Reimer

Undertecknad vänder mig starkt mot byggplanerna vid Råstasjön. Att bevara områden såsom Råstasjön är viktigt för en kommuns attraktivitet. Det främjar även folkhälsan och är dessutom en framgångsfaktor för en kommun på kort och lång sikt.

Reza

Som boende i Solna kommun begär undertecknad att ni stoppar all exploatering av området runt Råstasjön och att området ska deklarerars som naturreservat.

Per Ribbing

Vill rädda Råstasjön och vill att planerna på byggnation stoppas och istället utreder möjligheterna för att skapa ett naturreservat av Råstasjön med omgivningar.

Josefin Robertsson

Tycker inte om idén att exploatera området kring Råstasjön. Tycker däremot mycket om idén om att göra området till naturreservat. Vänligen skydda och bevara Råstasjön.

Edris Romodan

Är mot bygget vid Råstasjön.

Lars och Jannica Roselius

Vill att exploateringen stoppas, bevara fågellivet. Riskera inte att förstöra för unika fågelarter, så som vattenrall, brunand mm.

Anja Björk Rudberg

Vill uttrycka sin stora oro över planen att bygga runt Råstasjön, då det skulle vara ett förödande ingrepp i vår redan hotade närmiljöes grönområden. Var vänliga och visa respekt för strandskyddet, bebygg inte runt Råstasjön alls. Det finns andra områden där bebyggelse till och med skulle försköna men så är inte fallet runt Råstasjön. Vill också uttrycka sin oro för barn o barnbarn inte ska få ta del av Råstasjöns unika population av fåglar och annan natur. Strandskyddslinjen är felmätt då man inte tagit i beaktning bland annat vattendragen kring sjön. Att bygga runt Råstasjön är att skicka en dödsdom för dess unika population. Visa hänsyn, rädda Råstasjön och bygg inte.

Leo Rudberg*Naturvärden*

Råstasjön har fantastiskt höga naturvärden. Som slättsjö i tätbebyggt område är den närmast unik i landet, med 181 observerade fågelarter, vilket måste värnas. Hela strandskogen tillsammans med sjön utgör ett komplext ekosystem, enligt professor Magnus Enkvist vid Stockholms Universitet. Han menar på att minsta bebyggelse riskerar att leda till hela ekosystemets kollaps, då det är mycket litet och sårbart.

Vattenrallarna norr om sjön kan matas på 1 meters håll, vilket är helt unikt för hela Sverige. Fotografer och fågelskådare vallfärdar från hela Mellansverige för att skåda vattenrallarna. Deras framtid i området vid bebyggelse är oklar.

Flera rödlistade arter finns vid Råstasjön. Talltickan växer på flera tallar i detaljplanens område, den måste givetvis värnas tillsammans med all skog runtomkring för att möjliggöra spridning. Mindre hackspetten häckar av och till, och födosöker regelbundet, i skogen; även denna fodrar att hela skogsområdet bevaras intakt. Brunand häckar i sjön, och ibland silltrut som årligen födosöker där. Om bebyggelse sker, kan skrattmåskolonin komma att ses som en "sanitär olägenhet" som måste flyttas - och om kolonin flyttas, kanske den kollapsar (tidigare flyttförsök av skrattmåskolonier har varit tämligen misslyckade). Om detta sker försvinner det skydd som skrattmåskolonin idag utgör för brunanden. Rådjuren (7-8 stycken) lever i skogen

och skulle säkerligen drabbas mycket negativt av bebyggelse. I området finns även bl.a. räy, grävling och flera fladdermusarter.

Vid Råstasjön finns två spridningskorridorer av vikt - den ena är bortåt Lötsjön i väst, den andra är bortåt Järvafältet i nordväst. Lötsjöns spridningskorridor är givetvis viktig att värna och förslaget om avstängning av Sjövägen fantastiskt, men spridningskorridoren i nordväst är betydligt viktigare. Detta helt enkelt för att Järvafältet har betydligt högre naturvärden än den parklika Lötsjön. Om nordvästra hörnet bebyggs - om så blott redan i anspråkstagna ytor - kommer spridningskorridoren drabbas av en enorm barriär, som skulle hindra växt- och djurlivets spridning något enormt.

Rekreativsvärden

Naturskyddsföreningen har tagit ut skolklasser i Solna och Sundbyberg till Råstasjön, där barnen mycket glada fått uppleva växt och djurlivet. I skollagen står även att barnen ska ha rätt till närnatur. Fältbiologerna startade för något år sedan en s.k. Minifältisverksamhet på fritiden för barn 6-12 år, då de gratis guidas av våra ideella ledare vid bland annat Råstasjön. Går bebyggelseplanerna igenom minskar värdena hos denna verksamhet något enormt.

Strandskydd

Strandskyddslinjen är felmätt då mätningen inte tagit hänsyn till vattendragen och de områden som stundtals under året är vattentäckta.

All bebyggelse måste stoppas vid Råstasjön, såväl inom som utanför strandskyddat område. Råstasjön tillsammans med närliggande Lötsjön måste bli ett naturreservat, och ev. en del av Kungliga nationalstadsparken. Sjövägen måste grävas ned och alla temporärt i anspråkstagna ytor vid sjön måste ersättas med naturmark.

Lars Rudebeck

Protesterar mot politikernas planer att bygga bostäder vid Råstasjön. Upphör omgående med all exploatering. Återställ allt ni redan har smygexploaterat. Solnaborna vill ha kvar sitt andningshål samt bevara djur och växter. Rädda Råstasjön.

Marion Rudebeck

Protesterar mot de nya planerna på att bygga bostäder vid Råstasjön. All exploatering måste stoppas. Kommunen har dessutom mätt fel gällande strandskyddslinjen. Skrattmåskolonin måste räddas. Räcker det inte med att Arenafiaskot som skattebetalarna redan dyrt har fått betala, förstör inte Råstasjön som behövs för vila och rekreation och som är unik i sitt slag beträffande fågel, djur och växtarter.

Ingela Runsten (två yttranden)

Råstasjön utnämnd till en svensk pärla. Sommaren 2013 utsågs Råstasjön av Världsnaturfonden (WWF) till den mest skyddsvärda Naturplatsen i hela Stockholms län. Något som Solna stad talar väldigt tyst om idag. I sin bedömning har juryn bland annat utgått från områdets höga bevarande värde och betydelse för naturupplevelser samt behovet av skydd. Undertecknad anser att hennes födelsestad Solna ska dela WWF uppfattning och bevara Pärlan Råstasjön. Respektera strandskyddet. Det märks att det finns en stor irritation både bland Solnabor och många andra kring byggplanerna.

Inga-Britt Runström

Protesterar mot all bebyggelse runt Råstasjön inberäknat strandskyddet. Protesten gäller inte bara för nu levande människor och djurarter utan även för kommande generationer. Tänk om och låt oss gemensamt bevara och värna om de få naturområden som ännu finns kvar i Solna. När det gäller byggnation av bostäder finns det betydligt lämpligare ställen att bygga på.

Ernst Rydén

Det behövs självklart bostäder men i en rik kommun som Solnas, som det redan byggs väldigt mycket i sedan några år tillbaka - borde kosta på sig att bevara ett bland medborgarna uppskattat naturområde. Vad som är strandskyddad mark idag kommer genom det här beslutet inte att vara strandskyddad mark imorgon. Demonstrationerna mot byggprojektet är många och det är inte några som bor utanför staden som demonstrerar - det är människor som lever, bor och verkar i området vilket ni borde ta största möjliga hänsyn till. Möjligheter till rekreation, en storstadsoas, ett vattenhål, det är både idag och i framtiden någonting som skapar tillväxt och det är något som bara alla kan vinna på. Undertecknad har som förslag att titta på hur Central Park i New York är planlagd. Där har man bevarat ett storslaget naturliv genom att sätta upp stängsel för naturen. Hit men inte längre. Ett hundratal fågelarter skyddas. I New York och i andra världsmetropoler skräpar dessutom ingen vettig människa ner. Solna är förvisso bara en förort men genom er kommuns ypperliga blomsterskötsel, skulle Råstasjön och Lötsjön faktiskt kunna bli ett riktigt turistmål. Sammanfattningsvis: man behöver göra en tydligare gräns mellan naturområde/storstad. Man borde utnyttja naturen på rätt sätt. Det var mina åsikter om saken.

Leena Saenz

Protesterar att man inte följer lagar och förordningar som finns, först och främst för strandskyddet. Det finns sällsynta fåglar och växter som behöver skyddas. Sluta exploatera Råstasjön, önskar att Solna stad låter Råstasjön vara som den är, en oas för både människor, djur och fåglar. Anser att 600 lägenheter i närheten av kommande naturreservat inte fungerar. Det kommer inte finnas plats för asfalterade vägar och parkeringsplatser. Trycket blir enormt på grund av folksamlingar som går till Friends Arena, besökare, motionärer, naturälskare, fågelskådare, hundägare etc., och området skräpas ner. Människor som bor i städer och förorter behöver grönområden. Luftföroreningar och avgaser påverkar luften och marken. Folk som kommer att bosätta sig i lyxlägenheterna vid Råstasjön vill knappt se ett träsk framför sitt fönster, de vill ha en vacker utsikt och fin engelsk park med asfalterade promenadvägar runt om sjön. Fåglarna och djuren dör. Bygg istället vid Solnavägen och i Ulriksdal nära golfbanan som är alldeles för stor.

Johan, Emma, Vikke och Alex Sagnert

Råstasjöns vackra naturområde var en av de anledningarna som gjorde att undertecknade bosatte sig i Råsunda 2008 och bildade familj. Idag är de där med sina två barn och matar fåglar, leker, motionerar och promenerar, i alla årstider. De motsätter sig starkt all vidare slags exploatering och bebyggelse närheten av Råstasjön, nu och i framtiden och önskar att Solna kommun låter de starka djur- och naturvärdena få vara. Undertecknade förstår behovet av fler bostäder men det måste vägas mot livskvalitet för de boende och områdets attraktivitet som kommer försämrats dramatiskt om Råsundas lunga och oas byggs bort. Området kring Råstasjön är unikt och kommer inte gå att återskapa när det väl är borta. Låt inte kortsiktiga politiska poänger gå före hållbarhet och långsiktighet för alla oss som lever här. Tack för att ni tar in detta i ert beslut.

Anna Weimarsson Salmon

Strandskyddslinjen är felmått. Stoppa exploateringen och rädda Råstasjön.

Lena Samuelsson

Stoppa genast planerna på allt byggande vid Råstasjön. Solnas styrande måste tänka på Solnas invånare. Råstasjön måste bevaras för tystnaden, rekreation, promenader, unika djurlivet m.m. Undrar hur de styrande tänker.

Susan Samuelsson

Förstår att man måste bygga men det är av stor vikt för människors väl att det finns naturområden bevarade. Planerna runt Råstasjön är allt för störande på detta fantastiska område som Solna har. Anser att det nu är dags att lyfta fram naturen i Solna där djurlivet finns med och inte parkområde. Undertecknad önskar att Solna och Sundbyberg tar tillvara det fantastiska området från Lötsjön – Råstasjön mot Råstasjön en förlängning av Naturreservatet på Järvafältet. Tänk sju generationer framåt.

Annika Sandberg

Trots att undertecknad bor i Malmö och endast är besökande i Solna så är det runt sjön hon alltid promenerar med sin syster boende i Solna Filmstad. Malmö har många stora fina parker med rikt fågelliv i dammar och även längs strandremsan som löper längs Öresund. Förstör inte den fina natur som finns kring sjön och fågellivet inte minst!

Gunilla Sandemo

Undertecknad protesterar mot det nya förslaget gällande bebyggelse vid Råstasjön. All exploatering måste stoppas.

Henrik Sandquist

All exploatering behöver stoppas, rädda skrattnåskolonin och strandskyddslinjen har mätts fel.

Åsa Sannerström

Undertecknad och många boende i Solna oroas av de planer för utbyggnad av Råstasjön. En av de få gröna lungor med många vanliga och ovanliga arter. Hotet mot klimatet tycks gå Solna kommun och dess politiker helt förbi. Att nu planerna har "gjorts om" något hjälper inte. All vidare bebyggelse måste stoppas och det är viktigt att även vattendrag räknas in i strandskyddet. Tyvärr låter sig inte naturen återställa sig om fortsatta byggnationer tillåts. Låt skrattnåskolonin få överleva och låt oss få behålla det unika rekreativområdet som finns idag. Förstör inte Råstasjön!

Natalia Sarrasqueta

Undertecknad är en 13 årig tjej som precis flyttat nära Råstasjön och har kusiner som också bor nära sjön och har därför varit där många gånger. Hon har det väldigt svårt att tänka sig bostäder istället för den vackra sjön, varför ska man ta bort ett så vackert ställe? Tänk på alla djur som bor där, vad tänker ni göra med dem? Undertecknad är fortfarande ett barn och om hon fick välja skulle det vara mycket trevligare att växa upp med en supermysig sjö där man kan ha mysiga kvällspromenader eller första dejten picknik. Tycker att ingen tjänar på det här, kanske lite pengar här och där men pengarna är inte lyckan som sjön ger oss.

Saga Scharp

Tycker att Råstasjön måste bevaras för framtiden, och därför bör inget byggas där.

Chris Schürmann

Please Swedish politicians, the issue gets international attention now. Do something!

Eva Schyffert

Protesterar, inga bostäder (inte ens 600-700) ska förstöra den lilla lunga vi har i Råsunda. Detta unika fågelliv som är dokumenterat och t o m WWF har haft ögonen på Råstasjön och utsett den till den mest skyddsvärda naturplatsen i hela Stockholms län. Räcker det inte med all mänsklig rörelse som kommer att bli uppe vid arenan när Mall of Scandinavia och andra påbörjade byggnader står klara? Bygg inte vid Råstasjön och låt kommande generationer få njuta av denna unika miljö. Är det politiker eller byggbolag som styr kommunen?

Titti Schöldberg

Protesterar med kraft mot det planerade nya förslaget för ytterligare exploatering av mark nära Råstasjön och upphävning av strandskyddet. Vi måste vara rädda om den unika miljön runt Råstasjön och det underbara rekreatiomsområdet.

Marie Selming

Protesterar härmed mot all exploatering vid Råstasjön. Ingen mer bebyggelse vid Råstasjön. Förstör inte möjligheten för alla människor att få uppleva en sådan fin natur och djurupplevelse, som man kan få vid Råstasjön. Det räcker med Arenan, den har förstört tillräckligt, enligt undertecknads mening.

Marjukka Seretis

Nu är det allvar att ni tar hänsyn till Solnabornas åsikter om Råstasjöns bevarande som naturområde. Undertecknad hänvisar till det nya förslaget om att bygga bostäder så nära sjön. Det är rent vansinnigt med tanke på hur många människor vill ha området som rekreatiomsplats där tysthet ger människan återhämtningsmöjlighet. Vi är många som inte har sommarstuga (inte heller spinner inomhus i ett gym), men vi har Råstasjön med alla härliga djur, fåglar och växter som vi kan glädjas åt utomhus. Undertecknad kräver att ni tänker en gång till och slopar nybygge vid Råstasjön. Det finns platser i Solna som är helt övergivna och där är lämpligt att bygga bostäder. Som Naturskyddsområde skulle Råstasjön ge status för Solna som miljövänliga, lyssnande politiker som tar hänsyn till Solnabornas vilja, samt att alla partier kör gemensam linje -naturen är ju gemensam för oss alla-, då skulle vi inte behöva ändra vår politiska ställningstagande. Tidskrävande spel i detta är vansinne, lägg krafterna åt förnuftiga åtgärder och ge oss Råstasjön som den är: Vår rekreatiomsplats i naturlig miljö, som naturskyddsområde.

Hans Sjöholm

Protesterar mot förslaget och yrkar på att det dras tillbaka och ej godkänns. Anser att det är vansinnigt att upphäva strandskyddet och menar på att om man accepterar att då och då nagga de beslut man tagit i kanten så kan man gå hur långt som helst och till slut ta bort alla strandskydd, naturskydd m.m. Råstasjön, tillsammans med Löt-sjön, är en oas i det redan hårt exploaterade Stockholm/Solna/Sundbybergsområdet. Låt människorna som bor här och kommande generationer behålla den möjligheten. Man måste inte bygga ännu tätare, det går faktiskt att bygga någon annanstans. För övrigt tycker undertecknad att politikerna har hanterat detta ärende på ett sällsynt fult och syniskt sätt med taktiska finter bara för att få sin egen vilja igenom.

Mikael Sjölander

Solna är idag en av de bästa kommunerna att bo i. En exploatering av Råstasjön bidrar till sämre miljö och närområde för många Solnabor, vilket leder till en låg trivsel och Solna förlorar attraktion. All exploatering runt Råstasjön måste stoppas. Enligt uppgift ska strandskyddslinjen ha mätts fel då alla faktorer kring mätningen inte tagits i beaktning. En ny mätning måste genomföras. Det finns även ett stort djurliv i området som måste skyddas, och de är i direkt behov av Råstasjön och dess omnejd.

Peder Skarstedt

Anser att man skall avvisa det nya förslaget på bebyggelse vid Råstasjön. Råstasjön har höga natur- och rekreationsvärden och bör skyddas och kunna upplevas idag och i framtiden för dagens och kommande generationer, genom att sjön och det närmaste området intill bildar ett naturreservat.

Lena Skogfeldt

Tycker att det igen är skamligt hur kort politiker tänker, samtidigt som de vill utöka strandskyddet på landsorten. Undrar vad de har i huvudet och om de bara ser dollar-tecken.

Ann Skogseid

Råstasjön med dess stränder, buskar, sumpmark och skogspartier är ett mycket litet område som inte tål någon bebyggelse. Området har stor betydelse för djur, växtliv och människor. Alla ingrepp stör det känsliga samspelet. Det finns många som ser fram emot att gå till sjön för att lyssna till näktergalen. Listan med argument för att värna den storstadsnära naturen kan göras lång; den miljömässiga vinsten, med bevarande av ekosystem, luftkvalitet, bullerdämpning, temperatur reglering osv. Hälsoekonomiska vinster, med möjlighet till vardagsnära fysisk aktivitet. Naturljudens, naturdofternas och den estetiska skönhets lugnande läkande kraft behövs för Solnabornas psykiska vila och återhämtning i vardagen. Det finns helt enkelt ingen Solnabo som har någon glädje eller nytta av ett byggande vid Råstasjön.

Siw Sköldbring (två yttranden)

Rädda vår unika Råstasjö och stoppa all planerad exploatering kring sjön och dess närliggande marker. Råstasjön är unik och måste räddas. Av världsnaturfonden är den utsedd att vara den naturlokal som är mest värd att bevara i hela Storstockholms län. Var goda och respektera det lagstiftade strandskyddet. Strandskyddslinjen är felmätt och kan inte vara ett argument för någon som helst form av byggnation. Förslaget att "strandskyddet borde hävas" är en stor skam för Solna stad att ens kunna uttala än mindre komma ifråga i praktisk handling. Bevara, vårda och skydda den biologiska mångfalden i och runt unika Råstasjön. Unika örter och växter, flera hundratals fågelarter, olika däggdjur, och dessutom flera utrotningshotade djurarter har sin hemvist och sina häckningsplatser i och vid Råstasjön, inte minst brunand, vattenrall och den också så unika skrattmåskolonin. De får inte störas och än mindre utrotas pga. Solnapolitikens hybris, att envisas med att till fruktansvärt högt pris, bygga just där och förstöra alla förutsättningar för detta unika växt och djurliv. Råstasjön är även unikt och värd att bevara som rekreationsområde, för alla åldersgrupper. En säregen grön lunga som så väl behövs för oss stressade storstadsbor i den grå betongen, svarta asfalten, avgaser och andra luftföroreningar. Bäste politiker och tjänstemän i Solna stad: för en gångs skull, tänk några extra varv och agera för solnabornas bästa i många, många generationer framöver. Misstag gör vi alla ibland och man kan ofta rätta till dem, men det gäller inte i detta fall. All form av byggnation

tion vid den här unika och mycket känsliga Råstasjön kommer innebära att hela dess ekosystem rubbas för all framtid. Det går aldrig någonsin att återställa. Kräver att den unika Råstasjön och dess omgivningar, omgående omvandlas till välskött naturskyddsområde, för all framtid, till Solna stads stora glädje och stolthet.

Nolltolerans mot all form av byggnation vid hela Råstasjön för all framtid. Planerad byggnation vid denna unika sjö, skulle innebära ett medvetet planerat mord på ett helt ekosystem - vilket ni inte kan förneka att ni känner till! detta skulle innebära för tid och evighet och kan aldrig någonsin återskapas! Gör vår unika Råstasjö till välvårdat naturreservat, som gynnar oss solnabor och lockar turister till Solna!

Askir Speicher

Rädda Råstasjön.

Ragnhild Stamsäter

Blev efter ett besök vid Råstasjön tagen och imponerad av hur många som i olika åldrar använde sig av promenadvägarna på olika sätt: sprang, promenerade, spankulerade, gick med barnvagn, sprang med barnvagn, gick med stavar. Äldre par arm i arm, unga med kamera ja folklivet var lika roligt att titta på som fågellivet. Bevara Råstasjön i nuvarande skick, området används och behövs.

Manne Stassguslun

Tycker att det borde göras naturreservat av Råstasjön, det är det bästa inför framtiden.

Lotta Stenfelt

Stoppa bygget, vi behöver vår natur, utan den kommer vi snart inte kunna andas. Herr Brunand säger: "Jag vill bo kvar och jag är den omtalade vattenrallen, herr brunand som är rödlistad vill också bo kvar. Rädda vår sjö Nu inte imorgon."

Anna Stenson

Protesterar mot den föreslagna förstörelsen av Råstasjön genom bebyggelse nära sjön. Att sätta naturen och alla arters bevarande i första rummet är idag en självklarhet. På vilket sätt ökar denna plan den biologiska mångfalden i området? Om den biologiska mångfalden minskar bör inte planen genomföras.

Linda Strandenholm

Undertecknad vet att staden växer och att bostadsbristen är enorm och förstår innerligt att det behövs byggas fler bostäder, och säger ja till det. Vad undertecknad inte säger ja till, är valet av mark där ni planerar att bygga nya bostäder på. Så som samhället ser ut idag, med fler stressade människor och fler människor i ohälsa, som mycket ofta leder till läkarbesök, psykologsamtal, medicinering och sjukskrivningar, ser hon mycket allvarligt på valet av byggande. Forskning visar att bara efter några minuters vistelse i naturen sänks stressnivåerna i kroppen. Råstasjön är för många en plats att hämta ny energi och få en stunds avkoppling. Men vad ni planerar att göra är att ta bort den möjligheten, vilket ni delvis redan gjort i samband med byggandet av de fem höghusen vid Friends Arena, för att inte tala om hur de inte passar in i omgivningen. Är lite nyfiken på om ni som fattar dessa beslut själva bor i Solna eller överhuvudtaget har promenerat runt Råstasjön, och föreslår följande:

1. Lyssna på dem som faktiskt bor i Solna
2. Ta på er bekväma skor och bege er själva ut på en promenad runt Råstasjön
3. Ta fram er tänka planering och kasta den i soporna

4. Ta fram en ny planering med hjälp av invånarnas förslag till exempel Miljöpartiets förslag "Solna Boulevard"

5. Lev ett liv med gott samvete över att invånarna mår bättre psykiskt, får renare luft och får en trevligare omgivning + att ni spar pengar genom att färre behöver söka sig till vården och få sjukersättning som kostar multum för er.

Irene och Leif Strandgren och Arne Limshage

Respektera alltid strandskyddet. En kommun ska alltid vara en förebild varken man vill det eller inte. Det har framkommit att strandskyddslinjen mätts fel, detta måste nog undersökas. Strandskyddet ska aldrig upphävas. Utred inslaget av bostäder och kommersiella lokaler, vi har redan Skandinavien Mall, det täcker behovet och mer därtill. Mycket viktigt att på alla tänkbara sätt säkerställa och utveckla tillgängligheten till reaktion vid den unika Råstasjön. Kommunalservice måste finnas i första hand. Det är mycket viktigt att beslutsfattare lyssnar på sina medborgare och väver in alla framförda synpunkter.

Britt-Marie Stridh

Lägg ner hela projektet. Det är skamligt hur politikerna sköter om staden.

Marianne Ström (två yttranden)

Ber politikerna om att inte förstöra Solna mer än ni redan gjort. Rör nu inte vårt enda andningshål vi har kvar i Solna, rör inte Råstasjön. Har bott i Solna i 68 år och sett hur Solna förstörts bit för bit så ännu en gång stoppa bygget av bostäder runt Råstasjön. Stoppa exploateringen, strandskyddslinjen är felmärkt. Rädda fågellivet runt Råstasjön.

Helene Strömstedt

Råsunda skulle på 1800-talet förena stadens bekvämligheter med lantlivets behag. Nu på 2000-talet då vi har för mycket av stressjukdomar, överbefolkning och oro för framtiden så ger naturen oss ro. Råstasjön är för många närmaste naturen och lantlivets behag. Här kan vi se växter och djur växa upp och därför ska skattmåskolonin finnas kvar och området skyddas från exploatering. Dessutom är Råstasjön en möjlighet att motionera i en vacker miljö. Lyssna på oss över 16000 personer som vill stoppa all exploatering vid Råstasjön. Respektera strandskyddet genom att det mäts om. Visa oss att vår vilja tillsammans betyder något i ett land som anses vara demokratiskt. Vi är människor som vill förena stadens bekvämligheter med lantlivets behag.

Johanne Stuedahl

All exploatering måste stoppas.

Gun Ståhlberg

En protest mot Solnas planer på att bygga lägenheter vid Råstasjön: Råstasjön är välkänd långt utanför Solnas gränser. Hit kommer folk för att promenera, jogga, titta på fåglar, mata fåglar och fika. En underbar plats för rekreation och än så länge även för fåglar och djur. Råstasjön har av Världsnaturfonden utsetts till den mest skyddsvärda naturplatsen i Stockholms län. Och där tänker Solna kommun bygga bostäder. Man har redan förfulat hela området genom byggandet av Arenan och den jättelika gallerian, men det räcker tydligen inte, man vill bygga bostäder längs med hela sjön också. Nu har man trots allt reviderat det första förslaget på byggnation, men det räcker inte. All byggnation vid sjön måste stoppas. Respektera strandskyddet - även längs med vattendrag, och bevara Råstasjön som den fantastiska pärla den är, både

för människor, djur och fåglar. Med ytterligare bebyggelse förstörs den natur som djurlivet behöver för att överleva samt att belastningen på vägar och stigar ökar i takt med att fler människor rör sig runt sjön. Grönområden är viktiga för vår hälsa, förstör inte det bästa ni har i Solna - Råstasjön. Man behöver inte bara bo, man ska leva också. Det talas ofta om den fantastiska artrikedomen när det gäller fåglar, insekter och växter vid Råstasjön, och det är mycket väl värt att vara aktsam om. Undertecknad avslutar med att berätta att hon en tidig januarimorgon såg tre rävar vid sjön, faktiskt ute på isen.

Stina Temdahl Sundström

Planerna vid Råstasjön gör undertecknad mycket upprörd. Sjön är av stort naturvärde och är viktig för både människor och djur. En sådan vacker plats är ett andrum i den växande staden. Undrar om man vill bygga bort all natur. Men viktigast av allt är att det finns hotade fågelarter och bebyggelse så nära inpå skulle inte bara störa allt djurliv, utan djurlivet skulle också bli ett problem för människorna. Att visa respekt för strandskyddet samt naturreservat räcker inte om sjön ska bevaras från exploatering, särskilt inte som strandskyddet ser ut nu. Det måste räknas om och ingen bebyggelse i området bör ske. Snälla tänk långsiktigt och bevara det vi aldrig kan få tillbaka om det förstör, istället för att tänka på kortsiktigt vinst.

Leif Svegby

Bygg inte vid Råstasjön.

Pia Svegby

Bygg inte vid Råstasjön.

Sarah Rogers Svensson

Tycker inte att det ska byggas mer i området omkring Råstasjön. Förstår inte hur man kan tänka sig att bygga där det finns ett väldigt fragilt ekosystem. Skrattnåskolonin är ett bra exempel, andra arter på sjön är beroende av kolonin, som t ex brunanden. Undertecknad blir arg av tanken på de fåglar som kommer att dödas och naturens som kommer att förstöras. Politiker ska tänka på och agera på det som folket vill, och det är många som vill rädda Råstasjön.

Stefan Svensson

Motsätter sig den planerade byggnationen av lägenheter kring Råstasjön och förstår inte varför man vill förstöra denna unika plats mer än man redan gjort. Det finns många andra platser i Solna, men inte på bekostnad av det som gör att man vill bo i Solna. Råstasjön är härbärge för många fågelarter samtidigt som det är en skön plats att promenera på. Att fortsätta bygga kring sjön kommer att förstöra den idyll som finns för att skapa lägenheter med högt värde till bekostnad av att sjön förstörs. Oacceptabelt.

Max Söderholm

Tycker det är jätteviktigt att det görs något åt bostadsbristen, men ser det som problematiskt att man valt att lägga dem just där. Som ni säkert vet är Råstasjön en av Sveriges mest artrika fågelsjöar i tätbebyggt område, och något som är mycket värt att bevara. Undertecknad känner sig osäker på om det uppstått ett räknefel när man bedömt strandskyddet, då inte vattendragen är medräknade. Det är något som är viktigt för att förebygga extra exploatering, och för att djurlivet inte ska bli stört. Det är även viktigt att skrattnåskolonin låts vara ifred, även om den "stör" eventuella boende. Det är nämligen ett viktigt skydd för annat vattenbundet liv, såsom brunanden.

Låt inte heller löftena om ett naturreservat bara bli just det, tomma löften. Ta ert ansvar nu. Låt Råstasjön fortsätta vara den oas den är idag!

Britt Tapper

Önskar att politikerna i Solna stad som ligger bakom förslaget till ny detaljplan för Arenastaden hade fått höra den förtvivlan och ilska som människor känner inför bygget av hela Arenastaden. Spara det som finns kvar av natur runt Råstasjön. Stopp till flera byggen. Känn efter och låt naturen segra.

Anna Eklund-Tarantino

Råstasjön är den enda platsen för rekreation inom en stor areal. Hit går dagisbarn och får se riktig skogsmark, hit går Solnabor och njuter av blåsippor och de unika vita blåsipporna samt lyssnar till näktergalens sång. Då man talar med människor som inte bor i Solna, är det den fina sjön de nämner som ett mervärde för att bo här.

Att göra om en skogsmark till ett parkområde och på så sätt döda växtlighet, mångfalden bland växterna och de vilda djur som lever här är ett irreparabelt brott mot kommande generationer.

Många som undertecknad pratat med utanför Solna, undrar vad Solna håller på med, som förstör det som varit unikt och utmärkande för Solna. De gröna oaserna. Den strandade valen, några hus och Zlatans tårar bryter nu horisonten. Självklart måste det byggas bostäder, men låt den pyttelilla skog vi har kvar, få vara kvar. Den betyder så oändligt mycket för Solnaborna i det där som inte går att mäta i pengar.

Amanda Tas

Blir alldeles förfärad av att höra att Solna stad planerar att bygga 600-700 bostäder intill de fina och värdefulla naturområdena vid Råstasjön. Området har stora natur- och friluftsvärden som idag utnyttjas flitigt av de närboende. Råstasjön är en regionalt viktig fågelsjö. Solna kommun bryter mot strandskyddslagarna - för att bygga helt nära sjön. Undertecknad ber er att respektera strandskyddslagen och att lägga ner era byggplaner helt och hållet kring Råstasjön.

Andrea Söderblom-Tay

Vill inte se något bygge i området kring Råstasjön. Det räcker inte med hänsyn till strandskydd och naturreservat. Solna stad har räknat fel vid bedömningen av strandskyddet, vilket förenklar ytterligare exploatering. Därför måste strandskyddet räknas om, så att bl.a. vattendragen också räknas med. Skrattmåskolonin i området måste skyddas, då den skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden.

David Söderblom –Tay

Motsätter sig all exploatering och bebyggelse som planeras i anslutning kring Råstasjön i Solna. Stockholm växer hela tiden och de grönområden som finns måste bevaras, inte exploateras. Grönområden är viktiga för folks hälsa, välbefinnande och rekreation. Råstasjön är även en viktig fågelsjö och att ha en så fin fågelsjö, som även är lättillgänglig för alla, i ett tätbebyggt område är något som borde bevaras även för kommande generationer. Låt det bli ett naturreservat istället och värna om djur-, växt- och friluftsliv.

Yvonne Tegelberg

Undrar varför man över huvud taget ska bygga vid Råstasjön. Världsnaturfonden har ju utnämnt detta område som viktigt och fåglarna måste få häcka någonstans på

land. Tänk ett varv till och bygg någon annan stans. Alla behöver inte ha sjöutsikt och strandskyddet beräknas fel då det är alldeles för lite och snålt. Man vill kunna ha områden som är unika och artrika. Tänk på vad vi lämnar efter oss till våra barn och barnbarn.

Lennart Tegenborg

Låt denna lunga vara kvar utan bebyggelse närmare än det är nu.

Olivia Teghararian

Byggplanen gällande Råstasjön måste stoppas helt och hållet och Råstasjön måste räddas.

David Tell

Anser att de gröna ytorna i Stockholms Län är synnerligen skyddsvärda och inte ska bebyggas. Bygg på höjden istället, eller bygg tätare på redan asfalterade/hårdgjorda ytor, eller riv gamla slitna byggnader (tex parkeringspalats) och ersätt med bättre och högre byggnader. Respekt för strandskyddet räcker inte - vattendragen måste också räknas med.

Johan Tengholm

Råstasjön är en av Stockholms län mest fågelrika sjöar som dessutom ligger mycket nära Stockholm. Att bygga igen den skulle inte bara förstöra för djuren där, utan även ha en negativ påverkan på stadens friluftsliv.

Maria Teper

Solna stad har räknat fel när man bedömt strandskyddet, vilket förenklar ytterligare exploatering – därför måste strandskyddet räknas om, så att bl.a. vattendragen också räknas med. Skrattnåskolonin, som riskerar att bli en ”sanitär olägenhet” om bostäder byggs i närheten och därför förstöras, måste räddas, inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden. Solna har mindre och mindre naturområden ju mer tiden går. Bevara och rädda Råstasjön.

Pella Thiel

Råstasjön är ett viktigt naturområde som många stadsbor behöver i sin vardag, såväl små som stora, med två och fyra ben som de med vingar och fenor. Bebygg inte Råstasjön.

Maria Thiessen

Strandskyddet överträds vilket är principiellt fel och går emot syftet. Den tänkta bebyggelsen kommer för nära naturområdet kring sjön och kommer att påverka miljön på många sätt, bl a visuellt vilket är negativt. Strandskyddet bör mätas om då det är tveksamt om det är korrekt då man till exempel inte tagit med Råstasjöns utlopp samt alla våtmarker på nordöstra sidan om sjön. Området är sankt och man lär behöva påla vilket gör bygget svårare och dyrare. Det har också dumpats en massa gifter i området vilket gör det olämpligt för bostäder och förskola. Är kritisk till att kapa björksogen i det nordöstra hörnet, vilket bl a skulle hota rovfåglar att stanna i området, samt hänvisar undertecknad till en inventering som en privatperson gjort där det framgår att det finns ugglor, hök och örn vid Råstasjön. Detta framgår inte i MKB. Att prata om att säkerställa tillgängligheten till Råstasjön anses som ett märkligt resonemang då det redan är tillgängligt. Man följer inte WWF:s rekommendationer efter utnämningen ”Svensk pärla”, att området bör bevaras och göras till naturreservat. Förutom bostäder har man planlagt diverse fritidsanläggningar som inverkar på

området. Känns som att ingenting är heligt och man inte kan vara säker på att man inte fortsätter bygga även på nordvästra sidan. Undertecknad anser att man först bör säkra gränserna för ett naturreservat och sedan avgöra hur nära man kan bygga och vilken typ av bebyggelse. Vidare riskerar skrattnåskolonin att minska vid en ev byggnation. Det innebär en fara för gynnade arter som brunand, skäggdopping och rörhöna. Att flytta kolonin, som MKB föreslår, är inte en god idé och undertecknad hänvisar till ett exempel där det gjorts. Förslaget har fortfarande så stora brister att det inte går att kombinera med den gröna oas och det populära rekreationsområde som Råstasjön är. Gör området till naturreservat, det är viktigare att ha tillgång till än till en arena eller en ny shoppinggalleria.

August Thomasson

Det är många som oroas av planerna på att punktera Solnas gröna lungor, särskilt det naturvärdesunika området kring Råstasjön med alla sina ovanliga och vanliga arter av fåglar, smådjur och växter. Protesterna mot detaljplanen är inte något nytt, och på Solna stad känner ni redan mer än väl till de många tunga argument som finns mot att göra om denna dyrbara natur till ännu ett dyrt bostadsområde. Antalet planerade bostäder på platsen är inte viktigt - det viktiga är att området inte bebyggs mer över huvud taget, d.v.s. får sina naturvärden ödelagda. När man begår misstag kan man inse det efteråt och i många fall rätta till det man har gjort fel. Möjligheten att ställa tillrätta gäller dock inte om man förstör natur med ekosystem som har utvecklats på en plats under lång tid. När den är borta så är den borta och människor kan inte bygga upp den igen. Formuleringar som att syftet med det upphävda strandskyddet är att "säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreationsområdet vid Råstasjön" är förstås struntprat eftersom ett bebyggt område inte alls skulle ha kvar de rekreationsvärden som nuvarande naturliga miljö har. Tillgängligheten är inte heller ett problem idag. Förstör inte Råstasjön mot bättre vetande!

Eva Thomsson

Tänk om kring byggandet vid Råstasjön. Istället för att bli ihågkomna för att skövla ovärderliga naturvärden så bli ihågkomna för att rädda naturvärden. Att Ni Solnas politiker kan vara så döva för WWF:s skrivning om att Råstasjön är en plats som är extra värd att bevara. Hur ska vår värld se ut om alla naturvärden ska gå till spillo. Det som görs i Solna är likställa med skövling av regnskog, skövlingar för att odla palmolja m.m. Solnas politiker borde vara stolta över att ha ett naturreservat (Råstasjön) samt en nationalstadspark (Hagaparken) i Solna. Det är något att skryta med istället för att skryta med att Solna är det mest företagsvänliga kommunen. Det gäller att vara invånarvänlig också. Det är det som är ert jobb.

Erik Thor

Råstasjön måste räddas.

Anette Thorsell

Har under hela sin uppväxt och än idag använt Råstasjön som en plats för avslappning och kontakt med naturen, promenader, motion samt för se fåglarna. Sätter sig kraftigt emot upphävandet av strandskyddet, då känslan och värdet av den lugna miljön kring sjön försvinner om man tillåter byggnation för nära sjön. När man en gång grävt och fällt träd är det förstört, de kommer aldrig igen. Varför måste man bygga just här, Solna är ganska stort och det finns betydligt bättre platser för bostäder och kontor som t ex längs med järnvägen uppe mellan Huvudstagatan och Solna Business Park där det står tillfälliga baracker sedan 2003. Ta i beaktande att när man börjar bygga så är det enklare att senare också tillåta mer och mer byggnation.

Ingegerd Thorsell

Hänvisar till sin dotter Anette Thorells mail. Se ovan.

Gun Thylin

Protesterar mot all exploatering vid Råstasjön, stoppa detta nu. Strandskyddslinjen har mätts fel. Skrattmåskolonin måste räddas. Tänk på alla som nyttjar området för rekreation.

Katarina Thörnberg

Låt Råstasjön och Lötsjön vara. Solna behöver dem. Sluta bygga sönder min barndomstad. Grönområdena måste få finnas kvar.

Sandra Tillbom

Vill visa sitt missnöje med planerna på att bygga bostäder vid Råstasjön.

Lotta Tillström

Råstasjön är, med sin stora och unika artrikedom en av Sverige viktigaste fågelsjöar i tätbebyggt område. Tillsammans med Lötsjön utgör den dessutom ett sammanhängande rekreativområde av mycket stort värde. Den förändring som gjorts av de ursprungliga byggplanerna i det sjönära området är inte tillräcklig för att rädda det unika fågellivet. Till exempel riskerar skrattmåskolonin vid sjön att betraktas som en "sanitär olägenhet" om bostäder byggs i närheten. Skrattmåskolonin behövs, inte minst då den skyddar andra sjölevande arter, som den hotade brunanden. Under tecknad uppmanar Solnas politiker att tänka om. Räkna in även vattendragen i strandskyddet. Stoppa den planerade bebyggelsen

Linnea Tjernström

Att bostäder behövs i Stockholm är ett faktum, men att äventyra de naturvärden och sociala värden som sjön har är inte hållbart på lång sikt. Sjön är viktig både för bevarandet av ekologisk mångfald samt ur rekreationssynpunkt.

Britta Tumlin

Såg en bostadsannons för lägenheter i det ännu inte byggda höghuset utmed Råstasjön. Trodde Solna stad tagit sitt förnuft till fånga och stoppat byggandet av så många stora hus så nära sjön. Protesterar mot all bebyggelse så nära sjön och det sägs att strandskyddslinjen mätts fel.

Susanna Sawano Thörnblom

Råstasjön och Lötsjön utgör tillsammans en oas för Solnaborna där man kan slappna av, motionera, fika eller picknicken och gå härliga promenader. Att bygga massa bostäder i dess närhet förstör helt och hållet upplevelsen att vistas här. Om påståendet dessutom stämmer att man har räknat fel på strandskyddet, ja då är det ju helt förkastligt att ändå fortsätta som ingenting bara för att förenkla exploateringen. Politikerna i Solna skryter med att det är så många som vill flytta till Solna. Men fattar ni inte att en av anledningarna är att Solna är en sådan grön tätort, trots dess närhet till Stockholm City. Bygg inte bort det som gör Solna attraktivt.

Maria Tranvik

Har en önskan om att rädda Råstasjön. Tänk på den unika naturmiljö som erbjuds stadsbor i och med det fågelliv som finns där. För att respektera strandskydd och

naturreservat till fullo, och för att det överhuvudtaget ska spela någon roll, krävs det att all bebyggelse i området stoppas.

Marita Täppinen

Som medlem i SNF och WWF anser undertecknad sig ha rätt att protestera mot planerna att förstöra Råstasjön även om hon inte bor i Solna. Råstasjön har riksintresse för alla som är det minsta intresserade av natur. Skapa istället ett naturreservat som skyddar hela området.

Marianne och Rickard Udahl

Strandskyddet bör till varje pris respekteras vid Råstasjön och all bebyggelse stoppas. Detta är stadens lunga där man fortsättningsvis vill kunna njuta av den friska luften som finns kvar i denna oas. Fågellivet betyder så mycket, både för fåglarna själva liksom för barn och vuxna. Undertecknad ber politikerna att tänka om så att ni också själva kan njuta av promenader och utflykter med era barnbarn och resten av familjen. Snälla tänk om.

Lars, Gerd och Charlotte Ulfward

Vill protestera mot planerna på ytterligare bebyggelse vid Råstasjön. Dels skulle bostäderna till stor del hamna vid de ur fågelperspektiv känsligaste våtmarkerna vid sjön, och därmed också de intressantaste för flanörerna. Dels skulle så många ytterligare bostäder så nära sjön i allt för hög grad öka trycket på hela området. Undertecknad tror att det finns andra områden t ex Huvudsta som kan exploateras utan samma negativa inverkan på naturen och därmed på invånarna.

Hannah Ullhamre

Råstasjön måste räddas. Stoppa alla byggplaner vid sjön.

Thomas Valladolid

Undertecknad med familj finner det märkligt att ni trots så omfattande protester från både privatpersoner och naturskyddsföreningar inte inser sjöns unika värde och ändå planerar att bygga så pass nära sjön, tom innanför befintligt strandskydd. Undertecknad anser, i likhet med nätverket "Rädda Råstasjön" att området inte bör byggas överhuvudtaget.

Miriam Walden

Undertecknad kräver att Råstasjön ska räddas, det måste den. Undertecknad säger därför bestämt nej till alla byggplaner.

Jonny Wallenius

I den samlade bedömningen som redovisas i planbeskrivningen framhåller stadsbyggnadsförvaltningen bl.a. att citat "att ett genomförande av planförslaget skapar attraktiva och hälsosamma boendemiljöer.....". Slut på citat. Undrar om det finns någon undersökning som i dagsläget stöder den skrivningen.

Hela området nordväst om Råstasjöns utlopp är påverkat av SJ:s verksamhet. En verksamhet som pågått i över 100 år och fortsätter med ökad intensitet. Tidigare, fram till mitten på femtiotalet, fanns här ett stickspår ut mot Råstasjön där industriavfall tippades ut på båda sidor om banvallen. Slipers och kemikalier eldades upp direkt på plats. Sörja med okänt innehåll rann ner i marken ifrån tippmassorna troligen innehållande impregneringsmedel för järnvägssyllarna i form av kreosot och

arsenik samt andra kemikalier. Utöver detta så är avrinningen ifrån bangårdsområdet mot Råstasjön en miljöstörande effekt som pågår än dag.

Att då som stadsbyggnadsförvaltningen skriver ” där värdet av att skapa attraktiva boendemiljöer som ger förutsättningar för en god och hälsosam livsmiljö, vägs mot att upplevelsen av rekreationsområdets värden kan komma att förändras något” är något som inte stöds av presenterat utredningsmaterial.

God och hälsosam livsmiljö? Framför en del av de planerade huskropparna har det ritats in förskolegårdar på 1000 kvm + 400 kvm samt en lekplats . Allt beläget på ett tidigare industriområde och soptipp vars giftinnehåll är okänt. Börjar man och röra om i marken här så är risken stor att föroreningarna börjar läcka ut och så småningom hamna i Råstasjön fvb Brunnsviken. Undertecknads uppfattning är att ingen byggnation ska ske här överhuvud taget. Människor, djur- och växtliv, kommer att påverkas på ett oacceptabelt sätt. Respektera strandskyddet och gör hela området till ett naturreservat.

Anna-Lena Wallgren

Var rädd om den rika fauna o flora vid den berömda fågelsjön Råstasjön. Vi måste värna om dessa speciella platser, människan ska inte alltid tränga undan djur o natur för att bygga bostäder, vi måste hitta en balans o skydda områden som är attraktiva för andra djurarter. Det ökar också attraktionsvärdet för omgivande bebyggelse och människor. Tänk efter innan det är försent.

Johan Wallin

Respektera strandskyddet och upprätta tydliga bevarandeplaner

Trots det nya nedbantade förslaget innebär det att strandskyddslinjen överträds. Detta strider mot såväl strandskyddsreglernas syfte som detaljplanens intentioner att säkerställa och utveckla tillgängligheten till Råstasjön. Därför måste den bebyggelse som inkräktar på strandskyddat område placeras längre bort från sjön. I och med att förslaget har bantats har det definierade planområdet minskats ned i motsvarande grad. De delar med höga naturvärden som nu angränsar till planområdet måste skyddas och på något sätt säkras mot framtida slitage och förstörelse. Andra angränsande delar bör utvecklas till parkmark och därefter likaså skyddas som sådan. Tillhörande detaljplanen måste det finnas både utvecklings- och bevarande planer för hela Råstasjöområdet till vilka det också låses resurser. Med ytterligare bostäder och verksamheter i Arenastaden är det förväntat att slitaget på det redan utsatta området fortsätter att väsentligt öka.

Ta bort Sjövägen i väster för att höja Råstasjöns attraktionskraft som natur- och rekreationsområde

Ett av syftena med detaljplanen är att säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreationsområdet vid Råstasjön. Som en del av planarbetet har staden låtit ta fram flera kvalificerade kunskapsunderlag, bl.a. gällande natur- och rekreationsvärden, och trafikkapaciteten inom Arenastaden. Flera av analyserna tar upp delar som ligger strax utanför det definierade planområdet, men som bedömts som nödvändiga att ta med för att få ett helhetsperspektiv på områdets värden. En samlad bedömning utifrån flera av kunskapsunderlagen är att Sjövägen väster om Råstasjön omedelbart måste stängas för motortrafik och snarast möjligt helt tas bort.

Några av de slutsatser som redovisats är att:

- Sjövägen väster om Råstasjön utgör den främsta barriären för spridningen av land- och vattenlevande arter mellan Råsta- och Lötsjön,
- Sjövägen i väster utgör en för friluftslivet kraftig barrir mot Lötsjön och mot grönområden norrut,
- Runt Sjövägen är landskapet uppsplittrat och svårorienterat,
- De öppna gräsytorna längsmed Sjövägen är otrygga eftersom hela västra sidan upplevs som bortglömd och eftersatt,
- Sjövägen påverkar negativt den smala parkremsan mellan Råsta- och Lötsjön både rent estetiskt och med bullerstörning,
- Sjövägen behövs inte för att försörja fordonstrafik till eller från Arenastaden, inte heller för genomfartstrafiken. Kapaciteten bedöms vara fullgod utan Sjövägen när infrastrukturen i Arenastaden är utbyggd.

Genom att ta bort Sjövägen i väster frigörs relativt stora arealer med en enastående potential att bli attraktiva och trygga trivselytor. Det frigör inte bara själva vägytan utan även anslutande ytor som i dag inte kan användas till följd av trafiken. En utveckling i denna riktning kan dessutom göras utan att några naturvärden behöver äventyras.

Med enkla insatser kan området lyftas till en plats där motionärer kan ta sig en andningspaus, skolbarn på utflykt kan äta sina matsäckar, pensionärer kan spela boule. Området kan bli en plats för mångfald där människor med olika intressen, med olika bakgrund och från olika generationer kan mötas. I dag upplevs Sjövägen i väster bortglömd och tillägnad enbart genomfartsbilister som inte har annat intresse av området än att så snabbt som möjligt komma igenom det.

Gunnel Wallius

Stoppa all exploatering.

Siv Wallius (två yttranden)

Protesterar mot det nya förslaget angående byggnation vid Råstasjön, all exploatering måste stoppas. Strandskyddslinjen mätts fel och skrattnåskolonin måste räddas. Insisterar, som Solnabor, på att Råstasjön, vår ”lunga”, ska förbli orörd då det snart är det enda naturområde vi har kvar. Sansa er! All exploatering vid Råstasjön måste stoppas. Tänk efter före denna gång!

Helge Weimarsson

Rädda Råstasjön. Strandskyddslinjen är felmätt. Stoppa exploateringen.

Inga-Britt Weimarsson

Stoppa exploateringen. Strandskyddslinjen är felmätt. Rädda Råstasjön.

Barbro Wennerholm

Råstasjön är en av de artrikaste fågelsjöarna i hela Sverige. Till råga på allt ligger den i Solna, ett tättbebyggt område nära Sthlm. Hur politiker i Solna över huvud taget kan föreställa sig att bebygga området kring Råstasjön är helt oacceptabelt. Undertecknad motsätter sig å det bestämdaste all bebyggelse i anslutning till Råstasjön. Vidare måste Solna stads beräkningar vad gäller strandskyddet räknas om, så att bl.a vattendragen också räknas med. Här häckar bl.a den hotade Brunanden, den och andra fågelarter skyddas av den skråniga skrattnåsen. Inga människor skulle acceptera att ha denna högljudda fågel i närheten av sin bostad och skrattnåskolonin får i sin tur under inga omständigheter förstöras. Råstasjön har ovärderliga och unika

naturvärden, vattenrallare vilka är unika för landet finns här, den hotade mindre hackspetten finns här och som tidigare nämnts brunanden. Det räcker således inte med respekt för strandskyddet samt naturreservat, som vissa politiker lovat.

Elin Westberg

Beklagar att denna fina och unika plats planeras att förstöras på grund av några bostadshus. Att profit nu är inne och naggar på vårt gemensamma och ekologiska system kan inte annat än förkastas. Solna stad ska stå för något nybildande, höginnovativt och fräscht. Att bygga bort hotade arters livsrum är allt annat än det. Undertecknad kräver att all bebyggelse kring Råstasjön stoppas, att strandskyddet räknas om, det ska även innefatta vattendrag samt att skrattnåskolonin som tjänar som skydd för andra arter måste räddas.

Susan Westerberg

Råstasjön måste räddas. Undertecknad är en flitig besökare och uppskattar naturen och djurlivet där. Är också upp vuxen och har haft alla mina arbetsplatser i Solna.

Edvin Diskin Wetter

Råstasjön är inte bara en vacker, underbar plats. Det är en del av vårt naturarv som vi är skyldiga att föra vidare till våra barn. Om vi hela tiden ska låta våra kortsiktiga intressen styra över vad vi vill i livet kommer vi tillslut inte ha någon natur kvar.

Helka Widengren

Vill framföra en protest mot all fortsatt bebyggelse invid Råstasjön. All exploatering i grönområdet måste stoppas, strandskyddslinjen har mätts fel och behöver mätas om och dessutom måste skrattnåskolonin räddas då den är unik i området. Undertecknad hoppas på att politikerna som företräder de boende lyssnar på dem och inte låter andra intressen styra. Råstasjön är ett unikt rekreationsområde som är ovärderligt ur folkhälsosynpunkt för Solnaborna utan egen sommarstuga och som lever miljövänligt utan egen bil. Barn, men också pensionärer utan bil, behöver natur i sitt närområde och en del av charmen med Solna är just att den finns. Sjön har också ett mycket stort naturvärde med flera unika arter och har lyfts fram som en ”pärla” av Världsnaturfonden.

Hjalmar Widengren

Vill framföra en protest mot all fortsatt bebyggelse invid Råstasjön. Byggandet på grönområdet måste stoppas, strandskyddslinjen har mätts fel och behöver mätas om och flera djurarter som är unika för området hotas pga bebyggelserna som t ex skrattnåskolonin. Undertecknad hoppas på att politikerna lägger fokus på invånarna i Solna och inte låter sig korrumpas av skandalerna kring Friends arena och Arenastaden. Råstasjön är ett unikt grönområde för Solnaborna, särskilt för alla som saknar sommarstuga eller bil. Även pensionärer kan enkelt ta sig dit och njuta av naturen, vilket är en del av Solnas charm. Till och med Världsnaturfonden har beskrivit sjön som en ”pärla”. Stoppa bebyggelsen och gör det inte värre än vad det redan är.

Jerker Widengren

Byggandet av 600 bostäder, samt kommersiella lokaler m.m. som den nya detaljplanen föreslår är förkastligt. Lyssna på opinionen, mer än 16000 namnunderskrifter talar sitt tydliga språk: Råstasjön med omgivning är ett otroligt viktigt natur- och rekreationsområde, för tusentals människor. Sjön och dess omgivning skulle förödås av den planerade bebyggelsen. För folkhälsan, för framtida generationer av

solnabor, mot mutbrott, oärlighet och svågerpolitik: Byggplanerna måste ovillkorligen stoppas.

Monica Widholm

Kan inte förstå tanken på att förstöra något så unikt som Råstasjön. Rekreativområdet är unikt, det djurliv som finns där kommer inte tillbaka bostäder har börjat byggas i närheten. Råstasjön är en lung, en oas och något som är så unikt i Stockholm måste bevaras till kommande generationer.

Karin Wieslander

Vill å det kraftigaste protestera mot den tänkta byggnationen vid Råstasjön. Området är en oas för närboende och djurliv och bör så förbli.

Thure Wikberg

Protesterar mot denna planen.

Siv Wiklund

Gläds mycket åt Råstasjön med omgivningar, som är ett av de få gröna områden som finns kvar i detta exploaterade område. Undertecknad tycker att det är mycket viktigt att det får finnas kvar i nuvarande form som förutsättning för djur- och fågelliv och som viktig rekreativplats för boende och besökande.

Lotta Willbach

Respekt för strandskyddet samt naturreservat, som vissa politiker lovat, räcker inte. All bebyggelse i hela området måste stoppas. Presenterat förslag från politiken om att bygga först och sedan skapa naturskydd för området som inte är bebyggt är helt oacceptabelt. Anser vidare att Solna stad räknat fel när strandskyddet har bedömts, detta måste räknas om så att vattendragen också räknas med. Dessutom ligger den föreslagna bebyggelsen till stor del innanför strandskyddet. Skrattnåskolonin, som riskerar att bli en sanitär olägenhet som bostäder byggs i närheten och därför förstöras, måste räddas. Inte minst då kolonin skyddar andra sjölevande arter som den hotade brunanden. Är kritisk till de anlagda stigar, lekplatser och bollplatser som föreslås inom strandnära område. Detta tillsammans kommer med säkerhet utarma området vid Råstasjön från sin unika miljö med ett fantastiskt djurliv med många skyddade arter.

Jannica Wilhelm

Bevara Råstasjöns hårt ansträngda natur för sin unika rikedom i ett tätbebyggt samhälle, till naturupplevelser och rekreation för oss och kommande generationer. Respektera strandskyddet. Varför finns en lag om skydd för stränder om det enda som krävs för att bryta den är att säga att det behöver byggas mer? Större delen av planerad bebyggelse hamnar nu inom strandskyddet, vilket starkt inkräktar på allt liv utmed stranden. Gör naturreservat av den fantastiska slättsjön med tillhörande våtmark/sumpskog som kommer att vara en glädje för allt fler ju tätare vi bebygger Stockholm med omnejd.

I den nya detaljplanen erkänner man äntligen att det finns stora naturvärden, värda att bevara i och runt Råstasjön. Men inser inte att området är alldeles för litet för att tåla mer bebyggelse om sagda värden ska kunna bevaras. Redan idag är området hårt trängt med de nya och kommande husen runt Arenan, som när alla flyttat in kommer att innebära en påtaglig ökning av folktrycket i skog och mark. Naturområdet har redan idag absoluta gränser, av vägar, hus och banvallar, det finns ingen söms-

mån för arterna att ta till. Och det är förvånande att så många klarar sig på det utrymme som finns i dag. Vi kan inte räkna med att det går lika bra med mycket mindre, delat med många fler människor.

Artrikedomen i flora och fauna har beskrivits i tidigare inlagor, undertecknad hänvisar till dessa för beskrivning av rödlistade arter, ett flertal fladdermusarter osv. Värt att påpeka är att skrattnåskolonin, förutom att vara en av Upplands största för en krympande fågelart, är en förutsättning för många av de andra fåglarnas lyckade häckningar. Att försöka flytta den, som nämnts, inte bara inte fungerar, det hotar även mångfalden i övrigt.

Undertecknad tillhör dem som anser att natur, djur fåglar och växter har ett värde och livsberättigande för sin egen skull, men även de som inte tycker så måste idag vara medvetna om den bevisade nyttan naturupplevelser har för människan. Doften av gräs o blommor, ljudet av vind i träd, fågelsång och stillhet, åsynen av himmel, träd och grönska, och den allestädes närvarande möjligheten att något händer. Ett djur dyker upp, fåglar som spelar, dimma som lyfter över en stilla sjö osv., har alla bevisat positiv inverkan på hälsa och trivsel. Inte minst viktigt är upplevelsen av horisont och rymd. Möjligheten idag att, för en kort stund ännu, kunna se himmel över skogstoppar och så gå in i sagda skog vid Råstasjön är något helt annat än att se hus överallt med en sjö och lite träd framför. Redan idag är det bara en liten bit kvar som ger horisonten, vilken kommer att försvinna med de nya husen. Det blir en inträngd liten pöl istället för en sjö vid en skog. Byggandet av Arenan och husen runt omkring har redan idag givit tydliga resultat i sättning i och kring husen på Backvägen och uppåt. Där spricker och sjunker vägar och uppfarter och vad mer? Ytterligare dikning, dränering och pålning runt sjön kommer troligtvis ge ökad sättning i området, mer ju sankare mark. Då kommer nog även de nya husen märka av förändringen. Just byggandet kommer också att vara ett dråpslag för miljön runt sjön. Vi har alla sett hur bygglagen brer ut sig, pålning och dränering kommer att skrämna bort allt som lever och förändra mark - och vattenförhållanden i hela området.

Råstasjön är unik i sin artrikedom och lättillgänglighet, Världsnaturfonden utnämnde den till årets mest skyddsvärda område i Stockholms Län. Idag nyttjas den av mer än 30 000 människor för en till allehanda glädje. Somliga promenerar eller springer, tittar på fågel o blommor, vilar i naturen och lyssnar, har lektion i biologi, botanik och kemi, tränar och rastar hunden osv. Imorgon kommer de vara mångdubbelt fler, ju mer Stockholm växer och ju längre bort "riktig" natur kommer. Det är inte förenligt med de goda intentioner som beskrivs i miljö och hälsodeklarationer från stat och kommun att förstöra områden som så tydligt fyller de mål man satt upp. Det är lätt att ana att detta bara ett första steg mot den ursprungliga planen. När den nya planen är klar så återstår inget att spara så då kan man ju bygga resten också. Det enda sättet att få en chans att spara denna miljö är att rädda vad som räddas kan ur nuvarande tillstånd. Återställ den mark som givits tillfällig dispens till bebyggelse, som betongstationen, samt använts under byggandet av Arenastaden, plantera skog där den tidigare var och inrätta ett naturreservat av hela återstående Råstasjön med skog och gångstigar.

Marianne Wilhelm

Minst 250 personer hade samlats idag på torget utanför Solna centrum tunnelbanestation för att manifesteras sitt motstånd mot bostadsbyggandet vid Råstasjöns östra sida - mer än 16.000 människor har skrivit på protestlistor. Känner sig inte Solnas

borgerliga politiker en smula skakade? Det finns något vi brukar kalla folkvilja kan den inte vara värd att lyssna på?

Margareta Wilhelmsson

Vill rädda Råstasjön och stoppa den förödande byggnationen vid sjön som Solna Stad nu planerar. Respektera strandskyddet, räkna med vattendrag i strandskyddet. Gör området till naturreservat och värna om fåglarna. Människor har svårt för vitfåglar - skrattnåskolonin kommer att betraktas som mycket störande. Rädda den och bebygg inte området.

Maud Wilmar

Ni som vågar bevara Råstasjön, dess närområden och vill se ett naturreservat i framtiden har massor av röster att se fram emot vid höstens val. Ni andra våga gå ut med vad ni tycker, stå för era synpunkter, ändra er och vi innevånare får de politiker vi kan vara stolta över. Undertecknad är emot all byggnation runt sjön och vill se området som ett naturreservat. "The noble art of loosing face may one day save the human race."

Sophie Woolley (två yttranden)

Anser det helt befängt att säkerställa tillgängligheten till Råstasjön som en del av motivationen till byggandet runt Råstasjön. Råstasjön är redan tillgängligt med gångavstånd från Solna pendeltågsstation och Näckrosens T-station. Strandskyddet överträds på flera ställen i nya detaljplanen och därmed begås ett lagbrott. Undertecknad har i sitt yttrande bifogat skrivningar från Lag (2009:532). Den stora frågan är om strandskyddslinjen är korrekt då man inte tagit med Råstasjöns utlopp samt alla våtmarker på nordöstra sidan om sjön. Undertecknad kräver en ny mätning av strandskyddet och överklagar härmed tidigare mätning pga. stora brister i den och anser att man medvetet överskrider strandskyddet på flera ställen och motivationen till detta skulle vara att bl.a. säkerställa tillgängligheten till Råstasjön m.m. Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur och växtlivet, som inte ska missgynnas av exempelvis stängsel, murar, bryggor, golfbanor eller byggnader. Det föreslås även flera parkanläggningar och förskoleplatser med utegårdar och stängsel runt, varav två infaller inom strandskyddat område och i ett mycket känsligt område där fåglar, flera rödlistade arter häckar och som är en del av viltkorridoren. Dessa anläggningar får absolut ej anläggas då det skulle inverka katastrofalt på djurlivet. Hus nr 9 med förskolegård och lekpark rakt nedanför hus nr 1, dessa ligger klart innanför strandskyddat område (till yttrandet finns bifogat illustrationsplan och illustration). Undertecknad emotsätter sig att man bryter mot nollalternativet genom att bygga inom strandskyddat område.

Den s.k. björkskogen i det nordöstra hörnet med vall runt har en viktig del i spridningskorridoren för djuren, där djuren förflyttar sig upp ostört mot Ursvik och Järvafältet via Sundbyberg, rådjur föder sina ungar där, rävar och grävling har gryt där mfl djurarter som nämns i yttrandet som ofta ses där. I år har fler örnar rapporterats och synts i detta område. Området med omgivande lövskogar är en nationellt artrik fladdermuslokal och andra djur och växter som lever i symbios med varandra i denna björkskog som föreslås tas bort, som dessutom ligger inom strandskyddat område.

I Råstasjöns vassmiljöer häckar 13 arter, varav två rödlistade: brunand och silltrut. Det finns också en skrattnåskoloni. I Skrattnåskolonin häckar många fågelarter

som drar nytta av kolonins skydd, t.ex. skäggdoping, rörhöna och brunand. Denna koloni räddade en gång hela skrattmåskolonin i Stockholms skärgård från utrotning. Att föreslå att man ska anlägga en naturlekpark i direkt anknytning till den delen av sjön är absurt, naturen är redan på plats av sig själv, barn leker redan på ängarna men framför allt så ligger ingen stor störande lekplats som föreslås bredvid. Svanarna med sina ungar går ofta upp dit och lägger sig, även gäss och skrattmåsunger samt silltrutens ungar som är rödlistad.

Som fritidspedagog och barnskötare mm så kan undertecknad helt fastställa att Ni inte alls förstår barns behov att leka i naturen precis som den är utan hjälp till sk försköning. Kommunen har anlagt en enorm lekpark tvärs över Dalvägen som gott och väl täcker behovet av en stor lekpark. Dessutom finns en stor lekplats vid Löt-sjön, den täcker gått och väl behovet av lekplats då de flesta går två sjöar runt och även som ni påtalar själva att bevara banden mellan bägge sjöarna, då behövs inte fler lekparkar utan mer natur som förblir orörd. Barnen matar fåglarna tittar på dem, springer omkring med dem, framför allt så njuter de av att höra måsarnas skrattande, som om de inte har landställen i Stockholms skärgård aldrig fått uppleva, men här får de det. Näktergalens sång, hackspetten som hackar, grodan som hoppar omkring, kolla skatbon och klättra i träden som finns där är en stor del av deras nöjen, deras behov är fullt tillfredsställt redan nu utan s k tillrättalagda lekplatser som skulle förstöra hela denna naturupplevelse.

WWF:s rekommendationer efter utnämningen ”Svensk pärla”, att området bör bevaras och göras till naturreservat följer man inte med dessa planer på ingrepp i naturen. Att bygga på förgiftad mark där metangaser läcker ut är helt uteslutet, enligt MKB förekommer detta på flertal ställen.

Säkerheten för de hus närmast arenan som föreslås byggas är utom all tvivel stående på mark som kan vara en ren dödlig fara för de som skulle komma att bo där, det föreslås flera olika larmsystem som måste finnas m.m.

Vi vet även att man dumpat giftigt avfall och gamla fabriksavfall i den del ni vill bygga på.

Människors hälsa

Den totala exponeringen för luftföroreningar väntas att öka och fler människor kommer vistas i närheten av trafikerade gator och fler individer blir utsatta för luftföroreningar, (både det befintliga boende och nya planerade). Detta bedömer undertecknad som negativt ur ett folk hälsoperspektiv, speciellt med tanke på konsekvenserna för våra barn när man tänker anlägga förskolor och lekplatser precis intill högt trafikerade vägar. Hornstull talar sitt tydliga språk om hur barn påverkades av luftföroreningar. Man skriver i MBK citat ”*Detta bedöms sammantaget som negativt ur ett folkhälsoperspektiv eftersom det inte finns någon kunskap om vilken som är lägsta gräns för när luftföroreningar blir skadliga*”. Ni tar ingen hänsyn till detta i er detaljplan kanske ska en s k naturlekpark ni vill anlägga, som förorenas än mer av dålig luft motverka problemet mot ökade astma sjuka barn , barn som utvecklar eksem mm pga av dålig luft.

Nedan Citat ur nollalternativet, sidan 20 MBK

- Hagalunds verkstads bangårdsverksamheter kvarstår norr om planområdet
- Folkets hus kvarstår i nordväst.
- Ingen tillkommande bostadsbebyggelse inom planområdet.

- Tennishallen ligger kvar i nordväst!
- Bangolfen och bollplanen öster om Råstasjön kvarstår likt idag.
- Råstasjöns strandskydd kvarstår likt idag och områdets utbredning kvarstår. "

Enligt den detaljplanekarta som lagts ut framkommer klart och tydligt att Ni tänker bryta nollalternativet genom att bygga inom strandskyddat område, undertecknad emot sätter sig detta. Ni säger en sak och gör en annan.

Fladdermössen

citat ur MBK sidan 34.

" Den ökade besöksfrekvensen i skogen kan indirekt leda till att färre träd tillåts åldras naturligt och bilda hålträd, vilket ger sämre förutsättningar! för kolonibildning (fortplantning). För att möjliggöra kolonibildning av fladdermöss är det viktigt att det finns god tillgång på hålträd. En konflikt kan förväntas uppstå där de finns anlagda stigar och lektytor där gamla träd ses som potentiella faror. Runt varje lektyta och stig uppstår en zon där s.k. riskträd måste hanteras. Det kan innebära att träden inte tillåts att bli gamla och angripna av vedsvampar. Detta kan i sin tur på sikt orsaka negativa konsekvenser för fladdermöss."

Den s k björkskogen med sumpskog av flertalet gamla träd som ni vill riva upp kan bli förödande för fladdermössen , de lever även i den sumpskogen runt vattnet där även den lekplats som ni planerar att bygga vid tennishallen skulle påföra stora inverknings för dess överlevnad även uteplatsen vid hus 1 och rakt ner se detaljplans karta, som även är innanför strandskyddat område. Ni förstår ej att hela området är deras hem, inte bara ett träd men Ni verkar inte vilja förstå detta.

Mark och vatten

Ni har inte klargjort hur Ni tänker förhindra spridningen av gifter som kommer att uppstå i samband med era bygg planer.

Citat ur MBK sidan 68.

" Mark och vatten

Förekomst av lokala markföroreningar kan innebära att både miljö och hälsorisker uppkommer under byggskedet. När ett förorenat markområde schaktas exponeras föroreningarna och deras spridningsbenägenhet kan förändras. T.ex.kan rörligheten förändras om tillgången på syre ökar i samband med friläggning av massor etc. Infiltration av regnvatten och därmed utlakning av föroreningar kan också tillfälligtvis öka. Det föreligger även risk att man påträffar och påverkar spridning av s.k hotspots, områden med lokalt mycket höga föroreningshalter."

Det är helt ofattbart att Ni trots detta vill fortsätta att planera ett byggande vid Råstasjön. Konsekvenserna kan bli förödande för både sjön som kan förgiftas helt, djurens fortplantning och död av gifter som de får i sig från både förorenat regnvatten och vatten som rinner ner i sjön från åarna och andra tillflöden, då ni tänker ta bort stora delar av det naturliga filterings skydden som att avverka skog mm kommer riskerna öka för att sjön med dess omgivning förgiftas och att detta kan pågå under årtal efter byggets slut.

För att inte tala om riskerna för de boende och barn som leker och vistas i naturen redan i dag, hela Solna Och Sundbyberg blir drabbade av detta. Vem vågar plocka vitsippor, tussilago, löv från marken, eller låta barnen leka i vatten pölar i skogen

och leka i det nybygge Ni planerar med era nya lekparkar och förskolor, planeras enligt er detaljplan på den mark, som är förorenad.

Annelie Worgard

Råstasjön en välbesökt plats som är unik med sitt fågelliv och vildmark mitt i stan. En gåva att få ha riktig levande natur så nära. Bebygg inget mera och bevara den natur ni har, det kommer att betala sig tillbaka mångfalt.

Batoul Y

Solnas mark och natur säljs till byggherrar, det startas projekt efter projekt, tvärbanan som aldrig blir klar, inga trottoar finns för handikappade äldre, cyklister och bilister trängs och kör förbi i smala gator och politiker anklagas på mutbrott. Peab är inte klar med det de bygger runt Arenan. Råsunda stadium ska bli bostäder. Fast gatorna bli smalare o inga planer på nytt simhall eller barnpark och nu ska ni förstöra den lilla vackra Råstsjöns naturreservat. Hagaparken blir förstört för varje dag av avgaser och diverse, med fler boende kommer snart all natur förstöras. Ni politiker har ett ansvar för den kommande generationen tänk till extra innan ni säljer er själ till pengar eller till era chefer. Satsa på cykelvägar, barnomsorg eller vänta tills all projekt avslutas innan ni påbörjar ny förstörelse. Vi som bor i Solna tar hellre bilen än att gå mot centrum. Det ä förskräcklig för de äldre, bussar kör galet. Om vi människor har slutat andras kan vi låta naturen leva fritt.

Avid Zabihi

Som boende i Solna kommun begär undertecknad att ni stoppar all bebyggelse av området runt Råstasjön och att området ska deklarerats som naturreservat.

Anna Åhlund

Som boende i Solna avvisar undertecknad det reviderade detaljplaneförslaget gällande ytterligare byggnation vid Råstasjön. Det reviderade förslaget innehåller dessutom byggnader innanför strandskyddet, vilket är fullständigt oacceptabelt dels med hänsyn till det känsliga naturområdet med dess rika biologiska mångfald (som redan frestas på hårt), dels för att detta starkt skulle komma att inskränka möjligheter till rekreation i området, inte minst för barn och unga i Solna. Det räcker nu.

Hanna Widegarn Åhlvik

Undertecknad tycker att Råstasjön är en vacker och viktig sjö som både naturlivet och människorna runt om behöver. Snälla förstör inte miljön så att djur och växter försvinner därifrån.

Agneta Åkerlund

Bevara Eko Systemet och med ett starkt hopp att all bebyggelse stoppas.

Olof Åström

Att bygga så pass nära Råstasjön som den rådande planen föreslår vore förödande för Solnas, och hela Stockholms, natur. Bra naturområden är det sällsynt om i Stockholm, speciellt så centralt som Råstasjön ligger. Skrota planen och respektera naturen, det här håller inte.

Ulla och Lasse Öberg

Förstör inte den unika miljön vid Råstasjön. Det är så underbart att kunna ta en kaffepaus och lyssna till naturens eget ljud. Det räcker med betongen i Solna. Alla des-

sa fula hus ni har smällt upp. Historien kommer inte att glömma er. Likaväl som Hjalmar Mehr fortfarande får bära hundhuvudet för förstörelsen av Klarakvarteren.

Karin Östberg

Det nya förslaget för bebyggelse vid Råstasjön hotar fortfarande Råstasjön som unik och stadsnära fågelsjö och som natur- och rekreationsområde för minst 30 000 Solna- och Sundbybergsbor – och Stockholmsbor. Tänk långsiktigt, på kommande generationer och på Storstockholm som en naturskön och grön stad. Det skapar regional och nationell attraktionskraft också för framtiden. Stoppa all exploatering, gör området till naturskyddsområde, mät om strandskyddslinjen på rätt sätt och rädda en unik citynära skrattmåskoloni.

Ulf Österberg

Är Solnabo sedan länge och har varit en stolt invånare tills nu. Vad håller ni på med? Kan inte denna lilla sjö som skänker så många människor och djur glädje och livskraft få vara ifred och bevara det lilla av grönska som fortfarande finns kvar.

Allt är inte pengar, undertecknad har alltid varit en trogen moderat väljare i valen men nu slipper ni undertecknad och dennes frus röst. Undertecknad tycker att ni borde skämmas som inte lyssnar på era invånare = skatte betalare, det är ju de som betalar er lön eller får ni betalt av någon "annan".

Tänk att några få personer kan bestämma (köra över) sina invånare när det är så många av dessa som protesterar, är detta demokrati? Det kanske var som det stod i Solna tidningen att ert första förslag bara var en rökriddå för de planer ni egentligen vill genomföra. Skulle era planer gå igenom kan vi aldrig återställa det som varit.

Stadsbyggnadsförvaltningens kommentarer:

- Naturresevat

Frågan om införande av naturresevat ingår inte i uppdraget med att ta fram en ny detaljplan. Förvaltningen har ett uppdrag från nämnden att utreda förutsättningarna för att inrätta ett naturresevat gemensamt med Sundbybergs stad för att skydda området kring Lötsjön/Råstasjön. Den nya bebyggelsen kommer inte att påverka möjligheten att promenera runt sjön, gångvägen runt sjön kommer att kvarstå som idag.

- Strandskydd

I detaljplanen föreslås strandskyddet upphävas inom kvartersmark huvudsakligen för ny bostadsbebyggelse samt på allmän plats markerat LOKALGATA. Området är skrafferat på plankartan.

Grönområdet runt sjön som inte berörs av bostadsbebyggelse detaljplaneläggs som allmän plats markerat NATUR och PARK. Inom dessa områden är strandskyddet kvar. På så sätt sparas och säkras viktiga naturmiljöer för växt- och djurliv och allmänhetens tillgång till vattnet säkerställs.

Motiv för upphävande

De enda särskilda skäl som kan ligga till grund för upphävande av strandskydd re-

gleras i 7 kap. 18 c § miljöbalken. De skäl som blir tillämpliga i detta fall är framför allt nr 1 som avser ianspråktagen mark men även nr 5 som ger möjlighet att upphäva strandskyddet om området behövs för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområde. Bakgrunden och motiven till de särskilda skäl som återopas anges nedan.

Merparten av marken där strandskyddet förslås upphävas saknar idag vegetation och utgörs till stor del av grusade ytor för upplag, en tillfällig betongstation, parkering med mera. (Se figur 1 nedan). Äldre kartor, flygbilder och annan dokumentation visar att de ytor som föreslås bebyggas inom strandskydd har varit ianspråktagna och inte använts för friluft- och rekreativändamål eller varit tillgängliga för allmänheten sedan omkring 1960-talet. För att mer i detalj beskriva hur markanvändningen sett ut inom strandskyddat området har kommunen upprättat ett särskilt PM som biläggs denna planbeskrivning. I PM:et tydliggörs hur markanvändningen inom det berörda strandskyddade området har sett ut historiskt och fram till idag. Hela området norr och nordost om Råstasjön var från början en jordbruksegendom som tillhörde Stora Frösunda gård. På 1860-talet köpte Statens Järnvägar (SJ) delar av egendomen för att kunna bygga norra stambanan. Det nu aktuella området har under lång tid använts till verksamheter med anknytning till järnvägsverksamheten såsom slipersupplag, containerterminal mm. Området har varit inhägnat för att skydda bangården och även de olika verksamheternas arrendeområden har varit inhägnade. I den sydöstra delen av planområdet finns en deponi för hushållsavfall från första halvan av 1900-talet med pågående nedbrytningsprocesser. Den lades ner på 1950-talet.

Kommunen anser därför att punkt ett i 7 kap. 18 c § är ett giltigt skäl för upphävande av strandskyddet i de delar som berörs.

De grusade ytorna är alltså inte ianspråktagna i den mening att det står en byggnad där. Härmed skulle man kunna tänka sig att istället för bostadsbebyggelse låter man vegetation återetablera sig. Långsiktigt bedöms karaktären på naturmarken bli snarlik den som ligger i anslutning till områdena, dvs. vegetation som etableras på ruderatmarker med fyllnadsmassor och som på sikt blir relativt tät och snårig. Värdet på själva vegetationen kommer troligtvis inte vara hög ur ett ekologiskt perspektiv. Värdet ligger i så fall i att Råstasjöns naturområde blir större och på så sätt skapas en större buffert kring dagens ekologiska funktioner. Detta skulle troligtvis gynna vissa fågelarter, t.ex. näktergal, som trivs i täta skogar. Rekreativvärdena i att låta områdena återetableras bedöms främst vara knutna till områdets kvantitet som rekreativområde och till upplevelser knutet till bland annat fågellivet kring sjön. I övrigt bedöms dessa delar av rekreativområdet vara mindre attraktiva genom att de är påverkade av buller från intilliggande infrastruktur och pågående verksamheter.

Småstigar som redan finns på olika håll i skogen kommer också att ligga kvar men kan på sina håll ersättas med spänger för att på så sätt skydda känslig vegetation som periodvis håller stora vattensamlingar. I de västra och östra delarna kring sjön är strandzonen av mer parkartad karaktär och här planeras för nya aktivitetsytor för bollspel, lek och vistelse. Gränsen mellan bostadskvarter och allmän plats ska göras tydlig så att allmänheten inte avhålls från att vistas eller röra sig i naturmarken nedanför bostadskvarteren. Gränsen utgörs av en grusad mindre gångväg. Se exempel på hur en sådan skulle kunna upplevas i bilden nedan.

Det angelägna intresse som Solna stad hävdar är ett viktigt skäl till att upphäva en del av Råstasjöns strandskydd är stadens ambition om att Arenastaden ska få blandat innehåll och ett stadsliv under dygnets alla timmar. Det är viktigt för staden att kunna skapa en trygg stadsmiljö. Visionen om en blandad stad är tydligt uttalad i den fördjupade översiktsplanen (FÖP) som antogs av kommunfullmäktige 2007 och har varit en utgångspunkt i planeringen sedan dess. Även om omfattningen av bostadsbebyggelsen förändrats något sedan 2007 prövades tanken att bygga i delar av strandskyddet redan under FÖP-arbetet. Hittills är det framför de delar som innehåller verksamheter som har uppförts i området. Bostadsplaneringen har avvaktat de stora byggprojekten som arenan och handelsanläggningen. Det är angeläget att utbyggnaden med bostäder nu kan fortsätta i enlighet med den ursprungliga visionen om en blandad stad. Evenemangsgatan behöver också kunna utvecklas till en stadsgata med slutet gaturum enligt ursprungligt syfte där gaturummet är till för flödet av besökare. Bostäderna behövs för att skapa en avslutning mot naturområdet. Med bebyggelse längs Evenemangsgatans västra sida skapas en tydlig gräns mellan evenemangsområdets och arenakomplexets stadsmiljö och naturområdet.

Fortsatt tillgänglighet till strandzonen var redan 2007, liksom nu, viktigt att säkerställa. Det har även varit viktigt att tydliggöra gränsen mellan det privata och det allmänna för att säkerställa tillgängligheten till naturen. Att bygga bostadshusen i kvartersform har bedömts som nödvändigt för att skapa en miljö där det är tydliga skillnader mellan vad som är privat och vad som är offentligt. Kvarteren har utformats så grunda som möjligt för minsta möjliga intrång i strandskyddat område men med rimliga mått på innergården.

På rimligt avstånd från planerade bostäder finns redan en fungerande infrastruktur och bra kollektivtrafikförbindelser både till Stockholm, norrkommuner och till Arlanda. Planförslaget förväntas inte minska tillgängligheten för allmänheten eftersom upphävandet endast föreslås i yttre randzonen till strandskyddet och i mindre omfattning. Befintlig strandpromenad runt sjön ligger kvar och i norr har bebyggelsen dragits längre bort från strandlinjen sedan samrådet, för att minska ingrepp i känsliga naturmiljöer och för att upplevelsen av att vistas i naturen ska dominera upplevelsen när man promenerar kring sjön. Föreslagna hus placeras som närmast ca 60-65 m från strandlinjen.

Att skapa bostäder i en central del av Solna där nuvarande och framtida kollektivtrafikförbindelser är goda (pendeltåg, buss, framtida tunnelbana, tvärsparväg, Arlanda Express), där stadsomvandlingen redan är ett faktum och där delar av markytorna idag saknar stor betydelse för rekreation och växt- och djurlivet, står här i konflikt med gällande strandskydd. Kommunen prioriterar utvecklingen av stadsdelen i enlighet med FÖP:ens intentioner och bedömer inte att bebyggelseplanerna står i strid med strandskyddsbestämmelserna. Strandzonen och vattenbrynet berörs inte direkt av bebyggelsen. Utformningen och placeringen av bebyggelsen har också anpassats utifrån ett helhetstänk kring Råstasjöns naturvärden, vilka kartlagts genom flertalet artinventeringar som genomförts under våren och sommaren 2013. Naturvårdskonsulten har även bidragit med kunskap om naturvärdena under projektets gång. Genom detta bedöms att upphävandet av delar av strandskyddet till förmån för bebyggelse inte påverkar naturområdets sammantagna växt- och djurliv i sådan omfattning att exploateringen strider mot strandskyddets syften. Bedömningen är också att allmänhetens möjligheter till motion, rekreation och naturupplevelser i skog eller med vattennära kontakt och utblickar över vattnet, kan tillförsäkras.

Kart- och mätavdelningen gjorde en inmätning av strandlinjen under 2013. Det fanns ingen anledning att ifrågasätta inmätningen som gjordes. Vid kontakt med Länsstyrelsen under hösten 2013 svarade de på frågan att det är i kommunen som bestämmer var strandlinjen ligger. Kart- och mätavdelningen ansvarar för stadens kartunderlag. Vi fick kartor från Lantmäteriet och Länsstyrelsen som väl överensstämmer med kommunens karta i de delar som vi nu berör.

Råstaån är resultatet av ett dikningsföretag från tiden då området var jordbruksmark.

- Råstasjöns natur och rekreationsvärden, naturvärdesinventering och MKB

Stadsbyggnadsförvaltningen beklagar om motsägelser finns i planhandlingar och MKBn. Det är ett gediget material och ibland sker felskrivningar och/eller motsägelser av misstag. Vi hoppas kunna rätta till detta inför antagande.

Med anledning av de synpunkterna som inkom under samrådet har kompletterande inventeringar genomförts, under våren, sommaren och hösten 2013 genomfördes fågelinventering, groddjursinventering, fladdermusinventering, insektsinventering samt inventering av lundflora. Val av vilka arter som inventeringarna ska omfatta har skett i samråd med Solnas kommunekolog och Calluna AB. De arter som valts bedöms väl avgränsade och sammantaget visa Råstasjöns samlade naturvärden och artsammansättning samt vara anpassade till detaljplanens påverkansområde.

Utformningen och placeringen av bebyggelsen har utgått utifrån de artinventeringar som genomförts under våren och sommaren 2013. Naturvårdskonsulten har även bidragit med kunskap om områdets arter och naturvärden under projektet gång och varit med i diskussioner kring var det är lämpligt att placera bebyggelsen med hänsyn till lokala och övergripande naturvärden och förekomster av arter och dess häcknings- och födosöksområden. Naturvärden har även vägts mot andra intressen så som attraktiva bostadsmiljöer och avskärmning mot arenan med flera byggnader. Men i mycket har rekreations- och naturvårdsintressena fått väga tungt. Bebyggelse som föreslås inom strandskydd placeras till stor del på ytor som idag har låga naturvärden eller är grusade/ianspråkta. Närmaste bebyggelsen hamnar ca 60-65 meter från strandlinjen och inga andra större åtgärder planeras i strandzonens direkta närhet och vegetationsridåer med buskar och träd som skapar brynzoner. Alla naturmark skyddas som NATUR i detaljplanen vilket innebär att den inte får eller ska parkifieras. Där beteckningen på plankartan istället är PARK, ges naturen en mer parkartad karaktär med en annan typ av skötsel. Detta gäller t.ex. i den allra östligaste delen av planområdet, där naturen redan idag är mer parkartad. I både park- och naturmark råder trädfällningsförbud.

Kvarteret i väster ligger närmast känslig sumpmark. I planförslaget har lokalgatans längd minskats och förskolegården dragits tillbaka för att inte ligga på plangränsen utan lämna en smal "buffertzona". I tidigare förslag så fanns en förskola i kvarteret vid torget, men det kvarteret utgick inför granskningsskedet. Att inte förskolan hamnade i det östligaste kvarteret berodde delvis på att det krävde sanering av marken i "högen" pga. känslig markanvändning. Förskolan fick därför ligga kvar i väster.

Den samlade bedömningen (som gjorts av ekologisk expertis) är att detaljplanen medför små negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden och arter i natur-

området vid Råstasjön. Bebyggelsens placering har så långt som möjligt anpassats till nu kända arter och naturvärden. Väldigt lite naturmark tas också i anspråk med förslaget, både inom och utanför strandskydd.

I MKBn föreslås därför ett antal skyddsåtgärder för att så långt som är möjligt minska att negativa konsekvenser uppstår. Dessa åtgärder är föreslagna av ekologisk expertis men innebär såklart ingen garanti för att inga negativa konsekvenser uppstår. Att etablera t.ex. häckningsbiotoper för skrattmåsar i sjöns västra delar görs inte för att alla individer ska flytta dit utan är en åtgärd som kan skapa fler häckningsmiljöer i sjön och härmed skapa en bättre balans i sjön. Byggtiden kommer också att styras så att bullrande verksamheter inte sker under häckningstid. Beträffande artskyddet så har avstämning skett under hand med Länsstyrelsen. De har bedömt att arter upptagna i artskyddsförordningen inte påverkas i sådan omfattning att prövning krävs. De bedömer att planförslaget tagit hänsyn till arternas häcknings- och födosökmiljöer samt att föreslagna skyddsåtgärder är bra. Den största risken som ekologerna sett med planförslaget, är som redovisas i MKBn, att skrattmåskolonin kan minska i omfattning och med den förekomsten av arter som häckar i dess närhet exempelvis brunand. Även förutsättningarna för groddjur, mindre hackspett och vedlevande skalbaggar blir något sämre jämfört med idag och ett nollalternativ.

Stadsbyggnadsförvaltningen instämmer i att det är viktigt för alla kommunens unga och barn att kunna leka, få naturpedagogik, naturupplevelser, fågelskåda etcetera i naturområdet vid Råstasjön. Nya inslag med fler lektytor och lekplatser kommer att finnas i den mer parkifierade delen av sjön i öster. Detta för att erbjuda fler barn och unga lektytor som inte inkräktar på naturvärdena. Nya små stigar och i vissa delar spänger kommer att ge fler möjligt att upptäcka naturen kring sjön men placeringen av dessa samt andra aktivitetsytor kommer noggrant studeras vidare i samråd med ekologisk expertis. Detta för att inte riskera att sådana aktiviteter står i konflikt med naturvärdena eller känsliga arters fortlevnad i området. Nya brynzoner som tillskapas mellan bebyggelse och nya gångvägen direkt söder om bebyggelsen, bedöms till och med kunna gynna vissa arters födosök, till exempel fladdermössen. Hackspettens häckningslokal bedöms i stort kunna bevaras eftersom den ligger på västra delen av sjön där det finns gott om stående döda träd.

De rekreativa värdena har setts över i samband med framtagandet av planförslaget. Vidare kommer det att studeras hur man inom rekreationsområdet kan underlätta och på ett lämpligt sätt kanalisera både vardagsbesökarna och besökare som mest använder området till och från stora evenemang. Inkomna yttranden visar ett stort engagemang för park- och naturområdets samlade rekreations- och friluftsvärden.

Den nya bebyggelsen kommer inte att påverka möjligheten att promenera runt sjön, gångvägen runt sjön kommer att kvarstå som idag. Förvaltningen anser därför inte att planförslaget påverkar folkhälsan på ett negativt sätt.

- Störningar

- Buller

Bullerutredningen visar att bullernivåerna i rekreationsområdets östra delar (väg och industribullernivåer) delvis kan skärmis av genom att de nya bostadshusen uppförs. Dock innebär nya lokalgator och ökat antal människor i närheten av rekreationsområdet att ljudupplevelsen i rekreationsområdet förändras när bakgrundsbul-

ler ersätts med nya typer av ljud kopplade till bostadsgårdar, förskolor och lokalga-
tor m.m. Boende i närområdet, som exempelvis utmed Sjövägen, bedöms inte komma
att påverkas av ökade bullernivåer från trafiken till följd av de nya bostäderna. Des-
sa bedöms trafikera Råsta strandväg eller Evenemangsgatan som går genom Arena-
staden.

Risk (järnväg och deponi)

Trafikverket som bedriver verksamheten inom Hagalunds bangård har ingen erin-
ran mot detaljplanen. Riskerna bedöms vara försumbara då inget farligt gods han-
teras på bangården. Avståndet till järnvägen (ostkustbanan) bedöms vara tillräck-
ligt, vilket innebär att riskerna med farligt gods som transporteras här, blir mycket
små.

Deponi

Golder Associates AB genomför kontrollmätningar av deponigas i ca 20 brunnar
inom det f.d. deponiområdet för Arenastaden och utifrån hittills genomförda mät-
ningar kan konstateras att halterna varierar över området. Det finns i dagsläget inte
tillräckligt underlag för att besluta om vilka restriktioner som ska gälla för deponi-
området vad gäller den framtida markanvändningen. Det är viktigt att de restriktio-
ner som skrivs in i detaljplanen baseras på faktiska förhållandena och inte på en
generell bedömning av risker vid byggnation på deponier i allmänhet. En fallstudie
som genomförts av branschorganisationen Avfall Sverige visar att det finns risker
med deponigas, men att det är möjligt att t.ex. genom cementstabilisering öka pH
och därmed förhindra fortsatt metangasbildning. En sådan åtgärd skulle kunna möj-
liggöra byggnation på deponin vid Arenastaden.

Det utkast till vägledning som tagits fram av Naturvårdsverket och som MHF refe-
rerar till, beskriver en metodik för klassning av deponier som på bygger den som
utarbetats för förorenade områden (MIFO). Golder tycker inte att är rimligt att
MHF baserar ett beslut om byggnation vid Arenastaden på ett begränsat textavsnitt
i denna publikation som beskriver potentiella risker. Det finns i Sverige mycket be-
gränsad erfarenhet av att bygga på deponier och därför bör man vara försiktig med
att förlita sig enbart på inhemsk expertis. I England har det utarbetats metodik för
att bedöma risker vid byggnation på mark som innehåller gas och det finns flera
exempel på där man har bebyggt äldre deponier utan att orsaka risk för människors
hälsa eller miljön. Golder anser att förutsättningarna för byggnation inom den äldre
deponin bör utredas vidare trots att det inte finns planer på att bygga där höga me-
tangashalter har uppmätts. Det är viktigt att det görs en bättre karakterisering av
avfallet i deponin som underlag för att bedöma hur mycket deponigas som bildas
idag och hur gasbildningen kommer att förändras med tiden. Vidare är det viktigt
att klargöra hur spridning av gas sker idag och vilka nya transportvägar som kan
bildas vid byggnation i deponins närområde. I Naturvårdsverkets och SGI:s vägled-
ningsmaterial anges att deponier som lades före 1950 sannolikt innehåller begrän-
sade mängder av miljöfarliga ämnen eftersom användningen av kemikalier var be-
tydligt mindre vid den tiden. Deponin lades ned på 1950-talet och det är därför tro-
ligt att andelen miljöfarliga kemikalier i avfallet är tämligen begränsade. De grund-
vattenprovtagningar som hittills genomförts i deponin visar på låga till måttliga
föroreningshalter, vilket indikerar att det inte sker någon omfattande utlakning och
spridning av föroreningar från deponin till omgivande mark- och vattenområden.

Innan slutlig bedömning görs avseende förutsättningarna att bygga bostäder i an-
slutning till deponin, liksom behövliga skyddsåtgärder som detta kräver, kommer

fortsatta utredningar och riskanalyser av olika slag att genomföras i samråd med kommunens tillsynsmyndighet och andra experter inom området.

De markföroreningar som finns i området kommer i olika stor omfattning att behöva tas omhand vid exploatering. Inför byggstart kommer behovet av marksanering att utredas närmare utifrån plats specifika riktvärden.

- **Utformning och planprocess**

Bostäder har bedömts lämpligt att lägga mellan arenakomplexet och naturen för att utnyttja serviceläget och för att överbygga arenans megaskala å ena sidan och skalan hos naturen och den omgivande bebyggelsen å den andra. Önskan har varit att med kvarteren skapa goda bostadsmiljöer samtidigt som naturen och parkmiljön bevaras nära inpå. Att det ska finnas ett "lagom" avstånd mellan bebyggelse och strandstråket. Att bygga i kvarter – som behöver rimligt mått så att en gård erhålls - har bedömts nödvändigt för att skapa stadsmiljö med tydliga skillnader mellan privat och offentligt; en miljö där de offentliga rummen/gatorna upplevs som offentliga, inbjudande och trygga och som ger möjligheter att flanera och hitta t ex matställen. Arenastaden som helhet, med sitt stora innehåll av kommersiella miljöer, får en ökad mångfald och kvalitet genom de nya bostadskvarteren. Arenakomplexets sydvästra front blir en stadsmiljö istället för baksidan/utsidan av en jätteanläggning. Bebyggelsen är tillbakadragen jämfört med samrådsförslaget.

Ambitionen med bebyggelse i detta läge har varit att skapa en, relativt arenan, småskalig bebyggelse, en variationsrik "stadsfront", och att relatera till punkt-husmotivet som finns både i Solnas närliggande äldre bebyggelse och i arenans skivhus, och samtidigt erhålla rimliga ljusförhållanden vid huvudgatornas gatumiljöer. Genom att ställvis bygga högre har stora delar av kvarteren kunnat hållas i en intim skala motsvarande den traditionella stadens 4-5 våningar. Det handlar också om att skapa en mångfald i uttryck. De relativt måttfulla höjderna mot Evenemangsgatan syftar till att skapa en proportionerlig stadsgata.

En översiktsplan eller fördjupad översiktsplan är inte juridiskt styrande och bindande, men de ger en vägledning om ett områdets utveckling. Till stor del har den fördjupade översiktsplanen varit vägledande, med vissa undantag av några kvarters placering.

- **Allmänt om Arenastaden**

Området där Arenastaden växer fram har under många år varit föremål för utveckling (Råstablick) där senaste beslutet var att ta fram en fördjupad översiktsplan för området (Solna station, 2007) och detaljplaner för arenan och Mall of Scandinavia samt kv Uarda är färdiga. Planarbeten i området pågår. Kommunens miljö- och hälsoskyddsförvaltning, samt genom lagstiftning (miljöbalken), ställer krav på omgivningspåverkan under byggtiden.

Trafikförhållandena i Arenastaden kommer att förändras när utbyggnaden av hela infrastrukturen i stads- delen är genomförd 2015. Solna stad har därför för avsikt att göra en förnyad belysning av trafikkonsekvenserna av den bebyggelse som finns och planeras i Arenastaden. Sjövägen ligger utanför planområdet och behandlas inte inom denna detaljplanen.

- Allmänt om Solnas expansion

Det finns ett stort tryck på bostäder i regionen. Solna expanderar och förtätar främst i lägen med befintlig infrastruktur, där det exempelvis finns god tillgänglighet till kollektivtrafik etc. Genom att det finns kollektivtrafik och mycket god service i planområdet så bedöms området vara lämpligt för bostäder.

- Övrigt

Det övriga synpunkter som inkommit som inte berör detaljplanen eller dess omgivningspåverkan behandlas inte inom denna planprocess.

4. Förändringar efter granskningen

Inför granskningen gjordes en större revidering som innebar att förslaget krympte från 1800 bostäder till ca 600-700 bostäder och utredningar togs fram och reviderades. Inför antagande har följande förändringar gjorts:

- En fastighetskonsekvenskarta har tagits fram (bilaga 1).
- Ett strandskyddsPM har tagits fram (bilaga 2).
- Mindre justeringar av plankartan har gjorts för att bl.a. säkerställa utrymme och rätt till att uppföra pumpstation och nätstation inom parkeringsgaraget.
- Ett x-område har lagts till på plankartan för att säkra allmänhetens tillgång till passage.
- Formulering av planbestämmelse för fasader mot natur och park har reviderats.
- Planbestämmelse om taklutning har justerats.
- Övriga mindre justeringar av plankartan är av redaktionell art.
- Planbeskrivningen har reviderats och förtydligats under följande rubriker; *Strandskydd, Fastighetsrättsliga frågor, Vattenkvalitet*. Resterande revideringar är av redaktionell art.

5. Synpunkter som inte tillgodosetts

Granskningsutlåtandet redovisar yttranden som inkommit under granskningsskedet. Synpunkter som inkommit tidigare, i samband med samråd, har sammanfattats, kommenterats och behandlats i en samrådsredogörelse daterad 2013-08-21 .

Förvaltningen anser att man beaktat många av de större frågor som inkom under samrådet. Planförslaget krympte från 1800 bostäder till ca 600-700 bostäder med hänsyn till de inkomna synpunkterna under samrådet. Utformningen och placeringen av bebyggelsen utgick utifrån de artinventeringar som genomfördes under våren och sommaren 2013. Naturvårdskonsulten och kommunekologen bidrog även med kunskap om områdets arter och naturvärden under projektets gång och var med i diskussioner kring var det är lämpligt att placera bebyggelsen med hänsyn till lokala och övergripande naturvärden och förekomster av arter och dess häcknings- och födosöksområden.

Då ett stort antal, särskilt privatpersoner, organisationer och privata grupperingar, är emot all bebyggelse i området så har dessa inte kunnat bli tillgodosedda.

Ann-Christine Källeskog
Plan- och byggchef

Linda Schaedl
Planarkitekt

Antagandehandling

Planbeskrivning

Detaljplan för del av Arenastaden

inom stadsdelarna Järva och Råsunda, upprättad maj 2014

Handlingar

Utöver denna planbeskrivning hör till detaljplanen:

- plankarta med bestämmelser
- miljökonsekvensbeskrivning
- Fastighetsförteckning har upprättats

Gestaltningssprogram och illustrationer utgör bilagor till detaljplanen. Ett flertal utredningar har tagits fram som underlag till miljökonsekvensbeskrivningen.

Synpunkter på samrådshandlingarna finns redovisade i särskild samrådsredogörelse daterad 2013-08-21. Synpunkter på granskningshandlingarna finns redovisade i ett granskningsutlåtande daterad 2014-05-14.

Planens syfte

Detaljplanens syfte är att möjliggöra huvudsakligen bostäder och ett begränsat inslag kommersiella lokaler samt säkerställa behovet av förskolor och annan kommunal service. Syftet är vidare att länka samman Arenastaden med omgivningen samt säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreationsområdet vid Råstasjön.

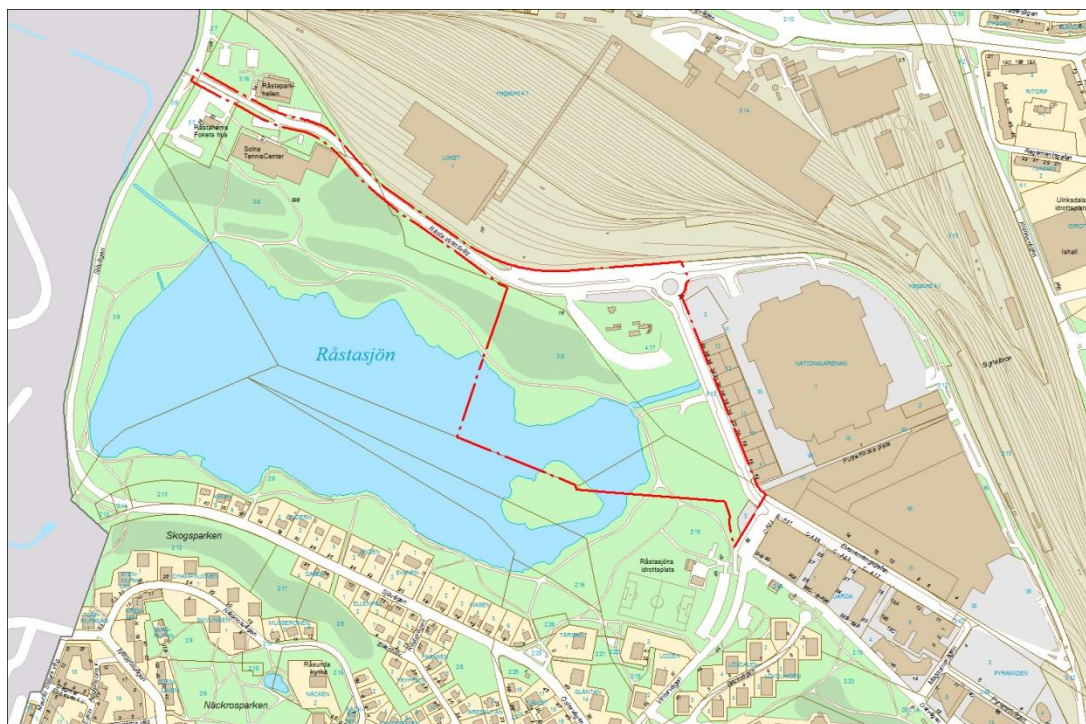
Bakgrund

I oktober 2007 antog kommunfullmäktige en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Solna stationsområde. Syftet var att skapa förutsättningar för en attraktiv stadsdel med en blandning av bostäder och verksamheter som tillsammans utgör ett centrum för idrott och kultur i regionen. En viktig intention i denna är att den nya stadsdelen ska länka samman omgivande stadsdelar och överbygga trafikbarriärer. Två detaljplaner har tagits fram och vunnit laga kraft i området: detaljplanen för kv Nationalarenan med den nya nationalarenan, bostäder, handel, kontor och ny infrastruktur samt detaljplanen för kv Uarda som medger kontor och bostäder.

Samråd genomfördes i januari och februari 2013 om ett planförslag som innehöll cirka 1800 lägenheter. Planförslaget väckte ett stort intresse och det inkom många synpunkter under samrådet. De flesta synpunkter var kritiska till förslaget och mot att den naturvärdesinventering som hade gjorts inför samrådet inte var heltäckande. Calluna har därefter genomfört fågelinventering, groddjursinventering, fladdermusinventering, insektsinventering samt inventering av lundflora.

Planområde

Området är beläget väster om Evenemangsgatan innefattar även Råsta strandväg. Planområdet gränsar i väster mot Ör inom Sundbybergs stad. I planområdet ingår del av fastigheterna Järva 4:17, Råsunda 2:15, Järva 2:7, Järva 3:6, Järva 3:7, Järva 3:8, Järva 3:16 och Loket 1. Området är ca 11,7 ha stort.

Planområdet

Behovsbedömning

När nya detaljplaner upprättas ska kommunen alltid ta ställning till om en miljöbedömning för planen behövs eller inte, en så kallad behovsbedömning. En miljöbedömning ska göras om genomförandet av planen kan antas leda till betydande miljöpåverkan. Om så är fallet ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas enligt bestämmelserna i Miljöbalken.

Sammanfattningsvis bedöms att detaljplanen kan komma att innebära betydande miljöpåverkan i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. 11 § miljöbalken. Inom och i anslutning till planområdet berörs natur- och rekreationsvärden samt befintligt strandskydd. Härutöver finns komplexa markmiljö- och bullerfrågor som behöver hanteras. Flera miljökonsekvenser till följd av exploateringen har dock delvis utretts tidigare både inom ramen för MKB-arbetet till den fördjupade översiktsplanen och till detaljplan för kv. Nationalarenan.

Behovsbedömningen har samrått med Länsstyrelsen, som delar stadens bedömning. En miljökonsekvensbeskrivning enligt kraven i 6 kap. 12 § miljöbalken har därför upprättats till planen.

Tidigare ställningstaganden

Översiktsplan

Enligt Solnas översiktsplan ÖP 2006, antagen i maj 2006, så ingår den nordöstra delen av planområdet i ett större förändringsområde som ska utvecklas mot blandad stadsbebyggelse. Området utgör ett större park- och naturområde. De allmänna intressen som berör planområdet är främst kopplade till Råstasjön med dess stränder. Råstasjön är upptagen som naturvårdsobjekt i länsstyrelsens naturkatalog där det centrala objektet är själva sjön med dess stränder. Tillsammans med Lötsjön är området kring Råstasjön också av mellankommunalt intresse för rekreation. I översiktsplanen är området utpekade som ett grönt stråk för rekreation och som spridningskorridor med kopplingar mot både Lötsjön och Ör. Kring Råstasjöns östra och norra sida gäller strandskydd inom 100 m från strandlinjen.

Råstasjön är en av Solnas ytvattenrecipenter för dagvatten med utlopp till Brunnsviken. I översiktsplanen anges det som ett mål att vattenkvaliteten i Råstasjön och Brunnsviken ska förbättras.

Planområdet ligger inom Bromma flygplats influensområde, vilket är av riksintresse för luftfarten, där höjdbegränsning för byggnader och andra föremål gäller. I direkt anslutning till planområdet ligger Hagalunds bangård som är av riksintresse vilket innebär att ny bostadsbebyggelse inte får motverka verksamheten inom bangårdsområdet eller att förhindra att den kan utvecklas. Råstasjön tillsammans med Lötsjön är av regionalt intresse.

Enligt mål och inriktning för *Stadsmiljö och byggande* bör Solnas goda läge i regionen utnyttjas för byggande av bostäder och arbetsplatser samtidigt som parkmark och grönområden ska värnas. Den fysiska miljön ska utformas så att arkitektonisk kvalitet, trygghet, integration, social trygghet och folkhälsa främjas. Staden ska vidta åtgärder för att minska bullernivåer från vägar och järnvägar i bullerstörda områden. Det offentliga rummet ska ges en omsorgsfull gestaltning och främja möten mellan människor. Kommundelarnas skilda karaktärer ska värnas.

Fördjupad översiktsplan

En fördjupad översiktsplan för Solna stationsområde antogs av Solna kommunfullmäktige i oktober 2007. Enligt denna ska hela området utvecklas till en tät blandstad med arbetsplatser, bostäder, en ny evenemangs- och fotbollsarena och service. Det aktuella planområdet är i FÖP:en redovisat som "blandad stadsbebyggelse". Hörnet Evenemangsgatan/Råsta strandväg är redovisad som "blandad stadsbebyggelse, bostäder bedöms ej lämpliga". Därutöver redovisas området som "rekreationsområde". I FÖP:en konstateras att bebyggelsen kommer att kräva dispens från strandskyddet i de delar som ligger mellan arenan och Råstasjön.

Gällande detaljplaner

Den största delen av planområdet är inte tidigare detaljplanlagt. För delen vid Råstasjöns idrottsplats gäller stadsplan 0401/1972 som anger område för idrottsändamål, park, gata och vattenområde. För del av Vintervägen gäller stadsplan 0405/1980 och för del av Evenemangsgatan gäller detaljplan P09/6 och detaljplan P90/1217 berörs till viss del.

Program för detaljplan

Den fördjupade översiktsplanen för Solna stationsområde ska enligt densamma gälla som program för kommande detaljplaner. I detaljplanen prövas ett område som avviker från den fördjupade översiktsplanen. Bebyggelse föreslås delvis på den tidigare hushållsdeponin.

Gestaltningssystem för Solna stads offentliga miljöer

Gestaltningssystemet för Solna stads offentliga miljöer ska fungera som standard vid utformning av allmän platsmark men även ge riktlinjer för utformning av kvartermark.

Miljöprogram för Solna stad

Solna stads gällande miljöprogram ska ligga till grund för både extern och intern verksamhet. De uppsatta målen ska så långt som möjligt implementeras i plan- och byggprojekt.

Strandskyddsförordnande

Strandskydd gäller 100 m från Råstasjöns strandlinje inom planområdet, med undantag för den sydöstra delen där strandskyddet är upphävt i gällande plan. När en ny detaljplan görs återinträder dock strandskydd automatiskt på nytt med 100 m på land och i vatten.

Kommunerna får från och med den 1 juli 2009 bestämma att strandskyddet hävs för ett område, om det finns särskilda skäl och intresset att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. De lagliga förutsättningarna för att upphäva strandskyddet i detaljplan regleras i 7 kap. miljöbalken. Se vidare under *Strandskydd*.

Pågående planering i Sundbyberg

Sundbybergs stad har tagit fram en fördjupad översiktsplan för Rissne-Hallonbergen-Ör. Ett planprogram för Hallonbergen och Ör har tagits fram. Sundbybergs stad planerar för förtätning med främst bostäder i dessa områden. Det befintliga sportfältet i Ör planeras att utvecklas till ett idrottscentrum i kommunen.

Förutsättningar och förändringar

Stads- och landskapsbild

Planförslagets bebyggelse ligger öster och nordöst om Råstasjön. Öster och sydost om planområdet växer Arenastaden fram med Friends arena, Mall of Scandinavia, hotell, storskalig kontorsbebyggelse och fem höga bostadshus; allt ingår i tidigare detaljplaner för området. I norr gränsar planområdet till Hagalunds inhägnade bangård med spår och verkstadsbyggnader.

Området kring Råstasjön är ett rekreationsområde som karaktäriseras av uppvuxen och bitvis tät skog och promenadstråk längs stranden. Sjön utgör ett landskapsrum som till stor del inramas av grönska utom i väster vid Sjövägen där marken är mer öppen och låglänt. På sjöns södra sida finns villabebyggelse från 1930- och 40-tal relativt nära strandlinjen.

Bebyggelse

Befintlig bebyggelse

Största delen av planområdet saknar bebyggelse. Under senare år har den dock inrymt byggetablering med bodar och en tillfällig betongstation på ytor som tidigare varit ianspråkta för industriverksamhet.

I öster gränsar planområdet till den nya nationalarenan för fotboll och de kommersiella delarna av Arenastaden. Norr om planområdet finns Hagalunds verkstadsbangård med ett stort spårområde och verkstadsbyggnader.

Planerad bebyggelse

Den föreslagna bebyggelsen är organiserad längst de befintliga gatorna Evenemangsgatan och Råsta strandväg. Från dessa föreslås ett sekundärt gatunät med tvärgator som strålar ut mot Råstasjön. Tvärgatorna får på så sätt sjön och naturen som fond. Gatorna bildar en kvartersstruktur som den nya bostadsbebyggelsen inordnas i. Mellan kvarter och naturområde anläggs ett nytt promenadstråk parallellt med det befintliga och ca 50-70 meter längre från sjön. Stråket ger möjlighet till naturupplevelser i trygg bostadsmiljö, det kanaliserar rörelser och skyddar därigenom naturområdet från slitage.

De planerade kvarteren utgår från en grundprincip med täta kvarter med trapphusvis varierande höjder, generellt 3-7 våningar men med inslag av högre hus i upp till 11 våningar. Höga grundvattennivåer i området begränsar möjligheten till underbyggnad med garage, de flesta gårdar kan därigenom förses med riklig plantering. Den föreslagna bebyggelsen innehåller byggrätt för ca 82 000 kvm BTA.

Offentlig och kommersiell service

Idag finns offentlig och kommersiell service huvudsakligen i Solna centrum 1-2 km från planområdet. Längs Dalvägen finns en del service i byggnadernas bottenvåningar. Skolor finns i de intilliggande stadsdelarna Råsunda och Frösunda.

När Arenastaden är utbyggd kommer området att ha god tillgänglighet till service. Förutom nationalarenan kommer stadsdelen att innehålla ett större hotell och en handelsanläggning, Mall of Scandinavia, med 250 butiker som öppnar år 2015. Service kommer även att finnas i byggnadernas bottenvåningar i stadsdelens centrala delar, framför allt längs Evenemangsgatan och Dalvägen. Förskolor planeras inom planområdet för det behov som de nya bostäderna beräknas ge upphov till. Befintliga skolor bedöms ha tillräcklig kapacitet för de nya bostäderna.

Tillgänglighet

De planerade bostäderna samt allmänna trottoarer/gångvägar ska vara tillgängliga för personer med funktionshinder. Det kommer att vara möjligt att med bil angöra den tillkommande bebyggelsen nära entréerna.

Trygghet

Planområdet utgör idag ett rekreationsområde och delvis ett verksamhetsområde som är befolkat dagtid men i princip tomt kvällstid. Särskilt vissa delar utmed Råsta strandväg och bangårdsområdet har sämre förutsättningar att erbjuda en trygg miljö för dem som vistas där. Med bostäderna som är under uppförande i anslutning till nationalarenan ökar nattbefolkningen vilket ger en känsla av ökad trygghet i den östra delen av planområdet. Vid evenemang i arenan fylls delar av området med människor och trafik vilket av vissa upplevs som en ökad trygghet och av andra en försämrad trygghet. Genom den föreslagna stadsbebyggelsen kommer fler människor att uppehålla sig i området vilket ger en mer levande miljö och ökad känsla av trygghet.

Tillgång till park

Råstasjöns östra och södra stränder fungerar idag som stadsdelspark för boende i Råsunda. Denna park utvecklas och tillförs fler aktiviteter och upplevelser för att klara ett ökat besöksstryck och den kommer även att fungera som närpark för delar av den nya bebyggelsen. Enligt ÖP2006 bör det finnas närparker som ger utrymme för både lek och lugna platser inom ett avstånd på högst 300 m från bostaden. En hög kvalitet på parkmarken med tillgång till plana gräsytor för sällskapslek och bollsport bedöms minska risken för slitage i den naturmark som ska bevaras.

Naturmiljö

Flera olika artinventeringar har gjorts av Calluna AB (fåglar, fladdermöss, insekter, lundflora och groddjur). Dessa har också ingått som underlag i en naturvärdesbedömning som gjorts för området. Samtliga utredningar och inventeringar har utgjort underlag till bedömningar och fakta i MKB:n.

De viktigaste biotoperna är fuktlövskogar med grova alar och åldrande sälgar, vattensamlingar som håller vatten året om, lövskogar med inslag av ädellövträd och rik lundflora samt de grova barrträden och strandmiljön. Även övergångar mellan olika biotoper och mosaiken av olika biotop typer har stor ekologisk betydelse.

Naturen runt Råstasjön fyller en mycket viktig funktion då Solna stad med omgivningar är tätbebyggt och har ett högt exploateringsstryck. Spårområdet och tätbebyggda områden norr och nordväst om Råstasjön påverkar sambandet till Järvakilen. För markbundna arter och även för vissa flygande arter som upplever motorvägar som barriärer, utgör Enköpingsvägen en barriär.

I skogen norr om Råstasjön finns en relativt artrik och individrik häckfågelfauna, dominerad av insektsätande småfåglar. Tätheten av näktergal, som finns i skogen norr om Råstasjön med 6-8 revir på cirka 10 hektar skog, ligger på samma nivå som de tätaste dokumenterade förekomsterna av näktergal i Sverige. I naturområdet och vid sjön finns även rödlistade arter som mindre hackspett, brunand och silltrut. Skrattnåskolonin har ett högt värde och utgörs av 300 häckande par. Sju fladdermusarter har påträffats i samband med fladdermusinventeringar (ingen rödlistad art) och Råstasjön utgör en nyckelbiotop för fladdermöss på våren. Även insektsarter och groddjur finns i skogen norr om sjön.

Fasader som vetter mot park- och naturområde i planen får ej uppföras i glas, reflekterande eller transparent material. Detta för att förhindra kollision med fåglar.

Rekreation och friluftsliv

Råstasjöns och dess omgivning är mycket välbesökta och ett av kommunens viktigaste och mest lättillgängliga natur och rekreationsområden. Råstasjöns natur används för promenader, motion, rastning av hundar, fågelskådning, skridskoåkning m.m. Gångvägen runt sjön är 2,1 km lång och utgör, tillsammans med stråket runt Lötsjön, hälsans stig. Råstasjöns norra strand är skogsklädd. Under vintern plogas en skridskobana upp på sjön. Motionsstigar leder genom skogen till en motionsgård, Råsta gård, med bland annat tennisbanor och styrketrainingshall. De tidigare sankängarna i nordöst har fyllts igen. Idag växer här björk- och sälgly. Bollplanen och bangolfbanan öster om sjön omges av planteringar och en naturlig park. I parkens västra del finns geologiskt intressanta isräfflor. Vassbälten och sankapartier gör Råstasjön till en värdefull fågelmiljö.

Sjövägen utgör till viss del en barriär i det viktiga rekreationsstråket mellan Råstasjön och Lötsjön. Flera ytor kring Sjövägen har idag lägre rekreativt värde på grund av närheten till bilvägen. Ytor i naturområdets utkanter och som idag är grusade eller används för upplag och byggetableringar etc. utgjorde en gång i tiden en del av skogsmarken kring sjön men saknar idag ett värde för friluftslivet.

Geotekniska förhållanden

Marken inom planområdet består av lös lera och organiska jordar samt partier med fast mark. Sättningsbenägenheten är relativt stor och det finns uppgifter om att skred kan ha inträffat vid Råstasjön när soptippen var verksam. Delar av området är utfyllt med fyllnadsmassor bestående av sand, grus, lera och sten, ställvis med inblandning av avfall som byggrester, skrot och hushållsavfall. Fyllnadslagrets mäktighet är ca 2-3 m. I anslutning till planområdets södra del finns en utlöpare från den f.d. soptippen inom vilken det kan förekomma avfallsrester i marken. Soptippen lades ner på 1950-talet.

Dagvatten

En dagvattenutredning har tagits fram till detaljplanen (Vectura). Dagvatten från planområdet avvattnas idag i huvudsak till Råstasjön genom diken eller diffusa utsläpp till de blöta partierna av skogsmark som ligger nord och nordväst om sjön. Råstasjöns utlopp i öst når slutligen Brunnsviken. Grundvattennivån är hög i området och marken utgörs av täta lerjordar som i vissa delar av planområdet är förorenade.

Biltrafik

Bedömningar har gjorts av det framtida trafikflödet på gatunätet inom detaljplanen. Beräkningarna inkluderar trafik som alstras från befintliga verksamheter och framtida bebyggelsestillskott i Arenastaden. Därutöver antas även viss extern genomfartstrafik förekomma på Råsta strandväg. Trafikflödena på det aktuella vägnätet bedöms bli något lägre än vad som tidigare antagits. Till största delen beror detta på att nya bedömningar har gjorts av trafikstringen från handelsområdet och från planerad kontorsbebyggelse i Arenastaden. Vintervägen bedöms få ett trafikflöde på ca 1900 fordon söder om Dalvägen. Flödet på Evenemangsgatan blir ca 3500 fordon. Råsta strandväg väster om Evenemangsgatan väntas få trafikflöden på ca 7800 fordon per dygn.

Råsta strandväg har byggts utan planstöd och ingår därför i denna detaljplan. Råsta strandväg och Evenemangsgatan utgör huvudgator. Från dessa går skaftegator in mellan kvarteren som utgör lokalgator.

Gång- och cykeltrafik

Det finns ett befintligt gångvägssystem runt sjön som bevaras. I nordöstra delen kommer en grusad gång- och cykelväg att anläggas för att tydliggöra gränsen mellan offentligt och privat (Se figur 2, sid 13). En ny gång- och cykelbana anläggs längs Råsta strandväg. Denna ansluter till det övergripande gång- och cykelnätet (GC) i öst-västlig riktning.

Kollektivtrafik

De nya bostäderna inom planområdet får ca 500 m – 1 km gångavstånd till pendeltågsstationen och ca 1 km till tvärbanans hållplats vid Solna station.

Vid Solna station norra uppgång finns ett stort antal busslinjer, pendeltåg och fr o m 2014 tvärbana. Tunnelbana finns i Solna centrum och Näckrosen. Avståndet är beroende på var i området man befinner sig ca 1-2 km. Två busslinjer kommer att gå på Råsta strandväg och Evenemangsgatan mot Solna centrum. En busslinje som ansluter mot Hallonbergens tunnelbanestation har diskuterats och finns med i Sundbybergs planer för Hallonbergen och Ör. Det förutsätter en ny bussgata och planläggning i Sundbyberg.

Parkering

Besöksparkering till bostäderna får ske som kantstensparkering längs i första hand Råsta strandväg och Evenemangsgatan. Bostadsparkering förläggs för det sydligaste av kvarteren i garage under gården. I områdets nordöstra del, mot spårområdet, byggs ett parkeringshus med ca 500 parkeringsplatser. I markplanet på parkeringshuset inryms bussterminal för SLs evenemangsbussar och möjlighet till framtida plattform för tåg för evenemangsbesökare till Friends arena. Sammantaget genereras ca 0,7 platser per lägenhet, för besökare finns 0,1 platser på gatumark. Genom att införa bilpool kan behovet av parkeringsplatser minska liksom att ordna samutnyttjande av parkeringsplatserna.

Buller

Bakgrundsbuller förekommer i stora delar av planområdet och områden utanför. Det är bland annat trafiken på de större trafiklederna (Enköpingsvägen och E4:an), spårtrafiken på stambanan samt pågående verksamheten inom bangårdsområdet som ger upphov till buller. Planförslaget innebär att avsteg måste göras för att klara riktvärden för trafikbuller. Bedömningen görs mot bakgrund av att området kommer att bli ett urbant stadsområde med ett varierat utbud och förhållandevis bra avstånd till kollektivtrafik (tvärbana, buss, pendeltåg).

Vid bostädernas fasader mot Evenemangsgatan och Råsta strandväg kommer bullernivåerna att vara förhållandevis höga. Vid de fasader som vetter mot bostadsgårdarna samt naturområdet klaras dock riktvärdena om tyst sida. Aktuella riktvärden för trafikbuller enligt avstegsfall B innehålls inom hela planområdet. Industribuller klaras vid samtliga bostadsfasader genom att ett högt parkeringshus placeras mellan bostadshuset och spårområdet. Höjden på parkeringshuset har anpassats så att industribuller klaras helt. Sammantaget bedöms att de boende inom området ges bra boendemiljöer med avseende på buller.

I samband med Evenemang på Arenan kommer bullernivåerna tillfälligt att öka på grund av fler fordonsrörelser utmed angränsande vägnät. En bullerutredning har tagits fram av ÅF.

Buller från evenemang på arenan har utretts både i MKBn till den fördjupade översiktsplanen samt i MKBn till detaljplanen för nationalarenan, då det planerats för bostäder i anslutning till arenan. Evenemang som innebär höga ljudnivåer kommer att tidsbegränsas och taket på arenan ska vara stängt under till exempel konserter.

Trafikbuller

Området kommer främst att påverkas av trafikbuller från Råsta strandväg och Evenemangsgatan. För att de nya bostädernas fasader mot Råsta strandväg, Evenemangsgatan och Vintervägen ska klara riktvärdet högst 55 dBA vid alla fasader skulle krävas mycket höga bullerskydd mot angränsande gator och/eller kraftig begränsning av trafikmängden. Därför görs bedömningen av bullersituationen för dessa bostäder utgående från avstegsfall. Med föreslagen bostadsutformning och lämplig lägenhetsplanlösning kan mål enligt lägst avstegsfall B innehållas för dessa bostäder. Samtliga av planområdets lägenheter har härmed utformats så att hälften av boningsrummen inkl. uteplats vetter mot en mindre bullrig sida om högst 55 dBA i ekvivalent nivå respektive 70 dBA maximal nivå. Samtliga bostadshus som har fasader mot spårområdet och Råsta strandväg har bullernivåer om ca 60-65 dBA. Fasader mot Evenemangsgatan får ljudnivåer om 55-60 dBA. Samtliga bostadshus har fasader som vetter mot tyst sida om max 50 dB

Motiv för avsteg från riktvärdena för trafikbuller

Planområdet ligger i ett relativt bra kollektivtrafikläge med tillgång till befintlig infrastruktur vid Solna station. Det ligger relativt centralt, ca 1,5 km från Solna centrum och ca 500 m från den nya norra uppgången vid Solna station. En del av planområdet är i översiktsplanen utpekad som ett förändringsområde och i den regionala utvecklingsplanen, RUF 2010, ligger området på gränsen till den regionala stadskärnan.

Externt industribuller

Verksamheten inom Hagalunds bangård alstrar buller som klassas som externt industribuller och längs Råsta strandväg överstiger bullernivåerna de riktvärden som ska innehållas nattetid. Samtliga kvarter längs Råsta strandväg kommer att skyddas mot industribuller av planerat parkeringshus och bussterminal, en ca 20 meter hög längsträckt byggnad.

Luftföroreningar

Enligt prognos från Stockholm och Uppsala läns luftvårdsförbund sker idag inga överskridanden av miljökvalitetsnormen för vare sig kvävedioxid eller partiklar (PM10). Mot bakgrund av relativt låga trafikmängder och gaturummens utformning inom planområdet bedöms miljökvalitetsnormerna innehållas även efter utbyggnad.

Förorenad mark

Miljötekniska och geotekniska markundersökningar har genomförts inom planområdet av Golder Associates (2004) och Vectura (2011). Planområdet består till stor del av utfylld mark från 1960- till 1970-talet när verksamhetsområdet i anslutning till järnvägen och bangården etablerades. Förorenade fyllnadsmassor och verksamheten

inom området har gett upphov till olika grad av föroreningar i marken och grundvattnet.

Det är sedan tidigare känt att det funnits en hushållsdeponi i anslutning till planområdets sydöstra del som lades ner under 1950-talet. Det finns inga säkra uppgifter om vad som deponerats på platsen, men de observationer som gjorts vid provtagningar tyder på att avfallet utgörs av hushållsopor, skrot, byggavfall och jordmassor. Det organiska avfallet bryts successivt ned och i nedbrytningsprocessen bildas bl.a. metan, koldioxid och svavelväte. Golder Associates har under 2012/2013 genomfört kompletterande miljötekniska undersökningar och porgasmätningar och har redovisats i utredning ”Miljöteknisk undersökning av deponigas från äldre soptipp inom Arenastaden 2013-10-02” Undersökningarna omfattar mätning av halter och flöden av deponigaser, geofysiska undersökningar för att bestämma deponins utbredning och avfallens sammansättning, provtagning av jord, grundvatten och avfall, m.m.

Det finns olika åtgärdslösningar för att eliminera risker med deponigas i framtida byggnader. Normalt byggs gastäta membran in i grundkonstruktionen för att förhindra att gas kan tränga in i byggnaden från under- eller närliggande marklager. Under byggnadens bottenplatta anläggs ett tomrum, vilket ventileras med ett passivt ventilationssystem. Gaser som tränger fram under byggnaden avleds med detta system till atmosfären. Vidare ställs krav på att fogar och skarvar i bottenplattan är gastäta och att inkommande ledningar och rör till byggnader passerar ett ventilerat utrymme innan dessa ansluter till byggnaden.

Radon

Planområdet utgörs huvudsakligen av lågriskområde för radon men det finns också några högriskområden. I den nordvästra delen av området och i området väster om Evenemangsgatan/Vintervägen är det högre risk. Vid utformning av byggnader måste detta beaktas.

Elsäkerhet

Enligt elsäkerhetsverkets föreskrifter ska det vara minst 5 m mellan byggnad eller väg och del av järnvägsanläggning som kan föra högspänning. Vid högre byggnader kan det krävas ett större avstånd eller särskilda skyddsåtgärder. Avståndet mellan närmaste spårmittpunkt och gång- och cykelbanans kant vid Råsta strandväg är som minst 9 m. Även parkeringshuset placeras ca 9 m från närmaste spårmittpunkt, eventuellt behov av särskilda skyddsåtgärder med avseende på elsäkerheten har utretts och bedöms inte utgöra något hinder för byggnadens placering. Byggnaden kommer att utformas utan fönster mot bangården.

Riskfrågor

Inom ramen för tidigare MKB-arbete har upprättats både en översiktlig och detaljerad riskanalys. I båda dessa har konstaterats att det inte hanteras något farligt gods inom Hagalunds bangård. Riskerna från bangården har bedömts bli försumbara. Riskerna av transporter med farligt gods på järnvägen bedöms även de vara relativt små. Den låga risknivån beror huvudsakligen på det stora avståndet mellan Ostkustbanan och planerad bebyggelse.

Översvämningrisk

Råstasjön är en grund lerslättsjö med ett medeldjup på 2 m. Sjöns vattennivå regleras genom ett skibord (dammregleringslucka) och ligger på mellan +1,00 och +1,20

vid normala förhållanden. Vid starka regn ökar dock vattennivån med flera decimeter och kan ligga där i flera dygn. Vid mycket extrema regn motsvarande en återkomsttid på 100 år uppskattas sjöns vattennivå öka till +2,50 möh.

All bebyggelse runt sjön skall därför utföras så att byggnaderna klarar av denna vattennivå utan skador. Tröskeln för garagedrifter får ej ligga lägre än +2,50 möh. Husgrunder och väggar som ligger lägre än +2,50 möh måste tåla grundvatten.

Vägar skall ligga över +2,50 möh eller utformas så att tillfällig översvämning inte orsakar skador.

Strandskydd

I detaljplanen föreslås strandskyddet upphävas inom kvartersmark huvudsakligen för ny bostadsbebyggelse samt på allmän plats markerat LOKALGATA. Området är skrafferat på plankartan.

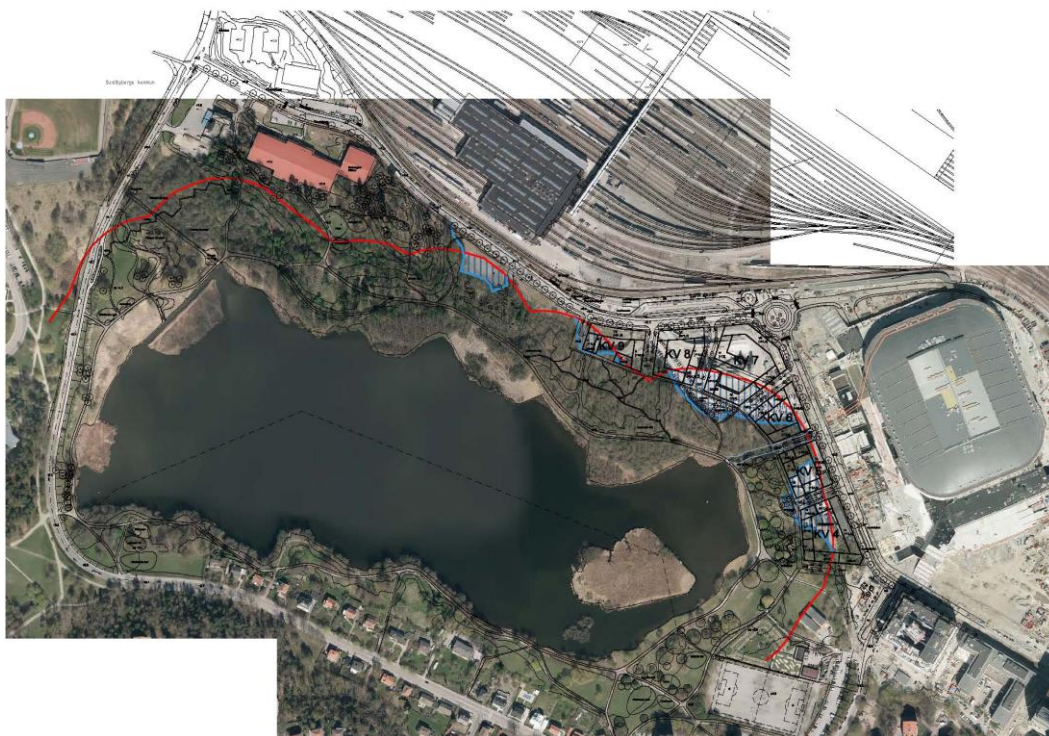
Grönområdet runt sjön som inte berörs av bostadsbebyggelse detaljpaneläggs som allmän plats markerat NATUR och PARK. Inom dessa områden är strandskyddet kvar. På så sätt sparas och säkras viktiga naturmiljöer för växt- och djurliv och allmänhetens tillgång till vattnet säkerställs.

Motiv för upphävande

De enda särskilda skäl som kan ligga till grund för upphävande av strandskydd regleras i 7 kap. 18 c § miljöbalken. De skäl som blir tillämpliga i detta fall är framför allt nr 1 som avser ianspråktagen mark men även nr 5 som ger möjlighet att upphäva strandskyddet om området behövs för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområde. Bakgrunden och motiven till de särskilda skäl som åberopas anges nedan.

Merparten av marken där strandskyddet föreslås upphävas saknar idag vegetation och utgörs till stor del av grusade ytor för upplag, en tillfällig betongstation, parkering med mera. (Se figur 1 nedan). Äldre kartor, flygbilder och annan dokumentation visar att de ytor som föreslås bebyggas inom strandskydd har varit ianspråktagna och inte använts för friluft- och rekreationsändamål eller varit tillgängliga för allmänheten sedan omkring 1960-talet. För att mer i detalj beskriva hur markanvändningen sett ut inom strandskyddat området har kommunen upprättat ett särskilt PM som biläggs denna planbeskrivning. I PM:et tydliggörs hur markanvändningen inom det berörda strandskyddade området har sett ut historiskt och fram till idag. Hela området norr och nordost om Råstasjön var från början en jordbruksegendom som tillhörde Stora Frösunda gård. På 1860-talet köpte Statens Järnvägar (SJ) delar av egendomen för att kunna bygga norra stambanan. Det nu aktuella området har under lång tid använts till verksamheter med anknytning till järnvägsverksamheten såsom slipersupplag, containerterminal mm. Området har varit inhägnat för att skydda bangården och även de olika verksamheternas arrendeområden har varit inhägnade. I den sydöstra delen av planområdet finns en deponi för hushållsavfall från första halvan av 1900-talet med pågående nedbrytningsprocesser. Den lades ner på 1950-talet.

Kommunen anser därför att punkt ett i 7 kap. 18 c § är ett giltigt skäl för upphävande av strandskyddet i de delar som berörs.

Figur 1: Den röda linjen visar var strandskyddslinjen går och här ser var inom vilka delar bebyggelsen går innanför strandskyddet. De blåskrafferade områdena visar vart bebyggelsekvarteren förlagts till grusad/ianspråktagen mark. Källa: AIX Arkitekter 2014.

De grusade ytorna är alltså inte ianspråktagna i den mening att det står en byggnad där. Härmed skulle man kunna tänka sig att istället för bostadsbebyggelse låter man vegetation återetablera sig. Långsiktigt bedöms karaktären på naturmarken bli snarlik den som ligger i anslutning till områdena, dvs. vegetation som etableras på ruderatmarker med fyllnadsmassor och som på sikt blir relativt tät och snårig. Värdet på själva vegetationen kommer troligtvis inte vara hög ur ett ekologiskt perspektiv. Värdet ligger i så fall i att Råstasjöns naturområde blir större och på så sätt skapas en större buffert kring dagens ekologiska funktioner. Detta skulle troligtvis gynna vissa fågelarter, t.ex. näktergal, som trivs i täta skogar. Rekreativvärdena i att låta områdena återetableras bedöms främst vara knutna till området kvantitet som rekreativområde och till upplevelser knutet till bland annat fågellivet kring sjön. I övrigt bedöms dessa delar av rekreativområdet vara mindre attraktiva genom att de är påverkade av buller från intilliggande infrastruktur och pågående verksamheter.

Småstigar som redan finns på olika håll i skogen kommer också att ligga kvar men kan på sina håll ersättas med spänger för att på så sätt skydda känslig vegetation som periodvis håller stora vattensamlingar. I de västra och östra delarna kring sjön är strandzonen av mer parkartad karaktär och här planeras för nya aktivitetsytor för bollspel, lek och vistelse. Gränsen mellan bostadskvarter och allmän plats ska göras tydlig så att allmänheten inte avhålls från att vistas eller röra sig i naturmarken nedanför bostadskvarteren. Gränsen utgörs av en grusad mindre gångväg. Se exempel på hur en sådan skulle kunna upplevas i bilden nedan (figur 2).

Figur 2: Bilden illustrerar ett exempel från Grimstaskogen där gränsen mellan offentligt och mer privat avgränsas av grusväg.

Det angelägna intresse som Solna stad hävdar är ett viktigt skäl till att upphäva en del av Råstasjöns strandskydd är stadens ambition om att Arenastaden ska få blandat innehåll och ett stadsliv under dygnets alla timmar. Det är viktigt för staden att kunna skapa en trygg stadsmiljö. Visionen om en blandad stad är tydligt uttalad i den fördjupade översiktsplanen (FÖP) som antogs av kommunfullmäktige 2007 och har varit en utgångspunkt i planeringen sedan dess. Även om omfattningen av bostadsbebyggelsen förändrats något sedan 2007 prövades tanken att bygga i delar av strandskyddet redan under FÖP-arbetet. Hittills är det framför de delar som innehåller verksamheter som har uppförts i området. Bostadsplaneringen har avvaktat de stora byggprojekten som arenan och handelsanläggningen. Det är angeläget att utbyggnaden med bostäder nu kan fortsätta i enlighet med den ursprungliga visionen om en blandad stad. Evenemangsgatan behöver också kunna utvecklas till en stadsgata med slutet gaturum enligt ursprungligt syfte där gaturummet är till för flödet av besökare. Bostäderna behövs för att skapa en avslutning mot naturområdet. Med bebyggelse längs Evenemangsgatans västra sida skapas en tydlig gräns mellan evenemangsområdets och arenakomplexets stadsmiljö och naturområdet.

Fortsatt tillgänglighet till strandzonen var redan 2007, liksom nu, viktigt att säkerställa. Det har även varit viktigt att tydliggöra gränsen mellan det privata och det allmänna för att säkerställa tillgängligheten till naturen. Att bygga bostadshusen i kvartersform har bedömts som nödvändigt för att skapa en miljö där det är tydliga skillnader mellan vad som är privat och vad som är offentligt. Kvarteren har utformats så grunda som möjligt för minsta möjliga intrång i strandskyddat område men med rimliga mått på innergården.

På rimligt avstånd från planerade bostäder finns redan en fungerande infrastruktur och bra kollektivtrafikförbindelser både till Stockholm, norrkommuner och till Arlanda. Planförslaget förväntas inte minska tillgängligheten för allmänheten eftersom upphävandet endast föreslås i yttre randzonen till strandskyddet och i mindre omfattning. Befintlig strandpromenad runt sjön ligger kvar och i norr har bebyggelsen dragits längre bort från strandlinjen sedan samrådet, för att minska ingrepp i känslig-

ga naturmiljöer och för att upplevelsen av att vistas i naturen ska dominera upplevelsen när man promenerar kring sjön. Föreslagna hus placeras som närmast ca 60-65 m från strandlinjen.

Att skapa bostäder i en central del av Solna där nuvarande och framtida kollektivtrafikförbindelser är goda (pendeltåg, buss, framtida tunnelbana, tvärspårväg, Arlanda Express), där stadsomvandlingen redan är ett faktum och där delar av markytorna idag saknar stor betydelse för rekreation och växt- och djurlivet, står här i konflikt med gällande strandskydd. Kommunen prioriterar utvecklingen av stadsdelen i enlighet med FÖP:ens intentioner och bedömer inte att bebyggelseplanerna står i strid med strandskyddsbestämmelserna. Strandzonen och vattenbrynet berörs inte direkt av bebyggelsen. Utformningen och placeringen av bebyggelsen har också anpassats utifrån ett helhetstänk kring Råstasjöns naturvärden, vilka kartlagts genom flertalet artinventeringar som genomförts under våren och sommaren 2013. Naturvårdskonsulten har även bidragit med kunskap om naturvärdena under projektets gång. Genom detta bedöms att upphävandet av delar av strandskyddet till förmån för bebyggelse inte påverkar naturområdets sammantagna växt- och djurliv i sådan omfattning att exploateringen strider mot strandskyddets syften. Bedömningen är också att allmänhetens möjligheter till motion, rekreation och naturupplevelser i skog eller med vattennära kontakt och utblickar över vattnet, kan tillförsäkras.

Genomförande

Fastigheter som får avstå mark är Råsunda 2:15, Järva 3:6, Järva 3:8 (Solna stad), Järva 4:17 (Råsta mark AB), Järva 3:16 (Sporthallen i Solna AB), Järva 3:7 (Valle W Fastighets AB) samt Järva 2:7 (Vasakronan AB).

Organisatoriska frågor

Huvudmannaskap

Kommunen ska vara huvudman för allmän plats inom planområdet.

Genomförandetid

Planens genomförandetid är 5 år från det att planen vunnit laga kraft.

Tidplan för planarbetet

Samråd	dec-jan 2013
Granskning	mar 2014
Godkännande av stadsbyggnadsnämnden	maj 2014
Antagande av kommunfullmäktige	juni 2014

Etappindelning

Utbyggnaden kommer att ske etappvis och området beräknas vara fullt utbyggt ca år 2020. Nedan redovisas planerad etappindelning.

Etapp1

Första utbyggnaden kommer att ske i den sydöstra delen av planområdet, väster om Evenemangsgatan,

Etapp2

Därpå följande etapp som omfattar parkeringsgaraget ovanför befintlig bussterminal.

Parkeringsgaraget fungerar som ett bullerskydd mot industribullret från bangårdsområdet och är en förutsättning för att kunna bygga bostäder i den nordöstra delen.

Etapp3

När parkeringsgaraget är byggt vidtar utbyggnaden av bostäderna i den nordöstra delen.

Fastighetsrättsliga frågor

Markägoförhållanden

Planen berör följande fastigheter: Järva 4:17 ägd av Råsta Mark AB, Järva 3:6, 3:8, 3:12, Råsunda 2:15 och Uarda 3 ägda av Solna stad, Järva 3:7 ägd av Valle W Fastighets AB, Järva 3:16 ägd av Sporthallen i Solna AB, Loket 1 ägd av Jernhusen Verkstäder AB samt Järva 2:7 ägd av Vasakronan AB.

Fastighetsbildning

Allmän plats ska ägas av Solna stad. Allmän plats ska regleras och överförs till stadens fastighet Järva 3:12. Kvartersmark som ägs av Solna stad ska regleras och överförs till Järva 4:17. Markregleringar kan komma att krävas mellan övriga fastigheter för att uppnå en ändamålsenlig fastighetsbildning.

Område som utgör kvartersmark ska avstyckas till egna fastigheter. Flera fastigheter per bostadskvarter kan bli aktuellt. Detaljplanen medger tredimensionell fastighetsbildning för olika ändamål.

Inom kvarter som delas i flera fastigheter ska erforderliga servitut eller gemensamhetsanläggningar bildas för gårdsanläggningar, garage, infarter etc.

(Kartor över markbyten illustreras i bilaga 1)

Ledningar

Erforderlig flytt av ledningar ska bekostas av exploatören som också svarar för avtal och samordning med ledningsägare och Solna stad. De ledningar som Vattenfall avser lägga i området ska inte kollidera med exploateringen av området.

Parkering

Detaljplanen möjliggör att en parkeringsfastighet bildas. Som alternativ till att bilda parkeringsfastighet ger detaljplanen även möjlighet att bilda gemensamhetsanläggningar för parkeringsändamål.

Tekniska frågor

Gator

Trafikanläggningar ska uppfylla kraven så att utryckningsfordons framkomlighet och uppställningsplatser tillgodoses (vägbredd, bärighet, m.m.).

Gårdar/närmiljö

Exploatören svarar för bebyggelsen och utformningen av gård och närmiljö på kvartersmark. En del berg kommer att behöva sprängas bort och schaktas ur för att möjliggöra garage och tillkommande bebyggelse. De befintliga träden ska i största möjliga mån bibehållas.

Vatten och avlopp, el, värme

Den tillkommande bebyggelsen ska anslutas till det kommunala vatten- och spillvattennätet och befintligt elnät och ska anslutas till befintligt fjärrvärmenät om inte ett mer miljövänligt alternativ kan redovisas. Pumpstation för spillvatten förläggs i parkeringshusets östra del.

Elenergi

Den nya bebyggelsen ska försörjas från två nya nätstationer inom planområdet. Nätstation inryms i bottenvåningen i parkeringsgaraget samt inom det södra kvarteret.

Dagvatten

Dagvatten ska så långt som möjligt infiltreras inom tomtmark. Möjligheterna till det är dock begränsade pga. de geotekniska och faktiska förhållandena.

Avfall

För avfallshanteringen planeras sopsug med terminal som planläggs norr om Råstasjön i parkeringshuset.

Påverkan under byggtiden

Exploatören ska upprätta ett kontrollprogram enligt miljöbalken, för den miljö- och omgivningspåverkan som kan uppkomma under byggtiden. Programmet ska även innehålla åtgärder för att minimera dessa störningar. Kontrollprogrammet ska tas fram i samråd med kommunens miljö- och hälsoskyddsförvaltning och ska vara fastställt av miljö- och hälsoskyddsnämnden senast två månader före byggstart.

Ekonomiska frågor

Ett avtal mellan Solna stad och fastighetsägaren angående exploatering ska föreligga innan detaljplanen antas. Avtalet ska bland annat reglera upplåtelse av mark, fastighetsbildning samt övriga frågor med anledning av detaljplanens genomförande. Gestaltungsprogram och miljöprogram ska knytas till detta exploateringsavtal. Exploateringsavtalet ska antas av kommunfullmäktige.

Förrättningskostnader för lantmäteriförrättningar som krävs för genomförande av planen debiteras av Lantmäteriet enligt gällande förrättningstaxa.

Konsekvenser av planens genomförande**Naturmiljö**

Naturen runt Råstasjön fyller en mycket viktig funktion då Solna stad med Omgivningar är tätbebyggt och har ett högst exploateringstryck. Spårområdet och tät bebyggda områden norr och nordväst om Råstasjön påverkar sambandet till Järvakilen. För markbundna arter och även för vissa flygande arter som upplever motorvägar som barriärer, utgör Enköpingsvägen en barriär.

I skogen norr om Råstasjön finns en relativt artrik och individrik häckfågel fauna, dominerad av insektsätande småfåglar. Tätheten av näktergal, som finns i skogen norr om Råstasjön med 6-8 revir på cirka 10 hektar skog, ligger på samma nivå som de tätaste dokumenterade förekomster av näktergal i Sverige. I naturområdet och vid sjön finns även rödlistade arter som mindre hackspett, brunand och silltrut. Skratt-

måskolonin har ett högtvärde och utgörs av 300 häckande par. Sju fladdermusarter har påträffats i samband med fladdermusinventeringar (ingen rödlistad art) och Råstasjön utgör en nyckelbiotop för fladdermöss på våren. Även insektsarter och groddjur finns i skogen norr om sjön.

Den samlade bedömningen är att detaljplanen medför små negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden i naturområdet vid Råstasjön. Bebyggelsens placering har så långt som är möjligt anpassats till nu kända arter och naturvärden. Väldigt lite naturmark tas i anspråk med förslaget. Den största risken är att skrattnåskolonin kan minska i omfattning och med den förekomsten av arter som häckar i dess närhet exempelvis brunand. Även förutsättningarna för groddjur, mindre hackspett och vedlevande skalbaggar blir något sämre jämfört med ett nollalternativ.

Planförslaget bedöms inte heller skada eller förstöra fortplantningsområden eller viloplats för de förekommande arterna av fladdermöss eller fågelarter som är upptagna på artskyddsförordningen, varför dispens inte behövs. Ingen art bedöms påverkas i sådan omfattning att exploateringen skulle kunna innebära en risk för artens fortlevnad (på populationsnivå).

Under etableringsfasen kan pålning, grävning och andra åtgärder störa skrattnåskolonin och andra häckande fågelarter runt sjön. Störning på platsen under byggskedet kan riskera att leda till att fortplantningsområdet för skrattnås överges tillfälligt eller permanent. Även fortplantningsområdet för brunand försämras då betydligt. För att begränsa risken föreslås ett antal åtgärder, vilka presenteras närmare i MKB:n.

Rekreation

Planförslaget innebär både positiva och negativa konsekvenser beträffande rekreation och friluftsliv. De negativa konsekvenserna är knutna till att en mindre del naturmark tas i anspråk och att bebyggelsefonten kommer närmare naturområdet vilket sammantaget kan påverka de upplevda rekreativvärdena i området. Upplevelsen av lugn och ro kan förväntas minska som ett resultat av utbyggnad och av att ett större antal människor kommer vistas i området. En risk finns att skrattnåskolonin i Råstasjön påverkas negativt av kommande anläggningsarbeten och att antalet individer minskar. Detta kan långsiktigt leda till minskade rekreativvärden med avseende på fågelskådning. Samtidigt innebär planförslaget att många befintliga natur- och rekreativvärden till stor del bevaras och stärks. För barn och unga bedöms konsekvenserna bli mestadels positiva eftersom att man tillskapar nya aktivitets- och besökspunkter för denna målgrupp på flera platser kring sjön.

Strandskydd

Utformningen och placeringen av bebyggelsen har utgått utifrån de artinventeringar som genomförts under våren och sommaren 2013. Naturvårdskonsulten har även bidragit med kunskap om områdets arter och naturvärdena under projektets gång och varit med i diskussioner kring var det är lämpligt att placera bebyggelsen med hänsyn till lokala och övergripande naturvärden och förekomst av arter. Detta har sedan vägts mot andra intressen såsom attraktiva bostadsmiljöer och avskärmning mot arenan med flera byggnader. Rekreativ- och naturvårdsintressena fått väga tungt. Närmaste bebyggelse hamnar ca 60-65 meter från strandlinjen och inga andra större åtgärder planeras i strandzonens direkta närhet. Bebyggelse inom strandskydd placeras till stor del på ytor som idag har låga naturvärden. Långsiktigt skulle dock några av dessa ytor kunna etablera högre naturvärden och tydligare än idag ingå som en

del av dagens naturområde. Den samlade bedömningen är att allmänhetens möjligheter till motion, rekreation och naturupplevelser i skog eller med vattennära kontakt och utblickar över vattnet, kan tillförsäkras så att strandskyddets syften med avseende på friluftsliv och allmänhetens tillgång till stränderna inte påverkas negativt.

Livsvillkor för växter och djur knutna till sjön, stränderna och till dessa ekologiskt betydelsefulla biotoper som t.ex. strandalskogar, bedöms dock kunna bevaras med en utbyggnad.

Vattenkvalitet

Recipienterna Råstasjön och Brunnsviken är redan idag känsliga eftersom de är påverkade av höga näringshalter samt tungmetaller i sedimenten. De åtgärdsförslag som presenteras i MKB beräknas minska föroreningsbelastningen till sjön så att den totalt sett blir mindre efter exploatering än den är idag. Om åtgärderna inte genomförs kommer föroreningar som kväve, fosfor och tungmetaller i dagvattnet att öka.

Eftersom andelen hårdgjord yta kommer att öka i planområdet beräknas medelflödena från planområdet att öka i och med planens genomförande. Mer urbana förhållanden genererar både en ökad vattenföring och ökad föroreningsmängd i dagvattnet. Med föreslagna åtgärder, som lokalt omhändertagande av dagvatten, rening i nytt våtmarksområde vid Råstasjöns inlopp i väster samt naturlig dagvattenhantering (sedimentering) vid befintlig sumpskog, beräknas föroreningsbelastningen till sjön begränsas. Sammantaget kan föroreningsbelastningen bli mindre efter exploatering än idag, förutsatt att åtgärderna genomförs. En förbättring av recipienternas status med avseende på vattenkvalitet kan dock inte förväntas, då aktuellt planområde endast utgör en mycket liten del av sjöns totala avrinningsområde (1 %).

När det gäller vattenkvalitén och dagvattenhantering är den sammanvägda bedömningen att planförslaget inklusive föreslagna dagvattenåtgärder innebär små till måttliga positiva konsekvenser för Råstasjön med avseende på minskade föroreningshalter och vattenkvalitet. Utan reningsåtgärder försämras Råstasjöns och Brunnsvikens vattenkvalitet.

Markföroreningar

Sammanfattningsvis bedöms att borttagande av (eller andra åtgärder) avseende förorenade massor innebär positiva konsekvenser för människors hälsa och miljön genom minskad risk för exponering samt minskad risk för eventuell spridning och läckage till omgivande områden.

I södra delen av planområdet finns en mindre utlöpare från den angränsande f d deponin. Markens innehåll av avfallsrester är i inte känd och behöver därför utredas vidare.

Buller

Planförslaget innebär att avsteg krävs för att klara riktvärden för trafikbuller. Industribuller klaras vid samtliga bostadsfasader genom att ett högt parkeringshus placeras mellan bostadshuset och spårområdet. Höjden på parkeringshuset har anpassats så att industribuller klaras helt. Sammantaget bedöms att de boende inom området ges bra boendemiljöer med avseende på buller.

Konsekvenser under anläggningskedet

Under byggskedet kommer olika arbetsmoment att utföras som kan medföra påverkan på människor och miljö. Boende i planområdets närhet och boende som flyttar in i de första färdigbyggda kvarteren, kan komma att bli störda av bullrande arbetsmoment som grundförstärkningsarbeten, pålning, schaktning och sprängning. Förekomst av lokala markföroreningar kan innebära att både miljö- och hälsorisker uppkommer under byggskedet. Förutom det intrång som bebyggelsen och vägarna innebär kan själva byggverksamheten påverka naturmiljön. Träd, naturpartier, markskikt och rötter kan skadas vid mekanisk påverkan, genom föroreningar eller genom tillfällig förändrad vattenbalans. För att begränsa störningar för fågellivet i och kring sjön kan vissa arbetsmoment komma att behöva styras till den tid på året då fåglarna inte har sin häckningsperiod. Detta gäller särskilt den skrattmåskoloni som finns i sjön. Upplevelsevärden kring rekreativområdet kan tillfälligt påverkas negativt av bullrande arbeten och att mark i anslutning till rekreativområden tas i anspråk för etableringsytor etc. Konsekvenserna under byggskedet samt förslag på åtgärder för att minimera negativa konsekvenser, presenteras närmare i MKB:n.

Stads- och landskapsbild

Planförslaget innebär att byggnader och parkmiljö med dess kontraster i skala och uttryck kommer att samverka. Den nya bebyggelsen bedöms komma att synas ovanför trädtopparna främst från väster och söder, medan den under den avlödade perioden delvis bedöms framträda genom vegetationen även från andra delar av rekreativområdet kring Råstasjön. Hur volymer och fasader utformas kommer att få betydelse för hur bebyggelsen som helhet upplevs i landskapet. Den nya bebyggelsens förmedlande roll mellan arenamiljön och naturområdet ska utgöra grund för gestaltningen.

Planen innebär fortsättning av stadsdelen Arenastaden. Dess fem punkthus, som är under byggnad vid arenan, utgör genom sin höjd ett visuellt påtagligt inslag i strandmiljön och landskapsbilden. Planförslagets bebyggelse avses som en övergång från den högexploaterade citymiljön till en mer varierad bebyggelse närmast naturmiljön vid sjön. Bebyggelsen är placerad ca 50-70 meter från det befintliga promenadstråk som går runt sjön. Sedd från väster, kring Sjövägen där landskapet är relativt öppet, kommer planförslagets bebyggelse delvis att vara synlig från strandområdet. Den kommer här dock att underordnas de fem höga bostadshusen längs Evenemangsgatans östra sida. Sedd från promenadstråkets östra del kommer befintlig vegetation att huvudsakligen skymma bebyggelsen.

Luftkvalitet

Miljö kvalitetsnormerna för luft bedöms kunna innehållas inom hela Arenastaden. Den totala exponeringen för luftföroreningar kommer dock att öka med planförslaget, då fler människor kommer att visas utmed trafikerade gator och fler individer utsätts för luftföroreningar (både befintliga boende och nya). Detta bedöms sammantaget som negativt ur ett folkhälsoperspektiv eftersom att det inte finns någon kunskap om vilken som är lägsta gräns för när luftföroreningar blir skadliga.

Risk och säkerhet

Riskerna med farliga godstransporter på Ostkustbanan och verksamheter på Hagalunds bangård för boende inom planområdet bedöms bli försumbara.

Trafik

Trafiken i området kommer att öka från nuvarande förhållanden med den föreslagna exploateringen. Risk finns för störningar för framtida boende i området från trafik till och från Friends Arena vid evenemang.

Samlad bedömning

Sedan samrådet har detaljplanens bebyggelse minskat i omfattning och dragits tillbaka från sjön och naturområdet. Bebyggelsen i de nordvästra delarna har tagits bort. Omarbetningarna har till stor del gjorts med hänsyn tagen till de naturvärden som finns i området. Den samlade bedömningen är att ett genomförande av planförslaget skapar attraktiva och hälsosamma boendemiljöer i ett urbant område med framtida goda kollektivtrafikförbindelser samt fina natur- och rekreativsmöjligheter samtidigt som befintliga höga natur- och rekreativa värden i stort kan bibehållas. Förslaget har i hög grad anpassats till de inventerade arternas behov och förekomster och de negativa konsekvenserna med avseende på naturvärden och biologisk mångfald bedöms bli små.

Till viss del innebär dock planförslaget en målkonflikt där värdet av att skapa attraktiva boendemiljöer som ger förutsättningar för en god och hälsosam livsmiljö, vägs mot att upplevelsen av rekreationsområdets värden kan komma att förändras något. Förändringen bedöms dock vara av sådan omfattning att aktiviteter kring sjön såsom motion, naturupplevelser, fågelskådning, lek m.m. inte påverkas i någon större omfattning.

Medverkande

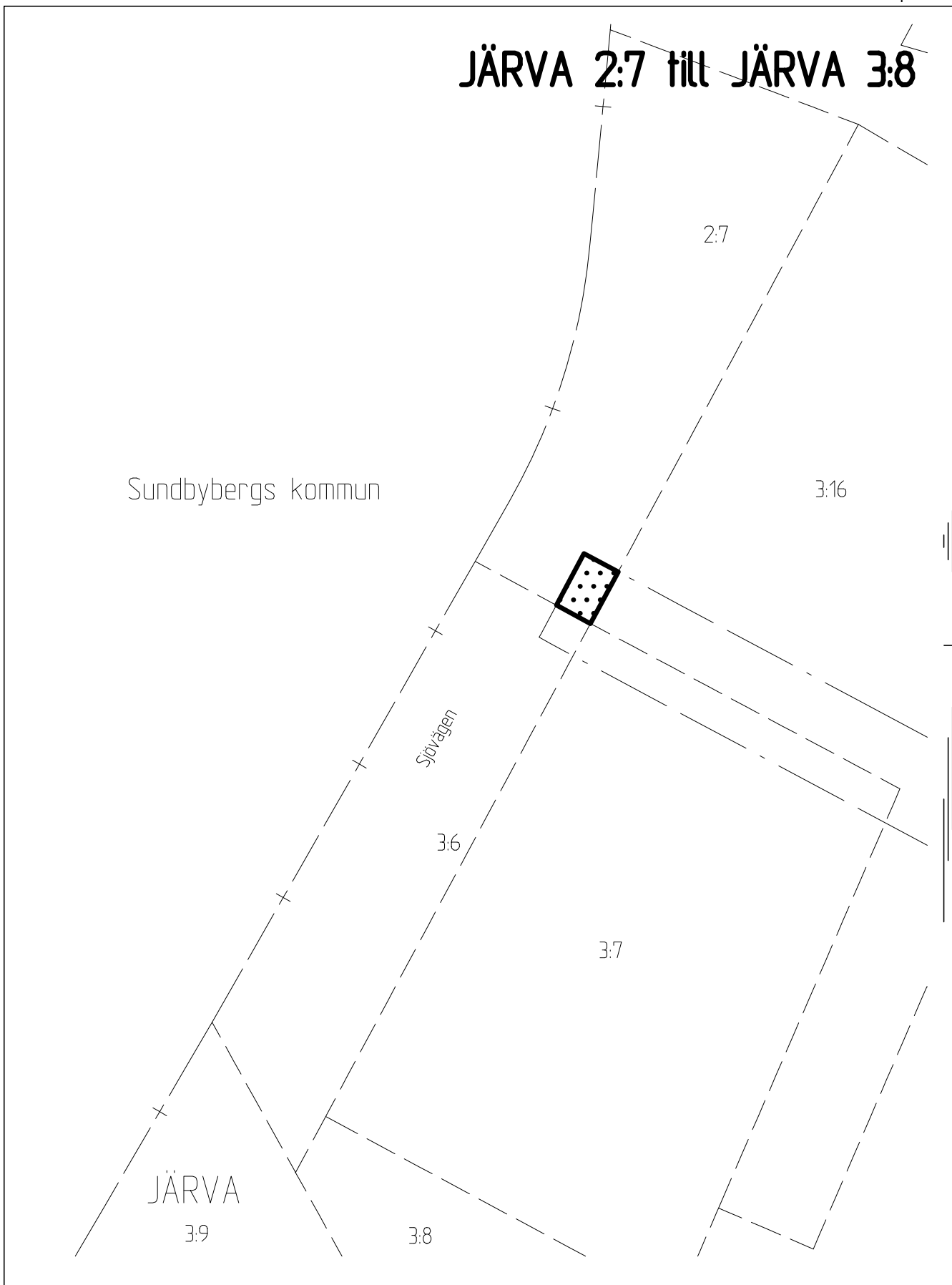
Planhandlingarna är framtagna av stadsbyggnadsförvaltningen i samarbete med Tyréns och Iterio. Bebyggelseförslag och illustrationer har tagits fram av AIX Arkitektkontor och Andersson Jönsson Landskapsarkitekter.

Ann-Christine Källeskog
Stadsarkitekt/Plan- och byggchef

Linda Schaedl
Planarkitekt

Bilaga 1: Fastighetskonsekvenskartor (2014-05-14)

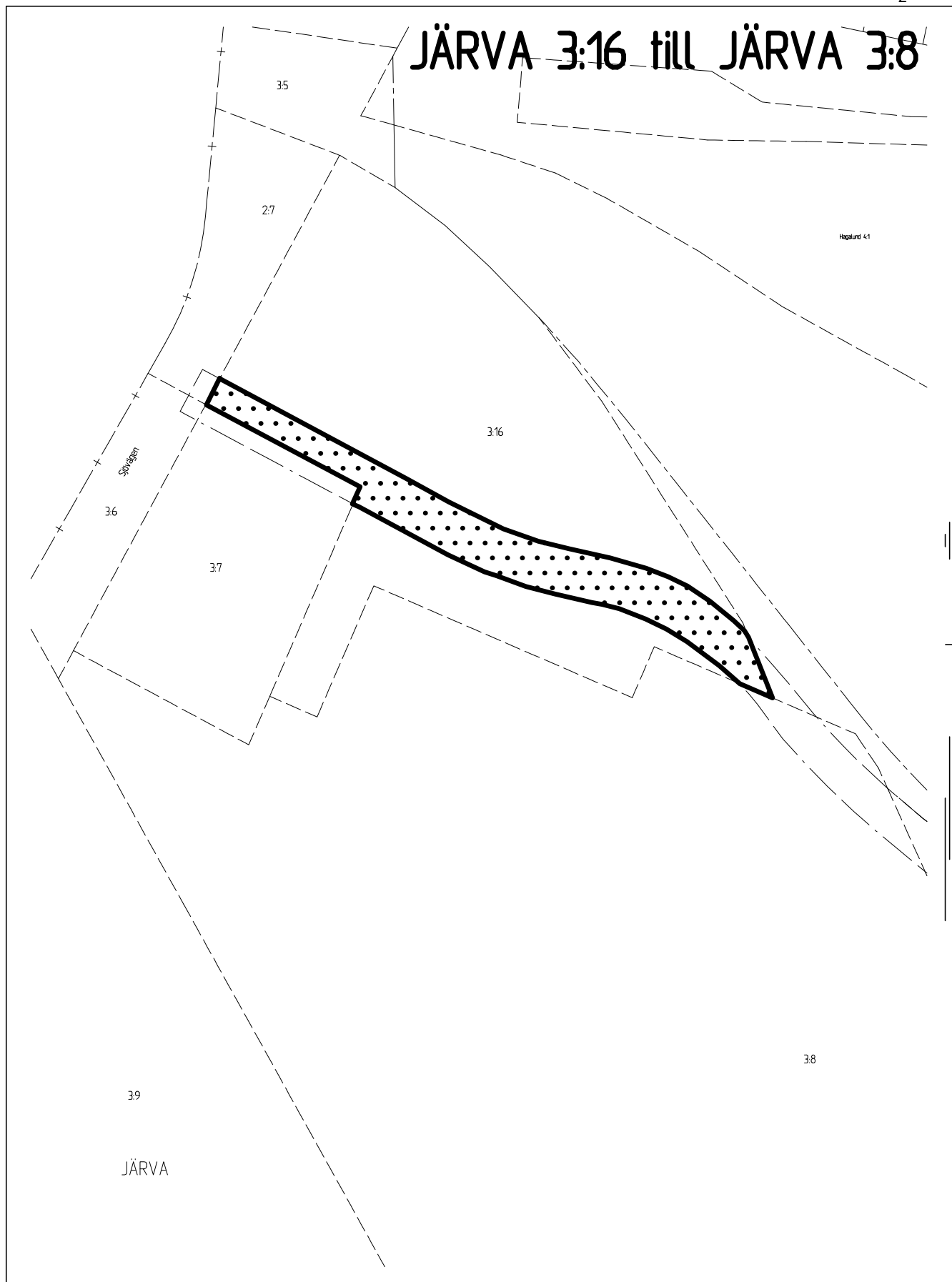
Bilaga 2: PM Strandskydd (2014-05-14)

SOLNA STAD
Stadsbyggnadsförvaltningen
171 86 SOLNA

Datum 2014-05-13
Koordinatsystem:
Plan: Sweref 99 18.00
Höjd: RH 2000

Utdrag ur
FASTIGHETSKARTA

SOLNA STAD
 Stadsbyggnadsförvaltningen
 171 86 SOLNA

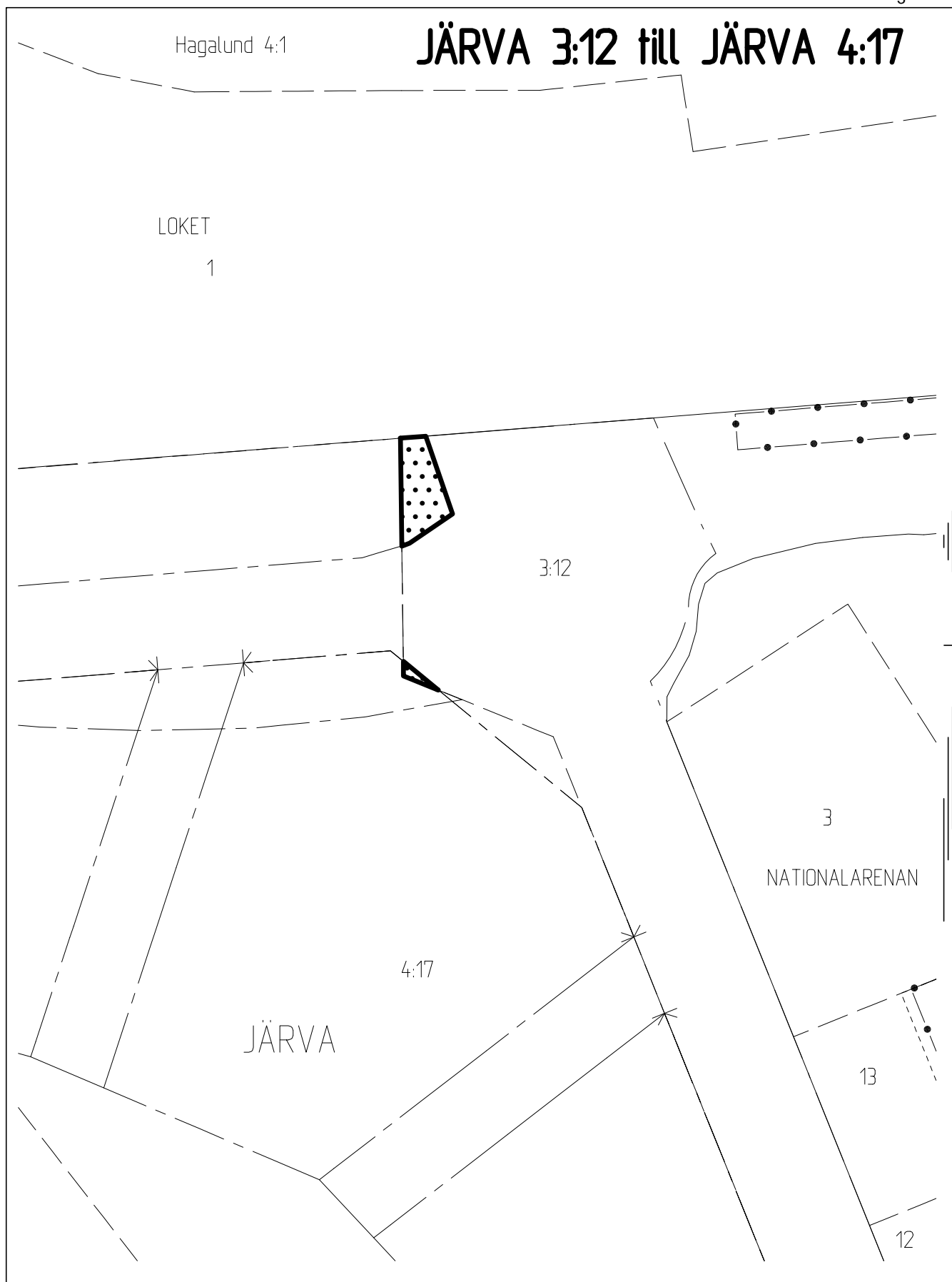
Datum 2014-05-13

Koordinatsystem:

Plan: Sweref 99 18.00

Höjd: RH 2000

Utdrag ur
 FASTIGHETSKARTA

SOLNA STAD
Stadsbyggnadsförvaltningen
171 86 SOLNA

Datum 2014-05-13

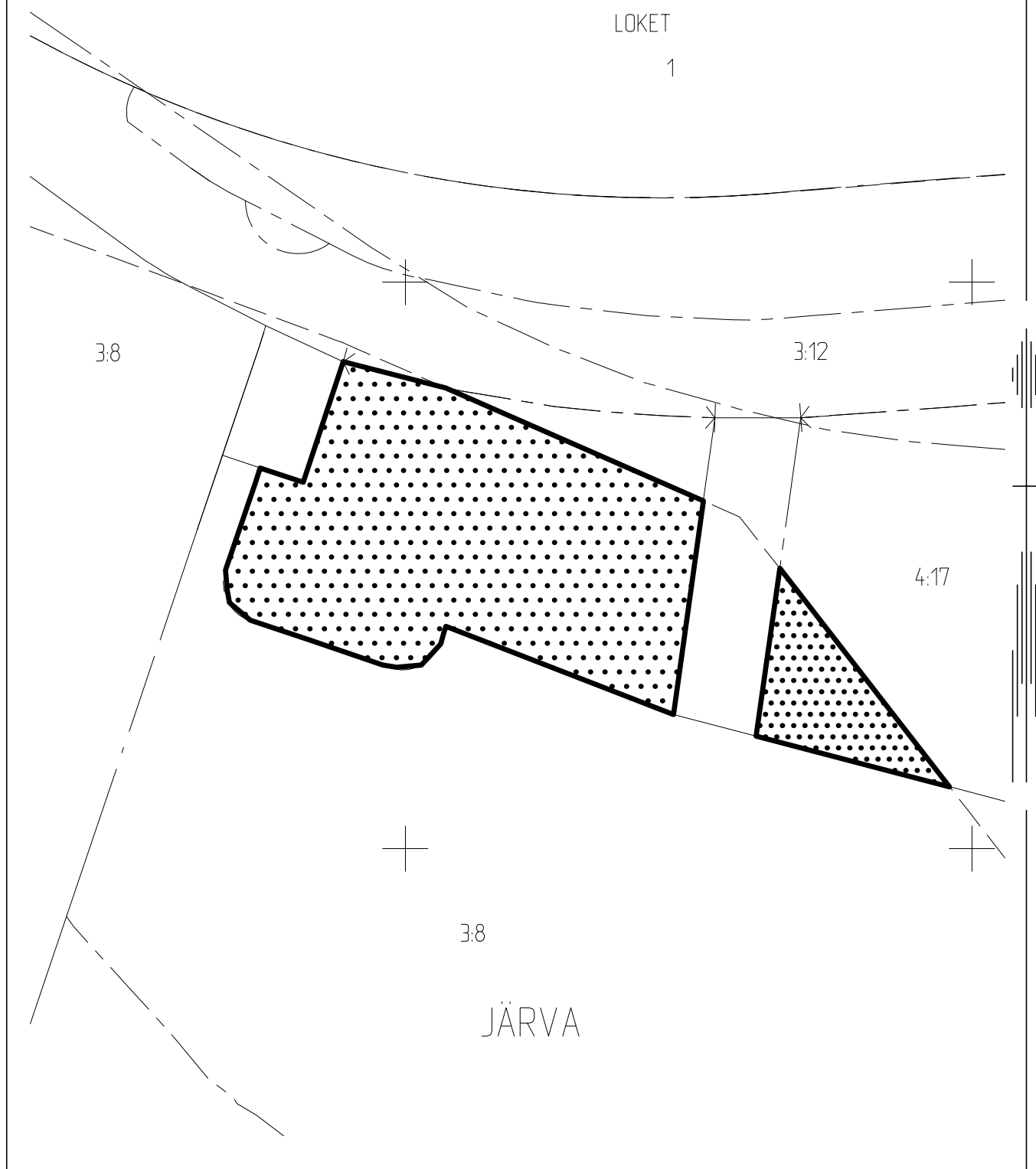
Koordinatsystem:

Plan: Sweref 99 18.00

Höjd: RH 2000

Utdrag ur
FASTIGHETSKARTA

JÄRVA 3:8 till JÄRVA 4:17

SOLNA STAD
Stadsbyggnadsförvaltningen
171 86 SOLNA

Datum 2014-05-13
Koordinatsystem:
Plan: Sweref 99 18.00
Höjd: RH 2000

Utdrag ur
FASTIGHETSKARTA

JÄRVA 3:7 till JÄRVA 3:8

Sundbybergs kommun

JÄRVA
3:9

Sjövägen

3:6

3:7

2:7

3:16

3:8

SOLNA STAD

Stadsbyggnadsförvaltningen
171 86 SOLNA

Datum

2014-05-13

Koordinatsystem:

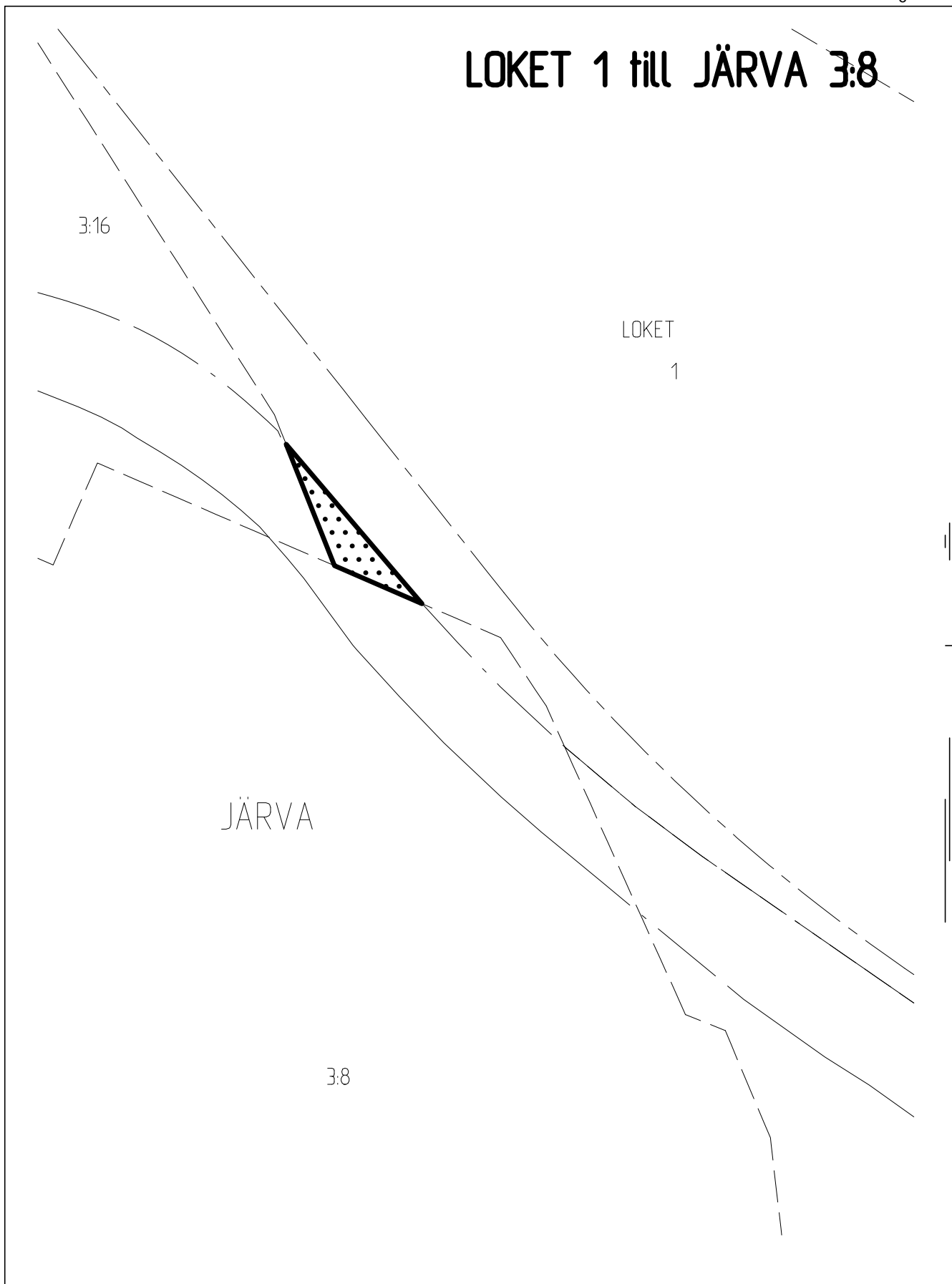
Plan: Sweref 99 18.00

Höjd: RH 2000

Utdrag ur

FASTIGHETSKARTA

LOKET 1 till JÄRVA 3:8

SOLNA STAD
Stadsbyggnadsförvaltningen
171 86 SOLNA

Datum 2014-05-13

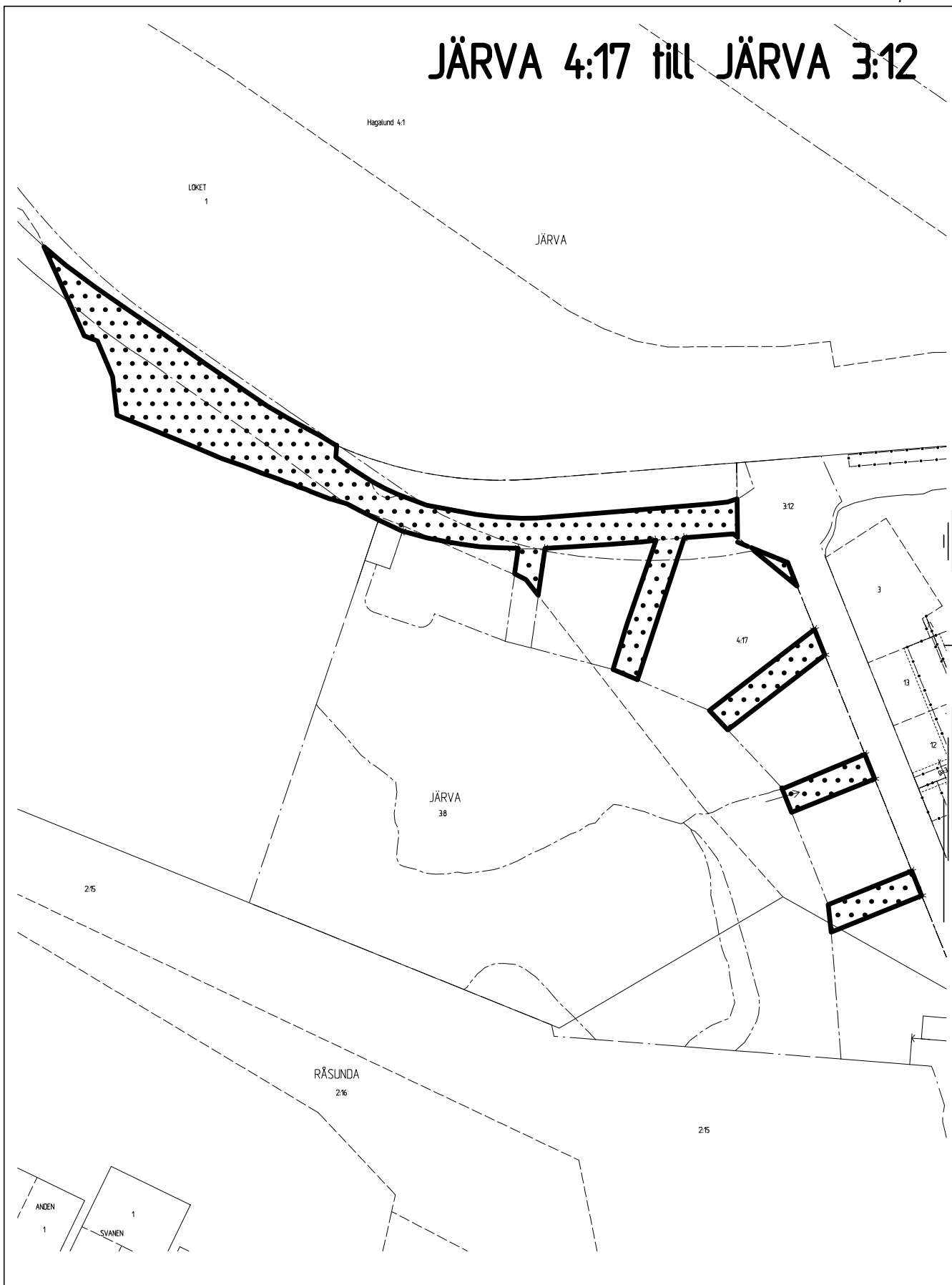
Koordinatsystem:

Plan: Sweref 99 18.00

Höjd: RH 2000

Utdrag ur
FASTIGHETSKARTA

JÄRVA 4:17 till JÄRVA 3:12

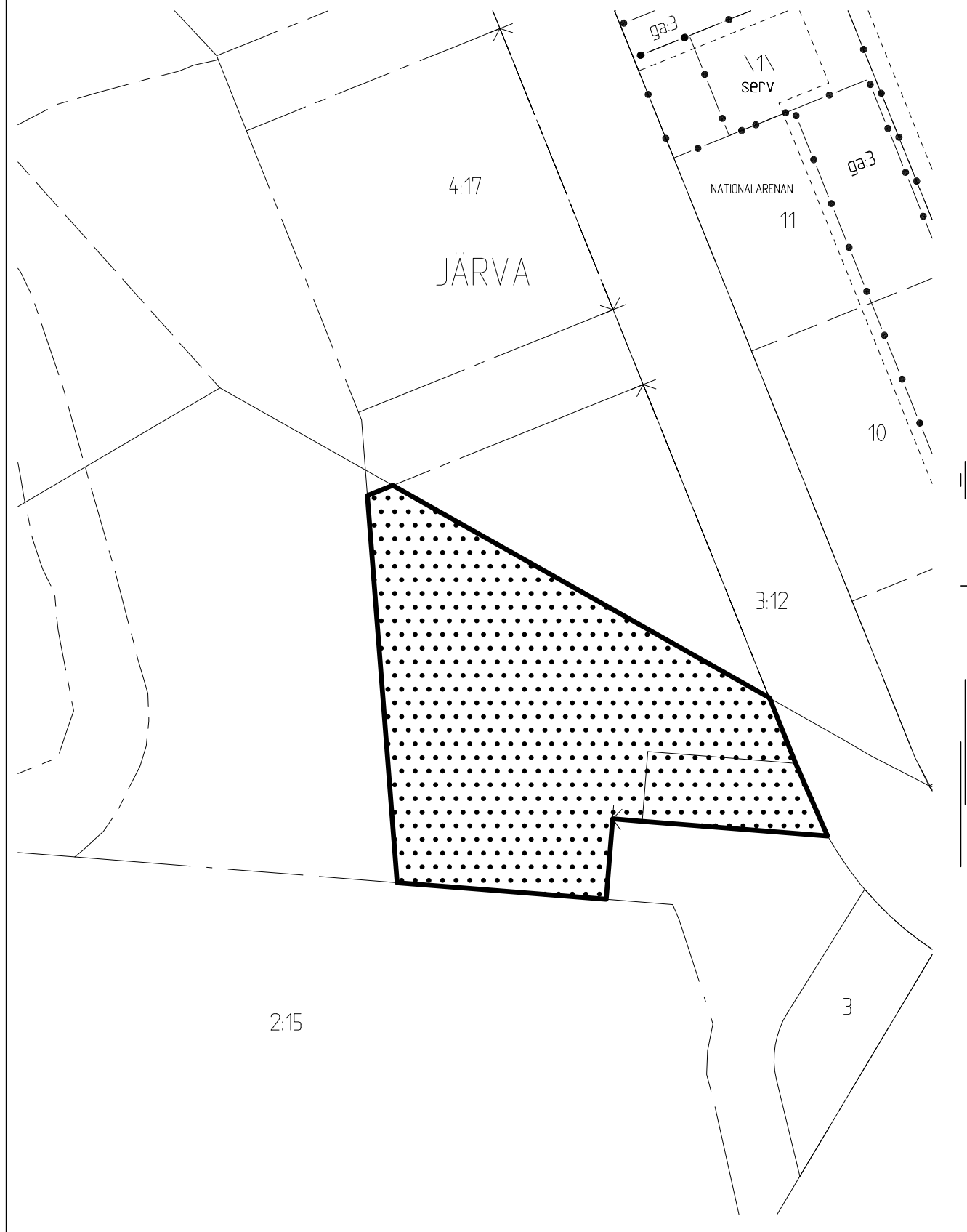
SOLNA STAD
 Stadsbyggnadsförvaltningen
 171 86 SOLNA

Datum 2014-05-13

Koordinatsystem:
 Plan: Sweref 99 18.00
 Höjd: RH 2000

Utdrag ur
 FASTIGHETSKARTA

RÅSUNDA 2:15 till JÄRVA 4:17

SOLNA STAD
 Stadsbyggnadsförvaltningen
 171 86 SOLNA

Datum 2014-05-13

Koordinatsystem:

Plan: Sweref 99 18.00

Höjd: RH 2000

Utdrag ur
 FASTIGHETSKARTA

SOLNA STAD
Stadsbyggnadsförvaltningen
171 86 SOLNA

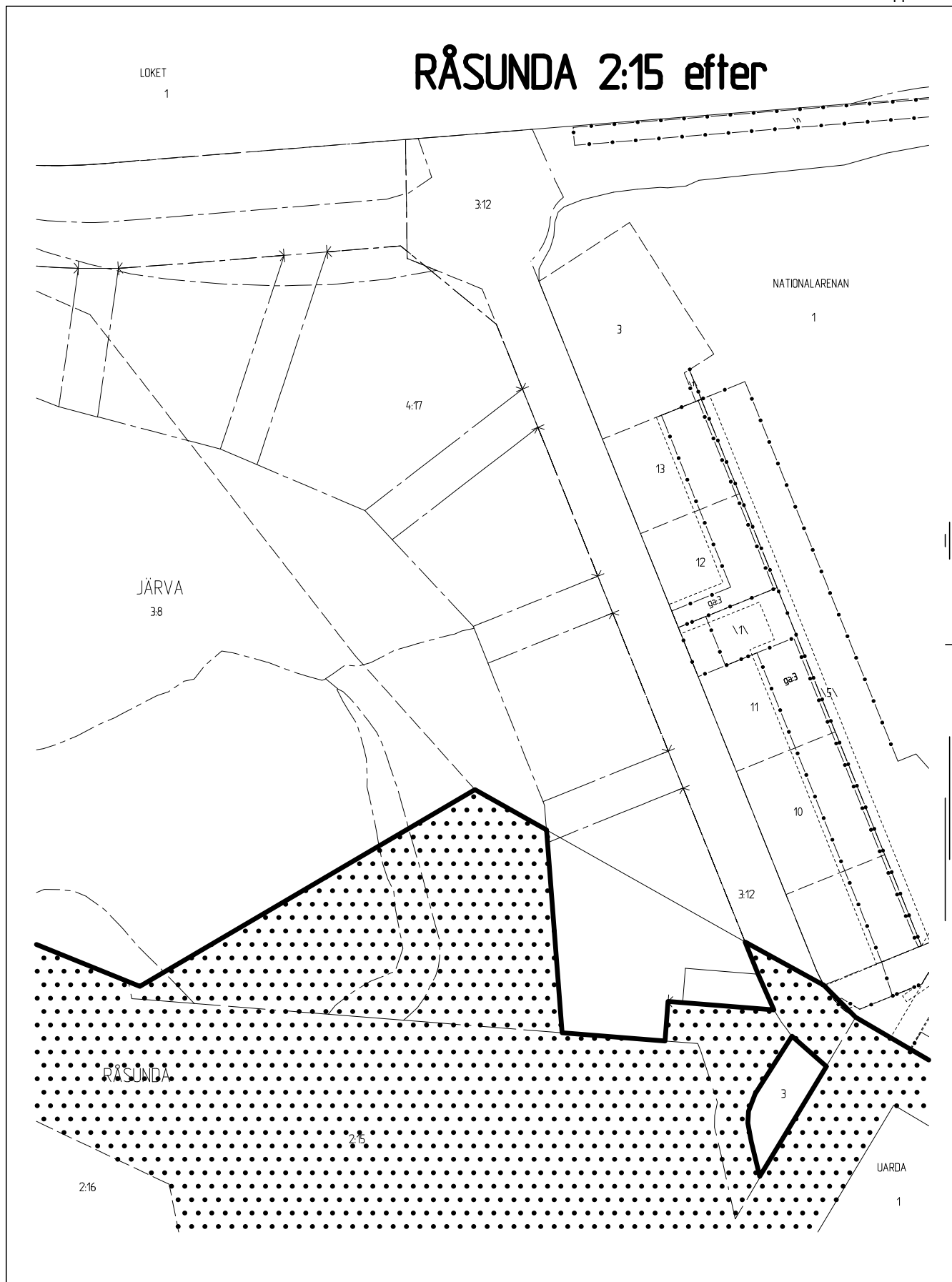
Datum 2014-05-13

Koordinatsystem:
Plan: Sweref 99 18.00
Höjd: RH 2000

Utdrag ur
FASTIGHETSKARTA

LOKET
1

RÅSUNDA 2:15 efter

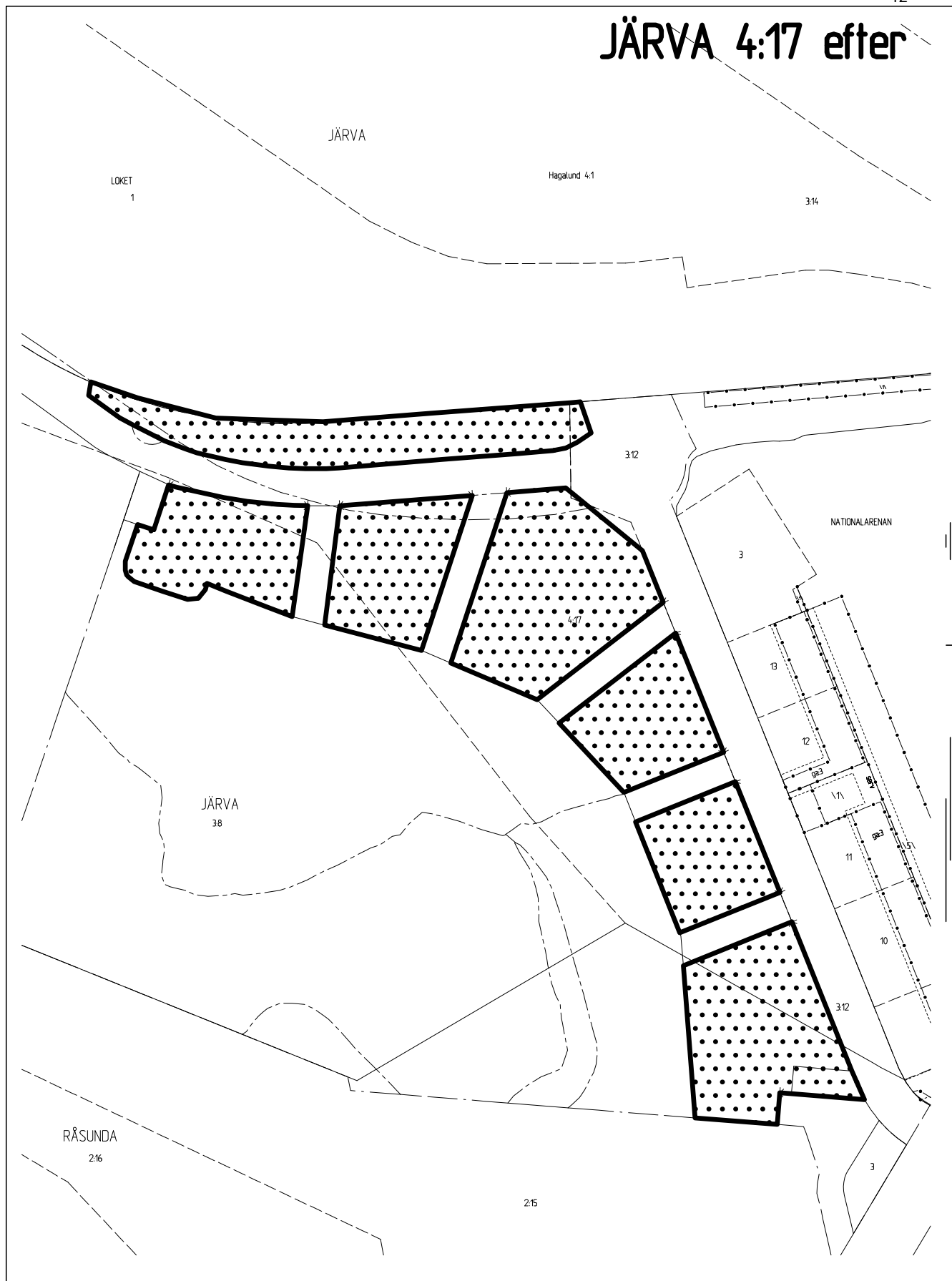
SOLNA STAD
Stadsbyggnadsförvaltningen
171 86 SOLNA

Datum 2014-05-13

Koordinatsystem:
Plan: Sweref 99 18.00
Höjd: RH 2000

Utdrag ur
FASTIGHETSKARTA

JÄRVA 4:17 efter

SOLNA STAD
Stadsbyggnadsförvaltningen
171 86 SOLNA

Datum 2014-05-13

Koordinatsystem:
Plan: Sweref 99 18.00
Höjd: RH 2000

Utdrag ur
FASTIGHETSKARTA

PM Strandskydd (bilaga 2)

Detaljplan del av Arenastaden - Redovisning av tidigare markanvändning inom strandskydd på fastigheten Solna Järva 4:17 (f d del av järnvägsfastigheten Hagalund 4:1)

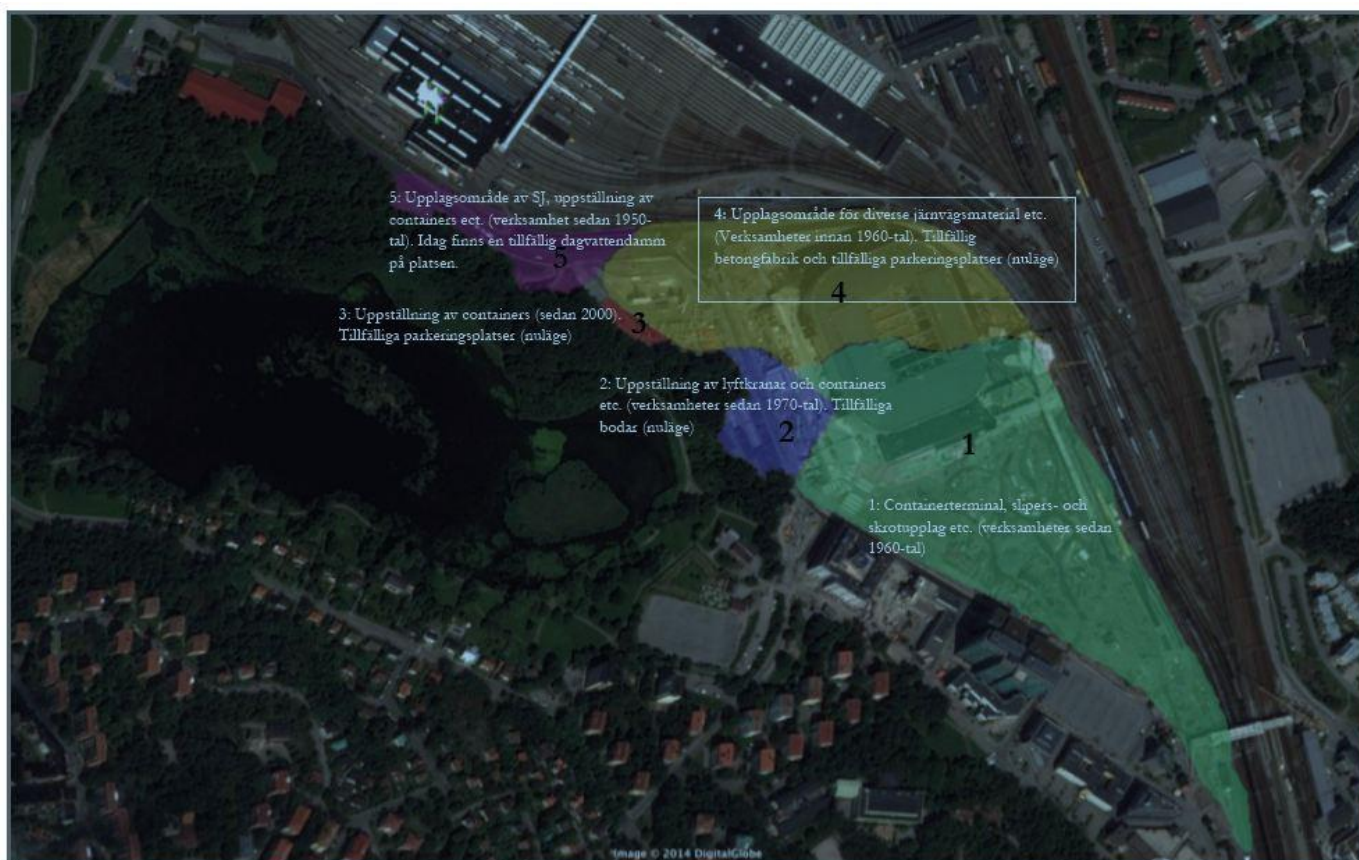
1. Inledning

I detaljplanen för del av Arenastaden (inom stadsdelarna Järva och Råsunda) föreslås bebyggelse inom delar av befintligt strandskydd. Ytorna som berörs planläggs för i huvudsak ny bostadsbebyggelse. I 7 kap 18 c § miljöbalken anges vilka särskilda skäl som finns att åberopa vid upphävande av eller dispens från strandskyddet. De skäl som Solna stad anger som tillämplbara i detta fall är i huvudsak skäl nr 1: *Att området redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften* samt delvis skäl nr 5: *Att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området.*

Syftet med detta PM är att komplettera planbeskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen (MKBn) som upprättats till detaljplanen, med avseende på att beskriva hur idag grusade eller tillfälligt ianspråktagna ytor inom strandskydd använts historiskt (från 1950) och fram till idag. De begränsade ytor inom strandskydd som idag utgörs av naturmark och som planläggs för bebyggelse, har inventerats och beskrivs i både planbeskrivningen och MKBn. Information om tidigare markanvändning och verksamheter har hämtats från rapporten ”Ansvarsutredning (del av fastigheten Hagalund 4:1, Solna, Ansvar enligt 2 & 10 kap miljöbalken)” skriven av Golder Associates (2003, rev. 2007) samt från olika flygbilds- och satellitbildstolkningar från 1950-talet fram till idag. För att möjliggöra en beskrivning av markanvändningen i området historiskt och fram till idag, har ytorna som det handlar om, delats in i olika delområden. I figur 1 redovisas delområdena på en karta.

2. Historisk utveckling och markanvändning

Hela området norr och nordost om Råstasjön var från början en jordbruksegendom som tillhörde herrgården Stora Frösunda. På 1860-talet köpte Statens Järnvägar delar av denna egendom, bland annat för att kunna bygga norra stambanan. Staten, genom affärsverket Statens järnvägar (f.d. SJ), Banverket och Stena Metall AB/Stena Stål AB/Stena Återvinning AB (inkl. f.d. Solna Skrot AB), är de verksamhetsutövare som på olika sätt och under lång tid, nyttjat ytorna som nu föreslås för bostadsbebyggelse. Ytorna är markerade på kartan på nästa sida (se figur 1).

Figur 1: Kartan visar en översikt över de ytor och delområden som successivt förändrats och använts för olika verksamheter sedan 1950 fram till idag. Satellitbilden är hämtad från Google Earth 2013.

2.1 Tidig järnvägs- och industriverksamhet

Fram till 1950 var en stor del av berörda ytor mer eller mindre oexploaterade (se historiska flygbilder i bilaga 1). SJ som bedrivit sin verksamhet vid Hagalundsdepån sedan tidigt 1900-tal började omkring 1950 förbereda för nya spår i den del som på kartan ovan markerats med nummer 4. I ett avtal mellan Solna stads drätselkammare och SJ befastes att ”exploatering av viss mark i anslutning till i april 1960 upprättas förslag till stadsplan för del av järnvägsområde (Kv. Lotusen och Sfinxen) inom stadsdelen Frösunda i Solna”. Med utgångspunkt i stadsplanen började vissa ytor att fyllas ut omkring 1960. Ortofoton från år 1970 visar också att själva Råstasjön har fått en större vattenyta i den östra delen (se flygbild från 1970-talet i bilaga 1), som följd av att den muddrades och grävdes ur. Troligtvis var det dessa muddermassor som lades ut på olika ytor inom området. Kort efter detta etablerades ett frilastområde samt en containerterminal med ett antal verksamheter inom området. SJ arrenderade från omkring 1970 ut delar av sin mark i området till olika verksamheter och entreprenörer.

3. Beskrivning av respektive delområde

3.1 Delområde 1

Ytorna inom delområde 1 har använts för olika typer av verksamheter sedan många år tillbaka. I början av 1960-talet anlades en containerterminal i området. Denna fanns kvar till början av 1970-talet. Innan området nyttjades som containerterminal fungerade ytorna troligtvis som upplagsområde för Hagalundsdepåns verksamhet. Närmast bangårdsområdet fanns fram till 1960-talet ett stort slipersupplag. Omkring

1960 användes ytor också som skrotupplag och i en del av området fanns ett plåtslageri. Ytorna i delområdets sydöstra del användes fram till 1980-talet som frilastområde, där den huvudsakliga verksamheten bestod av uppställning av godsvagnar. Från 1988 och fram till för några år sedan har f.d. banavdelningen och Banverket nyttjat området. Området har helt eller delvis varit instängslat och allmänhetens tillträde till området har varit begränsad. Se bilaga 1 och 2.

3.2 Delområde 2

Området fylldes ut under 1960-talet. Här har olika typer av industriverksamhet drivits sedan 1970-talet. Under 1990-talet användes området för lagring av byggställningar och uppställning av lyftkranar samt tomma sopcontainers. Denna verksamhet pågick fram till omkring år 2007/2008. Området har helt eller delvis varit instängslat och allmänhetens tillträde till området har varit begränsad. De industrier och verksamheter som vid denna tidpunkt var etablerade på olika ytor inom området, avhystes omkring år 2008 när förberedelserna för byggnationen av Friends arena påbörjades (se satellitbild från år 2008 i bilaga 2).

3.3. Delområde 3

Området fylldes successivt ut under 1960- och 1970-talet. Sedan år 2000 har Transportkompaniet AB använt områdets ytor för bl.a. uppställningsplats för containers och trailers m.m. Området har helt eller delvis varit instängslat och allmänhetens tillträde till området har varit begränsad. Verksamhetstiden var kort och pågick fram till år 2001/2002. Senare satellitbilder (se bilaga 2) visar att ytan varit grusad ända sedan dess, även om användningsområdet varierat. Sedan byggstarten av Arenastaden har delar av detta delområde använts för parkeringar med tillfälligt bygglov. Parkeringen som legat på gränsen till naturmarken norr om sjön, har även sträckt sig in i det området som beskrivs som delområde 4. Även innan de tillfälliga parkeringarna etablerades var ytorna grusade och användes för olika typer av verksamheter (se satellitbilder i bilaga 1).

3.4 Delområde 4

De första fysiska byggnaderna som etablerades inom delområdet tillkom före 1960-talet. Hela området har nyttjats av f.d. banavdelningen inom SJ samt Banverket. SJ använde området för sina verksamheter redan under 1950-talet. Vissa delar har arrenderats av NCC. Bland annat användes ytorna för slipersupplag och uppställning av oljefat. Ytorna inom delområdet har även nyttjats för förrådsytor, personalbyggnader, parkering och verkstäder. Området har helt eller delvis varit instängslat och allmänhetens tillträde till området har varit begränsad.

År 1974 anlades en deponi för oljeskadad makadam inom delområdet. Hur länge deponin användes är dock oklart. I samband med byggnationen av Arenastaden (som påbörjades under 2009) etablerades en tillfällig betongstation i västra delen av delområdet (nära delområde 3). Betongstationen har ett tidsbegränsat bygglov och syftar till att försörja byggnationerna som pågår inom Arenastaden. Betongfabriken etablerades på redan grusade ytor som sedan långt tillbaka använts för olika typer av industriändamål och upplagsytor. Söder om betongfabriken har tillfälliga parkeringar etablerats. Även parkeringen etablerades på ytor som sedan långt tillbaka i tiden varit grusade och använts för olika typer av industriverksamhet och upplagsytor. I bilaga 1 och 2 framgår användningen som beskrivits ovan.

3.5 Delområde 5

Området har under lång används som upplagsområde av SJ, troligtvis ända sedan områdets fylldes ut under 1950-talet. Hur länge denna verksamhet pågick är oklart.

Sedan början på 2000-talet har området använts för uppställning av tomcontainers, förråd till anläggningsarbeten, biluppställning samt även uppställning av karuseller och tillhörande utrustning. Området har helt eller delvis varit instängslat och allmänhetens tillträde till området har varit begränsad. Satellitbilder från 2001 till år 2008 visar att ytorna inom delområdet använts för olika typer av uppställningsytor under hela denna period. Se bilaga 1 och 2.

4. Sammanfattning

Ovan redogörelse visar att de ytor som planeras för bostäder och som ligger inom strandskydd, både historiskt och idag använts för olika typer av industriverksamhet. Ytorna har inte heller fyllt någon viktig ekologisk funktion för området som helhet.

Ända sedan 1950-talet, då området började fyllas ut, har ytorna varit grusade eller saknat vegetation, och använts för olika typer av industriverksamhet, uppställnings- och lagerytor etc. Områdena har också helt eller delvis varit instängslade och allmänhetens tillträde till området har sedan 1960-talet varit begränsad. Satellitbilderna från och med 2001 (bilaga 2) visar också att de ytor där tillfälliga mark- och bygglov getts för bodetableringar, parkeringsplatser och betongstationen, varit grusade och använts för diverse verksamheter långt innan planerna för Arenastaden påbörjades och de tillfälliga byggloven beviljades. Idag har vissa av de tidigare grusade ytorna som avhysts och som inte används, utvecklats till gräsbevuxna ytor eller ruderat-mark på fyllnadsmassor. Det ekologiska värdet bedöms vara lågt.

5. Referenser

Ansvarsutredning (2003). *Del av fastigheten Hagalund 4:1, Solna, Ansvar enligt 2 & 10 kap miljöbalken*. Golder Associates, på uppdrag av Jernhusen AB.

Flygbilder från åren 1950, 1960, 1970.

Satellitbilder från Google Earth från utvalda år 2001-2013.

Bilaga 1 – historiska flygfoton

Råstasjön - 1950

Råstasjön – 1960

Råstasjön – 1970

Bilaga 2 - Satellitbilder Råstasjön – 2001

Råstasjön – 2003

Råstasjön – 2005

Råstasjön – 2007

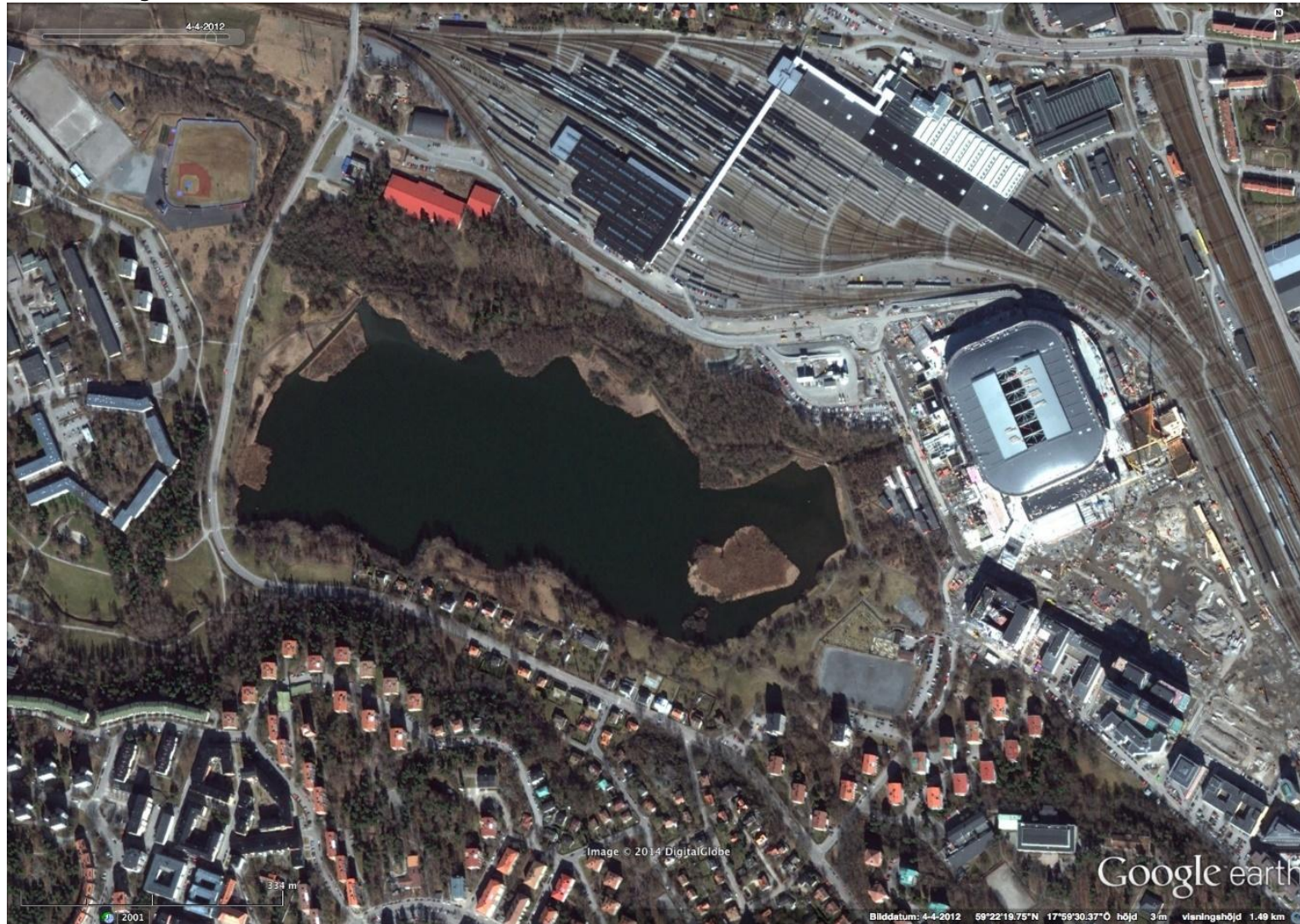
Råstasjön – 2008

Råstasjön – 2010

Råstasjön – 2012

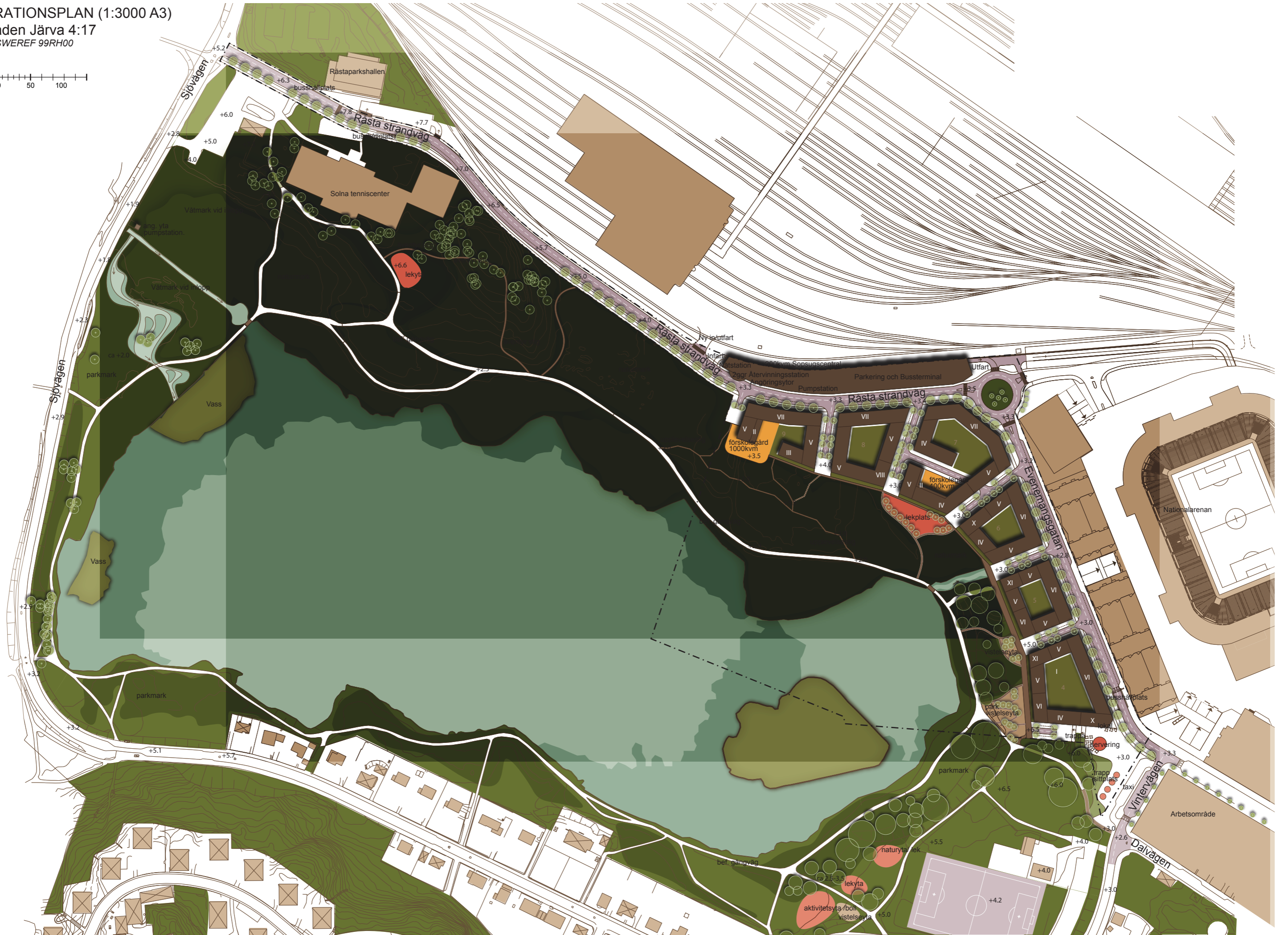
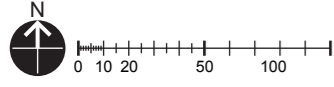
Råstasjön – 2013

ILLUSTRATIONSPLAN (1:3000 A3)

Arenastaden Järva 4:17

2014-05-14 SWEREF 99RH00

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tillhörande detaljplan för del av Arenastaden inom stadsdelarna Järva och Råsunda, Solna stad

Maj 2014

Förord

Denna miljökonsekvensbeskrivning (MKB) till detaljplan för del av Arenastaden (inom stadsdelarna Järva och Råsunda) utgör ett underlag till detaljplanering och kommande genomförande och anläggningsskede. MKB:n har utarbetats på uppdrag av Råsta Projektutveckling AB. Sedan samrådet och granskning har denna MKB reviderats. Revideringarna baseras på nya kunskapsunderlag, synpunkter genom inkomna remiss-svar och gransknings-/samrådsyttranden samt förändringar som skett beträffande utformning och omfattning av själva bebyggelsen. Denna MKB ingår som ett underlag till detaljplanen inför antagande av detaljplanen.

Uppdragsledare för MKB-arbetet har varit Pernilla Troberg (f.d. Westerlund) vid Iterio AB. Calluna AB som genomfört artinventeringar och landskapsekologiska analyser i området har varit delaktiga i bedömningar avseende konsekvenser för arter och naturvärden. Andra konsulter som bistått med underlagsrapporter har varit Golder Associates gällande markföroreningar och gaser i hushållsdeponin och Vectura Consulting (numera SWECO) har reviderat underlag beträffande områdets dagvattenhantering. ÅF Ljud och vibrationer har tagit fram uppdaterade bullerutredningar. Andersson och Jönsson Landskapsarkitekter har bidragit med underlag beträffande illustrationsplan och lek- och upplevelseytor. I MKB:n redovisas också illustrationer och perspektiv över t.ex. planförslaget, framtida strukturer och utblickar. Dessa har utarbetats av AIX Arkitekter.

Stockholm 2014-05-12

Innehållsförteckning

FÖRORD	2	4. KONSEKVENSER UNDER BYGGSKEDET	68
SAMMANFATTNING	4	4.1 ALLMÄNT OM BYGGSKEDET	68
1 INLEDNING	10	4.2 KONSEKVENSER PLANFÖRSLAGET	68
1.1 BAKGRUND	10	4.3 FÖRSLAG TILL GENERELLA ÅTGÄRDER	70
1.2 RIKSINTRESSEN	11	5 ÖVRIG MILJÖPÅVERKAN (EJ BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN)	71
1.3 BEHOV AV MILJÖBEDÖMNING OCH MKB	11	5.1 LANDSKAPSBILD	71
1.4 MILJÖBEDÖMNINGENS SYFTE OCH KRAV	11	5.2 LUFTKVALITET	71
2 AVGRÄNSNING AV MKB	13	5.3 RISKER OCH STÖRNINGAR	73
2.1 GEOGRAFISK AVGRÄNSNING	13	6. SAMLAD BEDÖMNING	74
2.2 TIDSAVGRÄNSNING	13	6.1 SAMLAD BEDÖMNING AV PLANFÖRSLAGET	74
2.3 AVGRÄNSNING AV PLANENS BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	13	6.2 FÖRUTSÄTTNINGAR ATT UPPFYLLA MILJÖMÅL	75
2.4 AVGRÄNSNING AV RIMLIGA ALTERNATIV	16	7. UPPFÖLJNING	79
3 MILJÖKONSEKVENSER	21	8. REFERENSER	80
3.1 NATURMILJÖER OCH ARTSKYDDSFÖRORDNINGEN	21	BILAGOR:	
3.2 REKREATION OCH FRILUFTSLIV	40	Bilaga 1 - bedömningsgrunder	
3.3 STRANDSKYDD	45	Bilaga 2 - Tabell. Callunas sammanställning av konsekvenser naturmiljö	
3.4 VATTENKVALITET	50		
3.5 MARKFÖRORENINGAR OCH DEPONIGAS	59		
3.6 BULLER	63		

Sammanfattning

Bakgrund

Beslut om att påbörja planarbetet med fortsatt utbyggnad av Arenastaden togs i kommunstyrelsen den 14 november 2011 och i stadsbyggnadsnämnden den 30 maj 2012. Syftet med planarbetet är att möjliggöra markanvändning för i huvudsak bostadsbebyggelse. Detaljplanen tar utgångspunkt i en fördjupad översiktsplan (FÖP) som antogs den 29 oktober 2007 (FÖP för Solna stationsområde).

Detaljplanen har varit ute på samråd under tiden 19 december 2012 till 28 februari 2013 samt granskning under perioden 3 mars till 31 mars 2014. Både samrådet och granskningen resulterade i många inkomna synpunkter, varav flera handlade om bebyggelsens placering och omfattning, har detaljplanen och MKBn omarbetats. Nya underlagsutredningar har tagits fram, vilket tillsammans med de inkomna remiss-svaren och samrådsyttrandena, resulterat i en minskning av bebyggelsens omfattning, placering och utformning. Utbyggnadsförslaget omfattade inför samråd också ett större planområde. Även denna MKB har omarbetats lite grann utifrån inkomna granskningssynpunkter.

Denna MKB utgör en del av planhandlingarna (antagandehandling) till detaljplan för del av Arenastaden inom stadsdelarna Järva och Råsunda.

Detaljplanen har omarbetats kraftigt sedan samrådet, bl.a. har bebyggelsens omfattning minskats och kvarterens placering dragits tillbaka från sjön och naturområdet.

Avgränsning miljöbedömning

Vid upprättande av en detaljplan ska bestämmelserna om miljökonsekvensbeskrivning i 6 kap. 11-18 och 22 §§ miljöbalken tillämpas om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Vid ett tidigt skede gjordes en bedömning att ett genomförande av detaljplanen antas medföra betydande miljöpåverkan. De miljöaspekter som bedömdes som betydande är naturmiljö, rekreation och friluftsliv, strandskydd, vattenkvalitet, markmiljöer och buller. Övriga miljöaspekter som utreds mer övergri-

pande är visuell påverkan (landskapsbild), utsläpp till luft och risker och störningar.

Den geografiska avgränsningen för MKB:n fokuserar på planområdet. För vissa miljöaspekter kommer effekter som kan uppstå även utanför planområdet att behöva belysas, detta motsvarar planens s.k. influensområde. För att möjliggöra en jämförelse mellan studerade alternativs konsekvenser kommer alla bedömningar, beräkningar, underutredningar etc. utgå från en i förväg bestämd tidpunkt, s.k. jämförelseår. Detta jämförelseår är 2025.

Innehållet i en MKB regleras i miljöbalken. I dessa bestämmelser ställs krav på att rimliga alternativ samt nollalternativ skall redovisas för planen. I denna MKB bedöms konsekvenserna utifrån utbyggnadsförslag enligt detaljplaneförslaget för del av Arenastaden, samt ett nollalternativ. Inför samråd studerades konsekvenserna av ett utbyggnadsalternativ baserat på den fördjupade översiktsplanen och alternativt detaljplaneförslag. I och med detta bedöms reglerna om rimliga alternativ vara uppfyllda inom ramen för pågående miljöbedömning.

Sammanfattning av detaljplanens konsekvenser

Naturmiljö

Flera olika artinventeringar har gjorts av Calluna AB (fåglar, fladdermöss, insekter, lundflora och groddjur). Dessa har också ingått som underlag i en naturvärdesbedömning som gjorts för området. Samtliga utredningar och inventeringar har utgjort underlag till bedömningar och fakta i denna MKB.

Naturen runt Råstasjön fyller en mycket viktig funktion då Solna stad med omgivning är tätbebyggt och har ett högt exploateringsstryck. Spårområdet och tätt bebyggda områden norr och nordväst om Råstasjön påverkar sambandet till Järvakilen. För markbundna arter och även för vissa flygande arter som upplever motorvägar som barriärer, utgör Enköpingsvägen en barriär.

I skogen norr om Råstasjön finns en relativt artrik och individrik häckfågel-fauna, dominerad av insektsätande småfåglar. Tätheten av näktergal, som finns i skogen norr om Råstasjön med 6-8 revir på cirka 10 hektar skog, ligger på samma nivå som de tätaste dokumenterade förekomsterna av näktergal i Sverige. I naturområdet och vid sjön finns även rödlistade arter som mindre hackspett, brunand och silltrut. Skrattmåskolonin har ett högt värde och utgörs av 300 häckande par. Sju fladdermusarter har påträffats i samband med fladdermusinventeringar (ingen rödlistad art) och Råstasjön utgör en nyckelbiotop för fladdermöss på våren. Även insektsarter och groddjur finns i skogen norr om sjön.

Den samlade bedömningen är att detaljplanen medför små negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden och arter i naturområdet vid Råstasjön. Bebyggelsens placering har så långt som är möjligt anpassats till nu kända arter och naturvärden. Våldigt lite naturmark tas i anspråk med förslaget. Den största risken är att skrattmåskolonin kan minska i omfattning och med den förekomsten av arter som häckar i dess närhet exempelvis brunand, silltrut med fler arter. Förutsättningarna för groddjur, mindre hackspett och vedlevande skalbaggar blir något sämre jämfört med ett nollalternativ, men de negativa konsekvenserna bedöms kunna begränsas med föreslagna kompensationsåtgärder.

Planförslaget bedöms inte heller skada eller förstöra fortplantningsområden eller viloplatser för de förekommande arterna av fladdermöss eller fågelarter som är upptagna på artskyddsförordningen. Ingen art bedöms påverkas i sådan omfattning att exploateringen skulle kunna innebära en risk för artens fortlevnad (på populationsnivå). Under etableringsfasen kan pålning, grävning och andra åtgärder dock störa skrattnåskolonin och andra häckande fågelarter knutna till kolonin. Störning på platsen under byggskedet kan riskera att leda till att fortplantningsområdet för skrattnås överges tillfälligt eller permanent. Riskerna bedöms kunna undvikas med riktade åtgärder.

Se avsnitt 3.1 för mer ingående bedömningar.

Rekreation och friluftsliv

Råstasjöns och dess omgivning är mycket välbesökta och ett av kommunens viktigaste och mest lättillgängliga natur och rekreationsområden. Råstasjöns natur används för promenader, motion, rastning av hundar, fågelskådning, skridskoåkning m.m. Planförslaget innebär både positiva och negativa konsekvenser beträffande rekreation och friluftsliv.

De negativa konsekvenserna är knutna till att en mindre del naturmark tas i anspråk och att bebyggelsefonten kommer närmare naturområdet vilket sammantaget kan påverka de upplevda rekreationsvärdena i området. Upplevelsen av lugn och ro kan förväntas minska som ett resultat av utbyggnad och av att ett större antal människor kommer vistas i området. En risk finns att skrattnåskolonin i Råstasjön påverkas negativt av kommande anläggningsarbeten och att antalet individer minskar. Detta kan långsiktigt leda till minskade rekreationsvärden med avseende på fågelskådning. Samtidigt innebär planförslaget att många befintliga natur- och rekreationsvärden till stor del bevaras och stärks. För barn och unga be-

döms konsekvenserna bli mestadels positiva eftersom man tillskapar nya aktivitets- och besökspunkter för denna målgrupp på flera platser kring sjön.

För mer ingående bedömningar avseende påverkan på friluftsliv och rekreativa värden hänvisas till avsnitt 3.2.

Strandskydd

Utformningen och placeringen av bebyggelsen har utgått utifrån de artinventeringar som genomförts under våren och sommaren 2013. Naturvårdskonsulten har även bidragit med kunskap om områdets arter och naturvärdena under projektets gång och varit med i diskussioner kring var det är lämpligt att placera bebyggelsen med hänsyn till lokala och övergripande naturvärden och förekomst av arter. Detta har sedan vägts mot andra intressen såsom attraktiva bostadsmiljöer och avskärmning mot arenan med flera byggnader. Men i mycket har rekreations- och naturvårdsintressena fått väga tungt.

Närmaste bebyggelse hamnar ca 60-65 meter från strandlinjen och inga andra större åtgärder planeras i strandzonens direkta närhet. Bebyggelse inom strandskydd placeras till stor del på ytor som idag har låga naturvärden. Långsiktigt skulle dock några av dessa ytor kunna etablera högre naturvärden och tydligare än idag ingå som en del av dagens naturområde.

En noggrann redogörelse som ges i ett PM som bilagts till planbeskrivningen inför antagande visar att de grusade ytor som planeras för bostäder och som ligger inom strandskydd, både historiskt och idag inte använts som rekreationsytor. De har inte heller fyllt någon viktig ekologisk funktion för området som helhet. Ända sedan 1950-talet, då området

började fyllas ut, har ytorna varit grusade eller saknat vegetation, och använts för olika typer av industriverksamhet, uppställnings- och lagerytor etc. samt helt eller delvis varit instängslade. Satellitbilderna från och med 2001 (bilaga 2) visar också att de ytor där tillfälliga mark- och bygglov getts för bodetableringar, parkeringsplatser och betongstationen, varit grusade och använts för diverse verksamheter långt innan planerna för Arenastaden påbörjades och de tillfälliga byggloven beviljades.

Idag har vissa av de tidigare grusade ytorna som avhysts och som inte används, utvecklats till gräsbevuxna ytor eller ruderatmark på fyllnadsmassor. Det ekologiska värdet bedöms vara lågt.

Den samlade bedömningen är att allmänhetens möjligheter till motion, rekreation och naturupplevelser i skog eller med vattennära kontakt och utblickar över vattnet, kan tillförsäkras så att strandskyddets syften med avseende på friluftsliv och allmänhetens tillgång till stränderna inte påverkas negativt. Upplevelsen av naturområdet kommer delvis att förändras på grund av att bebyggelsefronten hamnar närmare naturområdet.

Mer om strandskydd står under avsnitt 3.3.

Vattenkvalitet

Dagvatten från planområdet avvattnas idag i huvudsak till Råstasjön genom diken eller diffusa utsläpp till de blöta partierna av skogsmark som ligger nord och nordväst om sjön. Råstasjöns utlopp i öst (Råstaån) når slutligen Brunnsviken. Eftersom andelen hårdgjord yta kommer att öka i planområdet beräknas medelflödena från planområdet att öka i och med planens genomförande. Mer urbana förhållanden genererar både en ökad vattenföring och ökad föroreningsmängd i dagvattnet.

Med föreslagna åtgärder, som lokalt omhändertagande av dagvatten, rening i nytt våtmarksområde vid Råstasjöns inlopp i väster samt naturlig dagvattenhantering (sedimentering) vid befintlig sumpskog, beräknas föroreningsbelastningen till sjön begränsas. Sammantaget kan föroreningsbelastningen bli mindre efter exploatering än idag, förutsatt att åtgärderna genomförs. En förbättring av recipienternas status med avseende på vattenkvalitet kan dock inte förväntas, då aktuellt planområde endast utgör en mycket liten del av sjöns totala avrinningsområde (1 %).

För mer ingående bedömningar kring vattenkvalitete och planerade dagvattenåtgärder hänvisas till avsnitt 3.4.

Markföroreningar och deponigas

Stora delar av planområdet är utfyllt med fyllnadsmassor från utfyllnadsarbeten under 1960- till 1970-talet, när industriområdet etablerades. Miljöfarliga ämnen har hanterats på flera platser vilket har gett upphov till mark- och grundvattenföroreningar. I områdets sydöstra del har det tidigare funnit en hushållsdeponi som lades ner under 1950-talet. Planförslaget innebär att området till stora delar får en förändrad markanvändning och förändrade markförhållanden, från mindre känslig markanvändning (industri, upplag m.m.) till känslig markanvändning (bostäder och kvartersmark, lekytor m.m.). De markföroreningar som finns i området kommer därför i olika stor omfattning att behöva tas omhand vid exploateringen.

Endast en liten del av hushållsdeponin planeras att bebyggas, dock medför detta risker relaterade till ojämna marksättningar och inträngning av deponigas i byggnader. Deponigaserna utgör en potentiell risk och därför genomförs nu kompletterande undersökningar för att kunna bedöma exponerings- och spridningsförhållanden. Fortsatta bedömningar kring

lämplighet och tekniska åtgärder kan göras först efter att pågående undersökningar är färdiga.

Läs mer om markföroreningar och deponigas under avsnitt 3.5.

Buller

Bakgrundsbuller förekommer i stora delar av planområdet och områden utanför. Det är bland annat trafiken på de större trafiklederna (Enköpingsvägen och E4:an), spårtrafiken på stambanan samt pågående verksamheten inom bangårdsområdet som ger upphov till buller. Planförslaget innebär att avsteg för att klara riktvärden för trafikbuller.

Vid bostädernas fasader mot Evenemangsgatan och Råsta strandväg kommer bullernivåerna att vara förhållandevis höga. Vid de fasader som vetter mot bostadsgårdarna samt naturområdet klaras dock riktvärdena om tyst sida. Aktuella riktvärden för trafikbuller enligt avstegsfall B innehålls inom hela planområdet.

Industribuller klaras vid samtligabostadsfasader genom att ett högt parkeringshus placeras mellan bostadshusen och spårområdet. Höjden på parkeringshuset har anpassats så att industribuller klaras helt.

Sammantaget bedöms att de boende inom området ges bra boendemiljöer med avseende på buller. bedömningen görs mot bakgrund av att området kommer att bli ett urbant stadsområde med ett varierat utbud och förhållandevis bra avstånd till kollektivtrafik (tvärbana, buss, pendeltåg). I samband med Evenemang på Arenan kommer bullernivåerna tillfälligt att öka på grund av fler fordonsrörelser utmed angränsande vägnät.

I avsnitt 3.6 beskrivs konsekvenser med avseende på buller mer ingående.

Konsekvenser under byggskedet

Under byggskedet kommer olika arbetsmoment att utföras som kan medföra påverkan på människor och miljö. Boende i planområdets närhet och boende som flyttar in i de första färdigbyggda kvarteren, kan komma att bli störda av bullrande arbetsmoment som grundförstärkningsarbeten, pålning, schaktning och sprängning. Förekomst av lokala markföroreningar kan innebära att både miljö- och hälsorisker uppkommer under byggskedet.

Förutom det intrång som bebyggelsen och vägarna innebär kan själva byggverksamheten påverka naturmiljön. Träd, naturpartier, markskikt och rötter kan skadas vid mekanisk påverkan, genom föroreningar eller genom tillfällig förändrad vattenbalans. För att begränsa störningar för fågellivet i och kring sjön kan vissa arbetsmoment komma att behöva styras så att arbeten undviks helt under fåglarnas häckningsperiod. Detta gäller särskilt den skrattnåskoloni som finns i sjön.

Upplevelsevärden kring rekreationsområdet kan tillfälligt påverkas negativt av bullrande arbeten och att mark i anslutning till rekreationsområden tas i anspråk för etableringsytor etc.

I avsnitt 4 beskrivs konsekvenserna under byggskedet samt förslag på åtgärder för att minimera negativa konsekvenser under byggtiden.

Övrig miljöpåverkan

Landskapsbild

De planerade kvarteren utgår från en grundprincip med täta kvarter med trapphusvis varierande höjder, generellt 3-7 våningar men med inslag av högre hus i upp till 11 våningar. Planförslaget innebär större och tydligare

kontraster i skala och uttryck mellan byggnader och parkmiljön, i jämförelse med nollalternativet. Sett från Sjövägen i väster kommer den nya bebyggelsen att synas ovanför trädtopparna och under den avlödade perioden bedöms huskropparna tydligt synas genom vegetationen utmed i princip hela sjön. Om förändringen upplevs som positiv eller negativ beror på vilket förhållningssätt betraktaren har.

Luftkvalitet

Planförslaget förväntas leda till ökad trafik och att gaturummen förtätas. Sammantaget innebär detta att utvädringen av luftföroreningar från trafiken försämras. Dock bedöms miljö kvalitetsnormerna för luft att innehållas inom hela Arenastaden. Den totala exponeringen för luftföroreningar kommer dock att öka med planförslaget, då fler människor kommer att visas utmed trafikerade gator och fler individer utsätts för luftföroreningar (både befintliga boende och nya). Detta bedöms sammantaget som negativt ur ett folkhälsoperspektiv eftersom det inte finns någon kunskap om vilken som är lägsta gräns för när luftföroreningar blir skadliga.

Risker och störningar

Riskerna från spåren till Hagalunds bangård bedöms bli försumbara. Även när det gäller risker med transporter av farligt gods på järnvägen (Ostkustbanan) bedöms dessa vara relativt små. Strålkastare från fotbollsplanen och belysning av bangården i Hagalund kan verka störande för boende. Eventuellt behov av särskilda skyddsåtgärder med avseende på elsäkerheten beträffande järnvägsanläggningen kommer att utredas under det fortsatta arbetet.

Samlad bedömning

Sedan samrådet har detaljplanens bebyggelse minskat i omfattning samt dragits tillbaka från sjön och naturområdet. Bebyggelsen i de nordvästra delarna har helt undantagits. Omarbetningarna har till stor del gjorts med hänsyn tagen till de naturvärden som finns i området. Planförslaget bedöms innebära en risk för små negativa konsekvenser med avseende på naturmiljöer och arter inom planområdet och kring Råstasjön i stort.

Den samlade bedömningen är att ett genomförande av planförslaget skapar attraktiva och hälsosamma boendemiljöer i ett urbant område med framtida goda kollektivtrafikförbindelser samt fina natur- och rekreativsmöjligheter samtidigt som befintliga höga natur- och rekreativa värden i stort kan bibehållas. Förslaget har i hög grad anpassats till de inventerade arternas behov och förekomster och de negativa konsekvenserna med avseende på naturvärden och biologisk mångfald bedöms sammanfattningsvis bli små.

Till viss del innebär dock planförslaget en målkonflikt där värdet av att skapa attraktiva boendemiljöer som ger förutsättningar för en god och hälsosam livsmiljö, vägs mot att upplevelsen av rekreationsområdets värden kan komma att förändras något. Förändringen bedöms dock vara av sådan omfattning att aktiviteter kring sjön såsom motion, naturupplevelser, fågelskådning, lek m.m. inte påverkas i någon större omfattning.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

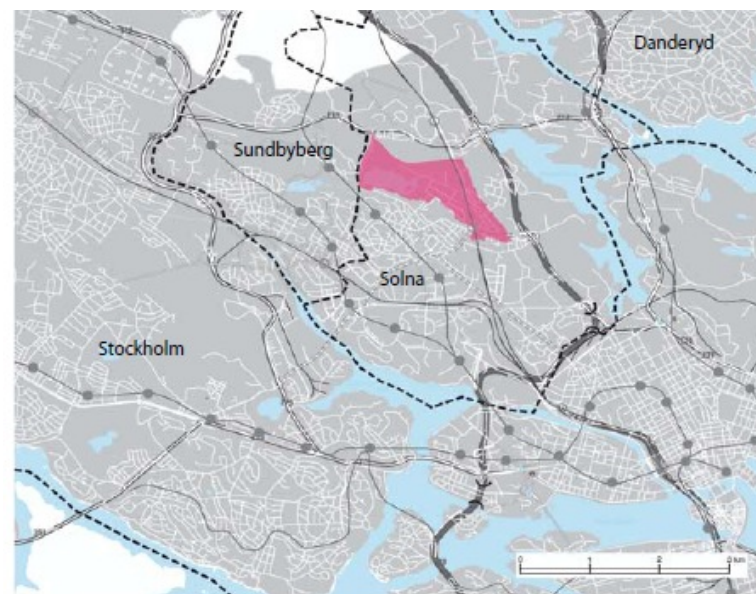
Beslut om att påbörja planarbetet med fortsatt utbyggnad av Arenastaden togs i kommunstyrelsen den 14 november 2011 och i stadsbyggnadsnämnden den 30 maj 2012. Planarbetet syftar till att möjliggöra markanvändning för i huvudsak bostadsbebyggelse. Detaljplanen och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) var ute på samråd under tiden 19 december 2012 till 28 februari 2013 samt granskning under perioden den 3 mars till 31 mars 2014. Många synpunkter inkom både under samrådet och granskningen. Flera hade synpunkter på bebyggelsens omfattning och intrånget i naturmark samt upphävande av befintligt strandskydd.

Under 2013 har nya underlagsutredningar tagits fram bl.a. flera olika art- och naturmiljöinventeringar som fått ligga till grund för bebyggelsens omfattning, placering och utformning samt bedömningar i denna MKB. Revideringar av denna rapport sedan samrådet omfattar dels nödvändiga justeringar på grund av förändringar i bebyggelsens utformning och placering, dels förtydliganden, kompletteringar och revideringar som behövs utifrån inkomnasamråds- och granskningsyttranden samt nya kunskapsunderlag.

Tidigare beslut inom Arenastaden

Detaljplanen tar utgångspunkt i en fördjupad översiktsplan (FÖP) som antogs den 29 oktober 2007 (FÖP för Solna stationsområde). Syftet med den fördjupade översiktsplanen är att ange förutsättningar för en ny stadsdel med en blandning av bostäder och verksamheter som tillsam-

mans kan utgöra ett centrum för idrott och kultur i regionen. Planen anger också att Solna station ska utvecklas till en modern regional trafikknutpunkt med goda förutsättningar för en utökad kollektivtrafik. Till den fördjupade översiktsplanen har upprättats en övergripande MKB enligt miljöbalken. Samråd kring denna genomfördes hösten 2006, samtidigt som samrådet för den fördjupade översiktsplanen. År 2009 genomfördes en miljöbedömning inom ramen för detaljplanearbetet med den första detaljplanen inom området, kv. Nationalarenan. I samband med denna upprättades en MKB med tillhörande underutredningar. Ett miljöprogram togs fram och ingår i exploateringsavtalen mellan staden och exploatören. För andra delar av Arenastaden, öster och söder om planområdet, pågår detaljplanearbete och två planer är redan antagna, kv. Nationalarenan och kv. Uarda.

Figur 1:1:1: Arenastadens placering i stor-Stockholm. Källa: SWECO 2006.

Figur 1.1.2 Illustration över planområdet. Källa: Stadsbyggnadskontoret.

1.2 Riksintressen

I anslutning till och inom planområdet finns två riksintressen; Hagalunds Bangård och Bromma flygplats influensområde, för luftfarten. Riksintresset för luftfarten innebär höjdbegränsningar för bebyggelsen.

1.3 Behov av miljöbedömning och MKB

Vid upprättande av en detaljplan ska bestämmelserna om miljökonsekvensbeskrivning i 6 kap. 11-18 och 22 §§ miljöbalken tillämpas om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Beslut om betydande miljöpåverkan tas i en s.k. behovsbedömning.

Ett genomförande av detaljplanen har bedömts medföra betydande miljöpåverkan i enlighet med bestämmelserna om miljöbedömningar för planer och program. Härmed har denna miljökonsekvensbeskrivning upprättats. Våren 2012 genomfördes samråd om behovsbedömningen och miljöbedömningens preliminära avgränsning. Av Länsstyrelsens remissvar framkom att de delar kommunens bedömning om att genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Under plan-samrådet framkom inga nya uppgifter som föranlett någon ny avgränsning av MKB:n.

Nedan sammanfattas Stadsbyggnadsförvaltningens motiverade ställningstagande till detaljplanens betydande miljöpåverkan (dnr: SBN/2011:1425).

Sammanfattningsvis bedöms att detaljplanen kan komma att innebära betydande miljöpåverkan i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. 11 § miljöbalken. Inom eller i angränsning till planområdet berörs lokala natur- och rekreativvärden samt befintligt strandskydd. Härutöver finns komplexa markmiljö- och bullerfrågor som behöver hanteras. Flera miljökonsekvenser till följd av exploateringen har dock utretts både inom ramen för MKB:n till den fördjupade översiktsplanen och MKB:n till detaljplan för kv. Nationalarenan. Nedan sammanfattas detaljplanens troliga betydande miljöpåverkan.

1.4 Miljöbedömningens syfte och krav

Kraven som ställs på innehållet i en MKB regleras av bestämmelserna i 6 kap 12 § miljöbalken. Det allmänna syftet med en MKB är att ge beslutsfattarna "tillgång till beslutsunderlag som möjliggör en ökad miljöhänsyn och som leder fram till bättre beslut från miljösynpunkt" (prop. 1990:91/90).

Syftet med denna MKB är också att:

- Redovisa en fördjupad bedömning av miljökonsekvenserna knutna till den specifika detaljplanen.
- Möjliggöra en samlad bedömning av planens miljöpåverkan och där så är möjligt, redovisa förslag på åtgärder som avhjälpes eller minskar de eventuella negativa effekter som planen medför.
- Utgöra ett beslutsunderlag i den kommunala planeringen.
- Redovisa planförslagets måluppfyllelse i relation till aktuella miljösmål.

2 Avgränsning av MKB

Generella kriterier för avgränsningen är följande: Uppgifterna ska vara rimliga med hänsyn till bedömningsmetoder och aktuell kunskap, planens innehåll och detaljeringsgrad, allmänhetens intresse och beslutsnivå, dvs. om frågan kan bedömas bättre i samband med andra beslut. Det sistnämnda förutsätter att frågan inte är betydelsefull att ta ställning till i det nu aktuella skedet.

Nedan redovisas MKB:ns olika avgränsningar:

2.1 Geografisk avgränsning

Detaljplanens och MKB:ns utredningsområde är avgränsat med hänsyn till planerad exploatering och möjlig omgivningpåverkan. För vissa miljöaspekter kommer effekter som kan uppstå även utanför planområdet att behöva belysas, detta motsvarar planens s.k. influensområde. Följande miljöaspekter bedöms ge effekter utanför planområdet; buller, utsläpp till luft, påverkan på yt- och grundvatten, påverkan på värden för växt- och djurliv samt rekreation och friluftsliv. Beträffande omgivningens påverkan på planområdet kommer framför allt industribuller och störningar från bangårdsområdet att belysas.

2.2 Tidsavgränsning

För att möjliggöra en jämförelse mellan studerade alternativs konsekvenser kommer alla bedömningar, beräkningar, underutredningar etc. utgå från en i förväg bestämd tidpunkt, s.k. jämförelseår. Vid den valda tidpunkten ska planförslaget kunna vara genomfört med god marginal.

År 2025 bedöms vara en lämplig tidpunkt för denna bedömning utifrån förutsättningarna att 700 bostäder ska byggas.

2.3 Avgränsning av planens betydande miljöpåverkan

I behovsbedömningen och i ett tidigt skede av MKB-arbetet gjordes en första identifiering av aspekter som bidrar till att utbyggnaden av detaljplanen kan komma att medföra betydande miljöpåverkan. Det rör sig framför allt om miljöer som har höga värden och/eller miljö- och hälsoaspekter som är särskilt viktiga för det nya bebyggelseområdet och allmänhetens intressen.

I tabellen på nästa sida sammanfattas de betydande miljöaspekter som MKB:n kommer att belysa:

Betydande miljöpåverkan	Motivering
Naturmiljö	Inom planområdet finns naturvärden av betydelse för den biologiska mångfalden. De högsta naturvärdena är knutna till sumpskogspartier, äldre träd och strandzonen utmed Råstasjön. Detaljplanens påverkan på naturmiljöer och djurliv med avseende på ingrepp i naturmark, ökat slitage, buller, upphävande av strandskydd m.m. studeras i MKB:n.
Rekreation/friluftsliv	Råstasjöns natur används för promenader, motion, rastning av hundar, fågelskådning, skridskoåkning m.m. I MKB:n till FÖP:en studerades exploateringen och besökarnas påverkan på Råstasjöns rekreativvärden. Dessa bedömningar fördjupas med avseende på nu planerad bebyggelses omfattning och utformning samt upphävande av strandskydd.
Strandskydd	Runt Råstasjön råder strandskydd om 100 meter. Eftersom delar av bebyggelsen och andra tillhörande funktioner inkräktar på strandskyddet kommer MKB:n att innehålla en bedömning av strandskyddets syfte och planens konsekvenser för detta.
Vattenmiljöer	Råstasjöns och Brunnsviken är känsliga vattenmiljöer. Dels får vattenkvaliteten inte försämrats dels är översvämningsrisken stor om flödena till sjöarna ökar. Ökad andel trafik och hårdgjorda ytor innebär ökad mängd förorenat dagvatten. Konsekvenser samt nödvändiga fördröjnings- och reningsåtgärder för att minimera negativ påverkan studeras inom ramen för MKB:n.
Markmiljöer	Mot bakgrund av ställvis höga föroreningshalter i marken bedöms att markföroreningar är en betydande miljöfaktor att belysa i MKB:n. I planområdet kommer det att vistas fler människor än idag och markanvändningen kommer delvis att karaktäriseras av känslig markanvändning, d.v.s. i huvudsak bostadsbebyggelse. Uppkomst av eventuella risker och konsekvenser för människors hälsa och miljön, inte minst under byggskedet, studeras därför i MKB:n.
Buller	Då delar av den nya bebyggelsen ligger nära Hagalunds verkstadsbangård, belyser MKB:n hur planerad bebyggelse kan utformas och planeras för att gällande riktvärden avseende industribuller kan innehållas. Även trafikbuller från spår- och vägtrafik beskrivs i MKB:n. Arenabuller beskrivs också översiktligt i denna MKB.
Övriga miljöaspekter	Motivering
Visuell påverkan	Bebyggelsens visuella påverkan (d.v.s. påverkan på landskapsbilden), redovisas översiktligt i detaljplanen. I MKB:n till FÖP:en utreddes detta översiktligt.

Utsläpp till luft	Trafikens utsläpp till luft (partiklar och kvävedioxid) kommer att beskrivas översiktligt i MKB:n. Detta har utretts inom ramen för MKB:n till FÖP:en och tidigare MKB till detaljplan kv. Nationalarenan och detaljplanens trafik har ingått i trafiksiffrorna för dessa utredningar.
Risker med farligt gods	Inom ramen för tidigare MKB-arbete har upprättats både en översiktlig och en detaljerad riskanalys. I båda dessa har konstaterats att det inte hanteras något farligt gods inom Hagalunds bangård. Riskerna från bangården har härmed bedömts bli försumbara. Riskerna av transporter med farligt gods på järnvägen bedöms även de vara relativt små. Den låga risknivån beror huvudsakligen på det stora avståndet mellan Ostkustbanan och planerad bebyggelse. Bebyggelse på planerad deponi kan innebära risker med avseende på metangas, detta beskrivs översiktligt.

2.4 Avgränsning av rimliga alternativ

Innehållet i en MKB regleras i miljöbalken. I dessa bestämmelser ställs krav på att rimliga alternativ samt nollalternativ skall redovisas för planen. Detta förslag till detaljplan (granskningshandling) som reviderats sedan samrådet har utretts både inom den fördjupade översiktsplanen (FÖP) som gäller för området samt inför/under samrådet då förslaget var mer omfattande. Exploaterings slutliga omfattning och bebyggelsens utformning har bl.a. baserats på remiss-svar sedan samrådet samt nya kunskapsunderlag (artinventeringar m.m.). Planering handlar mycket om att väga olika intressen mot varandra och att försöka skapa en bra helhet.

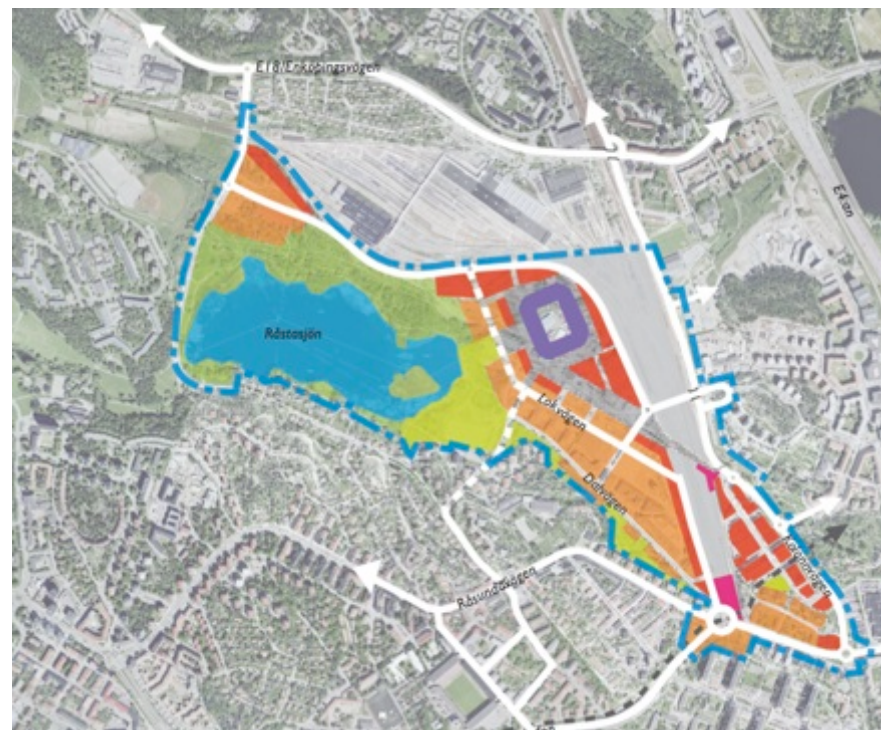
Med hänsyn till ovan och det skede av planeringen som detaljplanen befinner sig i, bedöms att rimliga alternativ som MKB:n bör konsekvensbeskriva är ett utbyggnadsförslag enligt detaljplanen (kallat planförslaget) och ett nollalternativ som i princip motsvarar dagens situation. Inför samrådet studerades en alternativ utbyggnad enligt FÖP:ens intentioner och dåvarande planförslag (samrådshandling). Miljöbedömningen har uppfyllt kraven på alternativredovisning från samrådsskedet till granskningskedet. Nedan ges en beskrivning av planförslaget samt vilka omarbetningar som gjorts av planförslaget sedan samrådet.

Utbyggnadsförslag detaljplan för del av Arenastaden (granskningskede)

Figur 2.4.1. visar det reviderade planförslaget (granskningshandling) som illustration. I figur 2.4.2 visas hur detaljplanens samrådsförslag såg ut. Att jämföra nu liggande förslag med.

Sedan samrådet har omfattningen och placeringen av bebyggelsen och tillhörande funktioner samt andra aktivitetsytor förändrats (jämför figur

2.4.1 och 2.4.2). Av de i samrådet cirka 1800 bostäderna planläggs nu för ca 700 bostäder. Den minskade bebyggelsen beror dels på nya kunskapsunderlag beträffande områdets naturvärden, dels på inkomna yttranden. Nu liggande planförslag är väldigt likt FÖP:ens intentioner, med skillnaden att de nordvästra delarna utgått ur planförslaget. Se FÖP:ens karta nedan.

Figur 2.4.2 - Bebyggelse enligt FÖP-alternativet. Källa: FÖP 2006.. Röd bebyggelse är kontor/kommersiella lokaler och orangea kvarter är bostäder.

Detaljplanens syfte är fortfarande att möjliggöra huvudsakligen bostadsbebyggelse och ett begränsat inslag kommersiella lokaler samt att säkerställa behovet av förskolor och annan kommunal service som behövs inom Arenastaden. Syftet är vidare att länka samman Arenastaden med

omgivande stadsdelar samt säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreatiomsområdet vid Råstasjön.

Bostadskvarteren har minskat i omfattning sedan samrådet. Nu föreslås bebyggelse i huvudsak mellan Arenan och sjön utmed Evenemangsgatan och utmed de östra delarna av Råsta strandväg (se figur 2.4.1). Bebyggelsen i nordvästra och mellersta delen av naturområdet har tagits bort i detta förslag. Detsamma gäller de tre bebyggelsekvarter som tidigare låg längst i sydost, vid minigolfbanan på den före detta deponin. Dagens promenadstråk och stigar utmed sjön bevaras. Utmed fuktiga markpartier kan vissa befintliga stigar ersättas med spänger för att på så sätt skydda känslig flora och fuktiga partier från slitage.

I nordöstra delen kommer en grusad gång- och cykelväg att anläggas för att tydliggöra gränsen mellan offentligt och privat. En ny gång- och cykelbana anläggs längs Råsta strandväg. Denna ansluter till det övergripande gång- och cykelnätet (GC) i öst-västlig riktning.

Parkering förläggs antingen i parkeringsgarage under bostadskvarter eller som kantstensparkerings längs gatorna. Mot spårområdet byggs ett parkeringshus som inrymmer boende- och besöksparkering, bussterminal i botten samt funktioner såsom sopsugscentral, återvinning etc. Från Evenemangsgatan och Råsta strandväg går skaftgator som lokalgator in mellan bostadskvarteren.

Trafikmängden på Råsta strandväg har i tidigare trafikutredningar beräknats till 10 000-15 000 fordon per dygn. Nya beräkningar har gjorts inom

ramen för planarbetet och med tillkommande trafik från bostäderna beräknas trafikmängden på Råsta strandväg till cirka 7800 fordon per dygn. Anledningen till detta är att antalet parkeringsplatser till de kontor som finns och/eller planeras byggas i Arenastaden i stort, är väsentligt mycket färre än vad som först antogs i tidigare trafikutredningar. På Evenemangsgatan är den genomsnittliga trafikmängden beräknad till cirka 3500 fordon per dygn. I samband med evenemang kommer dock betydligt fler fordon köra i området (inkluderat bussar, taxi och privata fordon).

I övrigt planeras för två förskolor i planområdet. Nya mötesplatser, parkytor och aktivitets-/lektytor etcetera planeras både i planområdet och utanför. De aktiviteter som kräver lite slitstarkare underlag placeras utanför planområdet på befintliga gräsytor sydost om sjön.

Planförslaget innebär också prövning av om befintligt strandskydd om 100 meter från Råstasjöns strandlinje kan upphävas i de delar där bebyggelse planeras.

Arenastaden Järva 4:17 - Illustrationsplan (1:3000 A3)
2012-11-20

Figur 2.4.2 - Illustrationsplan av planförslaget så som det såg ut under samrådet våren 2013. Källa Andersson & Jönsson 2014-02-10.

Nollalternativet

Nollalternativet innebär att nuvarande planförhållande består inom planområdet, d.v.s. markanvändningen i området regleras även fortsättningsvis av gällande detaljplaner eller enligt dagens användning. För att kunna beskriva konsekvenserna av nollalternativet är det nödvändigt att redovisa vilka förändringar som är möjliga inom ramen för gällande detaljplaner och vilka antaganden som gjorts om utvecklingen i omgivningen. Den största delen av planområdet är inte tidigare detaljplanelagt. För delen vid Vintervägen gäller stadsplan pl 0401/1972 som anger område för idrottsändamål, park, gata och vattenområde.

I övrigt återfinns ytor för bl.a. natur/park, idrottsändamål/sporthall och Råsta strandväg norr om Råstasjön kvarstår likt idag. Följande antaganden gäller för nollalternativet:

- Arenastadens utbyggnad fortgår enligt beslutade detaljplaner.
- Hagalunds verkstadsbangårds verksamheter kvarstår norr om planområdet.
- Folkets hus kvarstår i nordväst
- Ingen tillkommande bostadsbebyggelse inom planområdet.
- Tennishallen ligger kvar i nordväst
- Bangolfen och bollplanen öster om Råstasjön kvarstår likt idag
- Råstasjöns strandskydd kvarstår likt idag och områdets utbredning kvarstår.

3 Miljökonsekvenser

3.1 Naturmiljöer och artskyddsförordningen

Denna konsekvensbedömning av naturmiljö och artskydd har huvudsakligen gjorts av Calluna AB som också utfört en av naturvärdesinventeringarna, de fördjupade artinventeringarna och de landskapsekologiska analyser som konsekvensbedömningen baseras på. Flera naturmiljöutredningar har tagits fram i syfte att få en mångsidig och fördjupad bedömning av Råstasjön med omgivningar. Dessa består av:

- Två analyser av ekologiska landskapssamband. Analyserna belyser inventeringsområdets koppling till den regionala grönstrukturen. Fokus vid analyserna har varit på artgruppen fladdermöss samt på mindre hackspett. Inriktningen på analyserna har bestämts utifrån resultaten av artinventeringarna.
- Tre naturvärdesinventeringar. Den första togs fram inom ramen för den fördjupade översiktsplanen, den andra inför samrådet. Den tredje togs fram inför granskningskedet och redovisas utförligt i denna rapport. Den tredje omfattar skogen på norra sidan, karta i figur 3.1.1. visar avgränsning av inventeringsområdet, och genomfördes enligt remissversionen av Naturvärdesinventering (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning enligt svensk standard ftSS 199000 (<http://www.sis.se/tk555>)
- Fördjupade artinventeringar för fåglar, fladdermöss, groddjur, lundflora och översiktlig inventering av vedlevande insekter.

Förutsättningar

Planförslaget medför till viss del bebyggelse i naturmark/parkmark utanför det område som Calluna i huvudsak inventerat. Calluna har dock kunnat konsekvensbedöma även dessa delar eftersom dessa områden översiktligt fältbesökts i samband med naturvärdes- och artinventeringarna.

Resultaten av samtliga inventeringar redovisas dels i separata rapporter men har även vävts in i den allmänna naturvärdesinventeringen. Groddjursinventeringen redovisas enbart i den allmänna naturvärdesinventeringen. Samtliga inventeringar och den sammanställda naturvärdesbedömningen finns som separata rapporter. I detta kapitel sammanfattas resultatet av dessa. I syfte att rätt kunna anpassa bebyggelsen till naturvärden och grönstruktur har en känslighetsbedömning gjorts. Känslighetsbedömningen ger även underlag för konsekvensbedömningarna och finns redovisad i huvudrapporten från naturvärdesinventeringen. Rekommendationer för hur anpassningar kan göras för att minimera konsekvenserna har gjorts.

Övergripande grönstruktur

Naturen runt Råstasjön fyller en mycket viktig funktion då Solna stad med omgivningar är tätbebyggt och har ett högt exploateringsstryck. Spårområdet och tät bebyggda områden norr och nordväst om Råstasjön påverkar sambandet till Järvakilen. För markbundna arter och även för vissa

flygande arter som upplever motorvägar som barriärer, utgör Enköpingsvägen en barriär.

Råstasjön är sammanlänkad med den regionala grönstrukturen genom ett grönstruktursamband åt nordväst som går genom Sundbyberg (Ör-Ursvik-Brotorp) och fram till Igelbäckens naturreservat som ligger 1,5 km från Råstasjön. I stråket finns stort inslag av äldre skog, fuktmiljöer samt trädklädd gräsmark. En koppling finns därmed till Järvakilen. Rakt norrut finns ett fragmenterat samband genom mindre skogsområden norr och söder om Järva Skjutbaneanväg, väster om Ulriksdals pendeltågsstation.

Kopplingen till Nationalstadsparken rakt öster ut är svag. Här finns flera kraftiga barriärer om troligen påverkar de flesta växer och djur. Fågelvägen är avståndet två kilometer, något längre än till Igelbäckens naturreservat. Kopplingen till Nationalstadsparken är betydligt svagare. Det finns även samband som kopplar ihop Råstasjön med Lötsjön, vilket gör att naturvärdena vid bägge sjöarna stärks. Sambandet från Råstasjön till naturreservaten Kyrksjölöten och Judarskogen i Stockholms stad är svaga. Kyrksjölötens naturreservat ligger 4,3 km från norra Råstasjön, fågelvägen räknat. Nuvarande gröna samband mot Lötsjön samt Järvafältet i nordväst och norr, bedöms ha betydelse för fladdermöss, fågellivet och andra arter knutna till skog, strand och halvöppen mark.

Naturvärden

I området har 12 delområden avgränsats. Två områden har tilldelats "högt naturvärde", tre områden "påtagligt naturvärde" och tre områden "visst naturvärde". Fyra delområden bedöms ha "lågt naturvärde".

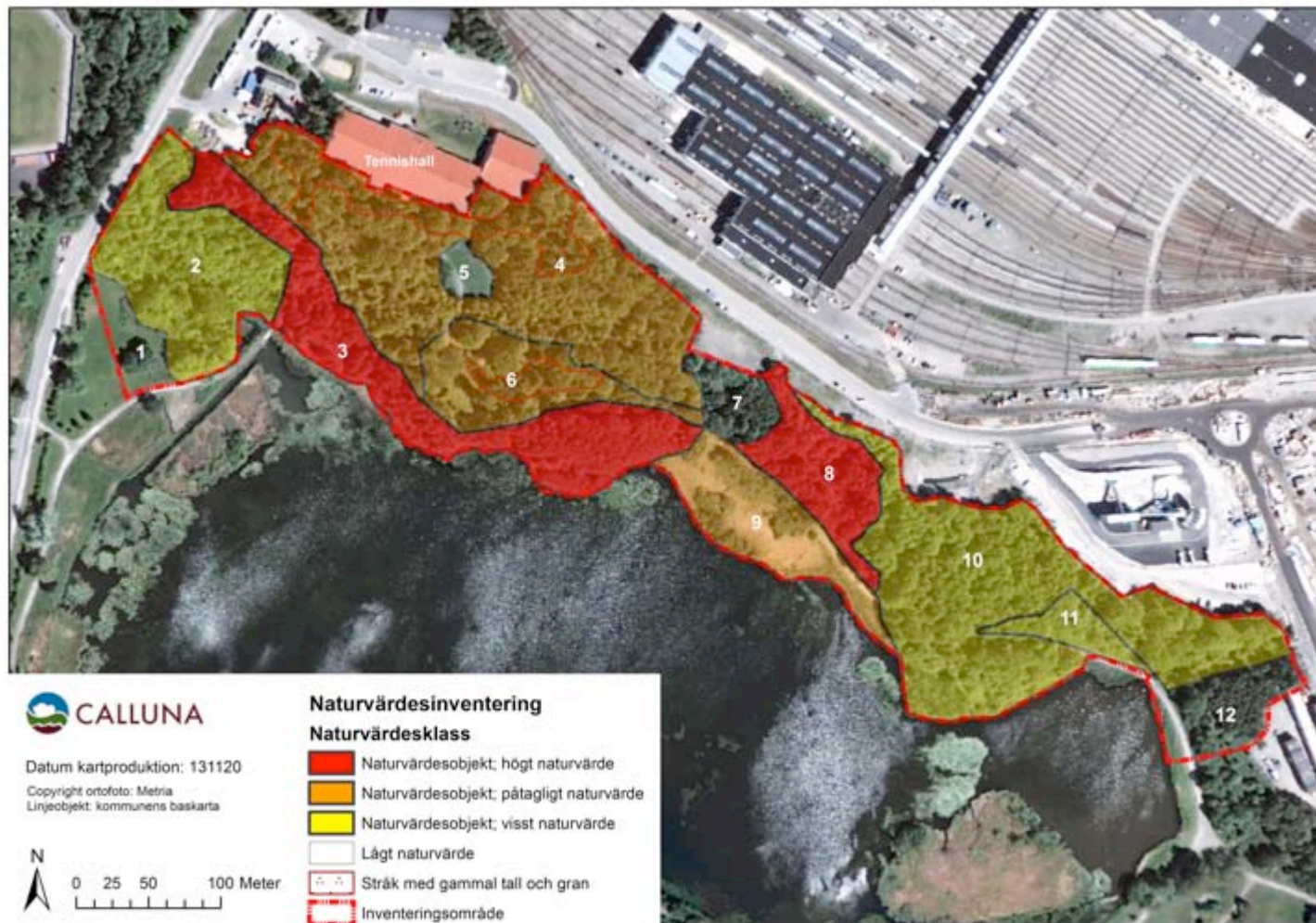
Områden med naturvärden består av värdefull skog och strandmiljöer.

Det är fuktlövskog med inslag av åldrande al och sälg, täta snår med viden, luckig triviallövskog med inslag av ek, alm och andra ädellövträd samt gamla tallar och granar. Rik lundflora återfinns i flera stråk i den västra delen av planområdet. En del av lövskogen har ett artrikt och varierat buskskikt med arter som hagtorn, svarta vinbär, olvon, måbär, druvfläder och nypon. De viktigaste biotoperna för biologisk mångfald i inventeringsområdet är fuktlövskog med grova alar och åldrande sälgar, vattensamlingar som håller vatten året om, lövskog med inslag av ädellövträd och rik lundflora, grova barrträd och strandmiljön. Övergången mellan olika biotoper och mosaiken av olika biotyper har också stor ekologisk betydelse.

Där naturvärdet är lågt präglas skogen av yngre träd uppväxta på fyllnadsmassor, eller bruksgräsmatta.

Ett av områdets naturvärdesobjekt, en långsträckt vattensamling med klart vatten. I vattnet finns rikligt med liggande död ved. Foto: Calluna AB.

Figur: 3.1.1 - Avgränsade naturvärdesobjekt med naturvärdesklass samt områden med lågt naturvärde. Metodiken följer remissversion av Naturvärdesinventering (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning enligt svensk standard ftSS 199000. Område 1, 5, 7 och 12 är av lägre naturvärde. Källa: Calluna AB.

Fladdermöss

Fladdermusinventeringen utfördes med fältbesök under försommar och högsommar och resulterade sammantaget i fynd av sju arter; nordisk fladdermus, dvärgfladdermus, vattenfladdermus, långörad fladdermus, stor fladdermus, gråskimlig fladdermus samt mustasch/Brandts fladdermus. På nationell nivå anses platser med populationer med sex eller fler arter vara en rik fladdermusmiljö. Inventeringsområdet uppfyller därmed kriterierna för att på nationell nivå vara en artrik fladdermuslokal. Ingen rödlistad eller direkt sällsynt art har dock påträffats i samband med genomförd inventering.

Nordisk fladdermus. Foto: Calluna AB.

De vanligaste arterna inom området är nordisk fladdermus och dvärgfladdermus som förekom vid nästan samtliga undersökta platser i juni. Långörad fladdermus har bara noterats vid något tillfälle. Stor fladdermus finns vid Råstasjön och är betrakta som ovanlig. Gråskimlig fladdermus är en art som ofta är mindre vanlig i t.ex. kommunala inventeringar. Arten finns noterad från en inspelningsplats i området. Gråskimlig och stor fladdermus är duktiga flygare som anses migrera längre sträckor. I insamlade data finns båda arterna noterade under försommaren. Vattenfladdermus och mustasch/brandts fladdermus hittades också i inventeringen. Dessa arter är vanliga och hittas ofta vid kommunala inventeringar.

Alla arterna påträffades vid både försommar- och sensommarbesöken i området.

En landskapsekologisk analys för artgruppen fladdermöss har gjorts (se figur 3.1.2). Denna analys belyser Råstasjöns läge och betydelse i den övergripande grönstrukturen i ett analysområde som omfattar Solna, Sundbyberg och delar av Stockholms stad. Analysen visar att födosöksområdet kring Råstasjön, inklusive fuktstråket åt nordväst, är det tredje största födosöksområdet för fladdermöss i analysområdet sett till den totala arealen (ca 42 ha).

Den landskapsekologiska analysen visar att det tämligen långt från Råstasjön finns biotoper som kan antas innehålla boplatser för fladdermöss i form av hålträd och som har Råstasjön som närmaste viktiga födosökslokal på våren (s.k. nyckelbiotop om våren). Om dessa områden med boplatser ska fungera som yngelområden är de beroende av att det finns tillgång till goda födosöksområden i landskapet. Det är troligt att en del fladdermuspopulationer nyttjar Råstasjön på våren och "äter upp sig" inför perioden då ungarna ska födas upp. Råstasjön kan förmodas ha en

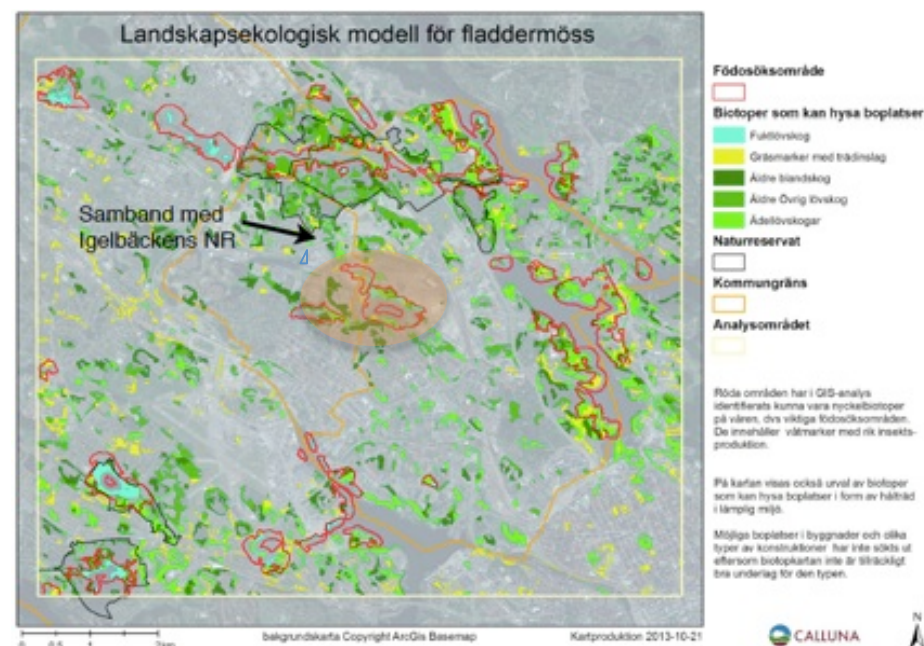
regional betydelse för en rad fladdermusarter och det finns sannolikt inga andra områden inom analysområdet som kan ersätta den funktion Råstasjön har. En försämring vid Råstasjön av den ekologiska funktionen som födosöksområde kan komma att påverka fladdermöss långt utanför området vid Råstasjön.

Nyckelbiotop i det avseendet som beskrivs ovan, är ett ekosystem som producerar stora mängder insekter. Främst gäller det fjädermyggor, som kläcks i vattnet och svärmar i lövträdens kronor under en period då det är ont om insekter i andra biotoper. Enligt fladdermusinventeringen finns det indikation på att vattenfladdermus, nordisk fladdermus och dvärgfladdermus har kolonier vid Råstasjön.

I strandalskogen finns grova alar med sockelbildning och hålrum. Träden kan utgöra boplats för fladdermöss.

Foto: Calluna AB.

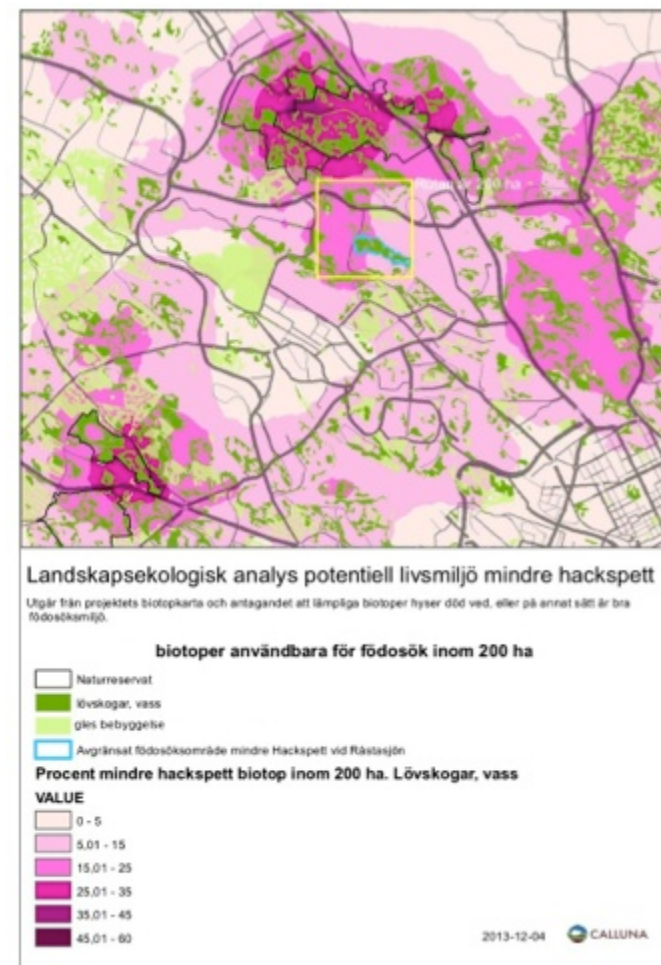
Figur 3.1.2 - Fodosöksområden för fladdermöss, s.k. nyckelbiotoper om våren (avgränsas med röd gräns) och biotoper som kan hysa boplatser i form av hålträd. GIS-modellen visar att det kan finnas fladdermuspopulationer som ynglar långt ifrån vårens nyckelbiotoper men som är beroende av dessa och nyttjar de insektsrika födosöksområdena vissa tider på säsongen. Ett stråk med äldre skog och trädklädd gräsmark förbinder Råstasjön och Järvakilen. Råstasjöns födosöksområde är markerat med en beige oval.

Fågellivet

Fågelinventering skedde under vår och försommar 2013. Information har även hämtats från Artportalen och lokala ornitologer. I skogen norr om Råstasjön finns en relativt artrik och individrik häckfågelfauna, dominerad av insektsätande småfåglar. Tätheten av näktergal, som finns i skogen norr om Råstasjön med 6-8 revir på cirka 10 hektar skog, ligger på samma nivå som de tätaste dokumenterade förekomsterna av näktergal i Sverige.

Mindre hackspett häckar i skogen norr om Råstasjön. Den är rödlistad i kategorin nära hotad (NT) på grund av minskad geografisk utbredning och försämrad habitatkvalitet. Idealbiotopen är lövskog med stort inslag av stående, döda träd. De döda träden används för födosök, bohål och för att trumma på vid revirmarkering. Närmsta registrering av observation av mindre hackspett på Artportalen (utsök 2010-2013) är ett antal observationer vid Lötsjön under häckningsperiod. Lötsjön och Råstasjön är antagligen samma revir. En observation av födosökande hanne under senvinter finns också från Igelbäckens naturreservat. Arten är en viktig nyckelart för en rad andra arter. Den vill ha minst 40 hektar av den optimala miljön inom ett område som är cirka 200 hektar. Det betyder att cirka 20 % av reviret behöver vara optimal livsmiljö.

I den GIS-analys som gjorts räknades blandskogar, vassar och alla typer av lövskogar som optimal livsmiljö, med antagandet att skogarna innehåller död ved samt att vassen är födosöksområde på senvinter och tidig vår. Från häckningslokalen vid Råstasjön har mindre hackspett tillgång till cirka 19 % optimal livsmiljö inom 200 hektar. Analysen visar att ytan lämplig livsmiljö i landskapet är minsta möjliga och därmed är populationen vid Råstasjön mycket känslig för minskning av livsmiljön (se karta i figur 3.1.3.).

Figur 3.1.3 - Kartan visar resultatet från den landskapsekologiska analysen av potentiella födosöksmiljöer för mindre hackspett där alla typer av lövskogar, blandskogar och vassar togs med. Analysen visar att västra delen av skogen ligger i ett landskap med 19 % lämplig födosöksmiljö.

I Råstasjön med tillhörande vassmiljöer häckar cirka 13 fågelarter. En skrattmåskoloni finns i Råstasjön och 2013 noterades cirka 300 häckande par. Det är en av de största skrattmåskolonierna i länet. I skrattmåskolonin häckar många fågelarter som drar fördel av kolonins skydd t.ex. skäggdopping, rörhöna och brunand. Brunanden som är rödlistad i kategorin nära hotad (NT) i kanten av skrattmåskolonin. Arten gynnas av att det finns en skrattmåskoloni i Råstasjön. Även vanliga arter som skäggdopping, gräsand, rörhöna och sothöna häckar vid kolonin och gynnas av den. I sjön häckar också silltrut, rödlistad i kategorin nära hotad (NT) och fisktärna som är med på fågeldirektivets bilaga 1.

Bilden visar en skrattmå. Foto: Calluna AB.

I de snåriga skogspartierna upptäcktes ett inaktivt sparvhöksbo. Foto: Calluna AB.

Groddjur

I maj 2013 genomströvades området kring Råstasjön. Detta inkluderar de tillrinnande diken och vattensamlingarna väster om Sjövägen, liksom de små dammarna öster om Lötsjön, utanför inventeringsområdet. Vanlig padda och rom av vanlig groda påträffades i sumpskogsmiljön norr om Råstasjön. Miljön bedöms dock inte vara optimal för groddjurslek då den är skuggig och då det i strandmiljöerna inte är särskilt gott om fiskfria, avsnörda vattenmiljöer. Naturområdet på sjöns norra sida har bra miljöer för groddjurens sommarvistelse och övervintring. Sammanfattningsvis är Callunas bedömning att groddjurspopulationerna vid Råstasjön minskat de senaste decennierna och att populationerna idag sannolikt är isolerade från andra populationer.

En sökning i Artportalen visar att inga observationer av groddjur har rapporterats i Solna stad under perioden 2005-2013. Det betyder inte att det inte finns groddjur i kommunen, men är en indikation om att det inte är gott om rika groddjursbiotoper. De geografiskt närmast belägna groddjursförekomster som registrerats sedan 2005, är mindre vattensalamander och eventuellt vanlig groda i Hästa damm och mindre vattensalamander i Skogvaktarkärret. Båda lokalerna ligger på Södra Järvafältet. Groddjur förekommer också kring Brunnsviken t.ex. i de små dammarna i Bergianska trädgården, och både grod- och kräldjur förekommer i Igelbäckens naturreservat. Till exempel har mindre vattensalamander observerats i Igelbäcken (examensarbete 2010), nära den nyanlagda dammen/våtmarken där.

Vedinsekter och vedsvampar

En översiktlig insektsinventering har genomförts i skogsområdet norr om Råstasjön. Fokus har lagts på vedlevande insekter. Metoder som använts är frisök, håvning kring blommande buskar och örter, sållning av bark och innehåll i ihåliga träd samt eftersök av gnagspår.

Tillgången på död ved är ganska god vilket borde ge förutsättningar för vedlevande insekter. Den döda veden är dock ofta av ganska dålig kvalitet för de flesta arter av vedlevande insekter. Den står skuggigt, ligger i vatten, består främst av klena dimensioner och det är dålig tillgång på vedlevande svampar. Kring sjön noterades talticka, platticka, björkticka, fnöskticka och eldticka, men i låga antal.

Hålträd förekommer men även dessa är ganska fåtaliga och av låg kvalitet för sällsynta insekter.

Hålträd förekommer, men kvaliteten varierar. Foto: Calluna AB.

Tre insektsarter med naturvårdsintresse har påträffats:

- Myskbock, dess larver utvecklas främst i gamla, levande sälgar. Skalbaggen signalerar en viss kontinuitet av äldre sälg. Gnagspår av myskbock har hittats på flera träd i inventeringsområdet.
- Aspvedgnagare, en liten skalbagge knuten till högstubbar av asp som förlorat sin bark. Arten är mindre vanlig, men kan i områden med god tillgång på gammal asp bli rätt vanlig. Arten fungerar som en skoglig signalart, som när den förekommer i större mängd visar på god tillgång på gammal aspved, samt en viss kontinuitet av densamma. I denna inventering påträffades kläckhål på en mindre yta på stammen av en asphögstubbe.
- Granbarkgnagare. Arten lever på gamla levande granar och signalerar kontinuitet av dessa miljöer. I inventeringen påträffades kläckhål på flera granar i västra delen av inventeringsområdet.

Manuellt eftersök och håvning kring blommor har gett en del arter, men samtliga är vanliga eller ganska vanliga och kan förväntas i de flesta skogsområden om det finns lite död ved och några gamla träd. Slutsatsen är att områdets vedinsektsfauna är ganska trivial.

Bilden ovan visar gulsippor som finns i skogen norr om Råstasjön.
Foto: Veronica Gelland-Boström.

Lundflora

Lundflora inventerades under vår och försommar. Uppgifter kom även från lokala botanister. Rik lundflora finns i den västra delen av inventeringsområdet. De lundartade lövskogspartierna är en förutsättning för lundfloran och erbjuder under en kort begränsad tid fuktig, näringsrik jord, öppen och nästan fri från konkurrens från andra växter. Här växer under våren blåsippan, vitsippa, gullviva, gulsippa, vårlök, svalört och violer. Under försommar tillkommer lundarter som trolldruva, ormbär, harsyra och ekbräken. I östra delen finns begränsade förekomster av lundflora.

Artskyddsförordningen

Inom det inventerade området finns livsmiljöer för arter skyddade enligt Artskyddsförordningen. Arter som varit viktiga att utreda är de sju arter av fladdermöss som hittats vid Råstasjön och fåglar, vilka omfattas av skydd i artskyddsförordningens 4§ (2007:845).

Artskyddsförordningen 4 § I fråga om vilda fåglar och i fråga om sådana vilt levande djurarter som i bilaga 1 till denna förordning har markerats med N eller n är det förbjudet att

1. Avsiktligt fånga eller döda djur.
2. Avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning- samt övervintrings- och flyttperioder.
3. Avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen.
4. Skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplattor.

Med vilda fåglar avses alla fågelarter som förekommer naturligt i Sverige. Skyddsarbetet ska prioritera de arter som utpekats som särskilt skyddsvärda i EU:s fågeldirektiv, är rödlistade eller uppvisar en negativ trend.

I området kring Råstasjön är det förekomsten av mindre hackspett, fisktärna, brunand och silltrut som är viktiga att bevaka i detta avseende.

Dessutom finns i det inventerade området växtarterna blåsippan och gullviva. Gullviva och blåsippan är fridlysta enligt Artskyddsförordningen 8 och 9 §§ (2007:845). Mistel är fridlyst enligt 8 § i hela landet. Mistel har noterats i sydvästra och östra delen av sjön utanför det inventerade området. Fridlysningen innebär att man inte får gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada exemplar av växterna.

Konsekvenser planförslaget

Läsanvisning

I detta avsnitt beskrivs konsekvenser för övergripande grönstruktur, biotoper och studerade fokusarter. Fokusarter är arter som projektet bedömt extra viktiga att utreda. För dessa har därför fördjupade artinventeringar genomförts. Dessutom konsekvensbedöms de arter som berörs av artskyddsförordningen.

I bedömningen anges om vissa direkta eller indirekta effekter samt konsekvenser är positiva eller negativa. Ingen klassning i skalan lokalt, kommunalt, regionalt och nationellt värde har gjorts för det som konsekvensbedömts (fokusarter och biotoper), utan perspektivet har utgått från "Råstasjön". De flesta fokusarterna har dock betydelse och värde på en mellankommunal eller regional skala och denna kunskap har vägts in i konsekvensbedömningen.

Konsekvensbedömningen för övergripande grönstruktur, arter och biotoper, samt strandskyddet, sammanfattas i en tabell i **bilaga 2** till MKBn. I figur 3.1.4 redovisas en karta som ska läsas parallellt med bedömningarna som följer.

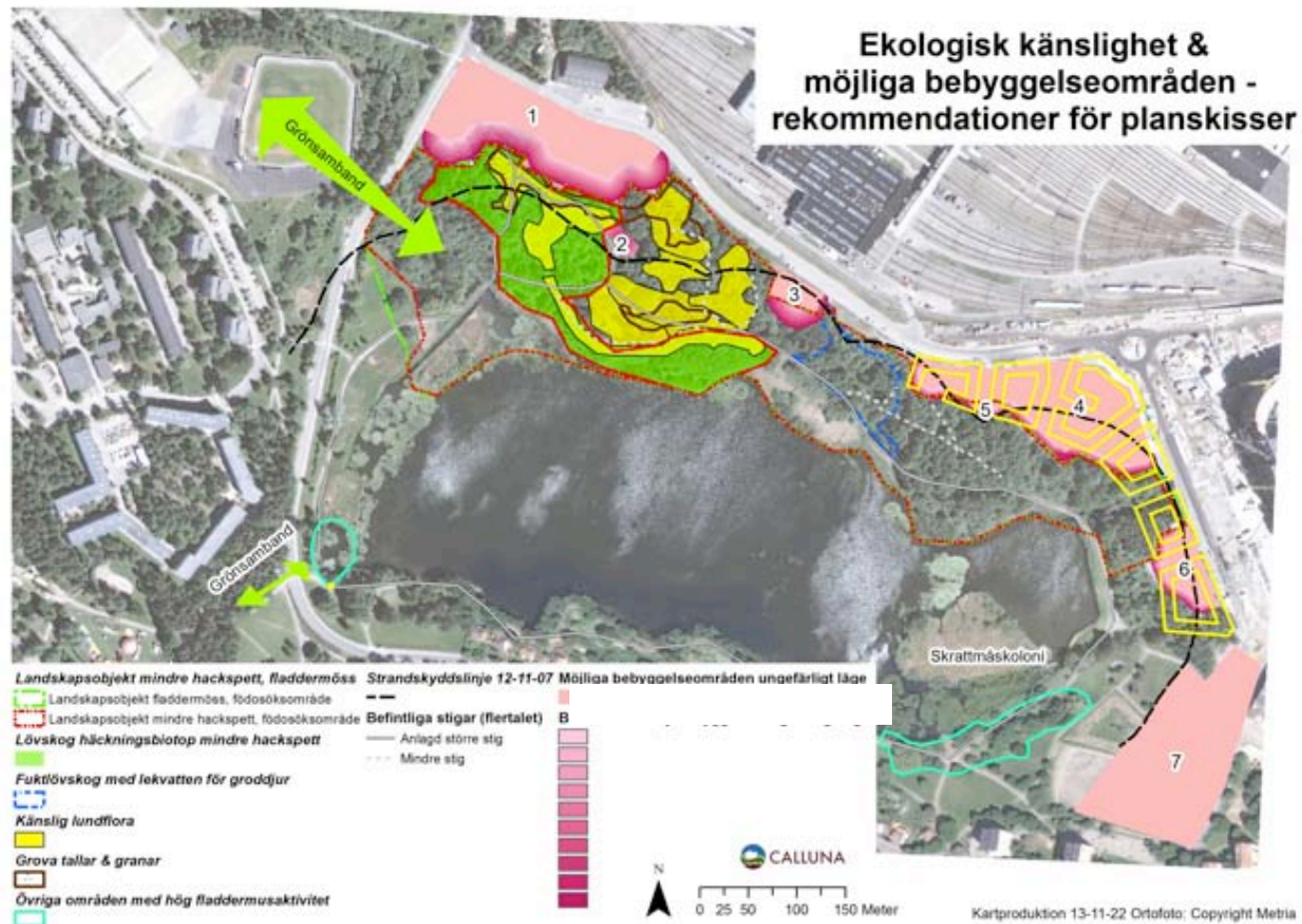
Övergripande grönstruktur

Bebyggelse placeras huvudsakligen på redan ianspråktagen mark. Bebyggelsekvarteren bedöms inte medföra effekter för övergripande grönstruktur, eftersom husen är placerade på östra sidan om naturområdet och de regionala sambanden finns i nordväst och sydväst.

Ett genomförande av planen innebär ingen konsekvens för den regionala grönstrukturen eftersom bebyggelsen i stort sett förlagts utanför naturområdet och på östra sidan där koppling till regional grönstruktur i nuläget saknas. Den sammanvägda bedömningen är därför att planförslaget inte medför någon konsekvens på den övergripande grönstrukturen.

Pilen på bilden visar var det viktiga grönsambandet finns idag och som är i behov av förstärkningsåtgärder. Källa: Calluna AB.

Figur 3.1.4. Kartan visar Callunas naturvärdesbedömning och rekommendationer inkl. bebyggelseförslaget, så kallad känslighetskarta.

På känslighetskartan har planförslaget ritats in. Buffertzonen illustreras i mörkare rosa nyanser. Ju mörkare rosa desto mindre lämpligt att bygga. Calluna 2014.

Rinnande vatten (Råstasjöns in- och utlopp)

En del av Råstaån (Råstasjöns utlopp) är idag utträtat och dämt. Den övre delen av ån kommer att kulverteras och hamna under lokalgata (mellan område 4 och 6 i figur 3.1.4). Vattenmiljön i utloppet och dess kantzonen har i nuläget inte några påtagliga naturvärden. Delar av två kvarter placeras precis norr och söder om utloppet och ianspråktar en bård av fuktlövskog på utloppets norra sida. Kulvertering av utloppet och ianspråktagande av en mindre del fuktlövskog medför en direkt negativ konsekvens för arter knutna till rinnande vatten och fuktbiotoper.

Råstasjöns inlopp väster om sjön utgörs idag av ett rakt dike. I och med planen kommer ytterligare en fåra, som ska vara meandrande, att skapas. Syftet är att förbättra dagvattenhanteringen. Detta stärker även det fuktstråk som idag löper genom grönsambandet åt nordväst, genom en ökad areal bäckbiotop och fuktiga biotoper. Sammantaget innebär detta positiva konsekvenser för arter knutna till rinnande vatten, vattensamlingar och fuktbiotoper.

Fuktlövskog och små vattensamlingar

Det västligaste kvarteret tar en mindre del av den centralt belägna fuktlövskogen i anspråk. Genom fuktlövskogen kommer vatten till Råstasjön via ett dränerande rör från bangårdsområdet samt eventuellt uppströms av grundvatten. Vattensamlingar som håller vatten året runt finns. Även bebyggelsen vid utloppet tar en liten del av en fuktlövskog i anspråk. I bebyggelseförslaget saknas en buffertzonen mellan den bebyggda miljön och fuktlövskogen som är en biotop med känslig hydrologi. Biotopen utgör en livsmiljö för flera våtmarksberoende arter. Indirekta negativa effekter i den centralt belägna fuktlövskogen och vattensamlingen kan förväntas till följd av avsaknad av buffertzonen.

Den sammanvägda bedömningen är att planförslaget medför små negativa konsekvenser för fuktlövskog och små vattensamlingar.

Tät lövskog och videsnår

Bebyggelsekvarteren placeras så att tät lövskog och videsnår i stort sett inte berörs. Nya stigar förläggs i mycket liten utsträckning i tät och snårig lövskog. Planförslaget bedöms inte medföra någon konsekvens för biotopen tät lövskog och videsnår.

Övriga typer av lövskogsbiotoper

Planförslaget medför inga betydande direkta effekter för arealen övriga lövskogsbiotoper eftersom bebyggelse i stort sett inte placeras i skog. Små ytor i östra delen ianspråktas i områden som klassats till lågt eller visst naturvärde. Tre av kvarteren norr om utloppet, samt en ny gångväg vid husens södra fasader, medför att några sälgar och andra lövträd behöver fällas. Indirekta negativa effekter förväntas på grund av närhet till bebyggelse och stigar samt att fler människor kommer att nyttja naturområdet. Träd som börjar bli gamla och har döda grenar förväntas tas ner i större utsträckning eftersom det kan innebära en konflikt när det kommer till säkerheten för boende och besökare.

Den samlade bedömningen är att planförslaget medför en liten negativ konsekvens för övriga lövskogsbiotoper.

Gamla tallar

Detaljplanen bedöms inte medföra några negativa konsekvenser för gamla tallar med talticka eftersom bebyggelse placeras så att det sammanhängande stråken med gammal tall helt bevaras.

Strandbiotoper

Bebyggelsen placeras helt utanför strandbiotoperna vid Råstasjön varför planförslaget inte medför några negativa konsekvenser på Råstasjöns strandbiotoper.

Lundflora

Lundflora växer främst i områdets västra del och bedöms inte direkt påverkas av planerad bebyggelse. Besöksstrycket i området kommer dock att öka med fler boende samt förskolor i närområdet. De flesta besökare i naturområdet förväntas likt idag använda befintliga stigar och gångvägar. Med fler besökare finns dock en ökad risk att människor går även utanför stigarna, i naturmarken. Den sammanvägda bedömningen är att detaljplanen medför små eller inga konsekvenser på lundfloran norr om sjön.

Fladdermöss

Förutom några mycket små ytor, tas ingen naturmark i anspråk i det område som avgränsats som betydelsefullt för fladdermöss. Bebyggelsens placering är i stort sett anpassad till fladdermössens behov. Några bebyggelsekvarter har dock placerats i buffertzonen som redovisas i mörkare rosa nyanser inom områden som är lämpliga att bebygga i känslighetskartan (figur 3.1.4). Vid vissa vindriktningar är brynet norr om skogen ett vindskyddat jaktområde. Några delar av byggnaderna går in i naturmarken och brynzonen med öppet luftrum. Detta innebär att jaktområdet där försvinner. En ny stig anläggs direkt söder om bebyggelsen. Det återskapar till viss del de öppna ytor som försvinner på grund av bebyggelsen. I samband med anläggning av gångväg är det enkelt att även skapa några små gläntor på lämpliga platser i skogen. Förutsatt att gångvägen och glän-

torna utformas så att befintliga gamla träd inte påverkas, så bedöms åtgärderna vara positiva för fladdermöss.

Den ökade besöksfrekvensen i skogen kan indirekt leda till att färre träd tillåts åldras naturligt och bilda hålträd, vilket ger sämre förutsättningar för kolonibildning (fortplantning). För att möjliggöra kolonibildning av fladdermöss är det viktigt att det finns god tillgång på hålträd. En konflikt kan förväntas uppstå där det finns anlagda stigar och lekytor där gamla träd ses som potentiella faror. Runt varje lekyta och stig uppstår en zon där s.k. riskträd måste hanteras. Det kan innebära att träden inte tillåts att bli gamla och angripna av vedsvampar. Detta kan i sin tur på sikt orsaka negativa konsekvenser för fladdermöss.

Om fladdermusholkar sätts upp och nya "luckor och brynzoner" skapas i kanten av naturområdet där bebyggelse föreslås, gynnar det förutsättningarna för kolonibildning, dvs. fortplantning. Den nya meandring som skapas vid Råstasjöns inlopp förväntas också vara gynnsam för insektsproduktion och därmed gynna fladdermusfaunan.

Förutsatt att föreslagna åtgärder ovan genomförs bedöms planförslaget sammantaget kunna medföra små positiva konsekvenser för fladdermöss. Det är alltså inte själva exploateringen som gynnar fladdermusfaunan, utan föreslagna/planerade åtgärder.

Mindre hackspett

Som tidigare nämnts har mindre hackspett höga krav vad gäller revirets storlek och kvalitet. Den landskapsekologiska analys som gjorts (se karta i figur 3.1.3) visar att mängden lämplig livsmiljö i landskapet är minsta möjliga och därmed är populationen vid Råstasjön extra känslig för en minskning av livsmiljön.

Området för födosök kommer att förbli intakt eftersom bebyggelsen i stort sett placeras utanför födosöksområdet. Den areella minskningen är mycket liten. Artens häckningsområde och födosöksområde bedöms inte direkt påverkas av planerad bebyggelse. Föreslagna lektytor och nya stigar har placerats utanför det avgränsade häckningsreviret i västra delen av skogen.

Där det finns anlagda stigar kan gamla träd ses som potentiella faror och mängden död ved blir mindre än den skulle ha blivit i en skog med färre stigar och utan angränsande bebyggelse. Det finns risk att träd i en zon längs stigar och bebyggelse inte tillåts bli gamla och angripna av vedsvampar och vedlevande insekter. Detta kan på sikt orsaka negativa konsekvenser för mindre hackspetts födosökmöjligheter. Hantering av s.k. riskträd förväntas öka till följd av att betydligt fler människor kommer att nyttja naturområdet.

På sikt kan konflikt mellan träd och människor vid stigar och bebyggelse leda till försämring av hackspettens livsmiljö genom att träd inte kommer att tillåtas åldras/dö där de står. Det innebär små negativa konsekvenser för mindre hackspett i reviret Råstasjön-Lötsjön.

Skrattmåskolonin

I sydöstra delen av Råstasjön häckar cirka 300 par skrattmåsar i en något ovanlig miljö: en vassmiljö med en trädriddå av al, och dessutom cirka 150 meter från befintlig höghusbebyggelse utmed vintervägen söder om sjön. Skrattmåsar är en art som minskar i Sverige.

Planförslaget innebär att det nordost om skrattmåskolonin tillkommer bebyggelse på cirka 150 meters avstånd. Mitt framför kolonin kvarstår dock ett "fritt" luftrum utan tät bebyggelse. Avståndet till de nya bostä-

derna bedöms vara tillräckligt för att skrattmåskolonin ska kunna finnas kvar, men det kan finnas en risk för att den minskar i omfattning. Minskar skrattmåskolonin försämras häckningsmiljön även för brunand och flera andra sjöfågelarter knutna till näringsrika sjöar, helst med skrattmåsar. Det finns vissa osäkerheter i bedömningen eftersom kunskapen är dålig om hur skrattmåskolonier påverkas av närhet till bebyggelse.

Skrattmåskolonin är avskild från besökare kring sjön och negativ påverkan bedöms härmed inte öka till följd av det ökade besöksstrycket. Skrattmåskolonin är ljudlig under det att den etableras på våren och då skrattmåssarna hävdar revir. Det finns risk att boende blir störda och vill få bort skrattmåskolonin. Jakt och bedömning av skadedjur regleras av kommunen. För att få tillstånd för att ta bort en skrattmåskoloni behövs även tillstånd/dispens från Länsstyrelsen. Kolonin får anses skyddad ur denna aspekt.

Näktergal och andra insektsätande småfåglar

Lövskogsmiljöer utnyttjas för födosök och häckning av t.ex. näktergal, trädkrypare, större hackspett och trädgårdssångare. En förutsättning för en gynnsam utveckling för arterna är att man inte röjer i de tätvuxna partierna med t.ex. vide. Den vilda karaktären ska bevaras.

Mycket små ytor skog tas i anspråk. Några kvarter hamnar nära det östligaste reviret för näktergal, enligt 2013 års häckfågelinventering. Populationer av näktergal och andra insektsätande småfåglar bedöms dock inte påverkas av planförslaget eftersom bebyggelsen i stort sett placerats utanför berörda arters livsmiljö. Planen bedöms härmed inte ge några negativa konsekvenser för näktergal och andra insektsätande småfåglar.

Groddjur

Mängden tillrinnande vatten till Råstasjön eller till våtmarkerna runt sjön bedöms inte minska. Det gäller även den centralt belägna fuktlövskogen som dels får vatten från spårområdet via en dagvattenledning, dels troligen försörjs med viss grundvattenuppströmning.

I anslutning till fuktlövskog som angränsar till vatten där groddjurslek konstaterades 2013 kommer ett bebyggelsekvarter och förkolegård anläggas. Detta kan indirekt påverka kvaliteten på det tillrinnande vattnet. Att bebyggelse hamnar i direkt anslutning till våtmarken (fuktlövskogen med inlopp till Råstasjön) ökar risken för påverkan på miljön något.

Den sammanvägda bedömningen är att planen medför små negativa konsekvenser för groddjur.

Insekter

Få sällsynta insekter påträffades vid inventeringen och Råstasjöns omgivning bedöms inte vara en regionalt viktig lokal för vedlevande insekter. Kvaliteten på den döda veden är inte optimal för mer krävande vedlevande insekter, även om tillgången på död ved delvis är god.

Nya aktivitetsytor, stigar och hus som placeras nära gamla sälgar med myskbock innebär att några gamla träd måste tas ned. Detta missgynnar på längre sikt myskbock och andra vedlevande skalbaggar, vilket sammantaget innebär små negativa konsekvenser för vedlevande insekter.

Granbarkgnagare finns på några gamla granar i skogens västra del. Efterträdare till dessa granar saknas och granbarkgnagare kommer oavsett planförslaget att på sikt minska eller försvinna från Råstasjön. Planen bedöms inte medföra effekter för granbarkgnagare.

Sammanvägd bedömning av konsekvenser för naturmiljö

Den samlade bedömningen är att detaljplanen medför små negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden i naturområdet vid Råstasjön. Den största risken är att skrattnåskolonin kan minska i omfattning och med den förekomsten av arter som häckar i dess närhet exempelvis brunand. Även förutsättningarna för groddjur, mindre hackspett och vedlevande skalbaggar blir något sämre jämfört med ett nollalternativ.

Sammanvägd bedömning av arter upptagna i artskyddsförordningen

Alla fladdermöss är upptagna i artskyddsförordningen och samtliga häckande fågelarter. Av dessa är tre fågelarter rödlistade och en är upptagen på fågeldirektivets bilaga 1. De kärlväxter som omfattas av förordningen (blåsippa, gullviva och mistel) bedöms inte vidare mot artskyddsförordningen eftersom den planerade bebyggelsen inte bedömts ha några direkta effekter på vårfloras eller mistelns växtplatser. För mer ingående bedömningar av respektive arts påverkan av planförslaget hänvisas till bedömningar i föregående avsnitt. Nedan görs endast en sammanfattande bedömning av de i området mest betydelsefulla arterna som är upptagna i artskyddsförordningen.

Fladdermöss

Skogen norr om Råstasjön är tillsammans med strand- och brynmiljöer mycket produktiv och utgör goda födosöksmiljöer för fladdermöss. Råstasjön med omgivande skog är en s.k. nyckelbiotop på våren för fladdermöss. I s.k. nyckelbiotoper kommer produktionen av insekter igång tidigare på året än på många andra håll i landskapet. Här äter honorna upp sig innan ungarna föds. Brynmiljön i norra skogskanten och små stigar och luckor i skogen utgör jaktområden där fladdermössen lätt kan fånga insekter. Enligt fladdermusinventeringen finns det indikation på att vat-

tenfladdermus, nordisk fladdermus och dvärgfladdermus har kolonier vid Råstasjön.

Bebyggelsen placeras i stort sett utanför fladdermössens födosöksområde och område där indikation för kolonibildning finns. Fria luftrum, som utgör jaktområde, finns kvar i stora delar av norra skogskanten. De kvarlämnade öppna brynmiljöerna kring tennishallen, är jaktområden som bibehålls. Här finns brynmiljöer som kan fungera som jaktområde. Den östra delen av den norra skogskanten försvinner i och med att bebyggelsekvarteren placeras i skogskanten. Därmed försvinner detta jaktområde. Den nya gångvägen vid kvarterens sydsida, de nya små stigarna i den östra delen av skogen, och några tillskapade gläntor, bedöms kunna fungera som jaktområde för fladdermössen och därmed uppvägs förlusten av den förlorade brynmiljön i skogens norra kant. Meandring vid inloppet medför att kvaliteterna för fladdermössens födosök kommer öka. Nya aktivitetsytor, stigar och hus som placeras nära träd, kan på sikt medföra en konflikt mellan träd och människor, vilket leder till att färre hålträd som kan fungera som yngelplatser blir tillgängliga för fladdermöss.

Vattenfladdermus, nordisk fladdermus och dvärgfladdermus bedöms ha kolonier. Träd och miljöer med de bästa förutsättningarna för kolonibildning bedöms dock inte påverkas. De finns främst i parkmiljön söder om Råstasjön samt i strandalskogen på sjöns norra sida, och de gamla ädellövträd som finns i skogen på norra sidan.

Den sammanvägda bedömningen är att projektet inte skada eller förstör fortplantningsområden eller viloplatser för de förekommande arterna av fladdermöss.

Mindre hackspett

Stigar och hus som placeras nära träd riskera leda till att färre träd tillåts åldras och bilda död ved. Ökat antal besökare i naturområdet kan det också leda till mer parkartad skog, inte bara i direkt anslutning till bebyggelsen. Risken för förparkning nära bebyggelse har minimerats genom att bebyggelsen inte berör de skogsbestånd som i naturinventeringen bedömts ha högst kvaliteter, vilka är belägna i den västra delen. Planförslaget bedöms dock medföra en något minskad tillgång på föda för mindre hackspett, särskilt under den kritiska vinterperioden.

Om detaljplanen genomförs utan att man även säkerställer fortsatt god kontinuerlig tillgång på döda stående lövträd inom området för födosök finns en liten risk för skada på födosöksområdet för mindre hackspett. Risken begränsas om en skötselplan eller trädpolicy upprättas för skogsområdet (vilket ligger utanför detaljplanen men bör ske innan byggstart).

Skrattmå, brunand, silltrut och fisktärna

Öster om skrattmåskolonin tillkommer bebyggelse på cirka 150 meters avstånd. Avståndet bör vara tillräckligt för att skrattmåskolonin ska kunna finnas kvar, men det finns en risk för att antalet häckande fåglar i skrattmåskolonin kommer att minska. Minskar skrattmåskolonin försämras häckningsmiljön även för brunand, som är rödlistad. Under etableringsfasen kan pålning, grävning och andra åtgärder störa skrattmåskolonins etablering vid häckningssäsongens start. Störningen förväntas bara ske något enstaka år. Dock kan en sådan störning leda till att häckningsplatsen överges och kanske inte återtas följande år.

Bedömningen är att störning på platsen under byggskedet kan leda till att fortplantningsområdet för skrattmå överges. Även fortplantningsområ-

det för brunand, silltrut och fisktärna kan försämrats till följd av detta. Risken uteblir dock om nedan kompensationsåtgärder genomförs:

- Man skapar förutsättningar för etablering av skrattnåskolonin i västra delen av sjön genom biotopvårdande åtgärder, samt lyckas få kolonin att etableras där.
- Anpassning av byggskedet sker så att verksamheter som stör skrattnåskolonins etablering inte sker. Störning från byggskedet bör undvikas från 1:a mars till 15:e juni.

Det finns osäkerheter i bedömningen eftersom kunskapen är dålig om hur skrattnåskolonier påverkas av närhet till bebyggelse.

Konsekvenser för vissa fågelarter under anläggningskedet beskrivs i *kapitel 4 - Konsekvenser i byggskedet*.

Åtgärdsförslag

Åtgärder för området bör omfatta planerings-, anläggnings- och driftskedet. Här föreslås åtgärder för att säkerställa att arter som omfattas av artskyddsförordningen, samt andra skyddsvärda arter, inte påverkas negativt. Genomförs åtgärdsförslagen säkerställs även andra naturvärden som finns knutna till skogsmiljöerna, stränder och vattenmiljöer kring Råstasjön.

Planering

- Ta fram en ny skötselplan för naturmarken kring sjön som gynnar den biologiska mångfalden och stärker den övergripande grönsstrukturen.
- Genomför åtgärder för trafikminskning på Sjövägen och för att förbättra kontakten med Järvakilen. Smalna av Sjövägen väster

om skogen och utforma den som en grön gata med porös beläggning och eventuellt gräsyta, genomtänkt urval av gatuträd m.m.

- I planbestämmelserna bör framgå att glas och liknande inte ska användas som material i fasader på hus nära sjön (östra delen av planområdet). Detta för att förhindra kollision med fåglar.
- Ta fram en trädpolicy för naturområdet med vägledning hur träd kan få åldras och bilda hålträd även nära stråk dit människor kanaliseras. Att skogen får vara flerskiktad och innehålla täta och snåriga delar är också av stor vikt för områdets biologiska mångfald.

Anläggning: Nyskapa miljöer för känsliga arter:

- Skapa ytterligare häckningsmöjligheter för skrattnås ex. på flottar och genom att sköta vassmiljöer i den västra delen av sjön. Det är avgörande att utföra de biotopförbättrande åtgärderna innan anläggnings- och byggverksamhet startar.
- Anlägg övervintringsmiljöer (stenrosen, rishögar, lövhögar etc.) för att förbättra funktionen för groddjur kring Råstasjön. Bra lokalisering är i vassområdet söder om den centrala fuktlövskogen (område 9 i karta i figur 3.1.3), vid den nya fåran vid inloppet samt i stråket mot Lötsjön. I nämnda vassområde bör uppväxande vides tas bort för att bevara en öppen och solbelyst vassmiljö.

Byggskede bebyggelsekvarter (nedan återges även i kapitel 4 – konsekvenser byggskede):

- Säkra att tillrinningen och eventuellt grundvattenuppströmningen i vattensamlingar blir kvar under anläggningskedet och även efter färdigställandet. Hydrologin får inte påverkas negativt.
- Byggtiden i de delar som ligger närmast skrattnåskolonin och naturområdet anpassas så att inte bygg- och anläggningsarbeten utförs under perioden 1:a mars till mitten av juni (häckningsperiod).

- Skydda träd (även sälg) som hamnar nära bebyggelse under byggskedet och bevara dessa genom planbestämmelser även i kvartersmark.
- Träd som måste fällas för att ge plats åt ny bebyggelse, tas om hand och trädstockarna placeras på lämpliga ytor i naturområdet, så att den döda veden kommer vedlevande arter till godo.
- Upplag och dylika ytor förläggs inte till naturmark.

Drift

- Nyetablera sälg och blommande buskar i bryn och i andra solbelysta lägen.
- Spara död ved i solbelysta lägen. Det kan göras genom att ta till vara träd som fälls för att skapa luckor för fladdermöss, eller för stigar och ny bebyggelse.
- I zonen närmast bebyggelsen skapas ett fladdermusanpassat bryn med buskar och träd och fria luftrum som blir vindskyddade av husen. Luckor ca 20 x 20 meter skapas på lämpliga platser i skogen i område 10 och 11 i karta i figur 3.1.3. (Åtgärden antas ingå i planförslaget i samband med anläggning av nya stigar, men nämns också i denna åtgärdslista.)
- Sätt upp fladdermusholkar.
- För att öka förståelsen för områdets naturvärden bör naturinformationen utvecklas, exempelvis om Råstasjöns fladdermus- och fågelfauna. Information om biotopförbättrande åtgärder kan exempelvis gälla meandringen vid inloppet, vedkyrkogårdar med död ved för insekter, nya lekvatten för groddjur, stenrosen utgörande övervintringsplatser för groddjur, etc.

Konsekvenser Nollalternativet

I nollalternativet bedöms att planområdets sammantagna värden och förutsättningar för biologisk mångfald kvarstår likt dagens, med undantag för mindre lokala variationer. Påverkan som trafiken på Råsta strandväg innebär gäller även för nollalternativet, då vägen redan är byggd och större delen av trafiken som använder vägen är den som alstras av köpcentrumet "Mall of Scandinavia" samt trafik i samband med evenemang på arenan. Bullret påverkar naturområdet i högre grad än med planförslaget, då den planerade bebyggelsen fungerar som en skärm mot vägen och spårområdet (se avsnitt om buller).

Med åren bedöms de yngre bestånden utvecklas och på ytor som idag saknar vegetation återetableras växtlighet, varför naturvärdena och den biologiska mångfalden långsiktigt kan antas stärkas, relativt dagens situation. Den vegetation som växer upp bedöms i sig inte vara av särskilt högt ekologiskt värde men den totala naturmarken kring sjön ökar vilket skapar förutsättningar för att småfågel med flera arter som trivs i tät vegetation, ökar i antal. Öster om planområdet utvecklas Arenastaden enligt gällande planer och beslut. Mötet mellan naturmark och staden blir här ganska abrupt. I övrigt kvarstår Råstasjöns naturmiljöer och artsammansättningen i princip så som den är i dag. Besöksstrycket i naturområdena blir lägre med nollalternativet än med en utbyggnad av både planförslaget och FÖP:en, vilket gynnar störningskänsliga växt- och djurarter som påverkas i mindre omfattning om bebyggelsen helt uteblir.

3.2 Rekreation och friluftsliv

Förutsättningar

Befintliga rekreations- och upplevelsevärden

Råstasjön och dess omgivningar är mycket välbesökta och ett av kommunens viktigaste och mest lättillgängliga natur- och rekreationsområden. Området är ett populärt promenad- och löpstråk och växt- och djurlivet i och omkring sjön utgör viktiga värden för friluftslivet. Värden av betydelse för växter och djur beskrivs i föregående avsnitt (3.1 Naturmiljö) men har en stark koppling till områdets rekreationsvärde. Mycket av rekreationsvärdet hänger ihop med värden för biologisk mångfald, till exempel är fågelskådning och matning av småfågel kring sjön uppskattat av många.

Hela parken runt sjön används för naturupplevelser, ro, promenader, löparrundor, fågelskådning etcetera. Gångvägen runt sjön är 2,1 km lång och ingår, tillsammans med stråket runt Lötsjön, i hälsans stig. Råstasjöns norra strand är skogsklädd. Under vintern plogas en skridskobana upp på sjön.

Motionsstigar leder genom skogen till en motionsgård, Råsta gård, med bland annat tennisbanor och styrketräningshall. De tidigare sankängarna i nordöst har fyllts igen. Idag växer här ung lövskog med bland annat björk, sälg och asp. Bollplanen och bangolfbanan öster om sjön omges av planteringar och en naturlig park. I parkens västra del finns geologiskt intressanta isräfflor. Vassbälten och sankäpartier gör Råstasjön till en värdefull fågelmiljö.

Det är populärt att motionera runt sjön. Foto: Pernilla Troberg (f.d. Westerlund).

Sjövägen utgör till viss del en barriär i det viktiga rekreationsstråket mellan Råstasjön och Lötsjön. Flera ytor kring Sjövägen har idag lägre rekreativt värde på grund av närheten till bilvägen. Ytor i naturområdets utkanter och som idag är grusade eller används för upplag och byggetableringar etc. utgjorde en gång i tiden en del av skogsmarken kring sjön men saknar idag ett värde för friluftslivet. Om ytorna skulle få återväxa finns viss potential att återetablera rekreativa värden här, dock ligger dessa delar nära pågående bebyggelseområden och etableringar inom pågående utveckling av Arenastaden, spårområdet och vägar. Härmed är troligt att dessa delar skulle vara mindre attraktiva för naturupplevelser och ro, jämfört med befintlig park- och naturmark kring sjön.

Häger i sumpskog i nordväst. Foto: Pernilla Troberg (f.d. Westerlund).

Planerade nya rekreations- och upplevelsevärden

Strandparken på södra sidan sjön (allmänna ytor):

Parkstråket söder om sjön utgör en del av det befintliga sammanhängande parklandskapet mellan Råstasjön och Lötsjön med öppna klippta gräsytor, trädgångar och befintliga promenadstråk. Strandparken vid

Råstasjön kompletteras med nya platser för lek och spontanidrott anpassade för olika åldrar. Målet är att det inom ca 300 meter från bostadsbebyggelsen ska finnas en lekplats. Parkslätten i sydöst mellan fotbollsplanen, den nya bebyggelsen och Råstasjön har ett gynnsamt läge kvällstid för vistelse och lek.

Naturmarken norr om sjön:

Naturmarken norr om Råstasjön har, utöver att skogen i sig hyser stora ekologiska värden och funktioner, ett stort värde ur upplevelse- och rekreationssynpunkt. Naturmarken längs befintliga promenadvägar lämnas till stora delar orörd. Befintliga mindre stigar i skogen grusas av och kompletteras med anslutningar till den nya bebyggelsen. Träspänger ersätter på vissa sträckor befintliga småstigar som går genom fuktiga markpartier.

Vid kullen med stora uppvuxna träd finns en glänta med en mindre lekplats. Dagens lekyta utökas och kompletteras med ny lekutrustning, sittplatser och kanske en "äventyrsslinga" i skogen längs befintliga stigar med stockar, stenar och grenar.

Vattenåtgärder

Inloppet till Råstasjön i väster omformas till en utbredd våtmark med syfte att omhänderta förorenat dagvatten som kommer från andra delar av avrinningsområdet. Detta tillskapas som ett nytt meandrande vattenflöde till sjön. Övre delen av Råstasjöns utlopp i öster (Råstaån) breddas något och utformas till en mindre å-park av naturkaraktär och med en ny gångstig och sittplats längs kanten. Å-botten utformas så att vattnet tillåts att forsa. Vegetationen kring ån kompletteras med växter som bedöms tillhöra biotopens naturliga inslag. Nedre delen av ån kommer att kulvertteras på grund av en ny lokalgata intill bebyggelsen.

Stadstorget i öster:

Torget i korsningen Evenemangsgatan-Vintervägen-Dalvägen utgör en central plats i stadsdelen. Platsen ligger vid Nationalarenans södra trappa och har en viktig funktion vid evenemang som utrymningsplats för stora folkmängder och taxistation. I vardagslag kommer platsen att vara en öppen plats i stadsväven där det finns möjlighet till uteservering och vistelse. Grönskan på torget utgörs av upphöjda planteringar med träd, blommande växter och sittbara kanter.

Konsekvenser planförslaget

Upplevelser knutna till naturkontakt och fågelskådning etc. bedöms påverkas i vissa avseenden. Planerna har omarbetats sedan samrådet, vilket innebär att merparten av befintlig skog och natur kvarstår. En väldigt liten andel naturmark tas i anspråk för bebyggelse. Varje förlust av naturmark kring sjön gör dock att rekreationsområdet naggas i kanten och härmed minskar i storlek. Eftersom en sådan liten andel av naturområdets yta försvinner, bedöms de negativa konsekvenserna till följd av detta bli små för rekreationsvärdena.

Redan idag används området frekvent av många solnabor och andra besökare som lockas av sjöns motionsmöjligheter och naturupplevelser. Efter en utbyggnad kommer antalet människor som använder sjön att öka. I takt med att fler använder området kring sjön kommer upplevelsen av skogsområdet förändras något och delar av rekreationsområdet ändrar karaktär. Detta kommer att upplevas som både positivt och negativt, beroende av vem man frågar. Upplevelser knutna till lugn och ro och naturkontakt minskar i takt med att det kommer att bli fler besökare i rekreationsområdet och bebyggelsefronten hamnar närmare naturområdet. I samband med utbyggnad enligt detaljplanen kommer upplevelsen i delar

av naturområdet vid sjöns östra delar att delvis ändra karaktär. Från att idag vara en "natursjö" till att mer upplevas som en "stadssjö". Detta kommer troligtvis att upplevas som negativt för vissa besökare.

Med rätt försiktighetsåtgärder bedöms fågellivet inte påverkas i någon större omfattning, varför fågelskådning kommer att kunna fortgå i skogen och kring sjön. Om skrattnåskolonin skulle försvinna från sjön på grund av ökad störning påverkas rekreationsvärdena knutna till dessa negativt. Att spänger byggs i blöta och snåriga partier bedöms dock kunna tillföra ett nytt värde till rekreationssökande.

De som söker sig till sjön för lek, picknick, promenader och löpning och till viss del naturupplevelser kommer även fortsättningsvis att kunna använda Råstasjön för dessa ändamål. Denna målgrupp kommer också kunna nyttja de nya lek- och mötesplatser som planeras runt sjön. Härmed ges förutsättningar för att människor även fortsättningsvis kommer att använda sjöns omgivning för lek och motionsändamål. Detta bedöms vara positivt ur både rekreations- och folkhälsoperspektiv. Befintliga motionsstigar ligger kvar och dessa kompletteras med spänger i delar där marken är känslig och fuktig. Detta kommer troligen att höja upplevelsevärdena i vissa delar av skogen som idag är otillgängliga. Skogspartier som har ett extra högt naturvärde just för att de är otillgängliga och blöta hyser ofta många arter av just den anledningen.

För barn och unga bedöms konsekvenserna bli mestadels positiva eftersom nya aktivitets- och besökspunkter tillskapas för denna målgrupp på flera platser kring sjön. Det bedöms även finnas goda möjligheter till pedagogiska naturupplevelser för barn kring sjön med nya upplevelsestigar, lektytor och ett rikt och nära djur- och växtliv som bidragande faktorer.

Sammanfattningsvis är bedömningen att befintliga rekreativvärden påverkas i liten omfattning. Värden knutna till vissa naturvärden samt lugn och rofylldhet påverkas något genom att fler människor kommer att röra sig i området samt att bebyggelse kommer närmare naturområdet och karaktären på sjön förändras från att idag vara mer av en natursjö, till att upplevas som en stadssjö i de östra delarna av sjön. Värden knutna till upplevelser i form av lek- och motion bedöms vara oförändrade eller förstärkas något genom tillskott av nya lektytor och mötesplatser. Den nya bebyggelsen kommer att gränsa till rekreativområdet och skogen vid Råstasjön. Detta innebär att staden kryper närmre rekreativområdet och ny bebyggelse kommer på vissa platser att rama in landskapsrummet runt Råstasjön.

Konsekvenser med avseende på rekreation beskrivs även i avsnitt 3.3 – Strandskydd samt översiktligt i kap. 5.1 - Landskapsbild.

Buller i rekreativområdet

Efter utbyggnaden kommer bullernivåerna i området att ligga på omkring 50-55 dBA. I och med utbyggnaden flyttar trafikbullret närmre rekreativområdet, eftersom de nya kvarteren trafikförsörjs genom stickgator från Råsta strandväg. Samtidigt innebär den nya bebyggelsen att en bullerskärm tillskapas utmed de ostligaste delarna av rekreativområdet som kan skärma av visst buller från Hagalunds bangård och Råsta strandväg. En indirekt konsekvens av utbyggnaden är också att det i eller i direkt närhet till rekreativområdet kommer att vistas fler människor och pågå fler aktiviteter än idag. Detta kommer sannolikt att påverka ljudnivån i rekreativområdet och upplevelsen av att vistas i området. Huruvida detta upplevs som positivt eller negativt är subjektivt och beroende av syftet med vistelsen i rekreativområdet. För buller under anläggningskedet hänvisas till *kapitel 4 - Konsekvenser i byggskedet*.

Åtgärdsförslag

- Med skötsel och genomtänkt utformning av stråk går det att styra besöksströmmar så att området inte påverkas av onödigt slitage på grund av ökat antal nyttjare.
- Halvoffentliga ytor skapar osäkerhet kring var man får vistas och inte. Strukturen har härmed utformats så att gränsen mellan offentlig och privat görs tydlig både för de boende och för rekreativutövarna.
- Ett eventuellt fågelskådartorn utmed sjöns södra del skulle kunna bidra till att rekreativvärden knutna till fågellivet ökar.
- Vegetationen mellan gångvägen och den nya bebyggelsen bör utformas så att den skärmar av gångvägen från bebyggelsen. Man ska kunna uppleva att man går i naturen trots att bostäder kommer nära inpå. Vegetationen bör därför vara tillräckligt tät och tillräckligt hög. Höga delar på byggnader närmast gångvägen/sjön, kommer av många troligtvis att upplevas som störande för rekreativupplevelsen.

Konsekvenser nollalternativet

Nollalternativet innebär att området kvarstår likt idag och härmed kan befintliga rekreativvärden bibehållas. Med åren bedöms emellertid ytor som idag saknar vegetation återetableras, varför naturvärden och biologisk mångfald långsiktigt kan antas förstärkas, relativt dagens situation. Detta är positivt framför allt för fågelarter knutna till skog och tät vegetation. Dock bedöms de rekreativa värdena i rekreativområdets yttre delar vara förhållandevis låga. De påverkas bland annat av buller och aktiviteter som pågår inom Arenastaden och Hagalunds verkstadsbangård.

Befolkningstrycket i naturområdena blir lägre i nollalternativet än med en utbyggnad av både planförslaget och FÖP:en, vilket gör att både direkta och indirekta konsekvenser förväntas bli lägre med nollalternativet. Arter som finns i skogsområdena påverkas således i mindre utsträckning av ökat befolkningstryck samt fysiska intrång. Övriga aktiviteter som bedrivs i området kommer att fortsätta bedrivas så som i dag. Tennishallen och utegymmet kvarstår. De upplevelsevärden som är knutna till naturmark kommer sannolikt att utvecklas ytterligare under förutsättning att naturområdet sköts därefter. Områdets målpunkter och rekreationsstrukturer så som stigar och gångvägar kommer sannolikt också att användas på samma sätt som i dag av flanörer, motionärer och naturintresserade.

3.3 Strandskydd

Förutsättningar

Strandskyddsbestämmelser

Strandskyddet ska långsiktigt trygga att medborgarna har tillgång till strandområden genom allemansrätten. Dessutom ska strandskyddet bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. För att tillgodose syftena är det enligt huvudregeln förbjudet att inom strandskyddsområden vidta vissa åtgärder, bl.a. att uppföra nya byggnader.

Strandskyddet är ett generellt skydd och gäller på ett likartat sätt i hela landet. Bestämmelserna gäller oavsett om området är tät- eller glesbebyggt, om det finns gott om sjöar och vattendrag eller inte samt oavsett vilka naturtyper eller arter som finns i området. Naturen behöver inte vara extra skyddsvärd för att bestämmelserna ska gälla. Bestämmelserna gäller vid alla kuster, sjöar och vattendrag oavsett storlek.

Det skyddade området är normalt 100 meter från strandkanten både på land och i vattenområdet och inkluderar även undervattensmiljön.

Råstasjöns strandskydd

Naturmarken inom befintligt strandskydd är delvis påverkad av mänskliga aktiviteter genom att de yttre delarna av naturområdena saknar vegetation och vissa delar utgörs av grusade ytor. Dessa ytor har använts eller används av verksamheter kopplade till tidigare industriverksamheter inom Solna stationsområde, uppställningsytor, nuvarande byggnation av Arenastaden, ny vägdragning norr om sjön, tillfällig betongstation samt dagvattentendamm. Stränderna och naturmiljöerna närmast sjön och i skogen är dock opåverkade med avseende på intrång eller ianspråktaga ytor.

Upphäva strandskydd

Kommunen är den som fattar beslut om dispens eller upphävande av strandskydd. Kommunen har även ansvaret för tillsynen i dessa områden. Det krävs särskilda skäl för att bevilja dispens eller upphäva strandskyddet. Det kan till exempel vara att byggnaden placeras inom ett område som redan är bebyggt eller att det är en anläggning som måste ligga vid vatten. Vid alla dispenser och upphävanden måste man lämna en fri passage närmast vattnet. Prövningen av frågan om särskilda skäl för dispens eller upphävande föreligger ska alltid omfatta påverkan på både friluftslivet och djur- och växtlivet. I lagen, miljöbalken 7 kap 18 c § anges sex särskilda skäl som kan åberopas i samband med upphävande av strandskyddsbestämmelserna.

1. Den aktuella platsen är belägen på redan ianspråktagen mark.
2. Den aktuella platsen är avskuren från stranden av till exempel en järnväg eller större väg och saknar därför betydelse för allmänhetens friluftsliv.
3. Anläggningar som måste ligga vid vattnet, det kan vara båthamnar, bryggor, pirar med mera. Sådana bör dock inte uppföras inom områden med stort rekreativvärde eller om djur- och växtlivet påverkas på ett icke acceptabelt sätt. Samlokalisering bör eftersträvas.
4. Det avser ett område som behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen kan inte ske utanför området.

5. Det avser ett område som behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan ske utanför området.
6. Det avser ett område som behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

De skäl som bedöms vara mest tillämpligt för Råstasjön och som redogörs för i planbeskrivningen är i huvudsak skäl nr 1, då delar av området tagits i anspråk och använts på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. Till viss del åberopas även skäl nr 5 som syftar till att detaljplanen ska tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområde. För mer ingående motivering till de ovan angivna särskilda skäl som Solna stad åberopar, hänvisas till detaljplanens planbeskrivning samt det PM som bilagts planbeskrivningen inför antagande. I PMet anges hur ianspråktagna ytor inom strandskydd använts och utvecklats sedan 1950-talet fram tills idag.

Konsekvenser planförslaget

Bebyggelsens placering och utformning inom strandskydd

Det reviderade planförslaget medger viss bebyggelse och lokalgator, gårdsgata/gång och cykelvägar inom strandskyddsområdet. Kommunen har i planbeskrivningen presenterat förslag till särskilda skäl som stöd för beslutsförslaget att upphäva strandskydd inom planområdet. Förslaget till upphävande av strandskydd presenteras i detaljplanen som en planbestämmelse enligt de nya reglerna för strandskydd som började gälla i februari 2010.

Ingen bebyggelse planeras som tidigare nämnt närmast strandzonen. Det är inom delar av norra och östra planområdet som bebyggelse och kvar-

tersmark går in i strandskyddet. Som närmast hamnar bebyggelsen cirka 60-65 meter från strandlinjen, se figur 3.2.1.

Merparten av marken där strandskyddet förslås upphävas saknar idag vegetation och utgörs till stor del av grusade ytor för upplag, en tillfällig betongstation, parkering med mera. I de östliga delarna planeras bebyggelse vid Råstasjöns utlopp (delen väster om arenan) samt på naturmark med mer eller mindre busk- och trädskikt. Det är en stor nivåskillnad mellan befintlig gångväg på östra sidan av sjön och området som planeras exploateras på grund av deponin och fyllnadsmassor.

Ovan redogörelse visar att de ytor som planeras för bostäder och som ligger inom strandskydd, både historiskt och idag inte använts som rekreationsytor. De har inte heller fyllt någon viktig ekologisk funktion för området som helhet. Ända sedan 1950-talet, då området började fyllas ut, har ytorna varit grusade eller saknat vegetation, och använts för olika typer av industriverksamhet, uppställnings- och lagerytor etc. samt helt eller delvis varit instängslade. Satellitbilderna från och med 2001 (bilaga 2) visar också att de ytor där tillfälliga mark- och bygglov getts för bodetablettingar, parkeringsplatser och betongstationen, varit grusade och använts för diverse verksamheter långt innan planerna för Arenastaden påbörjades och de tillfälliga byggloven beviljades.

Idag har vissa av de tidigare grusade ytorna som avhysts och som inte används, utvecklats till gräsbevuxna ytor eller ruderatmark på fyllnadsmassor. Det ekologiska värdet bedöms vara lågt.

Figur 3.2.1 - Den röda linjen visar var strandskyddslinjen går och här ser man inom vilka delar bebyggelsen går innanför strandskyddet. De blåskrafferade områdena visar ytor som till stor del utgörs av grusad/ianspråktagen mark. Källa: AIX Arkitekter 2014.

Konsekvenser för växt och djurlivet som strandskyddet avser att skydda

För fler och fördjupade bedömningar kopplade till området växt- och djurliv hänvisas till avsnitt 3.1 i denna rapport, Konsekvenser - Naturmiljö. Nedan görs en kort bedömning av de konsekvenser som planförslaget får med avseende på växt- och djurliv knutet till strandskyddets syfte.

Utformningen och placeringen av bebyggelsen har utgått utifrån de artinventeringar som genomförts under våren och sommaren 2013. Naturvårdskonsulten har även bidragit med kunskap om områdets arter och naturvärdena under projektets gång och varit med i diskussioner kring var det är lämpligt att placera bebyggelsen med hänsyn till lokala och övergripande naturvärden och förekomst av arter. Detta har sedan vägts mot andra intressen såsom attraktiva bostadsmiljöer och avskärmning mot arenan med flera byggnader. Men i mycket har naturvårdsintressena fått väga tungt.

Som tidigare nämnt hamnar närmaste bebyggelse ca 60-65 meter från strandlinjen och inga andra större åtgärder planeras i strandzonens direkta närhet. I västra delen av Råstasjön planeras att skapa en bifåra till dagens inlopp, främsta syftet till detta är att rena förorenat dagvatten som kommer till Råstasjön från områden västerut. Denna åtgärd bidrar till att förbättra sjöns vattenkvalitet och bedöms inte stå i strid med strandskyddets syften. Del av Råstaåns utlopp kommer att kulverteras för att ge plats för bebyggelse och viss vegetation kommer att behöva tas bort i denna del av planområdet. De indirekta konsekvenserna av bebyggelsen bedöms ge större påverkan för områdets fågelliv än vad själva bebyggelsen får. Exploateringen innebär att en liten del av nuvarande naturmark tas i anspråk, men exploateringen i sig leder till ett ökat befolkningstryck och fler aktiviteter i naturområdets direkta närhet.

Jämfört med hur det ser ut idag bedöms bebyggelsen som föreslås inom delar av befintligt strandskydd, ge små negativa konsekvenser för värden för växt- och djurliv som strandskyddet avser att skydda.

De grusade ytorna som tas i anspråk inom strandskyddat område är inte ianspråktaga på så sätt att det står fysiska byggnader på platsen. Härmed

skulle man kunna tänka sig att man låter vegetation återetablera sig på dessa ytor istället för att bygga bort dem. Långsiktigt bedöms karaktären på vegetationen som skulle växa upp bli snarlik den som ligger i direkt anslutning till områdena, dvs. vegetation som återetableras på ruderatmarker med fyllnadsmassor och som på sikt blir relativt tät och snårig. Värdet på själva vegetationen kommer troligtvis inte att få något högt naturvärde i sig. Värdet ligger i så fall i att Råstasjöns naturområde blir större rent ytmässigt och på så sätt skapas en större buffert kring dagens ekologiska funktioner. Detta skulle troligtvis gynna vissa fågelarter, t.ex. näktergal, som trivs i tät vegetation. Jämför man planförslaget med detta scenario blir konsekvenserna av planförslaget större.

Konsekvenser för rekreativvärden som strandskyddet avser att skydda

Motionsstråk och gångvägar som finns runt Råstasjön och i naturmarken kommer att ligga kvar, men kan på sina håll ersättas med spänger för att på så sätt skydda känslig vegetation som periodvis håller stora vattensamlingar. På östra sidan om Råstasjön är strandzonen av mer parkartad karaktär och här planeras för nya aktivitetsytor i form av bollspel, lek och vistelse. Gränsen mellan de nya bostadskvarteren och allmän plats ska göras tydlig så att allmänheten inte avhålls från att vistas eller röra sig i naturmarken nedanför bostadskvarteren. I de norra och östliga kvarteren utgörs denna gräns av en grusad mindre gångväg och i öster avgränsas bebyggelsen också av en kraftig höjdrygg som skiljer sjön från bebyggelsekvarteren. På bilden här intill illustreras hur tanken är att naturmarken och kvarteretsmarken ska mötas.

Bilden illustrerar ett exempel från Grimstaskogen där gränsen mellan offentligt och mer privat avgränsas av liknande grusväg. Foto: Calluna AB.

Tillgången till själva strandområdet säkerställs genom att stränderna och ett naturområde mellan bebyggelsen och stränderna sparas och här kommer befintligt strandskydd ligga kvar. Den nya bebyggelsen bedöms härmed inte tränga undan allmänheten från strandzonen rent fysiskt. De nya husen innebär emellertid att bebyggelsefronten kommer närmare strandzonen som har höga rekreativa värden, med den effekten att de som rör sig i östra strandområdet får hus på ganska nära avstånd som då kan upplevas som mer påträngande och husens privata zon kan tränga längre ner mot strandlinjen än enbart det fysiska ingreppet. Hur man upplever denna förändring är dock olika beroende av vem betraktaren är och dennes subjektiva bedömning. En indirekt konsekvens av planen är att aktiviteterna i närområdet kommer att öka samtidigt som fler människor rör sig i naturen.

Den sammantagna bedömningen är att allmänhetens möjligheter till motion, rekreation och naturupplevelser i skog eller med vattennära kontakt och utblickar över vattnet, kan tillförsäkras och härmed bedöms upphävd av strandskyddet i de delar där bebyggelse föreslås, inte stå i strid med strandskyddets syften.

Om vegetation tillåts återetablera sig på de ianspråkta ytor som finns inom strandskyddet ges positiva effekter kopplade till att rekreationsområdets storlek ökar och att upplevelser knutna till bland annat fågellivet kring sjön kan bli fler. Ur rekreationssynpunkt bedöms dock dessa ytor som ligger i de yttre delarna av rekreationsområdet vara mindre attraktiva eftersom man upplevelsemässigt, både visuellt och bullermässigt, kommer närmare vägar, Hagalundsdepån och pågående byggnation och pågående verksamheter inom Arenastaden.

Bedömningen är att allmänhetens möjligheter till motion, rekreation och naturupplevelser i skog eller med vattennära kontakt och utblickar över vattnet, kan tillförsäkras.

Konsekvenser nollalternativet

Nollalternativet innebär att strandskyddet kvarstår likt idag och härmed blir konsekvenserna inga eller få. Med åren bedöms ytor inom strandskydd som idag används som etableringsytor och parkering m.m. för Arenastadens framväxt, återlämnas. Långsiktigt kommer vegetation återetableras på dessa ytor, varför naturvärdena och den biologiska mångfalden långsiktigt kan antas stärkas här, relativt dagens situation. Detta är positivt för framför allt fågelarter knutna till skog och tät vegetation. Dock bedöms de rekreativa värdena i rekreationsområdets yttre delar vara förhållandevis låga. De påverkas bland annat av buller och aktiviteter som pågår inom Arenastaden och Hagalunds verkstadsbangård.

Befolkningstrycket i naturområdena blir lägre med nollalternativet än med en utbyggnad av både planförslaget och FÖP:en, vilket gör att både direkta och indirekta negativa konsekvenser förväntas bli lägre med nollalternativet. Arter som finns i skogsområdena påverkas således i mindre utsträckning av ökat befolkningstryck samt fysiska intrång.

De ekologiska och rekreativa värdena kring sjön och inom strandskyddet kommer sannolikt att utvecklas ytterligare under förutsättning att naturområdet sköts därefter. Områdets målpunkter och rekreationsstrukturer så som stigar och gångvägar kommer sannolikt också att användas på samma sätt som i dag av flanörer, motionärer och naturintresserade.

3.4 Vattenkvalitet

Förutsättningar

För detaljplanesområdet upprättades en dagvattenutredning; ”Dagvattenutredning inför Arenastaden detaljplan Järva 4:17 Solna stad, Vectura 2012-11-07”. Inför granskning har dagvattenutredningen reviderats, både utifrån nya förutsättningar i planen och bebyggelsens utformning samt utifrån vissa inkomna samrådsyttranden, ”Dagvattenutredning inför Arenastaden detaljplan Järva 4:17 Solna stad, Vectura_2014-02-09”. För beräkningar har recipient- och dagvattenmodellen StormTac använts som är en internationellt vetenskapligt granskad modell. För att avgöra förändringen av flöden och föroreningar vid planens genomförande har beräkningar utförts både för nollalternativet (dagens situation) och detaljplanens utformning, samt för det tredje alternativet, FÖP-alternativet.

Beräknade föroreningshalter från området jämförs med riktvärden för dagvatten framtagna av Stockholms stad. Det finns inga nationellt framtagna rikt- eller gränsvärden för dagvattenföroreningar, men några olika förslag på riktvärden finns framtagna av nätverk eller kommuner. I Solna stad föredrar man att jämföra dagvattenhalterna med riktvärden framtagna av Stockholm stad.

Recipients

Dagvatten från planområdet avvattnas idag i huvudsak till Råstasjön genom diken eller diffusa utsläpp till de blöta partierna av skogsmark som ligger nord och nordväst om sjön. Råstasjöns utlopp går sedan via ett öppet dike, som kulverterats under arenan och järnvägen tills den når Frösunda, där den återigen har öppnats upp för att återgå till kulvert sista biten mot Brunnsviken i öster. Grundvattennivån är hög i området och

marken utgörs av täta lerjordar som i vissa delar av planområdet är förorenade.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer (MKN) infördes med miljöbalken år 1999 och är juridiskt bindande styrmedel för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa föroreningskällor. Miljö kvalitetsnormerna fastställs av regeringen och kan gälla för hela landet eller vara specifika för olika geografiska regioner. De flesta av miljö kvalitetsnormerna grundar sig i krav från olika EU-direktiv och handlar oftast om högsta tillåtna halt för ett visst ämne i luft, mark eller vatten. Miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster beslutar Vattenmyndigheterna om och till sin hjälp har man de föreskrifter och råd som Naturvårdsverket tar fram.

Det finns två sorters miljö kvalitetsnormer för ytvatten, ekologisk och kemisk status. Vid bedömningen av vattenförekomster och deras ekologiska status tas hänsyn till vad sjöns eller vattendragets naturliga tillstånd var innan människan påverkade vattnet. En sjö med god ekologisk status ligger därmed nära sitt naturliga tillstånd medan det för en sjö med dålig ekologisk status krävs omfattande åtgärder för att den ska återhämta sig.

I Sverige har hittills endast sjöar större än 1 km² och vattendrag med tillrinningsområde större än 10 km² klassats som vattenförekomster och klassificerats med MKN. Av de två aktuella recipientserna är det därför bara Brunnsviken som klassats.

Råstasjöns status och känslighet

Råstasjön är recipient till en stor del av avrinnande vatten från Solna och Sundbyberg, med ett avrinningsområde på 550 hektar. Sjöns främsta tilllopp utgörs av ett dike som rinner genom Sundbyberg, parallellt med

E18. Utloppet leds delvis via kulvert under järnvägen mot Brunnsviken i öster.

Råstasjön är en grund lerslättsjö med stora värden för fågellivet. Medel- djupet i sjön är 2,2 m och det största djupet är ca 4 m. Sedimenten är förorenade med höga halter av tungmetaller. Stora problem till följd av höga halter av näringsämnen i vattnet förekommer, så som algbloomning och tidvis syrebrist. Halterna av fosfor har klassificerats som höga till mycket höga och kvävehalterna är måttliga till höga.

Brunnsvikens status och känslighet

Ekologisk status för Brunnsviken

Status 2009: Otillfredsställande

Kvalitetskrav: God ekologisk status 2021

Kemisk status (exklusive Hg) för Brunnsviken

Status 2009: God

Kvalitetskrav: God kemisk ytvattenstatus 2015

Anledningen till att man fått tidsfrist till år 2021 för att uppnå God ekologisk status i Brunnsviken är att det anses tekniskt omöjligt att komma till rätta med problemen med övergödningen till år 2015. Halterna av näringsämnen i Brunnsvikens vatten är höga och i sedimenten finns kraftigt förhöjda halter av tungmetaller och andra föroreningar.

Kvicksilverhalterna (Hg) i Brunnsviken ligger över gränsvärdet i EG:s ramdirektiv, vilket gäller för alla ytvattenförekomster i Sverige idag. Några

förbättringar av kvicksilverhalterna är inte att förvänta inom en snar framtid.

Kommunens dagvattenstrategi

I Solna stads dagvattenstrategi, som antogs i kommunen under 2002, redovisas de mål för dagvattenhanteringen som bör uppnås i kommunen samt bakgrundsfakta angående trafikflöden och recipienter. I strategin ges även förslag på åtgärder för att målen ska uppnås. Solna stad arbetar för att hitta ekologiskt anpassade lösningar för dagvattenhanteringen och ser gärna kretsloppsanpassade lösningar som synliggör dagvattnet, även inne i centrala stadskärnor.

Solna stads dagvattenstrategi bygger på följande övergripande mål:

- Dagvatten som avleds till recipient eller omhändertas lokalt genom infiltration ska vara så rent att det inte ger negativ påverkan på levande organismer.
- Dagvatten ska tas omhand så nära källan som möjligt.
- Grundvattennivåerna ska inte förändras på grund av stadens expansion.
- Dagvatten ska nyttjas som en resurs vid stadens utbyggnad.

Under utredningsarbetets gång har kontakt hållits med representanter från kommunens Miljö- och hälsoskyddsförvaltning samt Solna Vatten AB. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen påpekar att en viktig princip för dagvattenhanteringen i alla kommunens exploateringsprojekt är att den utformas så att dagvattnet som lämnar planområdet är så rent som möjligt,

utifrån platsens förutsättningar. Dessutom är det ett av Solna stads mål i översiktsplanen för området att minska mängden föroreningar som tillförs Råstasjön och Brunnsviken med tillrinnande vatten.

Solna Vattens strävan angående dagvattenhanteringen har varit att leda allt vatten från aktuellt planområde till Råstasjön och inte till kulverten efter sjöns utlopp som leder vatten till Brunnsviken. Detta dels för att kapaciteten i kulverten är begränsad och dels för att det är önskvärt att använda Råstasjön som ett fördröjningsmagasin. Man har även påpekat att fördröjning lokalt i planområdet inte är ett primärt behov, utan fokus bör ligga på rening av dagvattnet.

Enligt förhandsbesked från Solna stad så visar den översvämningskartering som pågår att vid ett 100-års regn samt med att utloppet mot Brunnsviken fungerar likt idag, hamnar Råstasjöns nivåer på 2.50 m. Årsvis fluktuerar Råstasjöns nivåer med 2-3 dm. Höjdsättningen av planområdet bör ta hänsyn till dessa nivåer.

Konsekvenser planförslaget

Föroreningar

Eftersom andelen hårdgjord yta kommer att öka i planområdet (bostadsområden och nya gator planeras) beräknas medelflödena från planområdet att öka i och med planens genomförande. Detta beror på en högre avrinningskoefficient för bostadsområde och vägar än för den markanvändning som upptar området idag (framförallt skog). Små förändringar i avrinningskoefficienter kan göra mycket stor skillnad på större områden. För beräknade föroreningshalter se tabellen på nästa sida. Föroreningsbelastningen för detta planförslag är lägre jämfört med samrådshandlingen

eftersom andelen ytor som hårdgörs genom exploateringar är mindre i nu liggande förslag.

Vid beräkningarna har trafikintensiteten på vägarna justerats efter trafikflödesberäkningar utförda av Solna stad och Ramböll. Väg dagvattnet i nollalternativet har beräknats med schabloner från vägar med ÅDT 7000 och väg dagvattnet i FÖP- och planalternativet har beräknats med schabloner från vägar med ÅDT 8000.

Åtgärdsförslag för dagvattenhantering

Resultaten av flödes- och föroreningsberäkningarna visar att utan reningsåtgärder för dagvattnet så kommer belastningen till recipienten att öka för planalternativet jämfört med nollalternativet. Att belastningen ökar från planområdet är förväntat då områdets markanvändning förändras från stora delar naturmark och obebyggd mark till mer urbana förhållanden, vilket genererar en ökad vattenföring och föroreningsmängd i dagvattnet.

Utgångspunkten vid framtagande av förslag för dagvattenhantering har varit att belastningen till recipienterna åtminstone ska vara lika som i nollalternativet eller helst lägre. För att minska belastningen till recipienterna föreslås olika dagvattenåtgärder. Översiktligt handlar det om tre åtgärder: omhändertagande på gatu- och fastighetsmark (LOD – lokalt omhändertagande av dagvatten), rening i nytt våtmarksområde vid Råstasjöns nordvästra inlopp (åtgärds punkt 1) samt dagvattenanläggning vid befintlig sumpskog (åtgärds punkt 2). För placering av åtgärderna hänvisas till Vecturas dagvattenutredning (se avvattningsplan).

Tabell 1. Beräknade föroreningshalter i dagvattnet (ytvatten och basflöde) från planområdet i tre alternativ: nollalternativet, FÖP:en och detaljplanen. Resultaten visar här halterna utan reningsåtgärder. Halterna är färgmarkerade enligt riktvärdena för dagvatten framtagna av Stockholm stad, där grön indikerar låga halter, orange måttligt höga och rödmarkerade halter anses höga. Observera att värdena som presenteras i tabellen nedan är beräknade för att se tendenser mellan nollalternativ och FÖP-förslag och ska inte användas som absoluta tal.

		Nollalternativ	FÖP	Detaljplaneförslag
Ämne	Enhet			
P	[mg/l]	0.09	0.16	0.17
N	[mg/l]	1.05	1.29	1.32
Pb	[µg/l]	12.38	9.95	12.33
Cu	[µg/l]	27.05	21.30	28.36
Zn	[µg/l]	86.07	63.36	78.48
Cd	[µg/l]	0.41	0.40	0.44
Cr	[µg/l]	3.66	5.55	6.86
Ni	[µg/l]	3.89	4.80	5.51
SS	[mg/l]	42.75	47.54	52.35
Olja	[mg/l]	0.69	0.45	0.53

LOD-åtgärder på gatu- och fastighetsmark

Ytorna som finns tillgängliga för rening av dagvatten inom området som exploateras är begränsade. Av denna anledning är det att rekommendera att källsortera dagvattnet och prioritera rening av det smutsigare vattnet. Dagvatten som rinner över trafikerade ytor innehåller generellt sett högre halter av föroreningar än till exempel avrinnande vatten från hustak.

Sammantaget kan nedan presenterade LOD-åtgärder på gatu- och fastighetsmark antas ge en reduktion av föroreningar på mellan 15-45% beroende på ämne.

Växtbäddar i gatumark

Vägdagvattnet från planområdet föreslås ledas ner i de trädplanteringar som planeras längs med lokalgator och Råsta strandväg. Trädplanteringarna görs nedsänkta i förhållande till körbanans och trottoarens nivåer och dagvatten som rinner längs med gatan leds in i träd- och växtplanteringarna via brunnar med sandfång. I denna växtbädd tillåts partiklar sedimentera vilket renar vattnet från föroreningar eftersom en stor del av typiska föroreningar i dagvatten är partikelbundna. Rening sker även genom växtupptag av ämnen. Valet av växter i dessa växtbäddar är av stor betydelse.

Växtbädden kopplas till ett skelettjordsmagasin som placeras under parkeringsplatser längs med gatorna. Magasinet medger fördröjning av dagvattnet och ytterligare rening. Från skelettjordsmagasinet leds sedan vattnet via ledning vidare ner mot naturmarken mot sjön, till svackdiken eller till åtgärds punkt 2.

I södra delen av området är ytan för hantering av dagvatten mellan bebyggelsen och sjön begränsad. På de lokalgator i söder som sluttar mot

sjön bör växtbäddar och magasin motlutas så att dagvattnet leds mot ledningsnätet i Evenemangsgatan.

Det är viktigt att avrinningsvägar säkras så att det inte skapas några instängda partier inom området. Hela gatuutrymmet bör kunna fungera som ett sekundärt avrinningssystem vid extrem nederbörd (100-års regn). Gatumarken bör således ligga lägre än den omgivande tomtmarken.

Svackdiken

På de platser det finns utrymme för att anlägga svackdiken mellan fastighet och naturmark i planområdet föreslås detta. Till svackdikena kan vägdagvattnet ledas, efter fördröjning i skelettjordsmagasin. Svackdiken är gräsklädda diken med mycket flacka släntlutningar som fungerar som ytterligare fördröjningsmagasin. Dikena är lätta att sköta, som en vanlig gräsyta. Dagvattenflödet bromsas upp före utsläpp till naturmarken och tillfälliga små sjöar eller vattendrag kan bildas. Gräsklädda svackdiken har en renande effekt på dagvattnet. Då flödet bromsas upp och vattnet blir stillastående tillåts partiklar sedimentera och vattnet renas. Att dagvattnet silas genom gräs renar också vattnet på partiklar och näringsämnen. I svackdiken kan man förvänta sig en reningseffekt av tungmetaller på cirka 65 % och av näringsämnen på mellan 30-45%. Då det är osäkert av utrymmesskäl hur stor yta som kan avsättas för svackdiken i planområdet har inte reningseffekten från dessa tagits i beaktande vid beräkning av reningsgraden av LOD-åtgärder på gatu- och fastighetsmark.

Infiltration på innergårdar

Takvatten och dagvatten från innergårdar, som är förhållandevis rent, leds till infiltrationsytor på bostädernas innergårdar. Sådana infiltrationsytor kan utformas med gruslager under gräsmatta. Eftersom många av bostadskvarteren planeras med garage under fastigheterna måste dessa

infiltrationsytor ha ett tätlager under gruslagret och istället för att vattnet infiltrerar marken leds det ut på naturmark.

I områdets södra delar bör dagvatten från tak och gårdar inte ledas direkt till naturmark utan fördröjas och infiltreras på gårdarna eller om det inte är möjligt ledas ut till lokalgor och sedan vidare till ledningsnätet i Evenemangsgatan. Anledningen till detta är att naturområdet mellan bebyggelsen här och sjön är begränsat och att man på dessa ytor planerar parkstråk.

Eftersom det finns risk för markföroreningar i södra delen av planområdet bör infiltration av dagvatten i mark generellt undvikas där innan vidare undersökningar av markföroreningar utförts och/eller eventuella saneringsåtgärder utförts. Detta eftersom infiltrerat vatten kan föra med sig föroreningarna till Råstasjön.

Gräsklätt svackdike. Fungerar som fördröjningsmagasin och översvämningsyta vid kraftig nederbörd (Vectura 2013).

Gröna tak

Anläggandet av gröna tak har ökat kraftigt de senaste åren. Det finns många positiva effekter med gröna tak, men ur dagvattensynpunkt är det framförallt deras förmåga att minska avrinningen som är anledningen till att de rekommenderas i exploateringsområden. Växterna tar upp vatten och avdunstar stora mängder av nederbörden som faller. I Sverige är tak med sedumväxter (fetknopp- och fetbladsväxter) och mossor vanligast. Dessa växtarter är tåliga och kan klara långa perioder utan vatten men kan också binda stora vattenvolymer då nederbörden väl kommer. Hur stor minskning av flödet som kan åstadkommas beror på vegetationstyp och tjockleken på substratet, men undersökningar har visat att sedumtak med en uppbyggnad av 5 cm kan reducera den årliga avrinningen med upp till 50 %. Andra studier har visat på ännu bättre resultat, nämligen att gröna tak, tunnare än 10 cm, minskar den årliga avrinningen med 60-80 %. Även vid kraftiga regn, då jordlagren blir mättade och inte kan magasinera hela nederbördsvolymen, utgör vegetationstaken fortfarande en funktion i dagvattenhanteringen eftersom vattnet fördröjs så att all nederbörd inte når dagvattennätet på en gång. Därmed kan ledningsnäten dimensioneras för lägre flöden och risken för översvämningar minskar.

Sammantaget kan ovan presenterade LOD-åtgärder på gatu- och tomtmark antas ge en reduktion av föroreningar på mellan 15-45 %. Anläggande av gröna tak kommer att studeras i det fortsatta planarbetet.

Våtmarksområde vid inloppet till Råstasjön, åtgärds punkt 1

Vid inloppet till Råstasjön i väster föreslås att delar av flödet avleds från nuvarande sträckning till ett nytt våtmarksområde. En ny bifåra med ett slingrande lopp läggs söder om befintligt vattendrag, utmed skogskanten. Utmed skogskanten kan översvämningszoner samt bredare dammliggande områden skapas. En reduktion av föroreningsämnen kan då ske i

området genom sedimentation och biologiska processer. Avrinningsområdet till åtgärds punkt 1 är ca 375 ha.

Den tillgängliga ytan för att anlägga ett våtmarksområde vid Råstasjöns inlopp är begränsad samtidigt som flödet och föroreningsbelastningen är stor. Med dessa förutsättningar kan en större reningsgrad i våtmarksområdet inte förväntas, men eftersom belastningen från ovanstående område är stor så ger även en liten reningsgrad en belastningsreduktion. Man bör kunna reglera flödet som avleds till det nya området så att reningsgraden av det avledda vattnet blir större. Här finns stora möjligheter att anpassa våtmarksområdet så att det blir så optimalt som möjligt efter vald flödesstorlek.

En damm/våtmark för dagvattenhantering kan grovt dimensioneras efter tumregler om dammyta i förhållande till avrinningsområdets yta. Inom ramen för denna utredning har en sådan, mycket översiktlig, bedömning av våtmarkens möjliga dimensioner gjorts. Det finns dock många andra faktorer som också kan påverka den lämpliga ytan för en våtmark. Man bör ta hänsyn till dessa i djupare utredningar. Flera studier har visat att våtmarker och dammar bör ha en specifik area på ca 200-250 m²/ha för att erhålla adekvat rening. Större area än 300 m²/ha ger oftast bara smärre förbättringar i reningseffektivitet. Med specifik area menas dammens area dividerat med avrinningsområdets totala hårdgjorda yta. Det går dock att uppnå en bra rening med mindre ytor än ovan förutsatt att utformningen hos våtmarken optimeras.

I beräkningarna har en reduktion av föroreningar i våtmarksområde antagits ske med 1,5 procent. Den uppskattade procentuella reduktionseffekten bedöms som låg i jämförelse med den tillgängliga ytan för våtmarken i förhållande till avrinningsområdets storlek och markanvändning. Men även om reningsgraden är låg så ger den en belastningsreduktion som är

nödvändig för att minska belastningen till Råstasjön till önskad nivå, det vill säga till bättre än idag.

Beroende på omfattning av ovanstående åtgärd så krävs anmälan eller tillstånd för vattenverksamhet.

4.3 Våtmarksområde norr om sjön, åtgärds punkt 2

Dagvatten från delar av planområdet samt dagvatten från banområdet norr om planområdet leds till en sumpskog i skogsområdet norr om sjön och befintlig GC-väg. I detta område kan man ytterligare förbättra förutsättningarna för föroreningsreduktion genom att på valda ställen göra fördjupningar. Till detta föreslås, i anslutning till befintlig gångväg längs Råstasjön, att en mindre, naturlig "vall" byggs upp för att fördröja vattnet ytterligare. I den föreslagna vallen bör det finnas ett strypt utlopp som leder bort vattnet, med fördröjning, och därmed förhindrar att gångvägen svämmas över. Till viss del fungerar redan idag det föreslagna området på detta sätt då gångvägen ligger högre och "dämmer" vattnet till viss del. Åtgärderna har bara som avsikt att förstärka den redan befintliga funktionen.

Ytan som föreslås avsättas för dagvattenhantering är någorlunda stor i förhållande till avrinningsområdet och förutsättningarna för att få till rening bedöms som måttliga. Bedömningen baseras på att det inte går att säkerställa att en permanent vattenyta bildas. De föreslagna åtgärderna i åtgärds punkt 2 beräknas ha en reducerande effekt på 17-50 %, beroende på förorening. De beräkningar som utförts för att bestämma reduktionen utgår från att våtmarksområdet inte är en konstruerad anläggning och därmed kan inte en permanent vattenyta säkerställas vilket leder till en sämre reningsgrad. Reningsgraden är dock lågt uppskattad och kommer troligtvis vara högre än beräknat i verkligheten.

Avrinningsområdet till punkt 2 är ca 11 ha.

Översvämningsrisk

Vid starka regn ökar Råstasjöns vattennivå med flera decimeter och kan ligga där i flera dygn. Vid mycket extrema regn motsvarande en återkomsttid på 100 år uppskattas sjöns vattennivå öka till +2,50 möh. All bebyggelse runt sjön skall därför utföras så att byggnaderna klarar av denna vattennivå utan skador. Tröskeln för garagedrifter får ej ligga lägre än +2,50 möh. Husgrunder och väggar som ligger lägre än +2,50 möh måste tåla trycket från grundvatten. Vagar skall ligga över +2,50 möh eller utformas så att tillfällig översvämning inte orsakar skador.

Sammanvägd bedömning av planförslagets konsekvenser

Utbyggnad enligt planförslaget beräknas medföra en ökning av föroreningar som kväve, fosfor och tungmetaller i dagvattnet. Recipienten är redan idag känslig eftersom den är påverkad av höga näringshalter samt tungmetaller i sedimenten. Därmed är det högprioriterat att minska tillförseln av dessa ämnen till sjön. De åtgärdsförslag som presenteras i denna utredning beräknas minska föroreningsbelastningen till sjön så att den totalt sett blir mindre efter exploatering än den är idag. Bland annat genom att föreslagna åtgärder inte bara renar dagvatten från exploateringsområdet utan troligen kommer att rena del av det vatten som leds in i planområdet från Hagalunds bangård.

De föreslagna åtgärderna ger förutsättningar för att minska belastningen till sjön jämfört med både FÖP- och nollalternativet. Detta även om föreslagna LOD-åtgärder (lokalt omhändertagande på kvartermark) exkluderas. Trots detta rekommenderas LOD-åtgärderna. De fyller en viktig funktion genom rening av särskilt förorenat vatten och genom dess flödesutjämnande verkan. Flödesutjämnning är särskilt nödvändig i de delar av

planområdet som avvattnas mot ledningsnät. Eftersom Råstasjön är en känslig recipient finns det dessutom behov av att rena dagvattnet från så mycket föroreningar som möjligt.

Råstasjöns avrinningsområde är 550 hektar stort och består till stor del av hårdgjorda ytor i Solna, Stockholm och Sundbyberg. Aktuellt exploateringsområde är cirka 6,8 hektar och utgör därmed drygt 1 % av sjöns totala avrinningsområde. Den större delen av belastningen till Råstasjön kommer således från andra områden än planområdet. Även om det är viktigt att hålla en hög ambition vad gäller rening av dagvatten i exploateringsområden kan åtgärder i andra delar av avrinningsområdet göra lika stor eller större skillnad för recipientens vattenmiljö. För att uppnå en förbättring av Råstasjöns status krävs insatser med dagvattenrening på flera ställen i avrinningsområdet.

Den sammanvägda bedömningen är att planförslaget inklusive föreslagna dagvattenåtgärder innebär små till måttliga positiva konsekvenser för Råstasjön med avseende på minskade föroreningshalter till följd av dagvattentillförseln.

Åtgärdsförslag

Utöver de i planförslaget nämnda åtgärder är nedan viktigt att beakta:

- I ett senare skede bör de föreslagna dagvattenåtgärderna tillsammans med höjdsättningen av området studeras mer i detalj.
- Det bör utredas vilka konsekvenser en förlängning av den kulvertering som utgör Råstasjöns utlopp mot Brunnsviken kan leda till avseende Råstasjöns nivåer, flöden m.m.

Konsekvenser Nollalternativet

Med nollalternativet tillkommer ingen ny bebyggelse och hårdgjorda ytor och etableringar som redan finns kvarstår likt idag. Föroreningsbelastningen och avrinningen från planområdet bedöms härmed i princip kvarstå likt idag. Eftersom planförslagets föreslagna reningsåtgärder ger förutsättningar för att minska belastningen till sjön jämfört med nollalternativet så blir de negativa konsekvenserna för Råstasjön större med nollalternativet jämfört med planförslaget. En förklaring till detta är att delvis orenat vatten från områden norr och väster samt från bangården, som idag leds till sjön genom kulvertar och diken, kommer att kunna omhändertas med föreslagna reningsåtgärder. Om ingen rening av dagvattnet sker för planförslaget kommer dock föroreningsbelastningen för alla studerade ämnen, dock att öka jämfört med nollalternativet. Detta skulle i så fall innebära större påverkan på sjön jämfört med nollalternativet.

3.5 Markföroreningar och deponigas

Förutsättningar

Markföroreningar

Miljötekniska och geotekniska markundersökningar har tidigare gjorts av Golder (2004) och Vectura (2011). Data från dessa utredningar har utgjort underlag för detta avsnitt. Marken inom planområdet består av lös lera och organiska jordar samt mindre partier av fast mark. Sättningsbenägenheten är relativt stor, med en sättning på ca 1-3 cm per år, och det finns uppgifter om att skred har förekommit i samband med tippning direkt öster om Råstasjön.

Stora delar av Arenastadens område består av fyllnadsmassor från 1960-till 1970-talet när industriområdet etablerades. Fyllnadslagrets mäktighet varierar mellan ca 2-3 m och består av sand, grus, lera och sten med inblandning av avfall såsom byggrester, skrot, hushållsavfall etc. Under verksamhetsåren har det på flera platser inom tilltäckt planområde hanterats miljöfarliga ämnen som gett upphov till mark- och grundvattenföroreningar. De förorenade fyllnadsmassorna gör det dock svårt att särskilja vilka föroreningar som uppkommit genom verksamheter och vad som ursprungligen fanns i de använda fyllnadsmassorna. Inom området kan uppställning av maskiner och fordon ha förorenat mark genom läckage och spill av bränslen och andra oljeprodukter. Statens Järnvägar och Banverket har lagrat slipers direkt på marken och från dessa upplag har impregneringsmedel i form av kreosot lakats ut med regnvatten och förorenat marken. Den mest omfattande hanteringen och spridningen av miljöfarliga ämnen, bedöms ha skett på de skrotupplag som fanns inom området där skrot lagrades direkt på icke hårdgjord markyta.

Figur 3.5.1 - Kartläggning av markförhållandena inom Arenastaden. Källa: FÖP Solna stationsområde 2006.

Deponi för hushållsavfall

Det är sedan tidigare känt att det funnits en hushållsdeponi i områdets sydöstra del som lades ner under 1950-talet. Det finns inga säkra uppgifter om vad som deponerats på platsen, men de observationer som gjorts vid provtagningar tyder på att avfallet utgörs av hushållsopor, skrot, byggevfall och jordmassor. Det organiska avfallet bryts succesivt ned och i nedbrytningsprocessen bildas bl.a. metan, koldioxid och svavelväte.

Figur 3.5.2 - Deponins ungefärliga utbredning. Golder Associates 2013.

Golder Associates har under 2012/2013 genomfört kompletterande miljötekniska undersökningar och porgasmätningar i den före detta hushållsdeponin inom Arenastaden. Fältundersökningarna har två huvudsyften, dels att bättre karakterisera avfallets sammansättning och föroreningsinnehåll, dels bedöma risken för exponering av deponigas vid en eventuell framtida exploatering på deponin. Golders utredning "Miljöteknisk undersökning av deponigas från äldre soptipp inom Arenastaden 2013-10-02" har legat till grund för bedömningar i detta avsnitt.

Undersökningarna omfattar mätning av halter och flöden av deponigaser, geofysiska undersökningar för att bestämma deponins utbredning och avfallets sammansättning, provtagning av jord, grundvatten och avfall, m.m. De delar av detaljplaneområdet som ligger utanför deponin har

endast undersökts i begränsad omfattning. Kompletterande provtagning kommer att genomföras för att klargöra om tidigare verksamheter har förorenat marken.

Det finns olika åtgärdsåtgärder för att eliminera risker med deponigas i framtida byggnader. Normalt byggs gastäta membraner in i grundkonstruktionen för att förhindra att gas kan tränga in i byggnaden från under eller närliggande marklager. Under byggnadens bottenplatta anläggs ett tomrum, vilket ventileras med ett passivt ventilationssystem. Gaser som tränger fram under byggnaden avleds med detta system till atmosfären. Vidare ställs krav på att fogar och skarvar i bottenplattan är gastäta och att inkommande ledningar och rör till byggnader passerar ett ventilerat utrymme innan dessa ansluter till byggnaden.

Markradon

Planområdet utgörs huvudsakligen av lågriskområde för radon men det finns också några högriskområden. I den nordvästra delen av området och i området väster om Evenemangsgatan/Vintervägen är det högre risk.

Konsekvenser planförslaget

Förorenad mark

I och med den planerade nya bebyggelsen och infrastrukturen får området delvis en förändrad markanvändning och förändrade markförhållanden. Området omvandlas från ett f.d. industriområde (mindre känslig markanvändning, MKM) till bostadsbebyggelse (känslig markanvändning, KM), varför ytterligare markundersökningar behöver göras för att utreda behovet av eventuellt omhändertagande av förorenade massor.

De markföroreningar som finns i området kommer i olika stor omfattning att behöva tas omhand vid exploateringen. Inför byggstart kommer behovet av marksanering att utredas närmare. Om inga åtgärder vidtas innebär planförslaget att exponeringsrisken ökar i och med att fler människor och boende kommer att vistas i området. Även spridningen av föroreningar kan påverkas i samband med grundläggningsarbeten m.m. om inga åtgärder vidtas

Byggnad av bostäder vid den gamla deponin

Endast en liten del av deponin planeras att bebyggas. Det är i de allra nordligaste delarna av den gamla deponin som ett bostadskvarter berörs.

Den primära risken vid all byggnation på eller i när anslutning till en deponi är främst inträngning av deponigas i byggnader. Täta byggnadskonstruktioner och passiva ventilationssystem som föreslås i Golders utredning är möjliga alternativ för att avhjälpa risker med inträngning av deponigas. Innan slutlig bedömning görs avseende förutsättningarna att bygga bostäder i anslutning till deponin, liksom behövliga skyddsåtgärder som detta kräver, kommer fortsatta utredningar och riskanalyser av olika slag att genomföras i samråd med tillsynsmyndigheter och andra experter inom området.

Åtgärdsförslag

- Omhändertagande av förorenade massor i halter över riktvärden för känslig markanvändning kommer att genomföras och studeras noggrannare innan anläggningsarbeten och dylikt kan påbörjas.
- Innan slutligt ställningstagande tas kring möjligheten att bygga bostäder på deponin måste fortsatta riskanalyser, undersökningar och utredningar kring markförhållanden, föroreningsinnehåll och gas-sammansättningen i deponin inklusive studier av nödvändiga skyddsåtgärder genomföras.
- Vid utformning av byggnader måste ställvis höga radonhalter beaktas och skyddsåtgärder måste ske i form av täta konstruktioner, betongplatta och liknande.
- En eventuell byggnation av bostäder på mindre del av deponin, liksom valet av lämpliga skyddsåtgärder, bör ske i nära samverkan med experter på området samt med involverade tillsynsmyndigheter och statliga institut.

Konsekvenser nollalternativet

Nollalternativet innebär att detaljplanen inte kommer till stånd och befintliga markförhållanden kvarstår så som de är idag. Eftersom ingen sanering planeras inom tidsintervallet, kommer de föroreningar som finns inom området, den exponeringsrisk samt den risk för framtida spridning som dessa utgör, att finnas kvar.

Förutsatt att geotekniska förhållanden förblir stabila och kvarstår så som de är idag, d.v.s. att inga omfattande markarbeten genomförs, bedöms risken för urlakning till grund- och ytvatten vara låg. Området kvarstår dock som ett område av riskklass, med kvarvarande markföroreningar som utgör en hög miljö- och hälsorisk.

3.6 Buller

Förutsättningar

Trafikbuller

I samband med Infrastrukturpropositionen, 1996/97:53, som antogs 1997-03-20, fastställde riksdagen riktvärden för trafikbuller. Riktvärden som normalt inte bör överskridas vid nybyggnad av bostäder redovisas i tabellen nedan.

Tabell 2. Riktvärden för nybyggnad av bostäder. Källa: Infrastrukturpropositionen (1996/97:53).

Utrymme	Högsta trafikbullernivå (dBA)	
	Ekvivalentnivå	Maximalnivå
Inomhus	30 dBA	45 dBA (kl 22-06)
Utomhus vid fasad, uteplats, balkong samt bostadsnära rekreationsytor	55 dBA	70 dBA
Utomhus fasad (tyst sida)	40 dBA	-

Boverket har tagit fram allmänna råd gällande planering av bostäder som är utsatta för buller från väg- och spårtrafik (2008:1). I denna skrift anges bland annat under vilka förutsättningar avsteg från de nationella riktvärdena får göras. I Stockholmsregionen tillämpas ofta de så kallade avstegsfall A och B (skriften Trafikbuller i planeringen framtagen av Länsstyrelsen, Stockholms stad och Ingemanssons) som innebär avsteg från riktvärden utomhus från 70 dB(A) maximal ljudnivå och 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå.

□

Definitioner, ekvivalenta ljudnivåer

≤ 55 dBA = Mindre bullrig sida¹

45–50 dBA = Ljuddämpad sida²

≤45 dBA = Tyst sida^{1,2}

¹Länsstyrelsen i Stockholms län, rapport 2007:23

²Boverkets allmänna råd 2008:1

Länsstyrelsen använder "mindre bullrig sida" som samlingsbegrepp för ljudnivåer upp till 55 dBA. Ljudintervallet 50–55 dBA har inte fått någon benämning i Boverkets allmänna råd. "Mindre bullrig sida" får därför även beteckna intervallet 50–55 dBA.

Samtliga lägenheter ska dock ha tillgång till mindre bullrig sida för minst hälften av boningsrummen med betydligt lägre nivåer än 55 dB(A). Tyst uteplats bör också kunna ordnas i anslutning till bostaden.

Från riktvärdena enligt avstegsfall A ovan görs avsteg utomhus från ekvivalent ljudnivå på den tysta sidan. Samtliga lägenheter ska dock ha tillgång till tyst sida om högst 55 dB(A) för minst hälften av boningsrummen, s.k. avstegsfall B.

Stora delar av planområdet och områden utanför planområdet är idag utsatta för höga bullernivåer, bl.a. från spårtrafiken på stambanan och från befintliga verksamheter inom bangårdsområdet och planområdet. Planområdet gränsar i norr till ett område med järnvägsspår och järnvägsverkstäder (Hagalunds verkstadsdepå) och i öster till Friends Arena. Trafiken på Enköpingsvägen och E4:an bidrar också till bakgrundsbuller.

Bakgrundsnivån inom planområdet från omkringliggande verksamheter och vägar är idag 51 - 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå.

Industribuller

För industribuller är det riktvärde som tillämpas det som är dimensionerande för störningsupplevelsen, i det här fallet ekvivalent ljudnivå. Detta innebär att max 40 dB(A) ekvivalent ljudnivå nattetid utanför fönster till alla rum i varje lägenhet (Naturvårdsverkets riktvärde) ska tillämpas. För industribuller finns inga avstegsfall att tillämpa.

Industriverksamheten utomhus vid Hagalunds verkstadsbangård består i dag främst av förflyttningar, service och underhållsarbeten på järnvägs-vagnar och lok. Vidare förekommer också visst buller från installationer. Nattetid sker normalt inget underhållsarbete utomhus, dock kan det inte uteslutas. Trafikverket har under 2012 tagit fram en funktionsutredning av bangården där man beskriver ett ökat driftsbehov av verksamheten framöver. Möjligheten till utbyggnad av bangården är begränsad vilket medför att det i huvudsak behövs ombyggnader av själva spåranläggningen. Exempelvis finns ett ökat behov av uppställningsspår samt flytt av tvätthallen vilket kommer att påverka bullersituationen i området. För fullständig verksamhetsbeskrivning av Hagalunds industriområde, se rapport från ÅF Ingemanssons AB 2012. Bullerutredningen har tagit höjd för eventuell utökad verksamhet i de förslag till åtgärder som studerats för den nya bebyggelsen.

Buller i rekreatiomsområdet

Naturområdet kring Råstasjön är påverkat av buller från Hagalunds verkstadsområde samt från spår- och biltrafik. I de inre delarna av rekreatiomsområdet är bullerupplevelsen mindre än i de yttre delarna. Närmast Råsta strandväg och Sjövägen är trafikbullernivåerna högre.

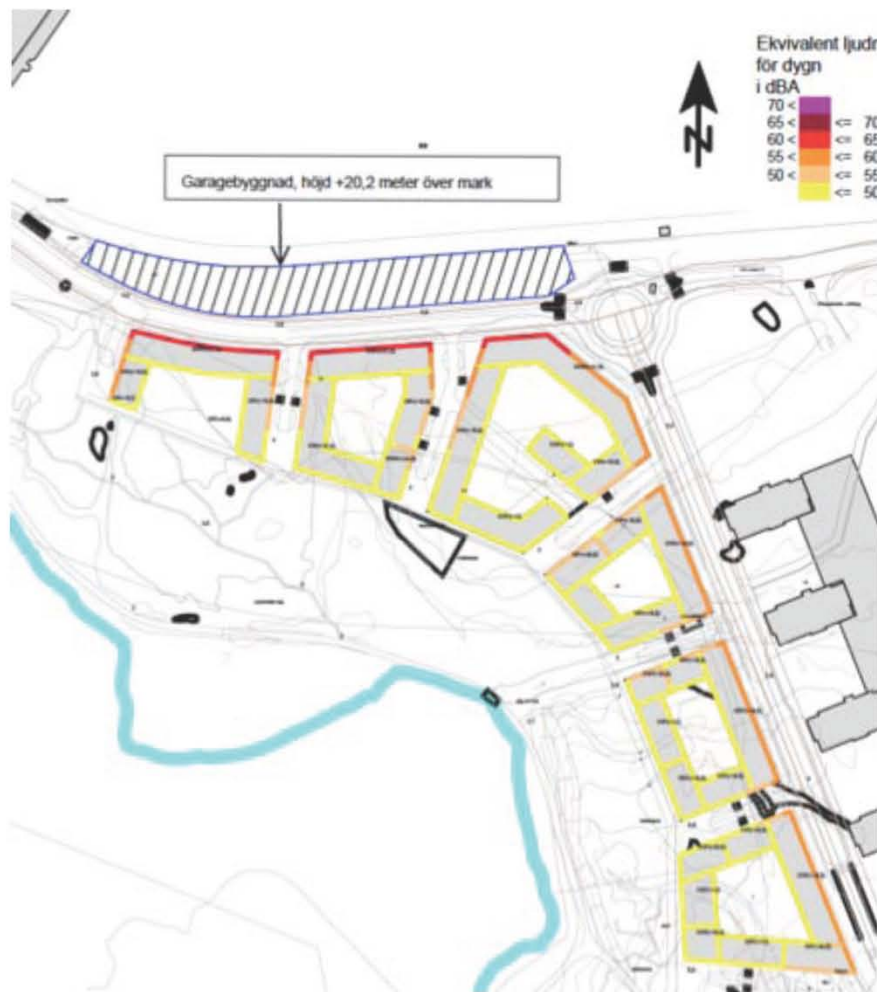
Konsekvenser planförslaget

Trafikbuller

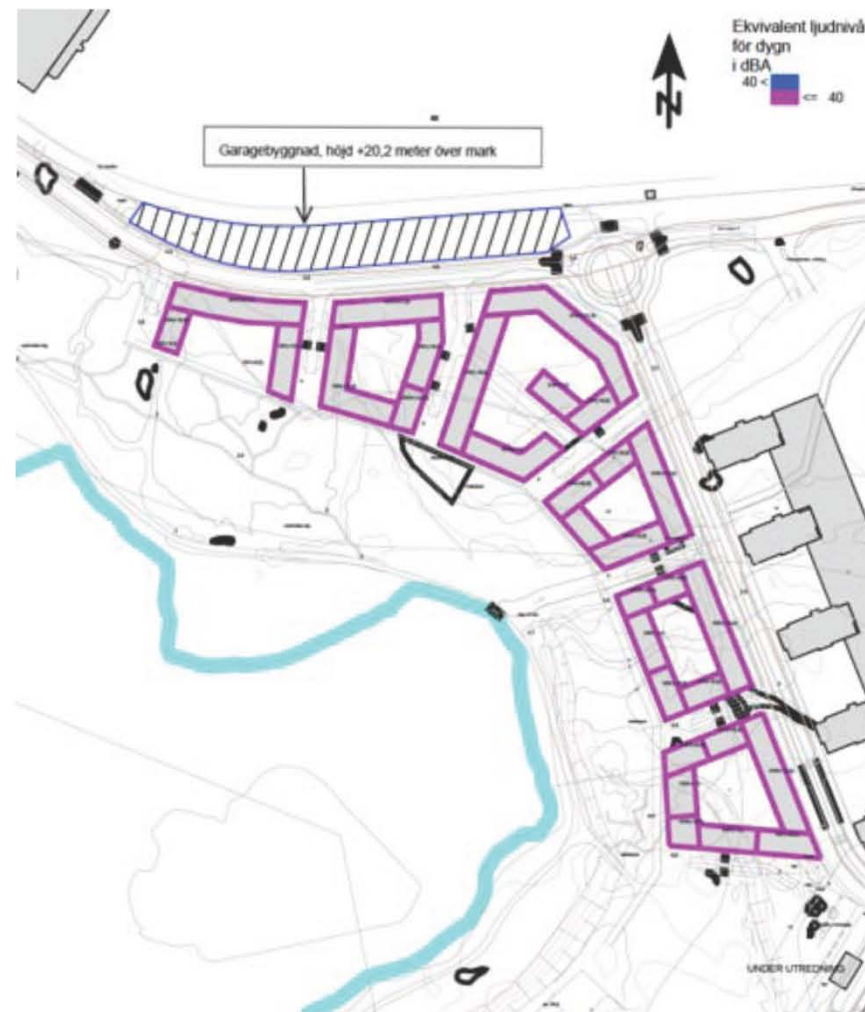
Bullerberäkningar har gjorts för planförslaget och dessa har genomförts av ÅF Ljud och vibrationer. De beräkningar som togs fram inför samrådet har reviderats utifrån de förändringar som har skett i planens utformning och nya trafikmängder (till följd av minskad exploatering). I figur 3.6.1 redovisas beräknade ekvivalenta trafikbullernivåer vid planerad bebyggelse enligt detaljplan inför granskning.

Befintliga boende inom Arenastaden och intilliggande områden kommer att påverkas med avseende på buller i och med att fler människor kommer att bo inom området. Handelstrafiken (till köpcentrumet och arenan) är det som dimensioner bullerupplevelsen, men trots detta så bidrar en utbyggnad enligt planförslaget till fler trafikrörelser på angränsande vägar, varför detaljplanen indirekt bidrar till ökat buller. För att de nya bostädernas fasader mot Råsta strandväg och Evenemangsgatan ska klara riktvärdet högst 55 dBA vid alla fasader skulle det krävas mycket höga bullerskydd mot angränsande gator och/eller kraftig begränsning av trafikmängden.

Med föreslagen bostadsutformning och lämplig lägenhetsplanlösning bedöms mål enligt lägst avstegsfall B kunna innehållas för samtliga bostäder. Alla lägenheter har härmed utformats så att hälften av boningsrummen inkl. uteplats vetter mot en mindre bullrig sida om högst 55 dBA ekvivalent nivå respektive 70 dBA maximal nivå. Samtliga bostadshus som har fasader mot spårområdet och Råsta strandväg får bullernivåer om ca 60-65 dBA. Fasader mot Evenemangsgatan får ljudnivåer om 55-60 dBA. Samtliga bostadshus har fasader som vetter mot tyst sida om max 50 dB

Figur 3.6.1 – Figuren visar ekvivalent ljudnivå trafikbuller vid fasader. Källa: ÅF 2014.

Figur 3.6.2 – Illustration över industribullernivåer. Källa ÅF 2014.

Industribuller

Utan åtgärder överskrids 40 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid fasad mot depåområdet nattetid och härmed klaras inte riktvärden för ekvivalent industribuller nattetid. För att klara riktvärdena kommer de bostadshus som ligger närmast depåområdet och som uppvisat för höga nivåer att få ett skärmande parkeringshus närmast spårområdet. Med parkeringshuset som skärm mot bullerkällorna klaras riktvärden för externt industribuller för samtliga bostäder inom planområdet som vetter mot bangården. Se figur 3.6.2.

Sammanvägd bedömning buller

De nya bostäderna bedöms kunna få bra boendemiljöer med avseende på buller. På den bullriga sidan är bullernivåerna förhållandevis höga. Vid den mindre bullriga sidan är nivåerna betydligt lägre (<50 dBA) och dessa bostadssidor vetter mot naturområdet samt bort från både väg- och spårtrafiken.

Buller i rekreationsområdets östra delar (väg- och industribuller) bedöms delvis komma att skämmas av genom att bostadshusen uppförs. Dock innebär nya lokalgator och ökat antal människor i närheten av rekreationsområdet att ljudupplevelsen i rekreationsområdet förändras när bakgrundsbuller ersätts med nya typer av ljud kopplade till bostadsgårdar, förskolor och lokalgator m.m.

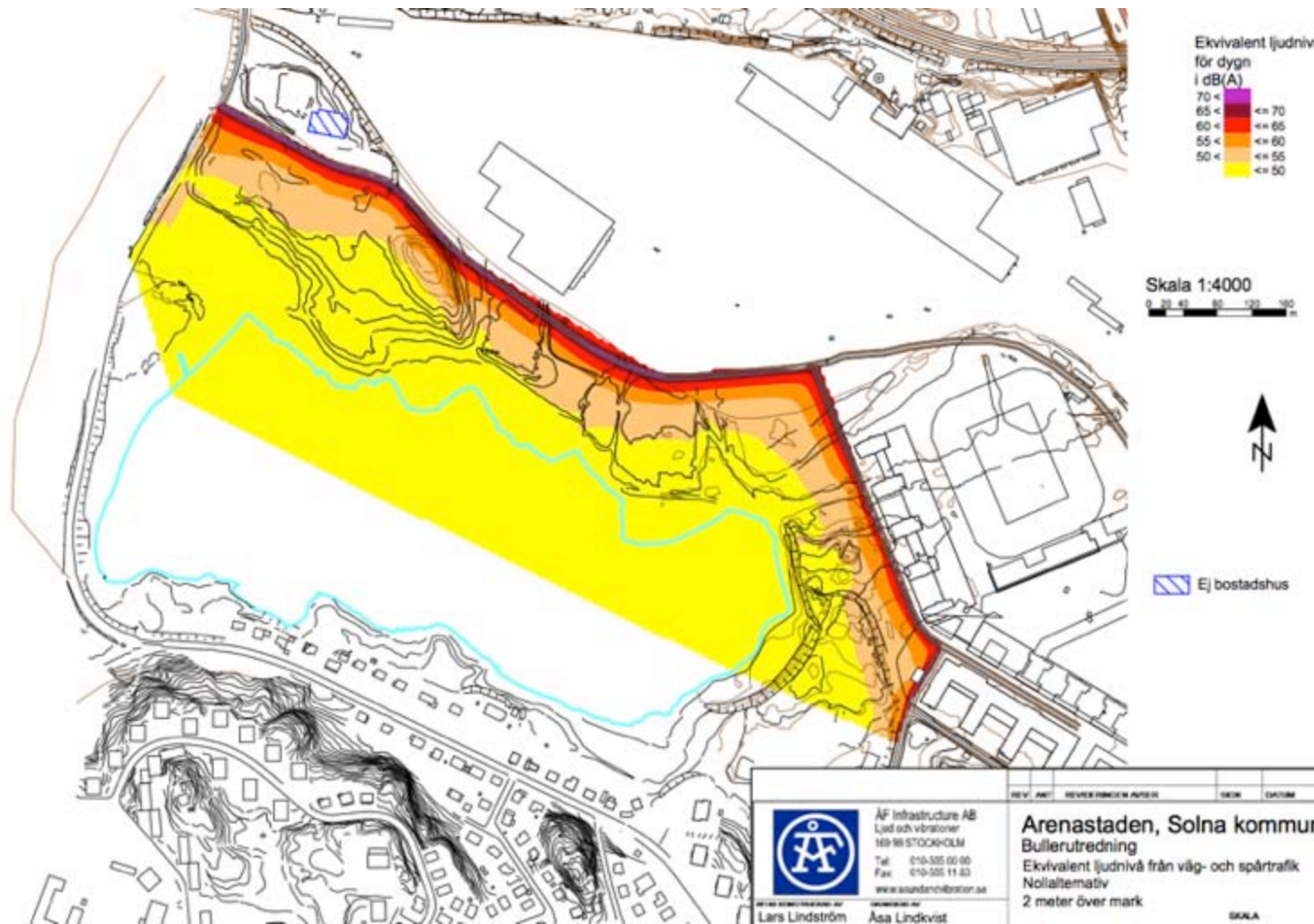
Åtgärdsförslag

- Enligt miljöprogrammet som antagits som utgångspunkt för utbyggnaden av Arenastaden ska samtliga bostäder klara minst ljudklass B (mot-svarande 4 dBA lägre inomhusnivåer än kraven enligt BBR). För att ljudklass B ska klaras kan finnas behov av särskilda fönsterkonstruktioner, tilluftsdon och fasadisolering.
- Särskilda ljuddämpande åtgärder bör vidtas om bullrande verksamheter såsom exempelvis förskola, restaurang, café etc. finns inom byggnad som gränsar till bostäder.
- Vid eventuell framtida utökad verksamhet på bangården måste behov av ytterligare bullerdämpande åtgärder i nordöstra delarna närmast spårområdet studeras, t.ex. bullerskyddsskärmar på p-garage framför bostäderna.

Konsekvenser nollalternativet

Trafiksituationen för nollalternativet är i princip lik dagens situation, se illustration 3.6.3 på nästa sida. Skillnaderna jämfört med dagens situation avseende trafikbuller är härmed små, < 1 dB, trots en betydande ökning av järnvägstrafiken. I nollalternativet har sannolikt verksamheten inom Hagalund verkstadsbangård utvecklats i enlighet med tidigare redovisning, härmed kan förväntas att industribullernivåerna i rekreationsområdet kommer att vara något högre, jämfört med dagens situation. I nollalternativet finns dock inga boende inom planområdet, varför andelen människor som utsätts för bullerstörningar inom planområdet bedöms vara mindre.

De norra delarna av rekreationsområdet, d.v.s. delarna närmast spårområdet och Råsta strandväg, kommer även fortsättningsvis utsättas för höga bullernivåer från såväl industri- som spårtrafikbuller. Spårtrafikbullret bedöms vara dimensionerande för störningsupplevelsen.

Figur 3.6.3 – Figuren visar ekvivalent ljudnivå från väg- och spårtrafik för nollalternativet. Källa: ÅF 2012.

4. Konsekvenser byggskedet

4.1 Allmänt om byggskedet

Under byggskedet utförs arbetsmoment som kan medföra påverkan på hälsa och miljön. Schakt- och mindre marksaneringsarbeten kommer att utföras med syfte att avlägsna föroreningar och förbereda området för grundläggning. Byggetablering och masshantering planeras inom planområdet. Projektet har bestämt att byggtrafiken främst ska använda Råsta strandväg för in- och uttransporter. Inom planområdet finns värdefulla naturmiljöer eller områden som används för närrekreation. Etableringsytorna ska undvikas i all naturmark som skall bevaras.

Byggbranschens Kretsloppsråd anger rekommendationer och målsättningar för byggskedet som ska följas (f.d. Stockholms stads program för miljöanpassat byggande från 2005). Dessa rekommendationer berör bl.a. rutiner för arbetsplatsens inköp av material och produkter, planering av etableringsytor och skydd av värdefull vegetation, krav beträffande arbetsmaskiner och lastbilar som används på byggarbetsplatsen, rutiner för att förhindra spill och läckage, förvaring och omhändertagande av miljöskadligt avfall, begränsning av damm, byggbuller och vibrationer samt information till och kommunikation med kringboende. Byggskedet kommer att följa dessa rekommendationer.

4.2 Konsekvenser planförslaget

Buller och vibrationer

I dagsläget finns inga boende inom själva planområdet som kan komma att påverkas av störande arbetsmoment under byggskedet. Dock kommer det med största sannolikhet ha flyttat in människor i de nya hus som just nu byggs på andra sidan Evenemangsgatan och det finns boende i planområdets direkta närhet, bl.a. i Ör i Sundbyberg, utmed Vintervägen, Sjövägen, Frösundaleden och Råsundavägen samt på andra sidan spårområdet, vid Ballongberget och Ritorp. Efter det att första delarna av planen har byggts kommer troligen även nyinflyttade i området att bli störda av buller och vibrationer i samband med att resterande delar av området byggs ut. Störningar kan t.ex. uppkomma i samband med eventuella grundförstärkningsarbeten och vid schaktning samt om eventuell sprängning utförs. Under byggskedet uppkommer även störningar från tunga transporter och maskiner (schaktmaskiner, kranbilar etc.).

Mark och vatten

Förekomst av lokala markföroreningar kan innebära att både miljö- och hälsorisker uppkommer under byggskedet. När ett förorenat markområde schaktas, exponeras föroreningarna och deras spridningsbenägenhet kan förändras. T.ex. kan rörligheten förändras om tillgången på syre ökar i samband med friläggning av massor etc. Infiltration av regnvatten och därmed utlakning av föroreningar kan också tillfälligtvis öka. Det föreligger även risk att man påträffar och påverkar spridning av s.k. hotspots, områden med lokalt mycket höga föroreningshalter.

Vid eventuellt schakt finns det även risk för partikelspridning genom damning och transport av partiklar med yt- och dagvatten. Återanvändning av massor förutsätter att dessa är av tillräckligt god kvalitet samt att de geotekniska förhållandena som råder medger utfyllnad utan risk för sättningsskador.

Oljeförorenade massor bör inte användas inom området utan ska avlägsnas och transporteras till deponi eller behandlingsanläggning med erforderliga tillstånd.

Under anläggningsfasen kommer troligtvis avrinning från planområdet att innehålla partiklar som sköljs av i och med att anläggningsytor utan slitlager utsätts för regn. Genom att genomföra föreslagna dagvattenåtgärder tidigt i byggfasen kan dessa användas för att behandla och utjämna flöden redan i anläggningsskedet. Det är viktigt att inte leda ut byggvatten i de naturliga våtmarkerna som finns i naturmarken. För läsvatten krävs troligen försedimentering i containrar eller liknande innan det leds till dagvattenanläggningar.

Natur och rekreation

Anläggningsarbetena kommer att kräva ytor för byggetablering och mellanupplag. Under byggandet kommer främst ytor inom planområdet att användas. Ju längre utbyggnadsarbetet fortskrider desto mindre ytor kommer att finnas tillgängliga, vilket kan innebära att även områden som inte ska exploateras kan behöva nyttjas. För naturmiljön innebär detta en risk eftersom mark och vegetation kan skadas om skyddsåtgärder inte vidtas. Förutom det intrång som bebyggelsen och vägarna innebär kan även själva byggverksamheten påverka naturmiljön.

Träd, naturpartier, markskikt och rötter kan skadas vid mekanisk påverkan, genom föroreningar eller genom tillfällig förändrad vattenbalans. Det är viktigt att särskild hänsyn tas i anslutning till de naturmiljöer som ska bevaras, i synnerhet känsliga sumpskogspartier, där miljön är extra känslig. Vidare är det viktigt att skydda alla enskilda träd och dungar som ska sparas intill bebyggelsekvarteren inom planområdet.

Under etableringsfasen kan pålning, grävning och andra åtgärder störa skrattnåskolonins etablering vid häckningssäsongens start. Störningen förväntas bara ske något enstaka år. Dock kan en sådan störning leda till att häckningsplatsen överges och kanske inte återtas följande år.

Vid genomförande av detaljplanen och utan anpassning av byggtid till arternas häckningsperiod (1:a mars till 15:e juni) finns risk att häckningen uteblir något år. Detta bedöms inte medföra skada på arternas fortplantningsområde.

Rekreation och friluftsliv påverkas främst av byggverksamheten genom att upplevelsen försämras av buller från byggplatserna och att mark i anslutning till rekreativområdet tas i anspråk för anläggningar och upplag. Rekreativområdet är dock inget tyst område idag då det påverkas av trafikbuller och verksamheter på depåområdet samt byggnationen av andra delar av Arenastaden.

Kontrollprogram

För att undvika och begränsa att ovan beskrivna negativa konsekvenser uppstår, liksom annan omgivningspåverkan avseende rörelser, vibrationer och buller vid utförande av schakt och grundläggningsarbeten m.m. bör miljökrav ställas på byggherrar och entreprenörer så att störningar för människor och miljön i närområdet begränsas inom ramen för vad som är

tekniskt och ekonomiskt rimligt. Miljökrav kan antingen hanteras i ett för planen specifikt miljöprogram eller ingå i det kontrollprogram som gäller under byggtiden och som upprättas av beställarens organisation för miljökontroll.

4.3 Förslag till generella åtgärder

- Rena jordmassor bör generellt omhändertas och återanvändas inom området, för att reducera antalet masstransporter.
- Naturvårdsverkets nationella riktvärden avseende buller under byggskedet får inte överskridas. Buller från maskinell utrustning ska så långt som möjligt minimeras genom att t.ex. fläktar, pumpar och kompressorer placeras inomhus i isolerade byggnader.
- I det fortsatta arbetet och i samband med upphandling av entreprenad m.m. bör arbetsmetoder, arbetsmaskiner etc. med dokumenterat minsta miljöpåverkan väljas.
- Genom hela anläggningsskedet ska finnas hög uppmärksamhet och beredskap för upptäckt av oförutsedda föroreningar (bl.a. projektledning, rutiner, beredskapsplan).
- Alla markarbeten ska utföras så att spridning av föroreningar till mark och grundvatten begränsas.
- Genom att bygga reningsåtgärderna tidigt i anläggningsfasen kan dessa komplettera reningsåtgärder som t.ex. försedimentering i containrar under byggskedet. Undantag är vattensamlingarna/sumpskogspartier i naturmark.

Specifika åtgärder med avseende på skydd av arter och naturvärden:

- Säkra att tillrinningen och eventuellt grundvattenuppströmningen i vattensamlingar blir kvar under anläggningsskedet och även efter färdigställandet. Hydrologin får inte påverkas negativt.
- Byggtiden i de delar som ligger närmast skrattnåskolonin och naturområdet anpassas så att inte bygg- och anläggningsarbeten utförs under perioden 1:a mars till mitten av juni (häckningsperiod).
- Skydda träd (även sälg) som hamnar nära bebyggelse under byggskedet och bevara dessa genom planbestämmelser även i kvartersmark.
- Träd som måste fällas för att ge plats åt ny bebyggelse, tas om hand och trädstockarna placeras på lämpliga ytor i naturområdet, så att den döda veden kommer vedlevande arter till godo.
- Upplag och dylika ytor förläggs inte till naturmark.

5 Övrig miljöpåverkan (ej betydande miljöpåverkan)

5.1 Landskapsbild

Den nya bebyggelsen kommer att gränsa till rekreationsområdet och skogen vid Råstasjön. Detta innebär att staden kryper närmre rekreationsområdet och ny bebyggelse kommer på vissa platser att rama in landskapsrummet runt Råstasjön. I öster riskerar ny bebyggelse att skugga strandstråket något under förmiddagar.

Då föreslagen bostadsbebyggelse varierar i höjd från cirka fyra till åtta våningar bedöms kontrasten mellan byggnader och parkmiljön bli stor. Sett från Sjövägen i väster kommer den nya bebyggelsen på andra sidan Råstasjön att synas ovanför trädkropparna och under den avlödade perioden bedöms huskropparna norr om sjön tydligt synas genom vegetationen. Upplevelsen kan bli mer påtaglig på avstånd då de bakre högre våningarna blir synligare, jämfört med när man rör sig direkt nedanför bebyggelsen och utmed sjön. Tydliga kontraster i skala och uttryck kommer att uppstå vilket kan betraktas som spännande eller störande beroende av vilket förhållningssätt betraktaren har.

Förändringen i karaktär kan bli positiv, i synnerhet där den nya bebyggelsen minskar den upplevda skalan gentemot den dominerande arenan. Landskapsrummet kan också genomgå en positiv förändring genom att områden som idag är av parkkaraktär ges en mer omsorgsfull utformning.

En plats som har potential att bli en grön mötesplats är vid sjöns sydöstra del, strandzonen snett nedanför nya bebyggelsen som kommer att få karaktären av en stadsdelspark med nya lek- och vistelseytor.

Vegetationen mellan gångvägen och den nya bebyggelsen bör utformas så att den skärmar av gångvägen från bebyggelsen. Man ska kunna uppleva att man går i naturen trots att bostäder kommer nära inpå. Vegetationen bör därför vara tillräckligt tät och tillräckligt hög. Höga delar på byggnader närmast gångvägen/sjön, kommer av många troligtvis att upplevas som störande för rekreationsupplevelsen.

5.2 Luftkvalitet

Partikelhalterna (PM_{2,5} och PM₁₀) lokalt i Stockholmsregionen beror till största delen på att slitagepartiklar från bl.a. vägbana, däck och bromsar virvlar upp under senvintern och våren när vägbanorna torkar upp. Avgaspartiklarna utgör en mindre del av PM₁₀-halten men är av stor betydelse för hälsan. PM₁₀-halten lokalt består också till relativt stor del av de partiklar som finns i bakgrundsluften. Kvävedioxid härrör främst från förbränningsprocesser till följd av fordonstrafik och energiproduktion, slitage men även långdistanstransporterade föroreningar har stor betydelse. Enligt prognos från Stockholm och Uppsala läns luftvårdsförbund sker idag inga överskridanden av miljökvalitetsnormen för vare sig *kvävedioxid* eller *partiklar (PM₁₀)* inom planområdet eller i anslutning till planområdet.

Intill Arenastaden, vid Frösundaledens anslutning till E4 vid Haga Norra, samt längs med Frösundaleden vid anslutningen till Dalvägen och Solna station, överskrider i dagsläget både normen för PM₁₀ och NO₂. I beräkningar som gjorts under 2011 och 2012 inom ramen för detaljplan för

kvarter Stora Frösunda har trafikmängden som uppkommer på grund av Arenastaden inkl. denna detaljplan inkluderats. Trafikflödena som antogs i dessa beräkningar var betydligt högre än nu fastställt, på grund av att man då räknade med ett högre parkeringstal för all kontorsbebyggelse inom Arenastaden.

Resultatet av de spridningsberäkningar som har gjorts i planområdets närhet visar att miljö kvalitetsnormerna för både PM10 och kvävedioxidhalter kommer att innehållas inom Arenastaden och vid fasader utmed Frösundaleden år 2015 (strax under gränsvärdet). Anledningen till att en förbättring av föroreningshalterna sker i framtiden, trots ökad trafik och tätare gaturum, är att dubbdäcksanvändningen bedöms minska. När det gäller halter av kvävedioxid är det andel dieselfordon som gör att osäkerheter råder kring framtiden. I de känslighetsberäkningar som tagits fram inom ramen för detaljplan för stora Frösunda innehålls miljö kvalitetsnormerna för partiklar även om trafikmängden ökar, andel tunga fordon ökar, andelen dieselfordon ökar samt hastigheten förändras.

Även efter en utbyggnad enligt detaljplanen bedöms miljö kvalitetsnormerna innehållas. Trafikmängderna på de gator som har slutna gaturum är låga, ca 200 fordon/dygn, och utmed Råsta strandväg där trafiken är relativt hög, ca 7800 fordon/dygn, och en del av Råsta strandväg får bebyggelse på bägge sidor, är utluftningen relativt god i och med det öppna spårområdet norr om parkeringshuset (som behövs som bullerskydd) och vägen. Ovanstående bedömning görs mot bakgrund av nedanstående uppgifter om framtida luftföroreningshalter inom området och utmed vägar i området.

För detaljplan till kv. Pyramiden och Farao som ligger inom Arenastaden och öster om planområdet har det under hösten 2012 tagits fram sprid-

ningsberäkningar för partiklar, PM10, och kvävedioxid (SLB Analys). Resultatet av dessa beräkningar visar att miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM10) klaras i hela beräkningsområdet år 2015 då planen är genomförd. Slutsatser från denna rapport kan även användas för de gator som rymms inom detaljplanen för Råstasjön. Halterna är högst längs södra delen av Pyramidvägen samt längs västra delen av Råsta strandväg, ca 36-40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, vilket är lägre än miljö kvalitetsnormen 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Förutom ökad trafik kommer gaturummen förtätas vilket innebär att utvädringen av luftföroreningar från trafiken försämras och härmed att halterna ökar.

Totalt sett bedöms PM10-halten att öka med ca 40 % längs delar av Pyramidvägen. För gaturum med lite trafik, t.ex. Magasinsvägen och Evenemangsgatan kommer halterna att öka marginellt med den nya bebyggelsen. I de centrala delarna av Arenastaden beräknas PM10-halterna ligga i bakgrunds nivå, vilket innebär ca 25-30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Även miljö kvalitetsnorm för kvävedioxid, NO₂, klaras inom Arenastaden. Kvävedioxidhalterna är liksom partikelhalterna högst längs södra delen av Pyramidvägen och längs västra delen av Råsta strandväg, ca 40-45 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, vilket är lägre än miljö kvalitetsnormen 60 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. P.g.a. förtätningen av bebyggelse som sker inom stadsdelen kommer NO₂-halten öka med ca 25 %. För gaturummen med lite trafik och bättre utvädring på grund av bredare gaturum, t ex Magasinsvägen och Evenemangsgatan, kommer halterna att öka marginellt med den nya bebyggelsen. Vid evenemang på Arenan som innebär att en betydligt större trafikbelastning sker på vägarna i området, ökar luftföroreningshalterna tillfälligt. Utmed Råsta strandväg, som bedöms trafikeras hårt i samband med Evenemang på arenan, kommer luftföroreningshalterna periodvis vara höga. Miljö kvalitetsnormerna bedöms dock inte komma att överskridas..

Även om miljökvalitetsnormerna för utomhusluft bedöms innehållas inom hela Arenastaden, liksom inom planområdet, kommer den totala exponeringen för luftföroreningar öka med detaljplanen. Detta eftersom fler människor kommer att vistas utmed alla trafikerade gator i stadsdelen. Ur ett folkhälsoperspektiv är all exponering för luftföroreningar negativt.

5.3 Risker och störningar

Risker från Hagalunds bangård och Ostkustbanan

I samband med den fördjupade översiktsplanen för Solna stationsområde upprättades en inledande riskanalys med avseende på bl.a. Hagalundsdepån, Ostkustbanan och Frösundaleden. För detaljplanen till kv. Nationalarenan m.fl. har en mer detaljerad riskanalys upprättats. Med utgångspunkt från resultatet av dessa kan nedan konstateras:

Norr om planområdet ligger Hagalunds bangårdsområde. Bangården består av ett flertal spår och det närmsta ligger ca 10-15 meter från parkeringsgaraget i norra delen av planområdet. Spårområdet ligger också betydligt lägre än hela området. På Hagalund hanteras enbart tåg som kör med persontrafik. Någon hantering av farligt gods förekommer inte på bangårdsområdet. I den inledande riskanalysen studerades möjligheterna kring eventuell framtida hantering av farligt gods, men enligt Banverket bedömdes möjligheten för den typen av framtida verksamhet vara begränsad. Trafikverket gör ingen annan bedömning idag. Eftersom inget farligt gods hanteras på bangården samt att spåren ligger lägre än området bedöms riskerna från spåren vid Hagalunds bangård bli försumbara.

När det gäller risker med transporter av farligt gods på järnvägen (Ostkustbanan) bedöms även dessa vara relativt små. Den låga risknivån beror

huvudsakligen på det stora avståndet mellan Ostkustbanan och planerad bebyggelse (mer än 100 meter), att spårområdet ligger lägre än planområdet samt att antalet transporter med farligt gods på den aktuella sträckan är begränsade. Enligt detaljplanen för Arlandabanan ska de två mittersta spåren i första hand trafikeras av pendeltåg samt godståg medan de två yttre spåren ska trafikeras av fjärrtåg och Arlandabanan.

Elsäkerhet

Enligt elsäkerhetsverkets föreskrifter ska det vara minst 5 meter mellan byggnad eller väg och del av järnvägsanläggning som kan föra högspänning. Vid högre byggnader kan det krävas ett större avstånd eller särskilda skyddsåtgärder. Avståndet mellan närmaste spårmitt och planerad gång- och cykelbana vid Råsta strandväg är som minst 9 meter. Även parkeringshuset placeras ca 9 meter från närmaste spårmitt, eventuellt behov av särskilda skyddsåtgärder med avseende på elsäkerheten kommer att utredas under det fortsatta arbetet.

Störningar från belysningsstolpar

Det finns alltid en risk för klagomål på belysningsstolpar, när bostäder placeras nära upplysta anläggningar och ytor. Bangården i Hagalund är belyst dygnet runt, vilket krävs för att ge en god arbetsmiljö för verksamhetsutövare, att trygga trafiksäkerheten samt säkerhetsmässigt som en del i skalskyddet. Belysningen är viktig för verksamheten och omkringliggande bostäder kan störas av denna.

En fotbollsplan ligger söder om planområdet. Höga strålkastare behövs under dygnets mörka timmar, särskilt påtaglig är användningen under vinterhalvåret. Dessa strålkastare kan verka störande för boende i närheten av fotbollsplanen.

6. Samlad bedömning

6.1 Samlad bedömning av planförslaget

- Ur ett regionalt perspektiv innebär att "bygga staden inåt" att storstadens större sammanhängande grönområden, som är av värde för både biologisk mångfald och rekreation, ska kunna bevaras och utvecklas. Planförslaget, som utgör en del av Arenastaden, innebär att värdet av att skapa attraktiva boendemiljöer står i viss konflikt med värden för rekreation och biologisk mångfald. Bebyggelsens placering och utformning har dock så långt som är möjligt anpassats till de inventerade arternas behov samt naturvärden.
- Vad gäller konsekvenser för naturmiljön bedöms planförslaget medföra små negativa konsekvenser. De gröna sambanden mot Lötsjön och mot Igelbäcken påverkas inte av planförslaget eftersom ingen bebyggelse föreslås i denna del av naturområdet. Jämfört med nollalternativet försvinner en liten del av befintlig naturmark och kvarvarande miljöer kommer indirekt påverkas genom ökat besöksstryck liksom ökade aktiviteter i anslutning till naturområdet. Bebyggelsen har så långt som är möjligt placerats med hänsyn tagen till skogens och Råstasjöns naturvärden. Mycket litet naturmark av värde tas i anspråk. Viss vegetation måste tas ned, men konsekvenserna till följd av detta bedöms sammantaget som små. Fladdermusfaunan kan med enkla men omsorgsfulla kompensationsåtgärder gynnas när planförslaget genomförs. Hur bebyggelsen påverkar skrattnåskolonin är i dagsläget osäkert. Närmaste planerade bostadshus ligger på ett avstånd om

cirka 150 meter från kolonin. Byggskedet bedöms utgöra störst risk för skrattnåskolonins och arter beroende av dessas förekomst. Bedömningen är att skrattnåskolonin kan komma att minska i antal. Detta missgynnar även andra arter som är beroende av skrattnåsarnas etableringar. Med riktade åtgärder bedöms riskerna kunna undvikas.

- Som närmast planeras bebyggelsen ca 60-65 meter från strandlinjen och ingen bebyggelse planeras i strandzonens direkta närhet. Jämfört med hur det ser ut idag bedöms bebyggelsen som föreslås inom delar av befintligt strandskydd, medföra små negativa konsekvenser för växt- och djurliv som strandskyddet avser att skydda. Bedömningen är också att allmänhetens möjligheter till motion, rekreation och naturupplevelser i skog eller i områden med vattennära kontakt och utblickar över vattnet, kan tillförsäkras. Därmed bedöms planförslaget inte stå i konflikt med allmänhetens tillgång till stränderna eller friluftsvärden som strandskyddet avser att skydda.
- En utförligare beskrivning av ytor inom strandskydd (PM till planbeskrivningen) visar att de grusade ytor som planeras för bostäder och som ligger inom strandskydd, både historiskt och idag inte använts som rekreationsytor. De har inte heller fyllt någon viktig ekologisk funktion för området som helhet. Ända sedan 1950-talet, då området började fyllas ut, har ytorna varit grusade eller saknat vegetation, och använts för olika typer av industriverksamhet, uppställnings- och lagerytor etc. Ytorna har helt eller delvis också varit instängslade. Satellitbilderna från och med 2001 (bilaga 2) visar också att de ytor där tillfälliga mark- och bygglov getts för bodetableringar, parkeringsplatser och betongstationen, varit grusade och använts för diverse verksamheter långt innan

planerna för Arenastaden påbörjades och de tillfälliga byggloven beviljades. Idag har vissa av de tidigare grusade ytorna som avhysts och som inte används, utvecklats till gräsbevuxna ytor eller ruderatmark på fyllnadsmassor. Det ekologiska värdet bedöms vara lågt.

- Upplevelsen av östra strandzonen och från promenadvägen söder om sjön kommer att förändras genom att bebyggelsefronten kryper närmare inpå sjön. Nedanför planerad bebyggelse vid den östra och södra stranden kommer strandzonen att få en mer parkartad karaktär och tydligare än idag bli en plats för lek och sociala möten. Naturområdet kring sjön kommer att bli betydelsefullt som när-rekreativområde för nya boende i området, liksom som för övriga Solnabor.
- När det gäller vattenkvalitet och dagvattenhantering är den sammanvägda bedömningen att planförslaget inklusive föreslagna dagvattenåtgärder innebär små till måttliga positiva konsekvenser för Råstasjön med avseende på minskade föroreningshalter och vattenkvalitet. Utan reningsåtgärder försämras Råstasjöns och Brunnsvikens vattenkvalitet.
- Planförslaget innebär en ökad trafik lokalt inom området och på angränsande vägnät. Inom området, liksom i många andra delar av Stockholms län och i Solna stad, bedöms riktvärden för väg- och spårtrafikbuller överskridas inom området. Härmed tillämpas avstegsfall B, vilket innebär att så många boningsrum som möjligt (minst hälften) kan innehålla riktvärden om högst 55 dBA vid fasad. Ekvivalenta riktvärden avseende industribuller klaras genom att ett högt och skärmande parkeringshus byggs närmast Hagalunds bangård. Planförslaget innebär också att bullernivåerna i naturområdets östra del blir något lägre än idag. Detta eftersom

den nya bebyggelsen skärmar av naturområdet från trafikbullret utmed vissa sträckor av Råsta strandväg och evenemangsgatan. Alla bostadshus bedöms få god tillgång till tysta lägenhetssidor, uteplatser samt närrekreativmiljöer.

- Inga miljö kvalitetsnormer för utomhusluft överskrids inom planområdet eller inom andra delar av Arenastaden. Exponeringen för luftföroreningar inom området och på angränsande vägnät bedöms öka. Dels eftersom fler människor kommer att bo och vistas utmed trafikerade vägar i området dels för att trafiken kommer att öka något på befintliga vägar i Solna.
- Planförslaget innebär vidare att risker med gasinträngning i byggnader behöver studeras mer ingående och åtgärder kommer att behöva vidtas i samband med byggnation på den f.d. hushållsdeponin. Behov av omhändertagande av övriga markföroreningar inom området kommer att studeras före byggstart.

6.2 Förutsättningar att uppfylla miljömål och en god hushållning med naturresurserna

Miljömål nr 1 Begränsad klimatpåverkan

och nr 2 Frisk luft:

"..Halten av växthusgaser i atmosfären ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan nås... Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturmiljövärden inte skadas".

Bedömning:

Planområdet har relativt goda kollektivtrafikförbindelser med gång- och cykelavstånd till Solna station samt busslinjer genom området. År 2014 kommer Tvärbanan till Solna station att stå klar. De framtida invånarna i stadsdelen ges härmed goda förutsättningar till att välja alternativ till bilen. Två busslinjer trafikerar Råsta strandväg och inom gång- och cykelavstånd finns även tunnelbana vid Näckrosen och Solna station. Möjligheterna att använda cykel ökar också då planerade nya GC-vägar kommer att ansluta till det regionala stråket. I detta avseende ger planen vissa förutsättningar att bidra till måluppfyllelse enligt ovan. I fortsatt planering kan ytterligare åtgärder föreslås för att minska negativ klimatpåverkan, t.ex. energieffektiva hus, klimatsmarta lösningar för de boende, attraktiva cykelparkeringar, lånecyklar, bilpooler osv.

Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft bedöms innehållas med planförslaget, vilket är positivt med avseende på målet Frisk luft. Trafiken som bebyggelsen alstrar, bidrar dock till utsläpp av växthusgaser och till lokala luftföroreningar varför målet också påverkas i negativ riktning. Vid evenemang på arenan kommer bostäderna utmed den östra delen av Råsta strandväg att utsättas för tillfälligt höga luftutsläpp från alla de bussar, taxibilar och personbilstrafik som ska ta sig till/från Arenastaden.

Miljömålen nr 4 Gifrfri miljö, nr 7 Ingen övergödning, nr 8 Levande sjöar och vattendrag, nr 9 Grundvatten av god kvalitet, nr 10 Hav i balans samt levande kust och skärgård, nr 11 Myllrande våtmarker:

”Miljön ska vara fri från ämnen och metaller som skapas i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden... Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha

någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.. Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas... Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag... Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar... Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

Bedömning:

Planförslaget bedöms sammantaget både verka för och emot måluppfyllelse av miljömål nr 7-10. Förutsatt att förorenade massor avlägsnas eller på annat sätt omhändertas samt att föreslagna dagvattenåtgärder kommer till stånd, kan planen anses bidra till att dessa miljömål uppfylls.

De blöta skogsområdena som idag finns i området fyller en viktig funktion för fördröjning och rening av dagvatten. Dessa kommer att behållas även efter en utbyggnad, vilket är positivt. Dock bedöms att vissa åtgärder för rening av dagvatten kommer att innebära ett visst intrång i sumpskogen. Sumpskogens hydrologiska funktion bedöms dock kvarstå likt idag vilket medför att miljömål nr 11 inte bedöms påverkas i någon riktning.

Miljömålen nr 12 Levande skogar och nr 16 Ett rikt växt- och djurliv:

"Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas... Den biologiska mångfalden skall bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt.... Arternas livsmiljöer och ekosystemen ska värnas.... Människor skall ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd".

Bedömning:

Planförslaget bedöms både verka för och emot miljömålen. Till stor del bevaras värdefulla naturmiljöer inom planområdet, vilket utöver det ekologiska värdet även är positivt ur rekreationssynpunkt. Råstasjön och dess vasspartier och stränder påverkas t.ex. inte av exploateringen i någon större utsträckning och känsliga naturmiljöer och sumpskogspartier bevaras. Dock ianspråkats en liten del naturmark vilket, tillsammans med exploatering av andra naturområden i omkringliggande områden, kan innebära en fragmentering av de sammanhängande naturmiljöer som är av betydelse för biologisk mångfald. De naturområden som bebyggs är huvudsakligen områden med relativt låga naturvärden. En risk finns dock att vissa arter, exempelvis skrattnåskolonin i Råstasjön, kan påverkas negativt då aktiviteterna i naturområdet och dess randzon ökar. Eftersom en del av den övre delen av Råstaåns utlopp kommer att kulverteras, kan vissa negativa konsekvenser uppstå för arter som lever utmed ån.

Miljömål nr 15 God bebyggd miljö:

"Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anlägg-

ningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas".

Bedömning:

Planförslaget bedöms både verka för och emot uppfyllelse av miljömålet. En exploatering enligt planförslaget innebär ett mindre ianspråktagande av naturmark, att bebyggelse kommer närmare naturområdet och att besöksstrycket ökar, jämfört med idag. Detta innebär att värden knutna till biologisk mångfald och rekreation, bland annat upplevelsen av lugn och rofylldhet minskar något, vilket verkar lite emot måluppfyllelse. Dock innebär planen att nya rekreativa, sociala och rumsliga upplevelsevärden kan skapas. Nya invånare ges t.ex. god tillgång till närnatur och rekreation samtidigt som tryggheten i och tillgängligheten till rekreativområden lokalt ökar något. Nya gång- och cykelvägar och en struktur av stigar/spänger behålls respektive nyanläggs genom naturområdet. Platsens förutsättningar avseende buller är en utmaning. Avstegsfall från riktvärde för trafikbuller behöver tillämpas. Riktvärden för industribuller natttid klaras i och med att ett parkeringshus placeras mellan spårområdet och närmaste bostadskvarter. Med rätt åtgärder bedöms dock att målet inte motverkas och de boende kommer totalt sett att kunna erbjudas goda livsmiljöer. Mot sjön och rekreativområdet kommer det att vara betydligt lugnare och här erbjuds boende goda rekreativområden, naturupplevelser m.m. I detta avseende bedöms planen verka för ett uppfyllande av miljömålet. I samband med evenemang på arenan kommer Råsta strandväg att vara hårt belastad av tung busstrafik, taxibilar och privata bilar. Utöver den direkta påverkan från mycket trafik i omgivningen kommer luftkvaliteten i samband med evenemang att tillfälligt försämrats inom planområdet och i Arenastaden i stort.

Planen innebär en målkonflikt där värdet av att skapa attraktiva boendemiljöer som ger förutsättningar för en god och hälsosam livsmiljö, vägs mot att delar av rekreationsområdets värden för biologisk mångfald och rekreation förändras. Hushållningen med mark, vatten och andra resurser kan också anses vara motstridigt i detta avseende. Att bygga staden inåt, dvs. förtätning i relativt centrala och kollektivtrafiknära områden i en stadsdel där omvandlingen redan är ett faktum och där stora delar av planområdet redan utgörs av redan ianspråktagen mark, kan anses vara resurseffektiv markanvändning samtidigt som vissa värden av betydelse för biologisk mångfald och rekreation minskar.

7. Uppföljning

När en detaljplan har genomförts ska ”den beslutande myndigheten eller kommunen skaffa sig kunskap om den betydande miljöpåverkan som planens genomförande faktiskt medför. Detta ska göras för att myndighet eller kommunen tidigt ska få kännedom om sådan betydande miljöpåverkan som tidigare inte identifierats så att lämpliga åtgärder för avhjälpande kan vidtas” (6 kap 18 § miljöbalken).

Det är viktigt att notera att det är både den förutsedda men även den oförutsedda betydande miljöpåverkan som ska följas upp. I lagtexten om miljöbedömningar finns också krav på att miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla en redogörelse för ”de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför” (6 kap 12 § punkt 9, miljöbalken). Uppföljningen kan bygga på befintliga övervakningsprogram, t.ex. kommunens ansvar vad gäller uppfyllelse av miljökvalitetsnormer och de nationella miljömålen.

Ansvar för uppföljningen har lämpligen den förvaltning/kontor tillhörande den nämnd som beslutar om antagandet av planen. Detta behöver inte nödvändigtvis innebära att denne själv genomför åtgärderna, utan de kan i sin tur ålägga byggherrarna att genomföra åtgärderna.

Inför antagande av detaljplanen har ett specifikt miljökontrollprogram upprättats till detaljplanens exploateringsavtal. Detta syftar till att konkretisera de i denna MKB föreslagna skydds- och kompensationsåtgärder samt annan miljöhänsyn. Den fortsatta uppföljningen ska rikta in sig på kontroll och uppföljning av miljökontrollprogrammets åtgärdsförslag.

I detta anges både konkreta krav vad gäller fortsatta utredningar samt anpassning av bebyggelsens placering, materialval och byggtid. Även skötsel och kompensationsåtgärder för att utveckla områdets nuvarande naturvärden ingår i detta.

För att exemplifiera uppföljningen av specifika krav/åtgärder kan nämnas att reningsåtgärder ska genomföras i enlighet med framtagna dagvattenutredning, detta för att tillförsäkra att vattenkvaliteten i Råstasjön samt recipienten inte påverkas negativt och för att säkra att miljökvalitetsnormer för vatten klaras. Andra åtgärder handlar om åtgärder för att säkra och utveckla värden av betydelse för arters fortlevnad i området samt rekreationsintressen. T.ex. handlar detta om att följa upp skötselåtgärder, kompensationsåtgärder såsom nya vasspartier och häckningsmiljöer för skrattmåsar, materialval på bebyggelsen närmast sjön, anpassning av byggtiden med avseende på fåglars häckningsperiod m.m. Den senaste är kopplad till vite.

8. Referenser

Natur och rekreation:

Andersson, H. 2013. Översiktlig insektsinventering vid Råstasjön, fokus vedinsekter. Calluna AB, Stockholm.

Ekologigruppen AB, 2006. Inventering av naturvärden vid Råstasjön.

Ekologigruppen AB, 2007. Rekreations- och strandskyddsutredning.

Ekologigruppen 2011 och 2012. Underlag inför strandskyddsdispens och PM rekreations- och naturvärden.

Hebert, M. 2013. Fågellivet kring Råstasjön, Solna Stad. Metod och resultat. Calluna AB, Stockholm.

Hebert, M. 2013. Fågellivet kring Råstasjön, Solna Stad. Utdrag mindre hackspett, Artportalen. Calluna AB, Stockholm.

Hebert, M. 2013. Studie av fågellivet kring Råstasjön. Solna Stad. Calluna AB, Stockholm.

Hebert, M, Lundberg, J, Koffman, A. 2014-02-06. Huvudrapport. Naturvärdesinventering i skog och strand kring Råstasjön. Underlag till planering av ny bebyggelse. Calluna AB.

Ignell, H. 2013. Inventering av fladdermöss kring Råstasjön. Calluna AB 2013.

Koffman, A., 2013. Inventering av lundflora vid Råstasjön. Calluna AB 2013.

Solna stad, 2006. Handlingsplan för Råstasjön.

Solna stad, 2000. Skötselplan för Råstasjön.

Mark- och vatten:

Vectura, Dagvattenutredning till detaljplan för del av Järva 4:17 m.f, daterad 2014-02-09.

SWECO VIAK, Dagvattenutredning för FÖP Solna stationsområde, daterad 2006-09-11.

Dagvattenstrategi för Stockholms Stad, 2002.

Naturvårdsverkets bedömningsgrunder för sjöar och vattendrag.

Golder Associates, Tekniskt PM: Arenastaden – kompletterande miljötekniska undersökningar inom f.d. sipptipp. 2012-10-12.

Golder Associates, Ny Nationalarena i Solna AB, 2008. Arenastaden – Riskbaserad åtgärdsplan.

Golder Associates, Jernhusen AB, 2004. Miljötekniska markundersökningar inom fastigheten Hagalund 4:1 i Solna.

Luft:

SLB-analys, Spridningsberäkningar av PM10 och Kvävedioxid för detaljplan kv. Pyramiden och Farao, Solna stad, oktober 2012.

SLB-analys, 2000. Kvävedioxid i Stockholm och Uppsala län 2006. Stockholm och Uppsala läns Luftvårdsförbund, 2000.

SLB Analys AB, Spridningsberäkningar av PM10 för Arenastaden i Solna, april 2008.

SLB Analys AB, Kompletterande och uppdaterade spridningsberäkningar av PM10 för Arenastaden i Solna, augusti 2008.

SLB Analys AB, Känslighetsanalys av PM10-beräkningar, Frösundaleden. Kompletterande beräkningar år 2020 till rapport LVF 2010:19, enligt Simairmodellen (SMHI), Lars Burman.

SLB Analys AB, 2012, Kv. Stora Frösunda, Solna. Spridningsberäkningar för halter av kvävedioxid, NOx, Lars Burman..

SLB Analys AB, 2012, Kv. Stora Frösunda, Solna. Spridningsberäkningar för halter av partiklar, PM10, Lars Burman..

Buller:

ÅF, 566816 Rapport A, Arenastaden, Solna Stad. Bullerutredning med avseende på trafikbuller och externt industribuller, 2014-02-07.

ÅF-Ingemanssons AB, Bullerutredning för Arenastaden, april 2008.

ÅF-Ingemanssons AB, Kompletterad och uppdaterad bullerutredning för Arenastaden, september 2008.

Naturvårdsverket, Allmänna råd (RR 1978:5) – externt industribuller.

Trafikbuller och planering II. Ingemanssons, Stockholms stad och Länsstyrelsen, 2004.

Boverket, rapport 2008:1. Buller i planeringen.

Risk och säkerhet:

Brandskyddslaget, 2008. Detaljerad riskanalys för Arenastaden i Solna.

Brandskyddslaget, 2008. Koncept Säkerhetsanalys för Arenastaden i Solna - avseende personrisk.

Farligt gods – riskbedömning vid transport. Räddningsverket. 1996. Riskhänsyn vid ny planering.

Övriga underlag:

Solna Stad i samverkan med Ny Nationalarena i Solna AB, 2007. Miljöprogram för Arenastaden.

Solna stad. Fördjupad översiktsplan inkl. MKB för Solna stationsområde, antagen 2007-10-29.

Trafikflöden år 2025 för nollalternativ respektive FÖP-alternativet. Beräkningar utförda av Tage Tillander, trafikplanerare på Solna stad, 2012-10-22.

Trafikflöden år 2025 för planalternativet. Beräkningar utförda av Anna Le Moine, Ramböll, 2014-02-10.

Antagandehandling maj 2014

Särskild sammanställning

Detaljplan för del av Arenastaden

inom stadsdelen Järva och Råsunda, upprättad april 2014

Innehåll

1. Bakgrund
2. Hur miljöfrågorna integrerats i detaljplanen
3. Hur synpunkter från samråd/utställning beaktas
4. Skälen till att planen antagits istället för alternativ som övervägts
5. Viktigaste miljökonsekvenserna
6. Åtgärder för uppföljning och övervakning

1. Bakgrund

I samband med att en detaljplan antas ska en särskild sammanställning enligt 6 kap. 16 § miljöbalken upprättas av den beslutande kommunen. Syftet med den särskilda sammanställningen är att göra resultatet av bedömningsförfarandet tillgängligt för allmänheten och för dem som deltagit i processen (Naturvårdsverket 2009:1). Genom att redovisa gjorda överväganden och hur synpunkter och förslag beaktats, ges allmänheten insyn i processen. Den särskilda sammanställningen och detaljplanen ska göras tillgängliga för dem med vilka samråd skett och de ska även informeras om att planen har antagits (MB 6 kap. 16 §). Boverket rekommenderar att sammanställningen finns med som ett utkast inför antagandet av detaljplanen. Då kan sammanställningen vara en del av beslutsunderlaget och ge stöd för antagandebeslutet på samma sätt som granskningsutlåtandet över planen.

Detaljplanens syfte är att möjliggöra huvudsakligen bostäder och ett begränsat inslag av kommersiella lokaler samt säkerställa behovet av förskolor och annan kommunal service. Syftet är vidare att länka samman Arenastaden med omgivningen samt säkerställa och utveckla tillgängligheten till rekreationsområdet vid Råstasjön.

2. Hur miljöfrågorna har integrerats i detaljplanen

En miljöbedömning har genomförts parallellt med detaljplanen. Slutsatser i bedömningarna har arbetats in och fått påverka bebyggelsens omfattning och placering. En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt 6 kap. 12 § miljöbalken har upprättats. Arbetet med miljöbedömningen och MKBn påbörjades med en behovsbedömning och avgränsning.

I samband med miljöbedömningen och upprättandet av miljökonsekvensbeskrivningen har olika underlagsutredningar tagits fram, bl.a. för att studera områdets förutsättningar, föreslå rätt skyddsåtgärder samt för att kunna belysa planens miljöpå-

verkan. Till exempel har fem olika artinventeringar genomförts samt en naturvärdesbedömning, dagvattenutredning, bullerutredning, gasmätningar och provtagningar i mark och deponin. Planförslaget har succesivt bearbetats utifrån utredda förutsättningar och för att minimera direkt och indirekt miljöpåverkan.

En utbyggnad enligt planförslaget bedöms ge både positiv och negativ påverkan för människors hälsa och miljön. Olika åtgärder för att förebygga, hindra eller motverka betydande negativa konsekvenser av planförslaget har föreslagits och i tillämpliga delar inarbetats i detaljplanen. För att begränsa planens konsekvenser i samband med anläggningsskedet kommer miljökrav att ställas på byggherrarna. Ett miljökontrollprogram har tagits fram som ska gälla under byggtiden. Planförslaget bedöms vidare innebära små negativa konsekvenser med avseende på naturmiljöer och arter inom planområdet och kring Råstasjön i stort. Planförslaget har utformats utifrån välgrundade utredningar och inventeringar samt stöd av ekologisk, akustisk och hydrologisk expertis.

Positiva konsekvenser av planförslaget kommer av att planförslaget innebär tillskapande av attraktiva och hälsosamma boendemiljöer i ett urbant område med framtida och goda kollektivtrafikförbindelser samt fin natur- och rekreativsmöjligheter samtidigt som befintliga höga natur- och rekreativa värden i stort kan bibehållas. Förslaget har också i hög grad anpassats till de inventerades arters behov och förekomster och de negativa konsekvenserna med avseende på naturvärden och biologisk mångfald bedöms sammantaget bli små. Till viss del innebär dock planförslaget en målkonflikt där värdet av att skapa attraktiva boendemiljöer som ger förutsättningar för en god och hälsosam livsmiljö, vägs mot att natur- och rekreativsvärden förändras något. Förändringen bedöms dock vara av sådan omfattning att aktiviteter kring sjön så som motion, fågelskådning, naturupplevelser m.m. inte påverkas i någon större negativ omfattning.

3. Hur synpunkter från samråd/granskning beaktas

Under samrådet inkom väldigt många synpunkter på förslaget, varav flera handlade om bebyggelsens placering och omfattning, i synnerhet inkom synpunkter kring strandlinjen, intrånget i naturmark samt upphävande av strandskydd. Efter samrådet omarbetades planförslaget och nya underlagsutredningar togs fram. Resultatet av inkomna remissvar och samrådsyttrandena, var en minskning av bebyggelsens omfattning samt justering av bebyggelsens placering och utformning. Utbyggnadsförslaget omfattade inför samrådet också ett större planområde. Även MKB:n har omarbetats utifrån de inkomna synpunkterna, omarbetningar i detaljplan samt nya kunskapsunderlag.

Under granskningen framförde Länsstyrelsen att det fortfarande kvarstår synpunkter på upphävandet av strandskyddet, om förslaget är förenligt med strandskyddets syften. Deras slutsats var att planen behöver ses över med avseende på strandskyddet och så att de särskilda skäl som finns för att upphäva strandskyddet lyfts fram och tydliggörs. Under granskningen framförde också miljö- och hälsoskyddsförvaltningen synpunkter på buffertzonen mellan våtmark och exploatering, höjden på bebyggelsen mot sjön, inmätningen av strandskyddslinjen, kulverten som är öppen idag inte kulverteras in, fasadmateriell, information och förekomst av deponigas inklusive skyddsåtgärder samt att naturområdets totala areal minskas ej. Arealförluster kom-

penseras genom att natur anläggs på minst lika stor yta som den naturmark som exploateras. Trafikverket hade inga synpunkter på förslaget under granskningen. Det höga parkeringshuset som planeras bedöms vara ett tillräckligt skydd mot de buller som genereras av verksamheten på Haglunds bangård.

Synpunkterna har till stor del beaktats. Till planbeskrivningen har ett särskilt PM upprättats där nuvarande och tidigare markanvändning inom strandskydd och idag ianspråktaga ytor tydliggörs och beskrivs. Sammanfattningsvis visar detta förtydligande PM att de ytor som idag är grusade eller upplåtna för tillfälliga bygglov successivt har fyllts ut och använts för jordbruk samt industriändamål ända sedan 1960-talet. Inga ytor som beviljats tillfälliga bygglov de senaste tio åren har utgjorts av naturmark.

Under granskningen har även sakägare och boende i närområdet, natur- och miljöskyddsorganisationer samt övriga privatpersoner och ideella föreningar bl.a. ifrågasatt redovisningen av strandskyddslinjen, om planförslaget är förenligt med strandskyddets syfte, frågan om naturreservat, påverkan och utarmning av natur- och rekreationsvärden, påverkan på mångfald av djur och växter, detaljfrågor i MKB:n och planbeskrivningen, störningar i området och till omgivningen samt naturvärdesinventeringen och utformningen av bebyggelsen och tillhörande innehåll.

Dessa synpunkter har delvis beaktats. I de fall synpunkterna inte beaktas motiveras de skäl som föranleder att planen ligger fast i dessa avseenden. I mångt och mycket har natur- och rekreationsintressena fått väga tungt, men för att stadsdelen ska få blandat innehåll och ett rikt och tryggt stadsliv under dygnets alla timmar har bebyggelsens placering, innehåll och omfattning betydelse. Visionen om en blandad stad är tydligt uttalad i den fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Solna stationsområde (nu Arenastaden) som antogs av kommunfullmäktige 2007 och vilken har legat till grund för detaljplaneringen av området. Även om omfattningen av bostadsbebyggelsen förändrats något sedan 2007 prövades tanken att bygga i delar av strandskyddet redan under FÖP-arbetet. Det är angeläget för staden att utbyggnaden med bostäder kan fortsätta enligt den ursprungliga visionen. Evenemangsgatan behöver också kunna utvecklas till en stadsgata med slutet gaturum enligt ursprungligt syfte där gaturummet är till för flödet av besökare. Bostäderna bedöms nödvändiga för att skapa en väl utformad och balanserad avslutning av staden mot naturområdet.

4. Skälen till att planen antagits istället för alternativ som övervägts

Sammanfattningsvis bedöms kraven på rimliga alternativ (6 kap. 12 § första stycket miljöbalken) vara uppfyllt. Inför samråd jämfördes planförslaget med ett nollalternativ samt ett alternativ motsvarande den fördjupade översiktsplanen för Solna stationsområdes placering och utformning av bebyggelsen. Inför granskning reviderades MKB:n och då jämfördes endast planförslaget med ett nollalternativ. Anledningen till detta var att planförslaget mer och mer kommit att motsvara den fördjupade översiktsplanens intentioner från 2007, både vad gäller omfattning och placering av bebyggelsen. Planförslaget ligger även i linje med Solnas översiktsplan (2006).

Nollalternativet illustrerar den troliga utvecklingen om inte detaljplanen skulle antas. De som är relevant är att beskriva de förändringar och exploateringar som planförslaget möjliggör och som ännu inte realiserats.

Nollalternativet som innebär att bebyggelseplanerna uteblir innebär mindre negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön. Intentionerna med utbyggnaden av Arenastaden har dock från start inkluderat bostadsbebyggelse, dels för att få ett bra avslut av stadsdelen mot sjön dels för att skapa en levande blandstad i området. Utformningen och placeringen är nogt avvägd mellan olika intressen samt för att både möjliggöra den fördjupade översiktsplanens intentioner och för att kunna bevara höga naturvärden och fortsättningsvis kunna erbjuda Solnaborna och boende i området stora rekreations- och naturupplevelser.

Det planförslag som nu ligger fast har bearbetats i omgångar och alternativa utformningar och placeringar av bebyggelsen successivt prövats utifrån ett helhetstänk. Sedan samrådet har till exempel detaljplanens bebyggelse minskat i omfattning samt dragits tillbaka från sjön och naturområdet. Bebyggelsen i de nordvästra delarna har helt undantagits och planområdet minskat i storlek. Omarbetningarna har till stor del gjorts med hänsyn tagen till de naturvärden som finns i området.

Den samlade bedömningen är att ett genomförande av planförslaget skapar attraktiva och hälsosamma boendemiljöer i ett urbant område med framtida goda kollektivtrafikförbindelser samt fina natur- och rekreationsmöjligheter samtidigt som befintliga höga natur- och rekreativa värden i stort kan bibehållas. Förslaget har i hög grad anpassats till de inventerade arternas behov och förekomster och de negativa konsekvenserna med avseende på naturvärden och biologisk mångfald bedöms sammanfattningsvis bli små. Till viss del innebär dock planförslaget en målkonflikt där värdet av att skapa attraktiva boendemiljöer som ger förutsättningar för en god och hälsosam livsmiljö, vägs mot att upplevelsen av rekreativområdets värden kan komma att förändras något. Förändringen bedöms dock vara av sådan omfattning att aktiviteter kring sjön såsom motion, naturupplevelser, fågelskådning, lek m.m. inte påverkas i någon större omfattning.

5. Viktigaste miljökonsekvenserna

De miljöaspekter som bedömts påverkas och som också har avgränsats till betydande miljöpåverkan är naturmiljö, rekreation, friluftsliv, strandskydd, vattenkvalité, markmiljöer och buller. Sammanfattningsvis bedöms de viktigaste miljökonsekvenserna vara:

Den slutliga bedömningen är att planförslaget kommer att medföra vissa negativa miljökonsekvenser. Planförslaget som utgör en del av Arenastaden, innebär att värdet av att skapa attraktiva boendemiljöer står i viss konflikt med värden för rekreation och biologisk mångfald. Vad gäller konsekvenser för naturmiljön bedöms planförslaget medföra små negativa konsekvenser.

Byggskedet bedöms utgöra störst risk för skrattnåskolonin och arter beroende av skrattnåskolonins förekomst. Bedömningen är att skrattnåskolonin kan komma att minska i antal. Detta missgynnar även andra arter som är beroende av skrattnåskolonins etableringar. Med riktade åtgärder bedöms riskerna kunna minskas.

Planförslaget innebär vidare en ökad lokal trafik lokalt inom området och på angränsande vägnät. Inom området, liksom i många andra delar av Stockholms län och i Solna stad, bedöms riktvärden för väg- och spårtrafikbuller överskridas inom området.

Planförslaget innebär att risker med gasinträngning i byggnader behöver studeras mer ingående och åtgärder kommer att behövas vidtas i samband med byggnation på den f.d. hushållsdeponin.

När det gäller vattenkvalitén och dagvattenhantering är den sammanvägda bedömningen att planförslaget inklusive föreslagna dagvattenåtgärder innebära små till måttliga positiva konsekvenser för Råstasjön med avseende på minskade föroreningshalter och vattenkvalitet. Utan reningsåtgärder försämras Råstasjöns och Brunnsvikens vattenkvalitet.

Inga miljö kvalitetsnormer för utomhusluft överskrids inom planområdet eller inom andra delar av Arenastaden. Exponeringen för luftföroreningar inom området och på angränsande vägnät bedöms öka.

Upplevelsen och landskapsbilden kring Östra strandzonen och från promenadvägen söder om sjön kommer att förändras genom att bebyggelsefronten kryper närmare inpå sjön.

6. Åtgärder för uppföljning och övervakning

I Boverkets handbok ”Miljöbedömning för planer och program – en vägledning” (Boverket mars 2006) anges att det kan vara svårt att exakt ange hur uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan ska ske. I Naturvårdsverkets ”Handbok med allmänna råd om miljöbedömning av planer och program (Naturvårdsverket, november 2008) anges följande: ”Det yttersta ansvaret för uppföljningen har den kommun eller myndighet som beslutat om antagandet av planen eller programmet. Det inbegriper även det ekonomiska ansvaret (MB 6 kap 18§, prop. 2003/04:116 s.44). Själva genomförandet av uppföljningen kan dock helt eller delvis utföras av en konsult eller verksamhetsutövare.”

Detaljplanens betydande miljöpåverkan ska följas upp i två avseenden. Kommunen ska dels kontinuerligt följa tillståndet i miljön och hälsoläget hos kommunbefolkningen, dels ska uppföljningen av den specifika detaljplanen utvärdera hur planens föreslagna planbestämmelser och åtgärder för miljö och hälsa genomförts och lett till. Uppföljningen behöver avgränsas med avseende på: 1. Behov (anpassas till hur stor den verkliga utbyggnaden och förändringen blivit), 2. Omfattning och innehåll (sakfrågor, mätpunkter och liknande) samt 3. Rapportering.

En del av uppföljningen handlar om regelbunden uppföljning av miljö- och hälsotillståndet i kommunen. Frågor som tangerar den regelbundna miljöövervakning som förekommer kan med fördel kopplas till befintliga tillsyns-, miljölednings- och övervakningssystem, vilket är lämpligt inte minst av ekonomiska skäl. Den andra delen av uppföljningen, som är specifikt inriktad på detaljplanens direkta och indirekta miljöpåverkan, ska fokusera på de åtgärder som konkretiserats i MKBn samt inkluderats i miljökontrollprogrammet till planens exploateringsavtal. I detta anges konkreta åtgärder som skall följas och genomföras samt vem som är ansvarig för åtgärden. Uppföljning/resultat skall också redovisas. Genomförande och uppföljning av åtgärder kopplade till planering, genomförande och drift ansvarar exploatören eller kommunen för.

I detta anges både konkreta krav vad gäller fortsatta utredningar samt anpassning av

bebyggelsens placering, materialval och byggtid. Även skötsel och kompensationsåtgärder för att utveckla områdets nuvarande naturvärden ingår i detta.

För att exemplifiera uppföljningen av specifika krav/åtgärder kan nämnas att reningåtgärder ska genomföras i enlighet med framtagen dagvattenutredning, detta för att tillförsäkra att vattenkvaliteten i Råstasjön samt recipienten inte påverkas negativt och för att säkra att miljö kvalitetsnormer för vatten klaras. Andra åtgärder handlar om åtgärder för att säkra och utveckla värden av betydelse för arters fortlevnad i området samt rekreationsintressen. T.ex. handlar detta om att följa upp skötselåtgärder, kompensationsåtgärder såsom nya vasspartier och häckningsmiljöer för skrättmåsar, materialval på bebyggelsen närmast sjön, anpassning av byggtiden med avseende på fåglars häckningsperiod m.m. Den senaste är kopplad till vite.

Ann-Christine Källeskog
Stadsarkitekt/plan- och byggchef

Linda Schaedl
Planarkitekt

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Bestämmelser utan beteckning gäller inom hela området.

GRÄNSER

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns
- Strandskyddsline

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmänna platser

- HUVUDGATA Trafik mellan områden
- HUVUDGATA(P) Trafik mellan områden. Utgrävande byggnadsdel för parkeringsändamål får uppföras med en lägsta frihöjd av 4.5 meter ovan mark till en totalhöjd av +25.0 m över nollplanet
- LOKALGATA Lokaltrafik
- TORG Torgyta
- PARK Anlagd park
- NATUR Naturområde

Kvartersmark

- B. Bostäder. Lokaler för bostadskomplement och/eller verksamheter får inrymmas i bottenvåning. Mot huvudgata och torg ska lokaler för verksamheter inrymmas i bottenvåning.
- B.S. Bostäder. Lokaler för bostadskomplement och/eller verksamheter får inrymmas i bottenvåning. Förskola.
- B. Bostäder. Lokaler för bostadskomplement och/eller verksamheter får inrymmas i bottenvåning.
- B.E. Bostäder. Lokaler för bostadskomplement och/eller verksamheter får inrymmas i bottenvåning. Mot huvudgata och torg ska lokaler för verksamheter inrymmas i bottenvåning. Närlösning får inrymmas i bottenvåning.
- P.T.E. Parkering. Bussterminal och plattform för järnvägstrafik. Tekniska anläggningar får anordnas i bottenvåning

Vattenområden

- W Öppet vattenområde

BEGRÄNSNINGAR AV MARKENS BEBYGGANDE

- Byggnad får ej uppföras
- Marken får byggas under med planterbart bjällklag
- Marken skall vara tillgänglig för allmän gång- och cykeltrafik

MARKENS ANORDNANDE (utformning av kvartersmark)

Utfart, stängsel

- Körbar utfart får inte anordnas

PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE

Utförning

- Högsta byggnadshöjd i meter över nollplanet
- Högsta totalhöjd i meter över nollplanet
- Största taklutning 10 grader
- Högsta antal våningar
- Portik ska uppföras till en bredd av minst 4.5 m och lägsta höjd 3.4 m ovan mark

Fasader mot natur och park får ej uppföras i glas, transparenta eller reflekterande material
 Balkonger och uteplatser får anordnas på prickmark inom kvartersmark högst 2.4 m från fasadnivå mot natur och park.
 Burspråk och balkonger får anordnas högst 1 m från fasadnivå mot huvudgata, lokalgata och torg, dock ej under 3.5 m över gata

Byggnadsteknik

- Lägsta nivå i meter över nollplanet för dränerande ingrepp +2.5
- Lägsta nivå på lokalgolv +3.0 över nollplanet
- Dagvatten ska så långt som möjligt infiltreras inom fastighet

STÖRNINGSSKYDD

Byggnader ska utformas och/eller förses med bullerskydd så att ljudnivåerna (frifältsvärden) nattetid 22-07 utomhus och på gårdar inte överstiger 40 dB(A) ekvivalent ljudnivå och 55 dB(A) maximal ljudnivå från extern industribuller.
 För minst hälften av bostadsummen i varje lägenhet ska den ekvivalenta ljudnivån utifrån fasad ha lägre nivåer än 55 dB(A). Samtliga lägenheter ska ha tillgång till uteplats med högst 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå och den maximala ljudnivån får inte överstiga 70 dB(A).
 Lägenheter ska uppföras med lägst ljudklass B.

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

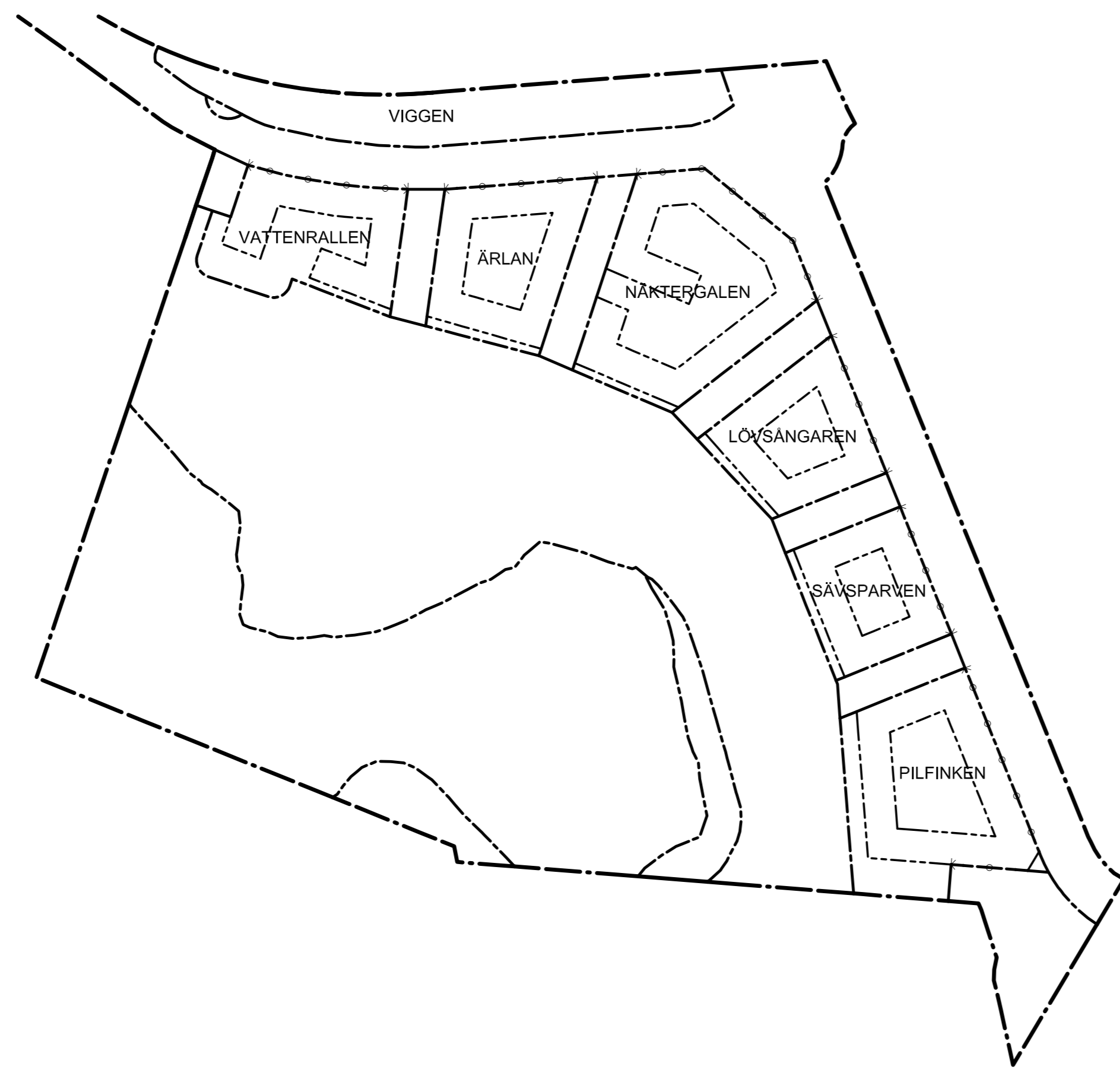
Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år från den dag planen vinner laga kraft

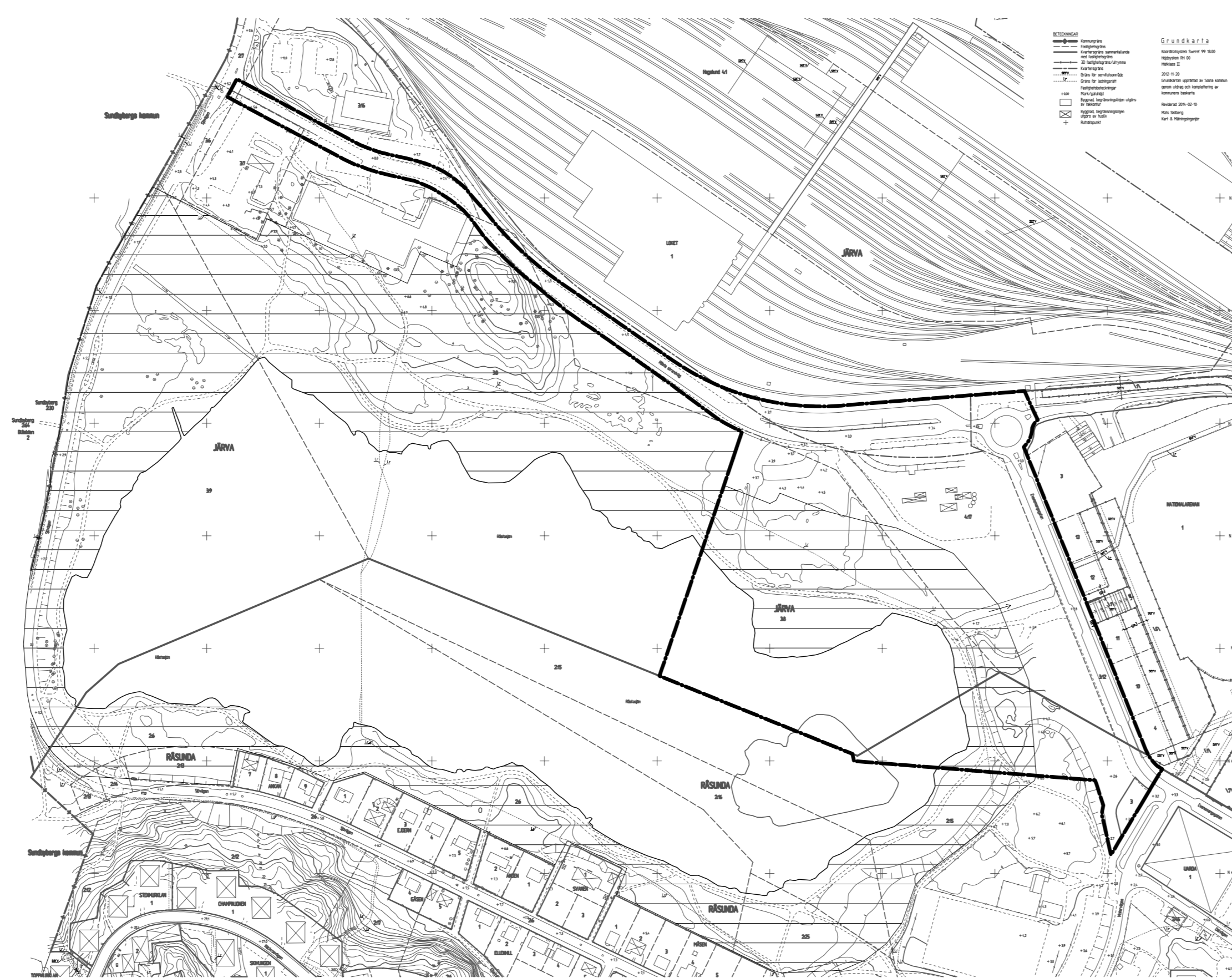
Strandskydd

- Strandskydd upphävs

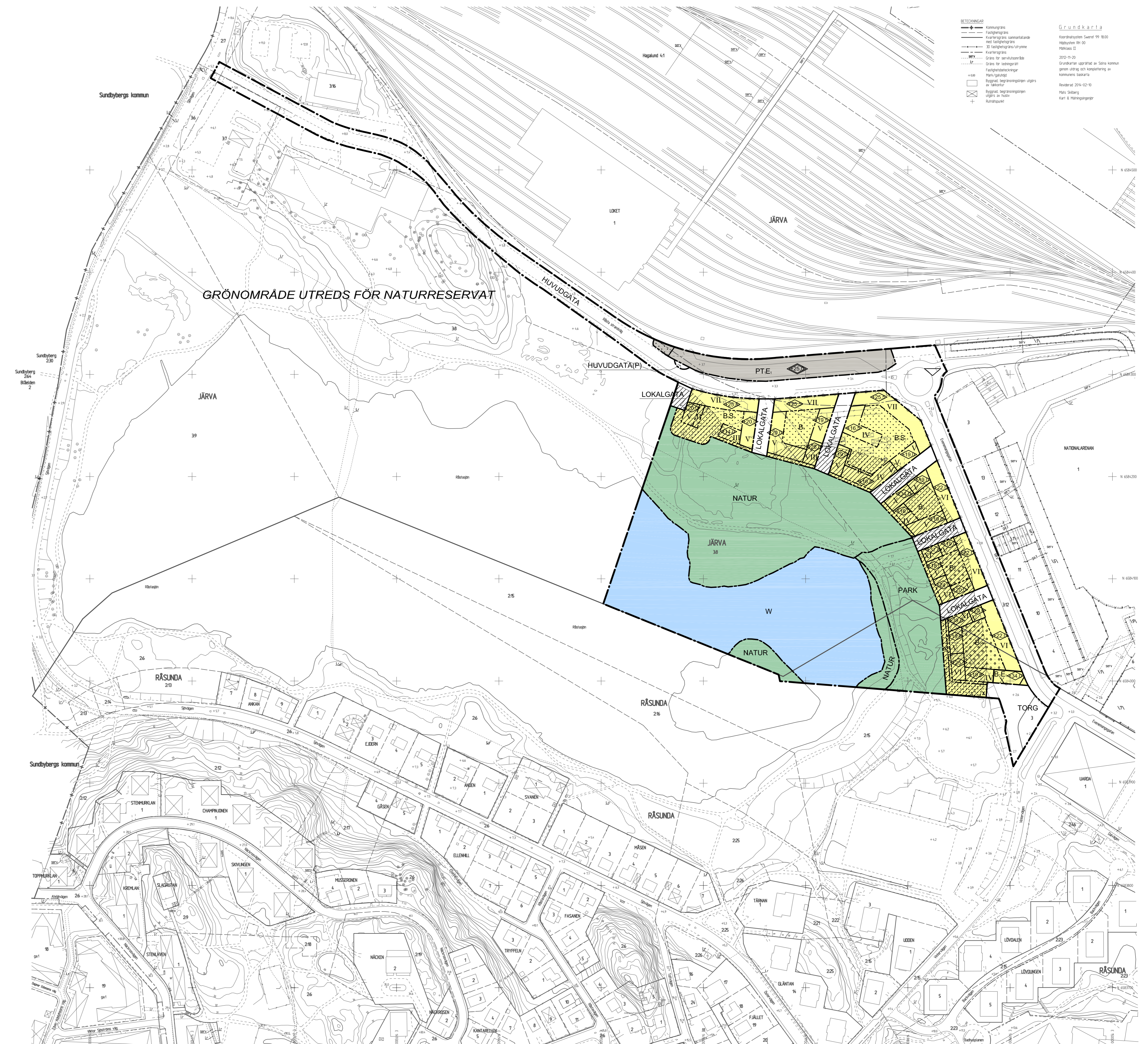
TEXT Illustrationstext

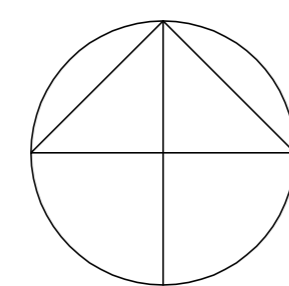
Kvartersnamn

Skrafferat område illustrerar en ungefärlig gräns över område som utreds vidare för naturreservat

Skala 1:2000 Originalformat A0
 0 10 20 30 40 50 100 150

Antagandehandling, upprättad maj 2014	
☐ Program	☐ Genomförandebeskrivning
☐ Redogörelse efter program	☐ Illustrationskarta
☐ Planbeskrivning	☐ Fastighetsförening
☐ Samrådsredogörelse	☐ Utåtlands efter gränskning
Beslutsdatum	
SBN	
Antagen	
KF	
Laga kraft	
Ärendebetäckning	
SBN 2011:1425	
Plannummer	
Ann-Christine Källskog Stadsarkitekt/Plan- och byggschef	Linda Schaebl Planarkitekt